

ഗിരിജാകല്യാണം

ഗീതപ്രബന്ധം.

(വ്യാഖ്യാനസഹിതം)

കൊച്ചി

മലയാളഭാഷാപരിഷ്കരണക്കമ്മിറ്റിയിൽനിന്നു

പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നത്.

മുദ്രണം കൂടും

സനാതനധർമ്മം അമൃതജ്ഞിൽ

അമൃതിച്ചതു്.

ഗിരിജാകല്യാണം

ഗീതപ്രബന്ധം.

(വ്യാഖ്യാനസഹിതം)

കേരളം കോച്ചി
മലയാളഭാഷാപരിഷ്കരണകമ്മിറ്റിയിൽനിന്നു
പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നത്.

കോപ്പി—500.

മുദ്രണം കേൾ
സനാതനധർമ്മം അപ്പള്ളത്തിൽ
അച്ചടിച്ചത്.

1115.

അവതാരിക.

ഇപ്രകാരം. ഭാഷാസാഹിത്യത്തിലെ ഒരു പ്രമുഖഗുണമായ 'ഗിരി
കൊച്ചി സെന്റോമസ്സ്' അച്ചുകൂടത്തിൽ അച്ചടിക്കുകയുണ്ടായി.
ഇതിലെ പ്രഥമഭാഗം മാത്രം, കൊല്ലം 1092-ാമതിൽ പി.
കെ. നാരായണപിള്ള അവർകളുടെ ഒരു ചെറിയ ടിപ്പണി
യോടുകൂടി, ചേർത്തു ചിവാൻ ബഹദൂർ കൃഷ്ണൻനായർ വായന
ശാല വകയായി പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. ക്രി. പി. 1925-ൽ കവി
തിലകൻ ഉള്ളൂർ പരമേശ്വരസ്വാമികളുടെ മേൽനോട്ടത്തിൽ
തിരുവിതാംകൂർ ഇരീമലം മലയാളഭാഷാഗുണമാവലിയിൽ 8-ാം
അദ്ധ്യായം ഈ ഗുണം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. ഇങ്ങനെ രണ്ടു
മൂന്നു പതിപ്പുകൾ കഴിഞ്ഞുവെങ്കിലും, ഈ പ്രൗഢഗുണം
ഇനിയും സാധാരണക്കാരായ മലയാളികൾക്ക് അഭിഗമ്യമായി
ത്തീരുക കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. ഇതിനു പല കാരണങ്ങളുണ്ട്: ഒന്നാ
മത്, അച്ചടിച്ച പുസ്തകങ്ങളിൽ പല സ്ഥലങ്ങളിലും അത്ഥം
ഗ്രഹണത്തിനു പ്രതിബന്ധകമായ വിധം അനവധി അപവാ
ദങ്ങൾ സ്ഥാനം പിടിച്ചിരിക്കുന്നു; രണ്ടാമത്, അത്ഥബോധ
നത്തിനുപകരിക്കുന്ന ഒരു വ്യാഖ്യാനമില്ലാത്തതിനാൽ അവ
യിൽനിന്നു കവിതയിലെ അത്ഥവും സ്വാമന്യവുമറിവാൻ
സാധിക്കാതെയുളിരിക്കുന്നു. ഈ വക കാരണങ്ങളാൽ കൊ
ച്ചി മലയാളഭാഷാപരിഷ്കരണക്കമ്മിറ്റി 1114-ാമണ്ടിലെ
പ്രഥമസമ്മേളനത്തിൽവെച്ചു പ്രസ്തുതഗുണം പരിശോധിച്ചു.
പിഴതീർത്ത വ്യാഖ്യാനത്തോടും അവതാരികയോടുകൂടി അച്ച
ടിച്ചു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുവാൻ തീരുമാനിക്കുകയും, അതിന്നു്
1115-ലെ പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഗവൺമെന്റു്

സ്ഥാനമനുവദിക്കുകയും ചെയ്തു. അതു പ്രകാരം തെയ്യനാടിയെ പുസ്തകമാണ് വായനക്കാരുടെ മുമ്പിൽ അവതരിക്കുന്ന ഈ ഗിരിജാകല്യാണം.

മുൻ തരം വൃത്തങ്ങളിലായി മൂന്നു ഖണ്ഡങ്ങളുള്ള ഈ ഗീതപ്രബന്ധമാണ് ഗിരിജാകല്യാണം. ഗീതപ്രബന്ധമെന്നാൽ പാട്ട് എന്നർത്ഥം. ഭാഷയിലെ അക്ഷരമാല ഉപയോഗിച്ച് 'ഏതുക്' എന്നും 'മോന' എന്നും പറയുന്ന പ്രാസങ്ങളോടുകൂടി സംസ്കൃതവൃത്തങ്ങളിൽനിന്നു ഭിന്നമായ ഒരു വൃത്തത്തിൽ നിർമ്മിച്ച കവിത എന്നാണ് ലീലാതിലകത്തിൽ പാട്ടിനു പറയുന്ന ലക്ഷണം. ഈ ലക്ഷണം ഈ ഗീതപ്രബന്ധത്തിൽ പലിടമുണ്ട്. പാദാനുപാസം അല്ലെങ്കിൽ ഒപിതീയവണ്ഡപ്രാസമാണ് ഏതുക്. പാദത്തെ രണ്ടു ഖണ്ഡമാക്കിയാൽ രണ്ടു ഖണ്ഡത്തിലും ആദ്യ ഛന്ദത്തിനു സാമ്യമുണ്ടായിരിക്കുകയാണ് മോന. ഇപ്പറഞ്ഞ രണ്ടുതരം പ്രാസങ്ങളും ഇതിൽ കാണുന്നുണ്ട്. ഇതിലെ പ്രഥമഖണ്ഡത്തിൽ കേകയും, ഒപിതീയഖണ്ഡത്തിൽ കാകളിയും, തൃതീയഖണ്ഡത്തിൽ കളകാഞ്ചിയുമാണ് വൃത്തം. ഇവ മൂന്നും കിളിപ്പാട്ടുവൃത്തങ്ങളാകയാൽ ഈ ഗീതപ്രബന്ധം വൃത്തംകൊണ്ട് കിളിപ്പാട്ടിനോടു സാമ്യം വഹിക്കുന്നുണ്ട്. കിളിയെക്കൊണ്ട് കഥ പറയിക്കുക എന്ന രംഗം മാത്രമേ കിളിപ്പാട്ടിൽ ഇതിനേക്കാൾ കൂടുതലായി പറയുവാനുള്ളൂ.

ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ പേരു കൊണ്ടുതന്നെ ഇതിലെ പ്രതിപാദ്യവിഷയം പാർവ്വതീവിവാഹമാണെന്നു വായനക്കാർക്കറിവാൻ സാധിക്കുന്നു. ശിവൻ ശ്രീപാർവ്വതിയെ വിവാഹം ചെയ്യുന്നതായ കഥ ബ്രഹ്മപുരാണം, കാളികാപുരാണം, ശിവപുരാണം, പത്മപുരാണം മുതലായ പല പുരാണങ്ങളിലും പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്. അവയിൽവെച്ച് അധികം വിസ്തരിച്ചു പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു ശിവപുരാണത്തിലുമാണ്. പാർവ്വതീപരിന്യ

ഞെ വിഷയമാക്കി സംസ്കൃതാദികളായ ഇതരഭാഷകളിൽ രചിച്ചിട്ടുള്ള മിക്ക കൃതികൾക്കും മൂലം ശിവപുരാണമാണ്. കാളിദാസമഹാകവിയുടെ കമാരസംഭവം ശിവപുരാണത്തിലെ കഥയെ സാഹിത്യകരളിൽ വാസ്തു മോടികൂട്ടിയുണ്ടാക്കിയ ഒരു മഹാകാവ്യമാണ്. ചാർവ്വതീപരിണയത്തെക്കുറിച്ചുള്ള മറ്റല്ലാ കൃതികളിലും കമാരസംഭവത്തിലെ ആശയങ്ങൾ ഏറ്റക്കുറെ നിഴലിച്ചിരിക്കുന്നതായി കാണാം. ശിവപുരാണം മുതലായ പുരാണങ്ങളും വിശേഷിച്ചു കമാരസംഭവവും ആധാരമാക്കിക്കൊണ്ടാണ് ഗിരിജാകല്യാണം ഗീതപഞ്ചസ്യവും നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ളത്. കഥാഭാഗത്തിൽ ശിവപുരാണത്തോടും കവിതാവിഷയത്തിൽ കമാരസംഭവത്തോടും ഗിരിജാകല്യാണം ആയ മണ്ണിലും വെരിക്കുന്നുണ്ട്.

കഥാസംഗ്രഹം: ഈ ഗ്രന്ഥത്തിലെ മുൻ ഖണ്ഡങ്ങളിൽ പ്രഥമഖണ്ഡത്തിന് സാഭവചണ്ഡമാനം, ചിതീയഖണ്ഡത്തിന് തപോവൃത്തഖണ്ഡമെന്നും, തൃതീയഖണ്ഡത്തിന് ഉപോഘവണ്ഡമെന്നുമാണ് കവി നാമകരണം ചെയ്തിട്ടുള്ളത്. സതീഭേവിയുടെ ഭോമത്യാഗത്തിന് ശേഷം വിരക്തനായിപ്പോയ ശിവൻ ഭക്തിനാമമുന്തി എന്ന തിരുനാമം ധരിച്ചു തപസ്സുചെയ്യുന്നതു മുതൽക്കാണ് ഇതിൽ കഥ ആരംഭിക്കുന്നത്. ലൗകികപിന്തുകളിൽനിന്നു വിരമിച്ചു തപോനിഷ്ഠയിലിരിക്കുന്ന പരമശിവന്റെ സന്നിധിയിൽ ശാസ്ത്രാത്മജിജ്ഞാസക്കൂട്ടായ താപസന്മാർക്കു്ലാതെ ലൗകികജനങ്ങൾക്കു പ്രവേശം ലഭിക്കാതായി. ഉപജ്ഞാതകനായ ശിവനും ശക്തിയും തമ്മിൽ വിയ്യകതയായപ്പോൾ അവരുടെ സംയുക്താവസ്ഥയിൽമാത്രം പ്രവർത്തിക്കുന്ന ചരാചരമായ ഭൈരവപ്രപഞ്ചം വലിയ ദൈവസ്ഥയിൽ അകപ്പെട്ടു. അതുകണ്ടു വിഷണ്ണനായിത്തീർന്ന ജ്ഞാമസ്സതി ഉപദേശിച്ചപ്രകാരം ഇന്ദ്രൻ ദേവഗണങ്ങളോടുകൂടി സത്യലോകത്തു ചെന്നു ബ്രഹ്മാ

വിനോദ് സങ്കടമുണ്ടായിട്ടു. ശിവഭോഷിയായ ഭജനൻറ
 തത്തത്തിൽ വെച്ചുണ്ടായ അനിഷ്ടഫലങ്ങളുടെ കിഞ്ചിത്തേപ്പോലും
 മാൺ ലോകത്തിന്നനുഭവമായിരിക്കുന്നതെന്നു ബ്രഹ്മാവു ദിവ്യ
 ദൃഷ്ടികൊണ്ടു കാണുകയും, അതിന്നു പ്രതിവിധി ലോകമാതാ
 വിനെ സേവിക്കുക മാത്രമാണെന്നു വിധിക്കുകയും ചെയ്തു.
 അതുപ്രകാരം ഇന്ദ്രൻ ദേവകുളാടൊന്നിപ്പു പരാശക്തിയെ
 പരമഭക്തിയോടുകൂടി സേവിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. ആ സേവ
 കൊണ്ടു പ്രാപനമായ ദേവി ഒരു ദിവസം പൂജാവസാന
 ത്തിൽ അശരീരിണിയായിട്ട് “ഞാൻ ഹിമവാന്റെ പുത്രിയാ
 യവതരിച്ചു ശിവന്റെ പത്നിയായി ഭവിച്ചു ലോകത്തെ സങ്ക
 ടത്തിൽനിന്നു മോചിപ്പിക്കും” എന്നുരുളിച്ചെയ്തു. അനന്തരം
 ദേവി അവതാരത്തിനുള്ളതായി ധൃതേന്ദ്രനായ ശിവന്റെ
 മുമ്പിൽ കന്യകാഭവം അതോടുകൂടി പൂതൃക്കീഭവിച്ചു. ആ
 കന്യക തന്റെ പ്രിയയായ സതീദേവിയെന്നെന്നു ശിവനു മന
 സ്സിലായി. കന്യക വിനയത്തോടുകൂടി “അന്നും നിന്തിരുവടി
 യും തമ്മിൽ വേർപെട്ടിരുന്നാൽ ഭവനം നശിക്കും. അതി
 നാൽ ഞാൻ ഇനിയുമൊരു ജന്മമെടുത്തു നിന്തിരുവടിയോട
 കൂടിപ്പോരുവാനാഗ്രഹിക്കുന്നു. ഏതു കലത്തിലാണു് ജനിക്കേ
 ണ്ടതെന്നു് അരുളിച്ചെയ്യണം” എന്നുപേക്ഷിച്ചു. ശിവൻ ഈ
 അപേക്ഷയെ സ്വീകരിച്ചു് ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു. “ദേവമുത്തി
 യായ ഹിമവാൻ പത്നിയായ മേന്മയോടുകൂടി തന്റെ സേവി
 ക്കുന്നുണ്ടു്. നീ അവളു പുത്രിയായി പിറക്കേണമെന്നാണു്
 അവരുടെ ആഗ്രഹം. ആ ആഗ്രഹം സാധിപ്പിച്ചുകൊടുക്കണം.
 എന്നാൽ ഈ വർത്തമാനം ഇപ്പോൾ ഗ്രഹമായിവെച്ചാൽ മതി
 താനും.” ഇതു കേട്ടു് ദേവി അനുബാണം ചെയ്തു. പിന്നെ
 ഒരു ദിവസം, പൂജാതത്തിൽ ഹിമവാൻ മാനസസങ്കല്പിൽ
 ചെയ്ത സ്നാനതർപ്പണാദികൾ ചെയ്തു തിരിച്ചുപോരുവാൻ ഭാ
 വിക്കുമ്പോൾ, സങ്കല്പിൽ അതിസുന്ദരിയായ ഒരു കന്യകയെ
 കണ്ടു. ദിവ്യമംഗളവിഗ്രഹമായ ആ കന്യക സാക്ഷാൽ മഹേ

ശ്രദ്ധിതനെന്നയാണെന്നറിഞ്ഞു ഫിമവാൻ ഭക്തിഭരിതനായി സ്മരിച്ചു. കന്യകയാകട്ടെ, “ഞാൻ അച്ഛനും അമ്മയുമില്ലാത്ത ഒരു കുട്ടിയാണ്. എനിക്ക് അച്ഛൻ അമ്മയും അമ്മ അമ്മയുടെ പണിയുമാകുന്നു. എന്നെ അമ്മയുടെ കയ്യിൽ കൊണ്ടുപോയിക്കൊടുക്കണം”. എന്നാണ് മറുപടിപറഞ്ഞത്. പിതൃപുത്രബന്ധത്തെ സൂചിപ്പിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ഈ വാക്കു കേട്ടപ്പോൾ ഫിമവാൻ മായാഭോഹിതനായിച്ചെന്നത് ആ കന്യക തന്റെ മകളാണെന്ന് മനസ്സുകൊണ്ടറയ്ക്കുകയും, ഒട്ടും താമസിയാതെ കയ്യിനെ കൊണ്ടുപോയി മേനയുടെ കയ്യിൽ കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. മേനാദേവി എടുത്ത് ഓടിച്ചു മുഖ കൊടുത്തതോടു കൂടി കന്യക ദിവ്യരൂപം വെടിഞ്ഞു മുണ്ഡരൂപം ചാഞ്ഞു സർധാരണ മട്ടിലുള്ള ഒരു ബാലികയായിപ്പിരിഞ്ഞു.

ശക്തിരൂപിണിയായ ദേവിയുടെ അവതാരം സ്വസ്ഥത്തിലും ഭ്രമിതിലും വാസിക്കുന്ന സുകലഷ്ഠി അളവറ്റ ആഗന്യമുദ്രവാരി. കന്യകയെക്കാണുവാൻ വരുന്നവരുടെ ബഹളം കൊണ്ടു ഫിമവാന്റെ രാജധാനി ഉത്സവമയമായിപ്പിരിഞ്ഞു. ഫിമവാനും മേനാദേവിയും ലാവണ്യംതികഞ്ഞ ബാലികയുടെ ലാഭത്താൽ ആനന്ദപാഗരത്തിൽ ആറാടി. ഫിമവാൻ മകൾക്കു കാളി എന്ന നാമകരണം ചെയ്തു. എന്നാൽ പരക്കെയുള്ള മനങ്ങൾ ഫിമവൽപുത്രിയെ പാർവ്വതി എന്നാണ് വിളിച്ചുവന്നത്. കാണുന്നവരുടെ കണ്ണിനു വെണ്ണിലാവായി വളർന്നുവന്ന പാർവ്വതിക്ക് അതാതു കാലത്തു ചെയ്യേണ്ടവയായ അന്നപ്രാശനം തുടങ്ങിയ സംസ്കാരങ്ങൾ പിതാവു നിർവ്വഹിച്ചു. വിദ്യ അഭ്യസിപ്പിച്ചതു ഫിമവാൻതന്നെയാണ്. അക്ഷരാഭ്യാസത്തിനുശേഷം സംഗീതവും സാഹിത്യവും ഫിമവാൻ മകളെ പഠിപ്പിച്ചു. വിദ്യാഭ്യാസത്തിലും ക്രീഡാലീലിലും സഖിമാരായി ഗന്ധർവ്വകിന്നരാലികളുടെ കമാരിമാർ അന്നവധി പേർ ഉണ്ടായിരുന്നു. അവരിൽവെച്ചു വിശേഷിച്ചു

ജന, വിജയ എന്ന രണ്ടു പേർ പാർപ്പിട്ടത് ആപ്തസമീപം
 തിരിച്ചു. ബാലും കഴിഞ്ഞു മെഴുനും ആരംഭിച്ചപ്പോൾ
 പാർപ്പിട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതുമായ എല്ലാ അവയവങ്ങളും
 ലോകോത്തരമായ സൗന്ദര്യത്തിന് മാതൃകയായി പരിവർത്തി-
 ത്വം. പാർപ്പിട്ടുപിന്നെ ഹിമവാന്റെ ആസ്ഥാനസഭയിൽ
 ചെന്നിരിക്കുക പതിവായിരുന്നു. അവിടെ വരുന്ന മഹർഷി
 മഹർ വിവിധകഥകൾ പറയുന്നതിൽനിന്നു ശിവന്റെ മാഹാ-
 ത്വത്തും കേട്ട് പാർപ്പിട്ടത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ രാപരിൽ അന്നു
 കാഴ്ചയായി. അങ്ങനെയിരിക്കുമ്പോൾ ഒരു ദിവസം പരാ-
 പരാദായനായ നാരദമുനി ഹിമവാന്റെ നാഭിൽ വരികയു-
 ള്ളായി. ഹിമവാൻ മഹർഷിയോടു തന്റെ കേൾക്കേണ്ടതും
 അതോടുകൂടി എന്നു ചോദിച്ചു. സർവ്വേശ്വരനും കാമാ-
 ന്തകനുമായ ശിവൻ പാർപ്പിട്ടിരിക്കുന്നതും നാരദൻ പറ-
 ഞ്ഞു. ശിവൻ കാമാന്തകനാണെന്നു കേട്ടപ്പോൾ പർവ്വതരാജ-
 നും പാർപ്പിട്ടും വലിയ വിഷാദമുണ്ടായി. ശിവൻ കാമദഹ-
 നം ചെയ്തു വിവരം അറിഞ്ഞിരുന്നില്ല. നാരദൻ ആ-
 കഥ അവരെ വിശ്വസിച്ചു പറഞ്ഞു കേൾപ്പിച്ചു. കാമദഹ-
 നം കഴിഞ്ഞതിനുശേഷം ശാന്തനായിത്തീർന്ന ഭഗവാൻ പ്രസാ-
 ദിച്ചു. താൻ പാർപ്പിട്ടതും വിവാഹം ചെയ്യുന്നതാണെന്നു ഭർ-
 തൃകളോടു അരുളിച്ചെയ്തതായി നാരദൻ പറഞ്ഞു. അതു കേ-
 ള്ളപ്പോൾ ഹിമവാൻ നിർവൃത്തിയടയ്ക്കുകയും, പാർപ്പിട്ടു-
 കെ ഏതും വിവിധഭാവങ്ങളാൽ തരളിതമായി. സുഖമോ
 ദുഃഖമോ മോഹമോ എന്നു നിർണ്ണയിപ്പാൻ വയ്യാത്ത ഒരുവസ്ഥ-
 യ്ക്കു പാർപ്പിട്ടു വിധേയമായി. കാമനെ ഭരിപ്പിച്ച സ്ഥിതി-
 ക്ക് ശിവൻ തന്റെ ഭർതാവകേണമെങ്കിൽ തപസ്സു ചെയ്തെ-
 ല്ലാതെ ഉപാമമില്ലെന്നു പാർപ്പിട്ടു മനസ്സുകൊണ്ടു. പി-
 ന്ന മാതാപിതാക്കന്മാരുടെ അനുജൻ രാജാ ഹിമാലയപ-
 വ്തത്തിന്റെ ഭരണതലവിയായി ശിവനെക്കുറിച്ച് തപ-
 സ്സാരംഭിച്ചു. ജനയും വിജയയും മാതൃക തപോവനത്തിലും

നിഴലെന്നപോലെ ഗൗരവിയെ അനുഗമിച്ചു. ആളും സ്നാന ജപാദികളും യമനിയമാദികളും ശീലിച്ചുകൊണ്ടാണ് തപസ്സു തുടങ്ങിയത്. കുറച്ചു കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അത്രമാത്രംകൊണ്ടു തന്റെ അഭീഷ്ടം സാധ്യമാല്ലെന്നു തോന്നുകയാൽ കുറച്ചൊട്ടി കുറിയമായ തപസ്സിൽ ഏർപ്പെട്ട് ശരീരത്തെ ശോഷിപ്പിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. വായുവിനെ മാത്രം ആഹാരമാക്കി. ഗ്രീഷ്മകാലത്തു പാണ്ഡുഗിമദ്ധ്യത്തിലും, മാന്യകാലത്തും മഴക്കാലത്തും തണുത്ത വെള്ളത്തിലും, ശരണിലും വസന്തത്തിലും ഉദ്ദീപനവസ്ഥക്കുടമയിലുമാക്കി തപസ്സ്. ഇപ്രകാരമുള്ള കുറിയതപസ്സുകൊണ്ട് ബ്രഹ്മാസ്വകടാഹം ധൃമാവൃതമായപ്പോൾ, പരമശിവൻ തപോനിഷ്ഠനായ ഗൗരവിയെ കണ്ട് അപരംകുതനിച്ചുള്ള പ്രേമത്തെ പരീക്ഷിപ്പാനുറച്ച് ഒരു വൃദ്ധമുനിയുടെ വടിവെടുത്ത് പണ്ണശാലയിലേയ്ക്കു ചെന്നു. പാർവ്വതി മുനിയെ ചൂടിച്ചു സമാഗതം പറഞ്ഞു കശലം ചോദിച്ചു. പിന്നീടുണ്ടായ സംഭാഷണത്തിൽ, മുനിയുടെ പാർവ്വതിയുടെ ശിവാന്തരാഗത്തെ പറ്റിച്ചുകൊണ്ടും ശിവാനെ വളരെ നിന്ദിച്ചുകൊണ്ടും സംസാരിക്കുകയാൽ, പാർവ്വതി സംഭാഷണം മതിയാക്കി തിരിഞ്ഞു പോകുവാൻ ഭാവിച്ചു. തദവസരത്തിൽ ശിവൻ സ്വന്തരൂപമെങ്കിലും ഉമയുടെ മുമ്പിൽ പ്രത്യക്ഷിച്ച് അദ്ദേഹത്തെ ആശ്വസിപ്പിക്കുകയും താൻ ഉടനെ അവളെ വിവാഹംചെയ്യുന്നതാണെന്നു പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തു മറയുകയും പാർവ്വതി തപസ്സിൽനിന്നു വിരമിച്ചു പിതൃസഖിധത്തിലേയ്ക്കു പോകുകയും ചെയ്തു.

അനന്തരം ശിവൻ പാർവ്വതിയുടെ വിവാഹത്തെക്കുറിച്ചു സംസാരിപ്പാൻ ഹിമവാന്റെ അടുക്കലേയ്ക്കു യയ്യുന്നതിനു വേണ്ടി സപ്തർഷികളെ സ്മരിച്ചു. സ്മരണമാത്രത്തിൽത്തന്നെ അദ്ദേഹം അരുന്ധതിയോടുകൂടി തിരുമുമ്പിൽ വന്നു. ഭഗവാന്റെ നന്ദനയെന്നു സമീപിച്ച് അവർ ആകാശമാഗ്നിയുടെ പോയി ഹിമവൽപുരത്തിൽ ചെന്നു ഹിമവാന്റെ സൽക്കാരം സ്വീക

മിച്ച് ആഗമനകാര്യം അറിയിച്ചു. മരീചി ഹിമവാനോടിങ്ങനെ പറഞ്ഞു: “സതീഭേവിയുടെ ഭേദസ്യാഗത്തിനു ശേഷം ശിവൻ ബ്രഹ്മവാരിയായി തപസ്സുചെയ്തതാണ്. ഇപ്പോൾ അദ്ദേഹം തപസ്സു മതിയാക്കി അങ്ങയുടെ മകൾ പാർവ്വതിയെ വേരുംമുഖനാഗ്രാമിക്കുന്നു. ശിവൻ വേണ്ടി പാർവ്വതിയെ തരേണമെന്നു യാചിക്കുവാനാണ് ഞങ്ങൾ വന്നിരിക്കുന്നത്.” ഇതു കേട്ടപ്പോൾ ഉണ്ടായ സന്തോഷംപോലെ ഒരു സന്തോഷവും കൃതാർത്ഥതപോലെ ഒരു കൃതാർത്ഥതയും ഹിമവാൻ മുന്നറിയിപ്പും ഉണ്ടായിട്ടില്ല. സന്തുഷ്ടനായ അദ്ദേഹം മഹർഷിമാരെ അറങ്ങുപുരത്തിലേക്കു കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി മേനാഭേവിന്റെ വിവരമറിയിച്ചു. മേനന്മാരും ശിവൻ കോപശീലനാണെന്നും അദ്ദേഹത്തിന്നു തന്റെ ഏകപുത്രിയായ പാർവ്വതിയെ കൊടുത്താൽ വൃന്ദസനിപ്പാനിടയാകുമെന്നും പറഞ്ഞ് ഈ വിവാഹാലോചനയിൽ സമ്മതക്കേട് കാണിക്കുകയാണ് ചെയ്തത്. അപ്പോൾ അത്സന്ധതീരേവി പാർവ്വതിയുടെ പരമാർത്ഥം പറഞ്ഞ് മേനന്റെ സമ്മതിപ്പിച്ചു. ഹിമവാൻ സമ്മതിച്ച ഉടനെ മഹർഷിമാർ മടങ്ങിപ്പോയി ഭഗവാനെ വിവരമറിയിക്കുകയും പിന്നെദിവസമുള്ള ശ്രമമുള്ളതത്തിൽ ശിവൻ പാർവ്വതിയെ വിവാഹംചെയ്യുകയും ചെയ്തു.

ഘോരമായ ഒരു പ്രതിഭാസത്തിന്റെ കഥയ്ക്ക് ആരോ മായ ശിവപുരാണത്തിൽനിന്നും കഥാരസംഭവങ്ങളിലൂടെയും വാലികളിൽനിന്നും ചില അംശങ്ങളിൽ സാരമായ വ്യത്യാസം കാണുന്നുണ്ട്. ശിവപുരാണത്തിലും കഥാരസംഭവത്തിലും കഥയിൽ സാദൃശ്യമായിത്തീർന്നിട്ടുള്ളതു താരകാസുരന്റെ നിഗ്രഹമാണ്. ഇതിലാകട്ടെ ശ്രീപാർവ്വതിയുടെ വിവാഹമാണ് സാദൃശ്യം. ഒരു പ്രബന്ധത്തിൽ സാദൃശ്യം അല്ലെങ്കിൽ പ്രധാനതാൽപര്യം ഇന്നതാണെന്നു നിർണ്ണയിക്കുന്നതിന് അതിന്റെ ആദിമദ്ധ്യോത്തങ്ങളിൽ പ്രബന്ധകർത്താവു ചെയ്യുന്ന സൂചനകളാണ് ആധാരമായിട്ടുള്ളത്. ശിവപുരാ

ണത്തിലും കമാരസംഭവത്തിലും താരകാസ്ഥാനിഗ്രാഹത്തെ കവി മേൽപ്പുകാരം സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇതിലൊക്കെ ശിവശക്തികളുടെ ഭവൻപാടുകൊണ്ടു ഭവാനത്തിന് നമസ്കൃതം ആയി യുടെ പരിഹാരമാണ് ആദിയിലും മദ്ധ്യത്തിലും അവസാനത്തിലും കവി പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുള്ളത്. ശിവനും ശക്തിയും തമ്മിൽ ഭവൻപിരിഞ്ഞതുകൊണ്ടു ഭവാനത്തിന്നൊട്ടാകെ സംഭവിച്ച അശക്തിയും ഭേദോന്മാനിയും കണ്ഠശല്യനശേഷം പാർവ്വതീപരമേശ്വരനാരുടെ വിവാഹഃസാദകൃടി നിശ്ശേഷം പരിഹരിക്കപ്പെടുന്നു. താരകവധത്തിന് കാരണം സുബ്രഹ്മണ്യന്റെ അമ്പതാമവും സുബ്രഹ്മണ്യവതാരത്തിന് കാരണം പാർവ്വതിയുടെ വിവാഹവുമായാൽ, കാര്യകാരണങ്ങളുടെ കിടപ്പു നോക്കുമ്പോൾ, മൂലകാരണം പാർവ്വതീവിവാഹംതന്നെയാണെന്നു തെളിയുന്നുണ്ട്. അതിനാൽ ഗിരിജാകല്യാണത്തിന്റെ കർത്താവ് ശിവശക്തികളുടെ വിഭജനവും തന്മൂലമുണ്ടായ ആപത്തുകളും ഭേദിയുടെ അവതാരവും വിസ്തരിച്ചു വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. ശിവപരമാർത്ഥികളിൽ അങ്ങനെ ചെറുപ്പിട്ടില്ല. ജീപാർവ്വതിയുടെ അവതാരത്തിനാവണമി ഭേദേന്റെ ഭവനങ്ങളോടുകൂടിയുള്ള ന ശക്തിപൂജ ഭവപരമാണതിലും കമാരസംഭവത്തിലും പ്രസ്താവിച്ചിട്ടില്ല. ചളിത്തോപാശ്വാസത്തിൽ ലളിതാഭേദിയുടെ അവതാരത്തിനാവണമി ഭേദേന്റെ ചെറുന ശക്തിപൂജയോടു ഇതിലെ പൂജയ്ക്കു സാമ്യം കാണുന്നുണ്ട്. അതിന്റെ സാധ്യതോടുകൂടിയാൽ ശിവ ഇതിൽ ഈ കഥ വർണ്ണിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നും വിവരിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

ശിവന്റെ പൂർവ്വപണിയായ സരീദവി ചിത്രകൃതമായ അപകാരം നിമിത്തം വീണ്ടും ശിവനെ പ്രാപിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി മേനോദേവിയുടെ ഗർഭത്തിൽ പാർവ്വതിയാതാവകരിച്ചുകൂടെ ശിവപരമാണത്തിലും കമാരസംഭവത്തിലും പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഗിരിജാകല്യാണത്തിലാകട്ടെ പാർവ്വതിയെ അഭയാ

നിത്യജാതീഭാവമ്' ച.ഗദത്തിരികണനത്ത്. ശിവഭസവകന്യായ ധരിമവാൻ ഒരു ദിവസം പ്രഭാതത്തിൽ സന്ധ്യഭവനനാശിന ദോഷമുപോൾ പുരികഴിവിൽ തിഹര.കുലയും തിരുമുഖത്തു മു ന്നാത്തുശിശ്നുചുളള ഒരു ദിവ്യകന്യകയായിട്ട് ദേവിന്റെ മാനസ സരസ്സിൽ കണ്ടെത്തിയെന്നും അവിടെനിന്നൊട്ടത്തുകൊണ്ടു പോയി ഭക്തപുരുഷ കല്പിൽക്കൊടുത്തു കെളായി വളർന്നി റ്റുണ്ട് മാനുഷലാ ഇതിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത്. ദക്ഷപുജാപതിക്കു കർമ്മിയിയിടനിന്നു സതീഭവവിഷയ സുതന്യാധിഷിട്ടുന്നതിനും ഇതിനും തമ്മിൽ സമുദ്രമുണ്ട്. പാർവ്വതിയെ അജ്ഞാനിജ യാശ്വാസൻ കുടിഞ്ഞു ചപ്പരിപ്പി പ്പതു സതീപരിതമാണെന്നു വിവരിക്കുന്നതിനവകാരമുണ്ട്.

കാമപ്രേമന ത്തികൾക്കും ഉമാതപസ്സിന്റെയും വല്ലഭനായി ലം ഗീതപ്രബന്ധം ശിവപുരാണത്തിൽനിന്നും കഥാപാത്രഭവ ന്തിൽനിന്നും ധൃത്യസ്തമായിരിക്കുന്നു. പാർവ്വതി പൂർണ്ണശരവ നയായ കാലത്തെക്കുറിക്കൽ നാരദൻ ധരിമവാൽപുരത്തിൽ ചെന്ന് ആ കന്യക ശിവന്റെ ധൃതപണിയായി ഭവിക്കുകെ ന്നു ചൊല്ലുകയുണ്ടായി. മുൻപുതന്നെ ശിവൻ അനുരക്തനായ ദേവിക്ക് നാരദവാക്യത്താൽ ആ അനുരാഗം കുറെക്കൂടി വർദ്ധിച്ചു. ശിവൻ കന്യകയെ യാചിച്ചില്ലെങ്കിലും ധരിമ വാൻ മനീർവാക്യം വിഷ്ണുവില്ല ഉകളുടെ വിവാഹത്തീനു ദേവൻ ശുഭമെന്നും വിചിന്തിച്ചു. ശിവനാണെന്നിൽ വിഷ്ണു നായി ബ്രഹ്മവർണ്ണപുണ്യ അപസ്സു ചെല്ലുമുമാണ്. അതി നാൽ പാർവ്വതി 'പ്രജയാശ്ചോപാദത്തത്'വിവിപ്രകാരം ശി വൻ തന്നിൽ ആഴിമുണ്ടുവരുവാനെങ്കിൽവേണ്ടി തപസ്വി യായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആതുരത്തിൽച്ചെന്ന ഇഷ്ടമുണ്ടു തു ടങ്ങി. ഇതിനിടയിൽ താമകാസുരപീഡിതനായ ദേവകൾ, ശിവൻ പാർവ്വതിയെ വിവാഹംചെയ്ത് താരകാമനനായ ഒരു പന്തനെ ഉൽപ്പാദിപ്പിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി ബ്രഹ്മാവിന്റെ ഉപദേശപ്രകാരം ശിവന്റെ മനസ്സിലുക്കുവാൻ കാമദേവനെ

നിഷേധിച്ചു. ശിവൻ പാപ്തീയും കാമൻ ഭരണമുള്ള സമേളിക്കുവാനിടയായപ്പോൾ കാമൻ ശിവനെ ചെല്ലമാക്കി അസ്പം പ്രയോഗിക്കുകയും തൽക്ഷണം ശിവൻ മരിക്കുന്നത്രാഗ്നിയിൽ ഭസ്മമാക്കുകയുണ്ടായു. തന്റെ മൺമുനിയായി കാമദേവൻ ഭാഗനാകയാൽ ഭഗവതനാഥനായ പാപ്തീ സാരദാപദേശപ്രകാരം ശിവനെ പ്രസാദിപ്പിക്കുവാൻ തപസ്സനുഷ്ഠിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇങ്ങനെയാണ് ശിവപർവ്വതത്തിൽ കാമൻ പാപ്തീയോടു തപസ്സുചെയ്താണ് ഉപശമിക്കുന്നതെഴിച്ച് ശേഷമെല്ലാം കാമനും ഭവത്തിയും ഇപ്രകാരംതന്നെയാണ്. ഗിരിജാകല്യാണത്തിൽ ഇങ്ങനെ തല്ല. ശിവൻ തപസ്സിൽനിന്നു വിരമിച്ചു വീണ്ടും വിവാഹം ചെയ്യണമെന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സിലുണ്ടാവാൻ ഭൂതമാവും വില്ലുവും ഇന്ദ്രനുംകൂടി കാമദേവനെ അയയ്ക്കുകയും ആ സംഭവത്തിൽ ഭഗവാൻ കാമനെ മുട്ടുകുകയും ചെയ്തു. ഇതും സംഗതികൾ നടന്നുകഴിഞ്ഞതിനുശേഷമാണ് നാമൻ ഹിമവാന്റെ അടുക്കൽ ചെല്ലുന്നതും ശിവൻ പാപ്തീയെ വിവാഹം ചെയ്യുമെന്നു പറയുന്നതും. നാമന്റെ വാക്കിൽ നിന്നാണ് ഗിരിജാകല്യാണത്തിൽ കാമൻ കരുതിപ്പോയ വിവാഹം പാപ്തീയും ഹിമവാരും അറിയുന്നത്. കാമദേവനും കഴിഞ്ഞവനിയിൽ തപസ്സുചെയ്യയല്ലാതെ ശിവപ്രീണത്തിനു വേണ്ട ഉപായമില്ലെന്നറച്ചു പാപ്തീ സഖികളോടുകൂടി തപസ്സിനുപോകുകയും ചെയ്തു. ലോകമാതാവായ പരാശക്തിയുടെ പരമഭക്തനും ഉപാസകനുമായിട്ടാണ് ഗിരിജാകല്യാണകർത്താവു കാമദേവനെ വർണ്ണിച്ചിട്ടുള്ളത്. അപ്രകാരമുള്ള കാമനെ ഭദ്രിയുടെ സമക്ഷം ദർശിപ്പിക്കുന്നത് അനുവിതമാണെന്നു കരുതിട്ടായിരിക്കണം കവി കാമദേഹത്തെ പരമാർത്ഥമായി വർണ്ണിച്ചത്. ശിവപരാണങ്ങളിലേയും പരാശക്തവേഷത്തിലേയും പാപ്തീ ശിവനെരാഗത്താൽ പ്രയോഭിതയായിട്ടാണ് ഐല്യാപ്രവൃത്തികളും ചെയ്യുന്നത്. ഗിരിജാകല്യാണ

അതിലെ പാർശ്വഭിത്തികളെ പൊക്കിച്ച് മറ്റൊരും അനുഗ്രാഹിക്കുവാൻ അതിനുവേണ്ടിയാണ് പ്രവൃത്തികളിൽ ഏർപ്പെട്ടതായി. ഇതിനായിരിക്കണം ഈ വൃത്തിയാക്കലിലെ കാരണം.

ഇതാണ് സ്റ്റേറ്റ് ഐസ്റ്റാറ്റിക്സിലും ഭരണപരമായതായ കരാറുപത്രവുമായി കമ്പിയാറ്റിംഗ് കരാറു സർട്ടിഫിക്കറ്റായ ഈ രേഖ ശിവാപ്പുരാണത്തെ പല വിധത്തിലും അനുകരിക്കുന്നുണ്ട്. ഗിരിനാഥസ്വാമിനും ൧൪ വിഷയങ്ങളിൽ കരാറുപത്രം വാദിച്ചുകൊടുത്ത അനുഗ്രാഹിതനെന്നും ഏതാണ്ട് തപസ്സുചെയ്യുന്ന ഭാര്യയെ പങ്കിടുക എന്നതിനു പരമശിവൻ വരുന്ന ഭാഗത്തു കറുത്തു വൃന്താലം കാണുന്നുണ്ട്. കരാറുപത്രവുമായി ഭാര്യയെ വേർതിരിക്കാൻ ശിവാപ്പുരാണത്തിൽ ഒരു ബ്രാഹ്മണിയാണു വേർതിരിക്കുന്നത്. ശിവാപ്പുരാണത്തിലും “ഭക്തിയും ബ്രഹ്മാനുഭൂതിയും അർത്ഥപാർശ്വഭിത്തി” എന്നിങ്ങനെ ബ്രാഹ്മണാധിപത്യത്തിലുള്ളതാണ് ശിവാന്റെ പ്രഭാവം. ഗിരിനാഥസ്വാമിനായിട്ടുള്ള “അഭയാർത്ഥമനുഭവശക്തിയെപ്പോലെയുള്ളതായിട്ടാണ്” ശിവാൻ ഉത്തരപുരാണത്തിൽ പ്രവേശിപ്പിക്കുന്നത്. അദ്ദേഹം കർഷിവാധിപായ ഒരു വൃദ്ധനാണെന്നാണ് അദ്ദേഹം പാർശ്വഭിത്തിയെ വർണ്ണിക്കുന്നത്. സതീരേഖി ശിവാനെ അനുഗ്രാഹിച്ചിട്ടുള്ളത് തപസ്സുചെയ്യുമ്പോൾ അവയെക്കുറിച്ചുള്ള അനുഭവത്തെ അഭ്യസനമാക്കുന്നതിനു ശിവാൻ ഒരു വൃദ്ധബ്രാഹ്മണനായി ചെന്നുവന്നു ദക്ഷിണാർപ്പത്തിൽ പര്യവേഷിച്ചു. അതിനുശേഷം കവി ഇവിടെ അനുഭവിച്ചിരിക്കുന്നതെന്നു തോന്നുന്നു. പാർശ്വഭിത്തിയുടെ ചെപ്പേയ്ക്കുള്ള മറ്റൊരു പാർശ്വഭിത്തിയായി സംസാരിക്കുന്നതിന് ഒരു ബ്രാഹ്മണിയാണു കറുത്തുപിടിച്ചു വൃദ്ധനായപ്പോൾ എന്ന് സംശയം തോന്നിപ്പോകുന്നു. ഈ ശിവാപ്പുരാണത്തിന്റെ കർത്താവ് ശിവാനെ വൃദ്ധനായി പരമശിവപ്പെടുത്തിയതിൽ അത്യന്തം ദൈവീകത വെളിപ്പെടുത്തുന്നു. അദ്ദേഹം ശിവാന്റെ മിത്രമാ

അന്നുണ്ടുണ്ടാക്കിയതിന്റെ പൂർണ്ണ ഭാവനയിൽ സഞ്ചരിക്കുന്നതിനായി ആ വിചാരവാർദ്ധക്യത്തി വന്നതാണെന്നും മൂന്നി വൃശ്ചിക തുടർന്ന ആഗമനകാരണമായി പറയുന്നത് സംഭാവ്യതയുടെ ആവിഷ്കാരമാണ് എന്നും ഉപരികാണിയിരിക്കുന്നു.

സപ്തർഷികൾ മുതലായ ശിവൻ ചെയ്തവയെക്കുറിച്ചും അദ്ദേഹം സ്വയംവര കാരണങ്ങളും, വർഷാധിപത്യത്തിൽ ശിവന്റെ വിവാഹത്തും ഹിമാലയത്തു പറയുന്നത് അംഗീരസ്സാണ്; അന്ത്യപുരത്തിൽ വെട്ടാണു പറയുന്നത്. ശിവിനു കല്യാണത്തിൽ അക്കാലം കഴിയില്ലാത്ത സംഭവമുണ്ടായിട്ടുണ്ടെന്നും അന്ത്യപുരത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്നതിനുമുമ്പുതന്നെ സംഭവം എന്നു നടക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ശിവൻ പാർവ്വതിയെ വിവാഹം ചെയ്താൻ ആഗമിക്കുന്നതായി കേട്ട ഉടനെ ശിവാൽ ഭഗവാൻ പ്രത്യക്ഷനായ പാർവ്വതിയെ വിഭിച്ച് അദ്ദേഹം ശിവന്റെ അടുത്തായി കയ്യിലുണ്ടാക്കുന്ന പാറയെ കയ്യിൽ സമ്മതിക്കുകയാണ് കർമ്മശാലകത്തിൽ ചെയ്യുന്നത്. ശിവിനു കല്യാണത്തിലാകട്ടെ ഹിമാലയം കയറിയെ വിവാഹകാല്യം അറിയിച്ചപ്പോൾ കേൾക്കുന്ന വിസമ്മതിക്കുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്. ശിവന്റെ പൂർണ്ണ കോപവും സ്ഥിരമാകട്ടെങ്കിലും, ഇപ്പോൾ മകളുടെ വേഷമുള്ള പൂർണ്ണ ശുഭാക്ഷയായ വിവാഹിതയെക്കുറിച്ചും, അതിനാൽ മകളുടെ ഇണം വിവാഹിച്ച് ഇക്കാലത്തുതന്നെ അകന്നു നില്ക്കുകയാണ് നല്ലതെന്നും മേന അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. അതു കേട്ട് അമ്മഗൃഹത്തിൽ ജീവിയായ ഒരു ഉപദേശം ചെയ്തും അപ്പോൾ മേനാഭാവി സമ്മതിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. “ആദ്യമെല്ലാമന്യതി ആ നൃപപരമം കയ്യിൽനിന്നു” എന്നു ശിവാനെക്കുറിച്ചു മുമ്പുതന്നെ പറയിക്കുകയും “കൈലാസപുഷ്പകാമരോപി മേനാഭവയ്ക്കുതരണം” എന്നു പ്രസ്താവിക്കുകയും ചെയ്തു കടാരസംഭവകർത്താവ് പ്രകൃതിയിൽ അമ്മഗൃഹത്തിൽ നിൽക്കുമ്പോൾ സാക്ഷാൽ ഒരു പ്രയോജനവും നിർവ്വഹിച്ചെന്നു

ഗ്ര. ഗിരിജാകല്യാണനാടകം എന്ന് അനുസരിക്കപ്പെടാറുള്ള മേൽപ്പറഞ്ഞതല്പകാരം മറ്റൊന്നായ രൂപമെങ്കിലും നിർമ്മിച്ചിരിക്കുന്നു.

ഗിരിജാകല്യാണനാടകത്തിൽ പാർവ്വതീവിവാഹത്തിനുള്ള മന്ത്രക്കാരം നിശ്ചയിച്ചു പറയുന്നത് അംഗീരസ്സാണ്. ശിവപരാജാദികളിൽ സപ്തർഷികളെല്ലാവരുംകൂടിയാണെന്ന് ഈ കൃത്യം നിർദ്ദേശിക്കുന്നത്. താരകാസുരന്റെ കഥയെപ്പറ്റി പറയുന്നതിൽ, അവന്നു വരും നാൾക്ക് ബ്രാഹ്മണമാണെന്നും ശിവപരാജാവിൽ പഠിക്കുന്നു. കമാര സംഭവത്തിലും അങ്ങനെയെന്നും, ഈ കൃതിയിലാകട്ടെ താരകാസുരന്റെ മന്ത്രമുണ്ടായ അരപരാജാസുരന്റെ ശിവൻ വരണമെന്നു സപ്തർഷികളെയും ജ്യോതിഷിനിന്നും അറയ്ക്കണം അവ സിദ്ധിപ്രദമാണെന്നും പറയുന്നത്.

പരമശിവൻ പാർവ്വതീപരിണയത്തിന് രാജധിപ്രസ്ഥത്തിലെഴുന്നള്ളിയപ്പോൾ നാദാദരശങ്ങളിൽനിന്നും അവിടെ വന്നുകൂടിയ ജനങ്ങളുടെ ഭാരം സഹിക്കുവാൻ വയ്യാതെ വന്നുവെന്നും, അതു നിമിത്തം ഭൂമി താങ്ങുതക്കതെങ്കിലെന്നും, അപ്പോൾ ഭഗവാൻ അഗസ്ത്യപുരുഷന്റെ മലയപർവ്വതത്തിലേയ്ക്കുയർച്ചയെന്നും, അഗസ്ത്യൻ പത്നീസമേതനായി മലയപർവ്വതത്തിൽ ചെന്നിറങ്ങിയപ്പോൾ ഭൂമിയുടെ ഭാരം ശരിപ്പെടുവെന്നും ഈ ഗീതപ്രബന്ധത്തിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഈ സംഗതി മറ്റു ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ പറഞ്ഞിട്ടില്ല.

ഭാജാസാധിത്യത്തിൽ ഗിരിജാകല്യാണത്തോടുകൂടിക്കാണിളവെന്നും.

ഓ കിടപ്പിടിക്കുവാൻ നീക്കം ഒരു ഗീതപ്രബന്ധം വേറെ ഇല്ലെന്നു നിസ്സംശയം പറയാം. ശബ്ദധാരി, അർത്ഥപ്രദാത്മി, അർത്ഥാഭിപ്രായം, രസപുഷ്പി മുതലായവ ഇതിൽ ആപാദമുഖം വിളയാടുന്നുണ്ട്. പ്രഥമാലസ്യത്തിൽ ഹിമവാൻ മാനസസമസ്തിയിൽനിന്നു പാർവ്വതിയെ കിട്ടുന്ന ഭാഗവും ദ്വിതീയാലസ്യത്തിൽ പാർവ്വതിയുടെ കൈവരും, മൂന്നാമതാലസ്യത്തിൽ പാർവ്വതിയുടെ കൈവരും, മൂന്നാമതാലസ്യത്തിൽ പാർവ്വതിയുടെ കൈവരും.

ശിവമാഹാത്മ്യശ്രവണത്താലുള്ള അനുരാഗോദയം, അദ്ദേഹത്തിന്റെ അസ്സരേരരൂപാരം ശിവനുണ്ടായ ഭാവഭേദം, നാരദവാക്യശ്രവണത്തിൽ പാർവ്വതിക്കടുവായ ഭാവഭേദങ്ങൾ, പാർവ്വതി ആഭിരണങ്ങൾ വെടിഞ്ഞു തലോറേപ്പോലായിരിക്കുന്നത്, തപസ്സു മുരുകിപ്പന്നാപ്പാരം ശിവന്റെ മണസ്സിളകുവാൻ തുടങ്ങിയതു്, വൃദ്ധമുനിയും പാർവ്വതിയും തമ്മിലുള്ള സംഭാഷണം, പാർവ്വതി തപസ്സു മതിയാക്കി പോകുന്നത് എന്നീ ഭാഗങ്ങളും തൃതീയഘട്ടത്തിൽ കാഷ്ഠധിരൂപമനുഷ്ഠന, പരവർസിരൂപഭാവ സംഭാഷണം, ഭക്തയോഗമുള്ള അനുരന്ധനീവചനം, വിപാകമണിനുള്ള ഭഗവതന്റെ എഴുന്നള്ളത്തു മുതലായ ഭാഗങ്ങളും ഈ കൃതിയിൽ പരാമർശംകൊണ്ടു മുന്നിട്ടു നില്ക്കുന്ന സന്ദർഭങ്ങളാകുന്നു.

ശബ്ദധാരിയെക്കുറിച്ചു നോക്കുമ്പോൾ അനുപ്രാസം മുതലായ ശബ്ദാവതാരത്തിൽ കുറിക്കുള്ള പ്രതിപത്തിക്കും സ്വാമസ്ത്വത്തിനും ഈ ഗ്രന്ഥത്തിലെ ഏതു ഭാഗവും ഉദാഹരണമാണെന്നു കാണാം.

“അഗ്നിമാരുതൻ ധന്വൻ ചിത്രസായനം ചിബൻ
കുന്ദ്രസംസാരമുരൂപിയും കളഞ്ഞതവം
വൃദ്ധജാലിപ്രാണൻ മുദ്രസാദിപ്രാണൻ
അഗ്രകാമിതീമറിഞ്ഞുകൂടും കൂപ്പി വാഴൂ” (ഭാഗം 38)

ഈ പരികളിൽ ൧ എന്നു അക്ഷരം ആവർത്തിച്ചിട്ടുള്ളതു സൂക്ഷിച്ചു നോക്കുക. ഇതുപോലെയുള്ള അക്ഷരാവൃത്തി ഇതിൽ പ്രായേണ എല്ലാ സ്ഥാങ്ങളിലും കാണാം. എന്നാൽ അതിനു മാറ്റത്തിലുള്ള ഭേദംകൊണ്ട് മലനാസ്സ് ഒട്ടും മോഷം തട്ടീട്ടു മില്ല. മലന അല്ലെങ്കിൽ തീതി രസത്തെ ആശ്രയിച്ചാണിരിക്കുന്നതെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ഏകാമാലികളായ ദിവങ്ങൾ വൃത്തിക്കുന്ന സ്ഥലങ്ങളിൽ മാധുർയാദികളായ ഗുണങ്ങളെ വൃത്തിപ്പെടുന്ന അക്ഷരങ്ങളോടു കൂടിയതായിരിക്കണം പദ

വൃത്തം അധികമേതും ഉപജോഗിച്ചു കണ്ടിട്ടില്ല. കളകാ
ഞ്ചിയിലെ ഈരടികളിൽ രണ്ടു പാദത്തിനും പ്രഥമാക്ഷര
സാമ്യം വേണം. ചാലുകളും ഇതക്കൂടായ അക്ഷരക്കൂട്ടം
സമോച്ചിതത്തിൽ നല്ലവണ്ണം രാരായം ചേർന്നവരികയും വേ
ണം. താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന സ്തൂതിയിൽ ഈ തുണങ്ങൾ എത്ര
അഗ്രിയായി ഇണങ്ങിയിരിക്കുന്നു എന്ന് നോക്കുക:—

“ജയ ജനനി! ജഗദ്ദൈവഭരണാഭരണേഷണേ!
ജഗമാജഗമബ്രഹ്മവിദ്യാമയി!
ജയ ജനനി! ശിവകുമാരി! ജയ ഭഗവതി! ത്രിവേ!
ജന്തുസന്താനസന്തോഷാഭിന്താമണേ!
തവ ഭവതു പരമശിവനിനി മുഴുവനിച്ചുദൻ
താരകസ്രവതശരച്ചന്ദ്രധന്വികേ!
ജനനി! തവ മഹിമയിതു ജഗതി തന്മമമിദ്യം
ജവാലി അജലാക്ഷഭവണി വേണി തവ
ശരണമിഹ തവ ചരണജഗദ്മിതു മാദൃശം
ശതരാമതാരശ്രോണരശ്രോണവേ!” (ഭാ. 302-303)

അത്മപ്രഭാവയിൽ ഈ പ്രബന്ധം തുടരാം സമുത്ത
മായ ഒരു സ്ഥാനമാണിത്. “ഏതിനെപ്പറ്റി വ
ണ്ണിക്കുമ്പോഴും കവി അഞ്ചാലിശങ്ങളായ അക്ഷരങ്ങളെ ധാരാ
ളം ആവിഷ്കരിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവയിൽ മിക്കതും അനുകവിക
ളാൽ അപൂർവ്വതയുള്ളതാണ്. ബ്രഹ്മാവി ഭേദേണനോട
ഭജനയജ്ഞത്തിൽ ഭക്തന്മാർ ശിവനു ചെയ്ത അപരായത്തെ
പ്പറ്റി പറയുന്നത് നോക്കുക:—

“പീഡയാ നിങ്ങളോടുകൂടെ ഞാൻ പുറപ്പെട്ട
തേടിപ്പുണ്ഡിപ്പിശനാഭോപം വാടിപ്പതു-
മാടിപ്പൻ താടി ഭൂത മോടിക്ക ഭേടിപ്പതും
മിത്രനേത്രങ്ങൾ ഭഗനിത്രനാൾ കാണുന്നതും

“നേർവരാ മെന്തിൽ നിന്നാൽ ചന്ദനതാമരതു
കാർവരാ നമ്മൊട്ട ഭവതിനെന്നോർത്തവൻ
ദിഗ്ഭയം ചെയ്തതിനിപ്പതും മാനസേ
വല്ല സന്നാഹവും നിശ്ചയം നിശ്ചയം
കാർണ്യപരമം കഥാ തൃശ്ശിമിത സപതം
പാർശ്വ സാരോധനം ചെയ്ത നിശ്ചിതം” (ഭാ. 87)

ഇതിൽ തമിഴടി കാൽമടമ്പിൽ ഇഴഞ്ഞു എന്നാൺ പ്രതി
പാദ്യമായ അർത്ഥം. അതിനെ പാർശ്വസിംഹാരോധനം
ചെയ്തു എന്നിങ്ങനെ ശ്ലീഷമാക്കിയിട്ടാണ് പദാന്തത്വം. രണ്ടു
ശ്ലോകങ്ങളു രണ്ടാമത്തെയെ പരസ്പരം അപര്യുക്തം അർത്ഥം
കല്പിക്കണമെന്നാണ് ആലോചിക്കേണ്ടതും. ആകയാൽ അവ
മുടി പാർശ്വയിച്ചുള്ള ശബ്ദവിനെ അർത്ഥമാണോ ചെയ്തു
തന്നെ തോന്നും എന്നുൽപ്പേക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു. വിശിഷ്ടവാ
യ രാജാവി ദിഗ്ഭയത്തിന്നു പോകുമ്പോൾ പിൻഭാഗത്തുനി
വന്ന് ആകൃഷ്ടനായിത്തീർന്ന പാർശ്വസിംഹാശനം എന്നു പറ
യുന്നു. അവിടുനിന്നാകൃഷ്ടിക്കുവാൻ ശക്തിയില്ലായ്മയാൽ ത
ഞ്ചം വരുമ്പോൾ എതിർന്ന പാർശ്വസിംഹാശനം അർത്ഥമാണു
തു വിശിഷ്ടവിന്റെ കർത്തവ്യമാണ്. പ്രകൃതത്തിൽ ‘കാർ
ണ്യപരമം കഥാ’ ദിഗ്ഭയത്തിന്നു (ദിക്കുകളിൽ കാർണ്യം
കൊണ്ടു തന്നൊട്ടു കിടപിടിക്കുന്ന എല്ലാവരുംകളയും അതി
ക്കുന്നതിന്നു) പൂർവ്വാക്ഷണ്ണം. അപ്പോൾ തേരിട്ടെതിർക്കുവാൻ
ശക്തിയില്ലാത്ത കാർ പാർശ്വസിംഹാശനായി വന്നെക്കഴി
യുന്നു ശക്തിക്കുണ്ടാകുമല്ലോ. തമിഴടിക്കുള്ള ‘പിന്നിടത്തു
ക്കിടിയേക’ എന്നുള്ള അർത്ഥമാണ് പാർശ്വസിംഹാരോധനാ
യി ഉൽപ്പേക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നത് എന്നും മറ്റുമായിരിക്കുന്നു.
കാർവരാൻ മോഹനാസ്രഭാരപ്പോൾ തിടയ്ക്കായ ഭാ
വമെന്നെ ഇങ്ങനെ കവി വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു: —

“മുന്നിലിരുന്ന സന്തകാദികളിലു-
മേമന പിശാചുക്കളെക്കൊന്നാമീഷ്യനായ്.
അന്ത്യായമെന്നു തോന്നിച്ചു തപസ്സയെ-
പ്പിന്യാകമെന്നു തോന്നിച്ചിതകലപതവു.
വസ്ത്രാനിവാസം കമന്താ വിധോഗമെ-
ന്നപ്പൊഴും ഞ്ഞു പിന്നെയും തോന്നിച്ചു.
പൂർണ്ണാസ്തപനം; ശബാ തനപീ വിശാഖ മോ;
മൂർണ്ണാസ്തി; മാരകം കൈയ്യും മരണഭവം;
ഇതരോസ്തപനം; കപ സമമർഷാണനായികാ;
മൂർണ്ണാസ്തിതാ; ഹന്താ മീഷ്യാസ്തി കോശയാ,
സന്യാസി ഞ്ഞം; ഇതരോസ്തപനം കപ പശ്യതേ?”

(ഭാ. 143-144)

ഇതിൽ ഒരു സന്യാസിക്കു ചേർന്നതും ഒരു വിരഹിക്കു യോജി-
ച്ചതുമായ വിവിധചിന്തകൾ പരമഭിവാഞ്ഛൻ ഏതയത്തിൽ
കിടന്നു സ്വാഭാവിതം ചെയ്തു എന്നു കാണിച്ചിട്ടുള്ളതു് ഏതു
ഏകാന്തതയായിരിക്കുന്നു. ശിവൻ ഒരു വൃദ്ധമനിയുടെ രവ-
ണു മരിച്ചു തപസ്സിനിതായ പാറ്റുതിനെ പരീക്ഷിക്കുവാൻ
ചെന്ന് ശിവനെക്കുറിച്ചു പല നിരോധനങ്ങളും പറയുന്ന ഭാ-
ഗം ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ കവിതാഗുണാകാശം വളരെ മുന്തിട്ടു
നില്ക്കുന്ന കണാണു്. വൃദ്ധമനിയുടെ ശിവനിനകൾക്കു പാറ്റു-
തി കഷണമകൊണ്ടു വിപരീതാത്മ്യത്തെ തോന്നിക്കുമ്പോൾ ഇ-
ങ്ങനെ പറയുന്നു:—

“സാധു വൈഭവ്യം സമാധിവശ്വം മനേ!
ഭോധിതം മാനസം; ബോധവും വന്ന മേ,
വാതിപ്പവർത്തമുൾയിപ്പമോജ്ജ്വലം
സാധിപ്പതിന്നിതോ നീതിപ്രകാശനം!
ബോധിച്ചു ഞ്ഞിതെൻ ചേതസ്സിലെത്രയു-
മോതിക്കവതസ്സമാദിക്കു നന്നു നീ!

പ്രീതിക്കിന്നോ വഴി ജാതി; മധുരതങ്ങി
നീതിപ്രവർത്തനേ കാ തത്ര ഭംഗപോൽ?
ഏതതപരീതികമാത്രമു കേളോരേൻ
കുഞ്ഞതു നന്നാമോ വേദതുയസ്തൃതി-
മോഹിപ്രകാശമല്ലാത ശിവതത്വ-
വീതിപ്പെരുമരം ദൈവതഭൂമയം
തോതിൽ പ്രമാണിച്ചു നീ തത്ര തുളിട്ടു;
മേലിപ്പതിന്നു ഞാൻ വീതപ്രയോജനം
വാഴിപ്പതാൻ പ്രതിവാദിപ്പരത്തിയ-
ജ്ഞാതിപ്രാജ്ഞന കൈമൊഴുവാൻനാ?" (ഭാ. 215-216)

ഇതിലെ അർത്ഥമല്ലാ വിമർശനരസികന്മാരെ രസിപ്പിക്കുവാൻ
മതിയായിട്ടുള്ളതാണെന്നു വിശേഷിച്ചു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

അലങ്കാരപ്രയോഗത്തിൽ ശിശിരാകല്പാണിന്റെ ക
മിദ്ധാവ് ഒട്ടും മുന്തിയ കാണിക്കുന്നവനല്ല. മണ്ഡാലന്മാരെയും
അർദ്ധാലന്മാരെയും യഥാർത്ഥം അതിമനോഹരമായി പ്ര
യോഗിക്കുന്നതിൽ ഇദ്ദേഹം ഏറ്റവും കൈയെടുപ്പും കാണിച്ചി
ട്ടുണ്ട്. മമിമവാൻ മാനസപരസ്സിൽ 'കല്പകവല്ലി' പുഷ്പതലശാ
രിതകായ'മായ കന്യാഭജനത്തെ കണ്ടു വിചാരിക്കുന്നു.:-

"എന്നപ്പോൾ നമ്മെ നന്നാക്കുന്നില്ലെന്നിന്റെ തൂപം
വെണ്ണിപ്പാണാരാലോക്കു കണ്ണിപ്പോൾ കണ്ണായി മേ;
മാന്ദ്രബിംബായുതാരം സുന്ദരമുഖാംബുജം
കുഞ്ചനാഭരാരാമരവാരാധാലംകൃതം;
ചാരുപാലമേൽ കണ്ടു തീർത്ത ഞാനാരുമെന്തും
പാരിജാതങ്ങളെല്ലാം പ്രേരണാതികൾ പാരിൽ.
പാരിജാതങ്ങളെല്ലാമുമാൻ മേരുജാതങ്ങളെന്നാം
മേ ജ്ഞാ അതോപോതി നീതന്നെനാശിക്കേണം"

(ഭാ. 35-36)

ഇതിനെ മെറ്റീരിയലും അല്ലെങ്കിലും സാങ്കേതികതയും നവീകരണവും
യുക്ത ആക്റ്റീവീറ്റികളാൽ മതിയായവയാക്കണമെന്ന നിസ്സം-
യമായ ചോദ്യം. കോർപ്പറേഷനുകളുടെ പെർഫോമൻസിൽ
സെമിനാലി അല്ലെങ്കിൽ സെമിനാലി സെമിനാലി സെമിനാലി
പെർഫോമൻസിൽ--

[illegible]

അന്നു രാവു അതിമനോഹരമായ ശുപരിലാഭത്തിന്നു കേന്ദ്രഭാഗമാണെന്നു. സമുദ്രവും അഗ്രശൃംഗമായിരുന്ന പരമശിവനെ ദേവപാട്ടി അഭ്യസിച്ചിരുന്നതിന്നു ഗദ്യേന്ദ്രനായും കരമഭാവന ആ മനോഹരൻ പാപ്പാനായുമാണ് കവി ശുപരിലാഭം ചെയ്തിരിക്കുന്നത്. മകന്റെ ഉൽക്കടാഹവസ്ഥയിൽ ഗദ്യേന്ദ്രൻ പാപ്പാനെ അടുക്കുവാൻ സമർത്ഥനായില്ല. പരമശിവൻ മറ്റും കറഞ്ഞുതുടങ്ങുമ്പോൾ പാപ്പാൻ അടുത്തു വെന്ന് തൽക്കനം ചെയ്തതും, അങ്ങനെയുള്ള അവസ്ഥയിലിരിക്കുന്ന ഒരു ഗദ്യേന്ദ്രനായി തിരിയുന്ന ഇപ്രകാരം ചെയ്യലിൽ കവി നല്ല കലാകൃത്യരേഖ പ്രകടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. പാവ്യതിയുടെ തപസ്സുകൾ പരമശിവൻ അവളുടെ സ്തനങ്ങളിൽ വല്ലഭം പൂരേഴ്ത്തിപ്പിച്ച് തന്റെ ഉള്ളിലുള്ള കളനത്തെ പരത്തുവെച്ചിട്ടുണ്ടെന്നാണോ എന്നു തോന്നുകയും തന്നാകുന്ന ഒരു ഭോജനത്തിൽനിന്നു പോയത് സ്വഭാവസുന്ദരമായ ഭോജനത്തിന് അവയെക്കാളു കാർത്തികമെന്നും താൻ മീനകുന്ദങ്ങളിൽ അറക്കുമ്പോഴുള്ളതെന്നാണെന്നു ഭിന്നതരങ്ങളിൽ അറിയിക്കുന്നതാവശ്യമാണെന്നും വിചാരിച്ചിട്ടാണോ എന്നു തോന്നുകയും ഉൽപ്പേക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു. ഈ ഘടലാൽപ്പേരുകൾക്കു സ്വാർത്ഥം ഒരു വേദനയെന്നാണ്. ഇങ്ങനെയൊക്കെയാൽ ഇതിലുള്ള അർത്ഥങ്ങളുടെ മഹിമയെ മനസ്സിലാക്കുന്ന ചെല്ലപ്പോലും സാധ്യമല്ല.

ഗിരിഭാകല്യാണത്തിൽ അംഗിയായ മനസ്സു ശുപരിലാഭം എന്നൊരു പദമുണ്ടായിട്ടുള്ളു. പാപ്പതീപരമേശ്വരനാൽ പരസ്വരാലംബനായിട്ടുള്ള രതിയാണ് അതിന്റെ സ്ഥായിഭാവം. സതീദേവിക്കു ശിവനെ ആലംബിച്ചു പൂർണ്ണത്തിൽത്തന്നെ ഉള്ളതായ രതി “കാതരാമുദിയാം സതി” ഭേദമന്യഗാത്തിനശേഷം ശിവപാദത്തിൽ വീശിയിട്ടുതൊടുക്കി അനന്തരീക്ഷമായിട്ടുള്ളതെന്നു. ശിവനു സതീവിഷയമായിട്ടുള്ള രതിയും അദ്ദേഹം ഭാജ്യാവിധയാഗത്താൽ വിരമിക്കുന്നതിന്നുപ

കാർത്യായണമോശോനരോശ്വരനോരാത്രി-
 മൈത്രേയശൈലിദ്വാരാമോശോമോശി-
 മിത്രം സഖീകാച മൃത്യുനാമകാമദ-
 മന്ത്രപാതം മന്ത്രമന്ത്രതിനാളവും
 ശൈലമിതിബാഗ്യാനീതാ ചാത്യയും
 ഹൃത്തുനഗാമീർവ്വിപാചാലാർവ്വയും
 ഇത്യാദി ഭാവങ്ങൾ; മന്ത്രേ സഖീകാരി-
 ലത്യാദി; തിരുവല്ലാ വിശ്വപാതം;
 ദേവമന്ത്രേയും സുഖമല്ല ഭാവമ-
 ല്ലവം. അവിശ്വപാതം തിരുവല്ലാ മിതി.
 പൊതല്ലാറംകരാമല്ല തിരുവല്ലാ മിതിയും
 മൈത്രേയമല്ലാ മിതി തിരുവല്ലാ മിതിയും;
 സുഖമല്ലാ മിതിയും മൈത്രേയമിതിയും;
 മിതികാലാകാശമിതി നിർവ്വചനമിതിയും." (ഭാ. 166-167)

ശിവൻ പാർവ്വതിയിലുള്ള രതിഭാവം കാമലഹരനാനന്ദം ഭരി-
 രേഖിയുടെ സൗന്ദര്യം വില്ല, ഇല്ലാമവ്, ഭാവമുണ്ട്. മിതമായ
 മിതമേ അപേക്ഷയും മിതി, താൻ പാർവ്വതിയെ വിവാ-
 ഹം ചെയ്യുന്നുണ്ട് എന്നു പറയുന്ന പക്ഷത്തിൽ കൈവ്യായാസം
 മിതിയെ വശമാക്കുന്നു. താൻ പൊതല്ലാറംകരാമല്ലാ മിതിയും
 ശിവനെ ലഭിക്കുവാനുള്ള ഉപായമന്ത്രപാതമല്ലാ മിതിയും
 നല്ല, തപസ്സു കൂടാതെ കൂടാതെ മിതി വന്നാൽ
 ശിവൻ

“മിതം ധരിച്ചു തൻ ഭാരമെടുത്തോളം
 പാതം കലങ്ങി വികാരം ബഹു പൂണ്ണ്”

തപസ്വിനിനായ പാർവ്വതിയെക്കാണുവാൻ ഗൗരീയിൽനിന്നു
 ത്തിൽ എഴുന്നള്ളുന്നതെടുക്കി രതിഭാവം ബാഹ്യകാശമിതിയും
 മിതികാലാകാശമിതിയും മിതികാലാകാശമിതിയും

ബോധ ദീപ്തവശമാണെന്നതിനർത്ഥം താൻ സ്വീകരിച്ചിരുന്ന വൃദ്ധമതിഭാവം വെടിഞ്ഞ് സ്വാതന്ത്രപരമാവായിട്ടു ഭാവിയുടെ മുമ്പിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടിട്ടു്,

“അതുതന്നെശാരദാപാൽപ്പതാകേ! ഏതാ
തപൽപിതാ തപാമെന്തിക്കപ്പിതവാൻ സിന്ധു
തപൽപ്രണയം മതി മൽപ്രണയം തപതി
സ്വപ്നമല്ലിന്നതും കല്പനയുമെന്തെ?”

.....
സാരദാമണിയിൽ നീ ചെയ്ത തപസ്സിനാൽ
ശ്രീനാഥ് പ്രീതനായ് ഭാഗനായേൻ തവ” (ഭാ. 220)

എന്നു പറയുന്നതോടുകൂടി ശിവന്റെ രതിഭാവം ഉജ്ജ്വലമാക്കുന്ന വാഗ്ദായന പരാമർശം പ്രകാശിപ്പത്തു. അപ്പോൾ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട ഭാവാഭാസങ്ങളെപ്പോലും കമ്പാസപദങ്ങളാലാധരിക്കുന്ന സാത്വികഭാവങ്ങളാൽ വിശേഷമായി,

“മേലും മമ തോഴി! കാണു് ഭാഗമേനോനാമനെ-
ത്തു മതിൽ നീയെന്തിക്കൊല്ല നാനാഭാഗം”

എന്നു ഭൂപാലനുകൊണ്ടു തോഴിയോടു പറയുന്നതോടുകൂടി പാർവ്വതിയുടെ രതിഭാവവും പരമകോശ്യയിടത്തുതന്നെ, തപോവനത്തിൽവെച്ചു പാർവ്വതീപരമേശ്വരനാർക്കുമായി പിരിഞ്ഞതിന്നു ശേഷം രണ്ടുപേരുടെയും രതിഭാവം നാദത്താലും സ്വസ്ഥാവസ്ഥ വരികയും, കടുവിൽ ഹിമവൽപുരത്തിൽവെച്ചു ഈ ഹരിവാഹത്തിലെ വിധിയനുസരിച്ചു ശിവൻ ശ്രീപാർവ്വതിയെ വിവാഹം ചെയ്തു കൈലാസത്തിലെത്തും കൊണ്ടുപോകുന്നതോടുകൂടി ഫലിതമായിത്തീരുകയും, കൈലാസത്തിലെ ഭോഗപരിചിൽ ഭാഗവാൻ പാർവ്വതീസംയോഗസമ്പദ്യം അനുഭവിക്കുന്നതോടുകൂടി തെളിഞ്ഞുവിട്ടതിന്നു് ‘ചകുലകൾ’യുമാകയാൽ

പരിശോധനയിലായ മുട്ടുവാക്കി വാക്യപരിഭാഷയെ മോട്ടുപ്പിനെ അനുഭവമായ ചെറുനമ്പരയിൽ ആരാജിക്കുകയും ചെയ്തിന.

ഗിരിയാകുപ്പാണത്തിലെ ഭാര്യ സാധാരണ അമ്മയിൽക്കൂടി സമ്പ്രദായത്തിൽനിന്നു തുടങ്ങും വൃത്യസ്തമാണ്. മലയാളവും സംസ്കൃതവും ഇടകലർന്നിട്ട് പ്രയോഗിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ഭാഷാസാഹിത്യത്തിൽ അനിവാര്യമുൾപ്പെട്ടതായ മറ്റൊരു കിളിപ്പാട്ട് മുതലായവയുടെ കർത്താക്കന്മാരും അംഗീകരിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു രീതിയാണല്ലോ. മണിപ്രവാളശൃതികളിലുള്ള ഭാഷാസംസ്കൃതയാഗവും കിളിപ്പാട്ട് മുതലായവയിലുള്ള ഭാഷാസംസ്കൃതപ്രയോഗവും തമ്മിൽ വില വെക്കുണ്ടല്ലോകാണു. ഭിന്നമാണെന്നിരിക്കിലും ഭാഷാപദങ്ങളും, സംസ്കൃതപദങ്ങളും കൂടിച്ചേർന്നു എന്ന അർത്ഥത്തിൽ കിണാട്ടു, എഴുത്തച്ഛൻ മുതലായവരുടെ കിളിപ്പാട്ടുകളിൽ സംസ്കൃതപദങ്ങൾ സുലഭമായി പ്രയോഗിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ ഗിരിയാകുപ്പാണത്തിലാണുപ്രായമുള്ള ഭാഷാസംസ്കൃതപദപ്രയോഗം മറ്റൊരുകൃതികളിൽ കാണുവാൻ പ്രയാസമാകുന്നത.

പഴയ ചമ്പുക്കളിലും മറ്റും അപൂർവ്വമായി പ്രയോഗിച്ചു കണ്ടിട്ടുള്ള വാക്കു ഗ്രാമീണജനങ്ങളുടെ സംഭാഷണത്തിൽ ഉപയോഗിച്ചുവരുന്നവയായതായ കലപ്പില്ലായ്മ ഭാഷാപദങ്ങളും ഉൽകൃഷ്ടസംസ്കൃതകവിതകളിൽ മാത്രം കാണാവുന്ന ഗൗരവത്തായ സംസ്കൃതപദങ്ങളും ഈ ഗീതപ്രസ്ഥത്തിൽ ധാരാളമുണ്ട്. പിണി, അരി, വിച്ച, പാഴ്, തിണ്മ, തളുണ്മ, തീർ, പെണ്മ, മിടമ, പുതൽ, കിറാ, കഴി, മേനി, മെട്ടു, പാഴി, കന്നി (കന്യക), തൊല്ല, വില്ലയം, വല്ലാതി, പിടി, കിടക്കി, പെട്ടു, എന്തെങ്കിലും പദങ്ങൾ ഇതിൽ സുലഭമാകുന്നു. വാടിക്കുക, വീടുക, അഴിക്കുക, ഇരുന്നുക, തെങ്ങിനത്തുനി, ഇല്ലായെ, ഇല്ലായം, ആനാരം പടിക്കുക, മുകുക, പണിപ്പുക, ഇളളുക, ഏണിട്ട് (എന്നുകൽ), തിരുമുടിയിറ

[illegible]

സംസ്കൃതപദപ്രയോഗത്തെപ്പറ്റി നോക്കുമ്പോൾ ഈ പ്രബന്ധത്തിൽ അനുഗ്രഹമഞ്ജുരിയില്ലാത്ത ഒരു സമ്പ്രദായമാണ് കവി അംഗീകരിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നു കാണാവുന്നതാകുന്നു. സംസ്കൃതപദങ്ങൾ അന്ധാപരങ്ങളോട് യോജിപ്പിച്ചു ചേർക്കുക മാത്രമല്ല ഇദ്ദേഹം ചെയ്തിട്ടുള്ളത്, കേവലസംസ്കൃതയോജിത്തന്നെ അനേകം വരികൾ ഇതിൽ പല സ്ഥലങ്ങളിലും കാണുന്നുണ്ട്.

“ഭരണവും സഭാഭാവവും മിശ്ര സംഗമത്തോടുകൂടി ചേരുന്ന സഭയിന്നു ഹിന്ദി ഹിന്ദീനയും ഡിനേറ്റഡിനാൽ സഞ്ചാരി ഹംസസ്ഥാനസ്ഥലം കൂടാതെ സമഗ്ര പ്രകൃതിയോടുകൂടി സമഗ്രമായ ഒരു പ്രവേശന സമ്പന്ന പ്രദേശമായിത്തീർന്നുവെന്നും ഭരണസമരങ്ങൾ ഭരണസഭാഭാവങ്ങൾ.” (ഭാ. 92-93)

၁၅၀၀

“ഭ്രാഹ്മണി ഭേദഭ്രാഹ്മണി ജീവോഹ്മണി കുമ്പവഹ്മണി;
ജാതവഹ്മണ ത്രായവഹ്മണ സ്പൃപായവഹ്മണ ക്ഷീരവഹ്മണ;
കർമ്മവഹ്മണി ഭർത്താവഹ്മണി ഛത്തവഹ്മണി ഭോക്താവഹ്മണി;
ഗീയവഹ്മണ സ്മയവഹ്മണ ധീരവഹ്മണ ശ്രീയവഹ്മണ;
സപരമഹ്മണ ജാതന്യാഗ്രാഹണശീലവഹ്മണ-
മാമണഹ്മണി നിസാരഭോജനമഹ്മണ

ഭൂതതോയ്യ തസാംസാമികസ്ത്രാക്കസേ
ഭീനഭീരോവസേ ഭൂത നമോ വേധസേ

നാഥന്മാരേ തപസ് പുരാ നാഥന്മാരേ ഭേദിനാമേ
നാഥ ഖേദോദ്രാതി നാമേ നന്മാഭ കിം
നാഥ! സദ നോചിതാ ധാരതുമേകാ കൃപാ-
ചാമൃസാ പൂരിതാ ചേതസോദാരതാ;
പ്രിയസേ കർമ്മണാ; ത്രായസേ നർമ്മണാ;
ധീയസേ ചേതസി ഭേദയസേ ഭൂയസേ;
സ്വീയസേവാണമേ ഭൂയസേ ചേതസ് സ്വയം
നീയസേ കേന കിം; മിത്യാസ വാ കഥാ?
സ്വാദാരാവിൻ! അമാസാമ ഓരോ ചേതസാ
വാദവാദപ്രശ്നാപ്രശ്ന കർമ്മ കിം?”

(ഭാ. 156-157-158)

എന്നും

“സ്വാഗതഃ ഭൂത ഭൂതന! ഭോമാതസ്തുച്ഛിഭേ;
ബ്രൂഹി കിം നന്മ മന്മേ ചാത്മ്യമന്മേഭൂതേ?
കത്ര മന്മേ തപതഃ പ്രാപിതഃ വാ കതോ
നിത്യസന്മാഷിണാ? ഹൃദ്യമുദാഹൃത ചേത” (ഭാ. 157)

എന്നും മറ്റുമുള്ള പ്രയോഗങ്ങൾ നോക്കുമ്പോൾ ഈ കവി
കേവലസംസ്കൃതമയമായ ഒരു ഗീതപ്രസ്താവന നിർമ്മിക്കുന്നതി-
നകൂടി നിപുണനാണെന്നു സമ്മതിക്കേണ്ടിവരും.

കവിയും കലാ
നിർമ്മാതാ
ഇങ്ങനെ ഭാഷാസാഹിത്യത്തിലുള്ള പാട്ടുകളിൽ
വെച്ച് “പ്രാപ്തമാകുന്നു” പ്രാപ്തമാകുന്നതിൽ
നാനും സാഹിത്യഗുണങ്ങൾ തികഞ്ഞിട്ടുള്ളതാ-
യ്ക്കു ഈ ഗീതകാവ്യം ഗീതപ്രസ്താവനയിന്റെ കർമ്മവ്യ-
ക്തമാകുന്നതും അദ്ദേഹം ഏതു കാലത്തു ജീവിച്ചിരുന്നെന്നു
മാണ് ഇതിനുശേഷമുള്ളതായി. കവി ഇന്നാളെന്നുള്ളതി-

പ്രയത്നം തെളിവാൻ ഈ ശ്രമം ഏഴ് തവണ താളിയോലഗ്രന്ഥത്തിന്റെ മുകളിൽ കാണാം.

“ഗിരിജാകല്യാണമിദം
നിരമാലിഖിച്ചു രാമപാദശവം
സർവ്വദോഷനാശനോഃ
ധർമ്മശാസ്ത്രമേതാദിയാശനം”

ഏതാ ശ്ലോകം കവിതീയകൻ ഉള്ളൂർ പരമേശ്വരസ്വാമിയിൽനിന്നു ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇതിൽപ്പറഞ്ഞ രാമപാദശവം സുബ്രഹ്മണ്യൻ എന്ന പേരിൽ അദ്ദേഹം പരമേശ്വരസ്വാമിയിൽനിന്നു ഉദ്ധരിച്ചതാണ്. ഈ പദ്യം നിർമ്മിച്ചതെന്നും പരമേശ്വരസ്വാമിയിൽനിന്നു ഉദ്ധരിച്ചതെന്നും പറയുന്നു. 1655-56-ൽ എഴുതിയ ഒരു താളിയോലഗ്രന്ഥം അദ്ദേഹം കീഴ്ത്തിയിട്ടുണ്ട്. ഈ ഗ്രന്ഥം എഴുതിയതാണെന്നു്. എന്നാൽ ഗിരിജാകല്യാണം നിർമ്മിച്ച കവിതെന്നു് അദ്ദേഹത്തിൽ പറയുന്നു. രാമപാദശവം എന്ന വിശേഷണമുള്ളതിൽ സംശയം തോന്നുന്നു. ശാസ്ത്രപ്രകാരം നിരമാലിഖം രാമപാദശവം ഈ ഗിരിജാകല്യാണം നിർമ്മിക്കുകയും എഴുതുകയും ചെയ്തു എന്നാണല്ലോ ഈ ശ്ലോകത്തിന്റെ അർത്ഥം. ഗ്രന്ഥത്തിൽ ഉള്ള പേർ അദ്ദേഹം അന്നു പാലക്കാട് സ്വാമിയിൽനിന്നും അദ്ദേഹം സ്വന്തം കൈകൊണ്ടു ഗ്രന്ഥമെഴുതി എന്നു പറയുക പതിവുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നു. അധികതെളിവു് അവിശ്വാസത്തിന് കാരണമാകുന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. അതുകൊണ്ടു് ഈ ശ്ലോകകർതാവിനെ ഗ്രന്ഥപ്രകാശനം എന്നു് അദ്ദേഹം സ്വന്തം പേരിൽ വിളിക്കുകയും ചെയ്തു എന്നു് വിശേഷിച്ചു് ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുള്ളതുകൊണ്ടു്—അതിന്നു് വിശേഷിച്ചു് ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുള്ളതുകൊണ്ടു്—സ്വന്തം കല്പനയോടെ ചേർത്തതാണെന്നു്. ഈ ശ്ലോകത്തിന്നു് ചുവടെ

“അി.യു.ഇ.ജി.പി.സി.സർട്ടിഫിക്കടം-
 ത്രാഗേഡിപദമീനദ്രഷണം
 മനുഷ്യവേഷമനുഭവിപ്പുകൾ
 കെട്ടുപുറംതരി സമീപ്ത സമയം”

എന്നൊരു ഏറ്റക്കുറച്ചി താളിടംകൊണ്ടുതന്നെ അതിൽ എഴുതിയിട്ടുണ്ട്. ഈ ഏറ്റക്കുറച്ചി ഗിരിജാകല്യാണത്തിന്റെ മേതുക്കളായ വേദാന്തങ്ങളോടുകൂടി കെട്ടിപ്പെടുത്താൻ. ആകയാൽ പ്രസ്തുതപട്ടം ഗുണം പകർത്തിയ ആൾ എഴുതിയതാണെന്നു വിചാരിക്കാമെന്നു തന്നെ തോന്നുന്നുള്ളു. അദ്ദേഹവും ഒരു രാജപാശയെങ്കിലും ആയിരുന്നിരിക്കാം. കവി.ജി.എ.എ.യുടെ മുമ്പുള്ള നാമധാതുശാലയിലും ഈ ഏറ്റക്കുറച്ചിയാൽ എഴുതുകയെന്നു കേൾപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഈ ഗുണം പകർത്തി എഴുതിയ ആളുടെ അറിവിൽ ഗുണകരൻ ഒരു മേതുക്കൾവെങ്കിലും എന്നതാകാം ഈ ഏറ്റക്കുറച്ചിയിൽ ഗിരിജാകല്യാണത്തിന്റെ പേരുള്ളു. എന്നു തോന്നാം. ഗിരിജാകല്യാണത്തിന്റെ കർത്തൃത്വം ഉണ്ണായിവാരിയരിൽ നിന്നൊരുതത്. അദ്ദേഹന്റെ മുമ്പായിട്ട് സമർപ്പിക്കുവാൻ ഭാഷാധാനിത്വമുള്ളതായ ഒരു ആൾ. നാലാലന്നപ്പുന്നിക്കരവർകൾ. തുടങ്ങിയവർ ഒരു തെളിവെന്നും കാണുന്നില്ല. ഗിരിജാകല്യാണം നിർമ്മിച്ചത് ഇന്നാലാണെന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്തുവാൻ കേവലമുള്ള ഒരു അനുമാനമല്ലെന്നു തന്നെ പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

മേലാദ്യമായ യജ്ഞമെന്നു മിശ്രാണനാഗിതിക്കു ഭാഷാസംസ്ഥാനമായ തെളിവുകളോടും പെരുതിട്ടുള്ളതായും ‘അവലംഗിപ്പുകയെ വഴിച്ചുള്ള’ മേലുകൊണ്ടു നോക്കുന്നോൾ ഉണ്ണായിവാരിയരുടെ കൃതിയെന്നു സർവ്വസമ്മതമായിട്ടുള്ള നല്ല വരിതും ആദ്യമേതൊരു ഗിരിജാകല്യാണത്തിന്നു പറയത്തക്ക സാദൃശ്യമെന്നും കാണുന്നില്ല. പ്രേതവസ്തുതപദങ്ങളുടെ സൗകര്യം, സമ്പൂർണ്ണതപദങ്ങളും ഭാഷാപദങ്ങളും കൂട്ടിച്ചേർക്കു

നന്ദിമുഖ്യ നിരന്തരതപഃ മുഖാമുഖവ സമുപാധിതം ആദ്യ കഥയിലും ഈ ഗ്രാമത്തിലും ഇല്ലാത്തതില്ല. എന്നാൽ നല്ല ചരിത്രത്തിന്റെയും ഇതിഹാസിയും മൊന്നെയും പക്ഷേ ഈ സമുദയമുടനീളം തോന്നിയില്ല. 'വാനിയവർ', 'അരിക' മുതലായി നല്ല ചരിത്രത്തിൽ കാണുന്ന വിവിധ പദങ്ങൾ ഇതിലും ഉണ്ട്. എന്നാൽ ഈ വാനിമി പദങ്ങളുടെ സാമ്യം കൊണ്ട് മാത്രം തെളിയിക്കാനാകാത്തതും അതിൽ സ്ഥാപിക്കാനുള്ള സാധ്യതയുണ്ട്. എങ്കിലും ഉണ്ണായി വാമിയർ തന്നെയാണ് ഗിരിജാകല്യാണനാമത്തിച്ചിട്ടുള്ളതെന്ന് വാനിയവർക്കായി അറിയുന്നവർപ്പട്ട തൃശ്ശിവപേരൂർ, ഇരിങ്ങാലക്കുട മുതലായ പ്രദേശങ്ങളിലെ വൃദ്ധജനങ്ങളുടെ ഇടയിൽ വിശ്വാസമുണ്ട്. അതിനാൽ ഇതിന്റെ കർത്താവ് പേരെ ഒരാളാകുന്നത് കേവലമുപാധി കെട്ടിയുണ്ടാവരുത് ഉണ്ണായി വരിതലിൽ തന്നെ ഗിരിജാകല്യാണത്തിന്റെ കർത്തൃതം അറിയുന്നവർക്ക് മുമ്പാകെ തോന്നണം.

ഉണ്ണായിവാമിയരുടെ മീയിട കാലം കൈവ്യവസ്ഥ 925-നും 937-നും ഉദ്യേഗ്നിപാതിതന്നുവെന്ന് അദ്ദേഹം കാത്തിരിച്ചിരുന്നതും മഹാമാരുപികൻ ആതിരക്കായിത്തന്നുവെന്ന് ഭാഷാചരിത്ര കർത്താവായ ഗോവിന്ദപ്പിള്ള അവർകൾ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു എന്നാൽ അവയുണ്ടായിപ്പോകാതെ ഉള്ളൂർ പരമേശ്വരസ്വാമികൾ ഭാഷാചരിത്രത്തിൽ പറഞ്ഞ കാലത്തിൽ നിന്നു 150-കൊല്ലത്തോളം മുമ്പായിരിക്കണം വാനിയരുടെ കാലമെന്ന് ഉറപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. നല്ല ചരിത്രം ആദ്യകാലം ഗിരിജാകല്യാണം എഴുതിവെച്ചു പുറപ്പെടുവിക്കാനാകാത്ത മായ രാമപഞ്ചരതി എന്ന ഗ്രന്ഥത്തെയും ഉണ്ണായിവാമിയരുടെ കൃതിയാണെന്നു പരമേശ്വരസ്വാമികൾ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. രാമപഞ്ചരതി എന്നത് ഇരിങ്ങാലക്കുട ദേവസ്തോത്രമെന്ന്. മേല്പുത്തൂർ ഭട്ടതിരിയുടെ സാരകേണിയത്തിന്റെ രീതിയിലാണ് അതു

നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ളത്. അതിൽ ഒരു ശ്ലോകത്തിൽ “പരിണമേൽ പൃഥുഭരണേ” എന്ന കവിചിന്തസംഖ്യ ചേർന്നിട്ടിട്ടുണ്ടെന്നും അതുതന്നെ ചെന്നൈക്കുമാനാൾ കീഴ്ത്ത 798-ആണ്ടിൽ വാരിയർ കവിചിന്താസംഖ്യ 836-ാം മുദ്രയായ നാത്താട്ടത്തെ അനുകരിച്ചു 840-ാം ക്രിസ്തു അദ്വൈത നട്ടുകാരിയും നിർമ്മിച്ചവരും വാരിയർ കാവ്യികളിലൊന്നും മറ്റൊരു കാവ്യികൻ ആശ്ചിതനായിരുന്നില്ലെന്നുമാണ് പരമേശ്വരസ്വരവർകളുടെ പക്ഷം. രാമചഞ്ചരത്തിലും ഗിരിജകല്യാണനാട്ടു തിരുവനാഥപുരത്തു വെടിയ കൈട്ടാരത്തിൽ കാണുന്നില്ല. ഉണ്ണായിവാരിയർക്കു കടുംബത്തിലോ വെളിയങ്കൊട്ടാരത്തിൽ പാഴ് പാരിയൻ ഗിരിജകല്യാണനും കൈട്ടത്തിട്ടുള്ളതായും കാണുന്നില്ല. ഈ രണ്ടു കാരണങ്ങളെക്കൊണ്ടാണ് വാരിയർ കാവ്യികരിൽനിന്നും മാനാൾക്കാവ്യികൻ ആശ്ചിതനാത്ത പരമേശ്വരസ്വരവർകൾ നിരസിക്കുന്നത്. ഈ അഭിപ്രായം പീ. കെ. നാരായണപിള്ള അവർ ഒരു സമ്മതിക്കുന്നില്ല. “പരിണമേൽ പൃഥുഭരണേ” എന്നതു സ്വാധീന പരിഭാഷയിലുള്ള ശ്ലോകത്തിന്റെ ആദിചിഹ്നം അപസാന്നതീയവെ അല്ലാത്തതിനാൽ അതു കവിചിന്ത സംഖ്യയാണെന്നു വിചാരിക്കുവാൻ സാധ്യമില്ലെന്നും, വെളിയങ്കൊട്ടാരം ഗ്രന്ഥപ്പുരയിൽ ഗിരിജകല്യാണമില്ലാത്തതും വാരിയർ പാരിയൻകൾ നൽകാത്തതും വാരിയർ കാവ്യികരിൽനിന്നും തിരുമനസ്സിലെ ആശ്ചിതനായിരുന്നില്ലെന്നു സ്ഥാപിക്കുവാൻ ഭൂതിയായ മുതലിവുകളുണ്ടെന്നും, ആട്ടക്കഥകളിൽ അതിപ്രസിദ്ധിയുള്ള കോട്ടയംകഥകളുടെ കക്കാവായ കോട്ടയത്തു മാമാവീതക്കാരും പഴക്കം ഉണ്ണായിവാരിയർ കൈട്ടക്കുന്നതു ശരിയല്ലെന്നുമാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പക്ഷം. സാമിതൃപരീത്തകത്താവായ നാരായണപ്പണിക്കരവർകൾ, പരമേശ്വരസ്വരവർകൾ പറഞ്ഞ കവിചിന്തത്തെ സമ്മതിക്കുന്നതാണ്. “പരിണമേൽ പൃഥുഭരണേ” എന്നതു കവിചിന്തസംഖ്യകൾക്കകിൽക്കൂടി, പരമേശ്വരസ്വരവർ

കളുടെ അഭിപ്രായം തരിയാകുന്നുവെന്നതിൽ രാജപക്ഷത്തിൽനിന്നും ശിക്ഷാകല്യാണവും നല്ല കാര്യങ്ങളുമുണ്ടെന്നു വരുന്നു. അതിന് അദ്ദേഹത്തിന് “ശിക്ഷാകല്യാണമിദം” എന്ന ഒറ്റക്കല്യാണത്തെപ്പറ്റി എഴുതിയപ്പോൾ ഉണ്ടായ തോന്നുന്നില്ല. ആ ഒറ്റക്കല്യാണപ്രദാനമാർ സമീപിപ്പിച്ചുവെന്നു ചിലർ പറഞ്ഞു കഴിഞ്ഞു.

ഉണ്ണായി വാരിയരുപ്പാറി ഉപരിപക്ഷത്തു നിൽക്കുന്നതിൽ തുണ്ണിവാഴപത്രകടത്തുള്ള വില്വ ഗുഹയുണ്ടെന്നതിന്നു വില്വ പുതിയ വിവരങ്ങൾ വരിച്ചിരിക്കുന്നു. കട്ടനല്ലൂർ ഉണ്ണായരുപ്പാടിനടുത്തു കിഴക്കോട്ടുള്ളതായിരുന്ന പടിഞ്ഞാറേപ്പാട്ടു വാരിയരുപ്പാടിന്നു ഉണ്ണായി വാരിയരുപ്പാടെന്നും അദ്ദേഹത്തിന് ഇന്നുപോലും എന്തെങ്കിലും പട്ടണത്തിന്റെ പേര് പറ്റാൻ എന്നു വന്നുവെന്നു ഭാഗ്യം കിട്ടി ഉണ്ടായിരുന്നു. ഈ ഉണ്ണായി വാരിയർ 1926-ൽ തുണ്ണിപ്പാട്ടു തീർപ്പാക്കപ്പെട്ടു വന്നതായതിന്നു തിരുനെൽവേലൂ നേതൃമന്ത്രിയായിരുന്ന മാർത്താണ്ദരത്തിൽ ഇരട്ടപ്പാട്ടുക്കുട്ടൻ സമീപമായിരുന്നു.

ഉണ്ണായി വാരിയരുപ്പാടിന്റെ പേരു രാമനെന്നായിരുന്നു. രാമനെ ഉണ്ണായിയായപ്പോൾ വർണ്ണപരിണാമപ്പെട്ടിരുന്നതും കൂടുതലായിരുന്നു ആ പരമേശ്വരനെ തോന്നുന്നില്ല. ഉണ്ണായി എന്ന് രാമനുപ്പോലെന്നു വിചാരിക്കുന്നതിൽ താൽപര്യം ഇല്ലാത്തതായിട്ടു അങ്ങനെയുള്ള തുണ്ണിവഴുപത്രർ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അടുത്തുവന്നു എന്നു പ്രസിദ്ധനായ ഒരു പണ്ഡിതൻ ഉണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അടുത്തുവന്നു ഉണ്ണായി വാരിയർ വിദ്വാന്മാരായിരുന്നു. “സമാധാനമാവൻ തന്നെ അതിന്നു വാരിയരുപ്പാടിന്റെ” എന്ന പരമേശ്വരന്റെ വർക്കു പാഞ്ഞിട്ടുള്ളതു പ്രസിദ്ധമായിരുന്നു കിട്ടുന്ന അ

റിഹിന്ദ വിജയമാണ്. ഇപ്പോൾ സംസ്ഥാനത്ത് കേരളപ്പുഴയ്ക്കിടി പഴയ വാടകക്കിടമകളെ അനുബന്ധിച്ച് കരിമ്പറ മാതലിയാണ് വാടകർ അനുബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നത്. വടക്കുതാലൂക്കിലുള്ളതിൽ തുറിച്ചാട്ടിയുടെ നടുക്കൽ കൊട്ടിപ്പാട്ടിപ്പുഴയ്ക്കു ചുറ്റും പിടിച്ചു പാട്ടു പാട്ടു കയറിയവൻ അതേ വാടകക്കിടമകൾക്ക്. തുറിച്ചാട്ടുതാലൂക്കിലുള്ളതിൽ തുറിച്ചാട്ടിയുടെ അടുത്തുള്ള വാടകക്കിടമകൾ വാടകർ നിർമ്മിക്കുകയാണു നിർമ്മിച്ചു കയറുന്നത് പ്രസിഡി. വടക്കുതാലൂക്കിലും തുറിച്ചാട്ടിയുടെയും സ്ഥിതിക്കുകയാണ് പ്രൊഫ. അതേ പല കിടന്നുക്കൂടെ വാടകക്കിടമകളെ നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവ കിടന്നു താഴെ പാട്ടു പാട്ടു പാട്ടിലെ ഗുണമുള്ളതിൽ അതേ തിരുവനന്തപുരത്തുനിന്ന് പ്രസിഡന്റുടേതായ നിർമ്മാകയാണെന്നിൽ അതേതാലൂക്കിൽ വാടകക്കിടമകളായതിൽ ആദ്യത്തെ നാളെ പ്രസ്തുത ഗുണമിൽ പലകുന്നതിന് ഒരു വാടകക്കിടമകൾ അപ്പൻതാലൂക്കിൽ തിരുവനന്തപുരകോട്ട് മാതലിമാതലമാലികയിൽ പ്രസിഡന്റുടേതായതിട്ടുണ്ട്. അവതാലൂക്കിൽ നിന്നായിത്തന്നെ കിട്ടിയത്. താലൂക്കിൽ ഗുണമുള്ളതിൽ ഗുണമുള്ളതിൽ കാരണത്തിൽ പാറ്റയുടെ തീരത്തും കിടന്നിടം കയലായും പാടുന്നതിലും പാടുന്നതിൽ കിടന്നിടം കയലായും താലൂക്കിലുള്ളതിൽ നിന്ന് വടക്കുതാലൂക്കിലും ഇപ്പോൾ കണ്ടു കിട്ടിയിരിക്കുന്നു. ഇതു സംഗീതത്തെക്കുറിച്ചുള്ള കിടന്നി, അപ്പൻതാലൂക്കിൽ താലൂക്കിൽ അതിൽ ഉള്ളതിൽ വാടകക്കിടമകൾ തുറിച്ചാട്ടിയുടെയും 1067-ൽ കിട്ടിയ ഇക്കാര്യത്തെക്കുറിച്ചു പാടുന്നതു കേട്ടിട്ടുള്ളതാണു പാടുകയുണ്ടായി. പാടുന്നതിലുള്ള താലൂക്കിലുള്ള വാടകക്കിടമകൾ സ്വയം തന്നതായ ആ കിടന്നതാണു പാടുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ട്:—

പല്ലവി:—

ചന്ദ്രമുഖ ഭക്തി മേ ശരണം-സുഹൃദ്-
മന്ദിരനിവാസ ശരണം-

അനുപല്ലവി:—

ഇന്ദ്രമുഖസുരവ്യഭജിതനവസ്തപിത മകന
ഹിതരതമന്ദിത ചന്ദ്രസുഹൃദ്മരോപഹ
സ്തവശാസ വരേ തവ ചരണേ- (ചന്ദ്ര)-

ചരണങ്ങൾ:—

- 1) നമോകാല മൃഗാപിണ്ഡാ-മന്ദരദേവ-
നീവരണ്ണ നതഞ്ചസോ
ഇവപരസ്തകപാലധരതകചാലഗുണഹരി
ജാലിലധര കരമലസ്തതാകവതശോവിതദ്വ
ശോല പീതമാധാരവ ജയജയ- (ചന്ദ്ര)
- 2) അംഗനാദേ ശുഭകീർത്തി-സദാ സർവ്വ-
മംഗലാഭിംഗിതകൃതന്ത.
അംഗ മുക്തിവിമോക്ഷരസർവ്വഗേവിപുല
പിശംഗതരജി-സംഗമതകരിപുംഗവ
ദാനവ-മംഗലാനി മമ ഗംഗാധര കണ്ഠ- (ചന്ദ്ര)
- 3) ശോഭസ്മുതവരാനി-നന്ത-സദാഹിത-
വാമദേവ ശുഭപാത്ര-
സീമഹിര-മിതദ്രുമ്യതനീലനാമനീകര ഗി
രാമഗോപര-കാമിതദായക മാമവ ശരണ
ജാലഗുണമദ്ഭുതിശുഭകര-
ചന്ദ്രമുഖ ഭക്തി മേ ശരണം-സുഹൃദ്-
മന്ദിരനിവാസ ശരണം-

ഉണ്ണായിവാരിയുടെ ജന്മനാമെന്നു സംഗീതത്തിലും സംഹിതയ്ക്കിടയിലും അന്യമാണ്യമായ വാസനയുണ്ടായിരുന്നു. വിദ്യാഭ്യാസത്തിനുമേലും അക്കാര്യത്തു കേന്ദ്രീകരിച്ചതും വിദ്യാഭ്യാസത്തിനുമേലും പ്രാബല്യംകാണിച്ചിരുന്ന കാര്യങ്ങളിൽനിന്നും മഹാഭാരതവിഷ്ണു സാമ്പിയിലേക്കു വരിയർ ചുറ്റപ്പെട്ടു. ആ യാത്രയിൽ തണ്ണീർമക്കത്തുവെച്ചു കോറിയൻറെ ശാശ്വതമായ വഞ്ചി മറിയുവാൻ ഭാഗ്യമുണ്ടെന്നു അദ്ദേഹം വരിയർ അവിടെ അടുത്തുള്ള വഴിമലക്കുവെക്കു സൂനിച്ചുകൊണ്ട് ഒരു ചാട്ടുനാക്കി ഭേദം അടിയാറു ചുറ്റുമ്പോൾ വഞ്ചി മറിയുവാൻ കൈപ്പെടുത്തുമെന്നു ചെയ്തിരുന്നു. ആ ചാട്ടു ഇന്നു ആ ഭേദത്തലിൽ ഇരിക്കുന്നു. തിരുവനന്തപുരത്തു വെണത്തിനടുത്തു കോക്കോണു പാലിൽ അവിടെ കൈപ്പാദം കവിതായി അമർത്തി. അക്കാലത്തു ഉണ്ണായിവാരിയുടെ ഹരിഹരഗവതർ ഏകനാമം ശിഷ്യനായി. തിരുവനന്തപുരത്തു കൊട്ടാരം പാലാളിൽ തെരുവനായ ഈ ഹരിഹരഭാഗവതന്റെ ശിഷ്യനാണ് സരണാർ ഭഗവതിസമാധികളാണിയപ്പെടുന്ന ഭൂപാദപുരം രാജാജിത്തു ഭഗവതിയമ്മാൾ.

ഉണ്ണായി വരിയരുടെ മരുമകൻ ഉണ്ണായിവാരിസ്വാർ വസ്തുതയിരുന്നു എന്ന് പറഞ്ഞുവെല്ലാം. ആ ബ്രഹ്മാർക്കീയ ബ്രഹ്മരത്നങ്ങളെ കവചംകൊട്ടുകി അയക്കു മഹം നശിച്ചു പോയി.

“അഖില മർദ്ദിതാ
കളിതല്ലനതി പിണ്ണതാ
പ്രാണൻ കളയുമതിവിധരം
എന്നാൽ കലാമതിയുമുതി വന്നിതു”

എന്നു നളചരിതം രണ്ടാംഭാഗത്തെ കഥയിലുള്ള പദവണ്ഡം അറക്കുന്നുണ്ട് ഒരു കേന്ദ്രീകൃതമുണ്ട്. ഉണ്ണായിവാരി

[illegible][illegible]

അപര മാർഗ്ഗങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ച് കിട്ടിയ പ്രതിഫലം

കുപ്പുകളുമാണ് ഈ പദ്ധതിയും തിരുവനന്തപുരം തല താളമുഖംഗാനമാലയിലൂടെ പുസ്തകവും ഡി.ജി.എസ്. കോമൺ സർവ്വീസുകളിലൂടെയും സബ്സ്ക്രൈബ് ചെയ്യാനുള്ള ഒരു സൗകര്യം ഒരുക്കുന്നതാണ്. ഇതിലൂടെ ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് സുലഭമായിത്തീരുന്ന അപവാദങ്ങൾ തിരുത്തുന്നതിൽ താളമുഖംഗാനമാല വളരെ ഉപകരിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും ക്രാമരീതികൾ പരിഷ്കരിക്കാനും സാധിക്കുമെന്നും പരിശോധിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ സുലഭമായിത്തീരുന്ന അപവാദങ്ങൾ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ ഇല്ലാത്തതും ഇല്ലാത്തതല്ല. ഇതിലും അനൗപമമായതെന്നും തീരെ പ്രതിബദ്ധമായി നില്ക്കുന്ന തെറ്റുകൾ മിക്കതും തീർന്നിട്ടുണ്ടെന്നും വിശ്വസിക്കുന്നു.

നാട്ടു. വ്യാഖ്യാനത്തിൽ പദാന്തരം, വാക്യാന്തരം, ആവശ്യമുള്ള ഭാഗങ്ങളിൽ ഭാഗാന്തരം, അപ്രസിദ്ധപദങ്ങൾക്ക് അഭിധാനം, അത്യാവശ്യമായിട്ടു മറ്റേതും അർത്ഥഭാരം, അപരിഹാരമുള്ള ഒരു വാക്യത്തിൽ ഭാഗഭാഗഭാഗം, അപ്രസിദ്ധമുള്ള ഉപകരണങ്ങൾ പൂർണ്ണമായിട്ടു വാക്യങ്ങൾ മുതലായവ ചുരുക്കത്തിൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു കാണാവുന്നതാണ്.

ഈ പുസ്തകം ഇപ്പോൾ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്താൻ കഴിയാത്തതിന്നു വേണ്ടുന്ന ഉപദേശങ്ങൾക്കായ്ക്കുന്നതും അതാവശ്യങ്ങളിൽ ചെയ്യുന്നതിന്നു ഭാഗ്യപരിഷ്കരണത്തിനായിലെ കരമവും സാമീപ്യനിമിത്തത്തിൽ നിപുണനായ പ്രൊഫസ്സർ പി. ശങ്കരൻനമ്പ്യാർവർക്കും, കമ്മിറ്റി അല്ലെങ്കിൽ സാമീപ്യകൾക്ക് ടി കെ. കൃഷ്ണമേനോൻവർക്കും എന്നിവരുടെ വേദിൽ എഴുതിക്കിട്ടുള്ള കൃത്യമായ ഇവിടെ കേവലപ്പെടുത്തിക്കൊള്ളുന്നു.

എസ്,

പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തൽ,
19-11-1115]

കമ്മിറ്റി പ്രസിദ്ധീകർത്താവ്,
കെ. വാസുദേവൻമുസ്സുത്.

[illegible]

[illegible][illegible]

എങ്കിലോ കേൾക്കേ പാസ്; മേന്മയർത്ഥവെടി-
 യങ്കിലോചന്തനയൻ പംഗവകേതു പുരാൻ
 ജംഗനാനാശംകൊണ്ടു തിങ്ങിന ഹിചാകത്താൽ
 മങ്ങിന മനസ്സികൽപ്പൊങ്ങിന വിരക്തിയാൽ
 തുംഗമം ഹിതദ്രിമമലംഭംതാമ്ര ഭാഗത്തിൽ
 തയ്യല തന്നെക്കണ്ടു തീർത്തുകേൾച്ചിപ്പോ വാണ.
 നന്ദികേൾക്കട്ടെഹിപുംഗവാദികൾ ഭൂത-
 വൃന്ദവും തപസ്സിൻ തന്നെയെങ്ങൊരുവെട്ടു.
 തന്നുടെ തത്വം കണ്ടങ്ങുവിനയും വിട്ടു
 സ്വതന്ത്രമിതന്നിതജഗൽകാണുകർ ചിരം.
 കപട്ടിതന്നെക്കണ്മൺ തരിശിലവസരം
 തപസ്വിജനങ്ങളെക്കൂട്ട പൂർണ്ണം ചെല്ലേ വളു.

കഥാരംഭം. സതീദേവിയുടെ മോരച്ചുരുക്കത്തിന്നു ശേഷം
 ഹിരൻ വിരക്തനായി തപസ്സുചെയ്യുന്നു. എങ്കിലോ ചെന്നതു ക-
 മാരംസൂചകം. ശങ്കരൻ=ജിഹ്വൻ, തങ്കിലോചന്തൻ=തിരുത്തൻ (അഭി-
 =ജ്ഞാപി; അൻ=റാൻ. ഭൂമിയാക്ഷരോജ്വലിത 'ഹി' എന്ന വൃജനാരി
 ല്ലംബമെങ്കിൽ അതിന്റെ ഉപവിമുഖ്യാ 'അ' എന്ന സ്വരം മാത്രമായി പ്രായാശി-
 ത്തിരിക്കാം. പുംഗവാകതു=പുഷ്പപത്മൻ (പുംഗവം=മാമു, കേതു=കൈടി
 യുദ്ധമുഖം) പുരൻ=തുറപ്പാൻ-തമ്പരൻ, അംഗനാനാശം=അംഗനാപതി,
 യുഗം-സന്ദിഗ്ദ്ധം-നാശം, വിഷമങ്ങൾ=ഭ്രമങ്ങൾ, ചൊത്തിന=ഉയർന്ന,
 വിരക്തിയാൽ=മെറുവാത്തതാൽ, തുംഗമം=ഉന്നതമായ, ഹിതദ്രിമം=ഹി-
 തവാർദ്ധ്യത്തിൽ, തയ്യലം=തന്നിത്തന്ന, തന്നെക്കണ്ടു=തന്നെക്കണ്ടിനെ
 അന്വേഷിക്കുന്നതു തന്നെ തന്നെയൊക്കെയെന്നു കാവം; "ആജ്ഞാപനം
 വാക്കയണം" എന്നു കമാരംകേരം. തിരുക്കടൈവി=പുണ്യനെ ചുറ്റിയിട
 യദില്ലയൻ, നന്ദി.....ദികൾ=നന്ദിപക്ഷപാൻ, ഭൂമി ദ്രുതിദിടി; പു-
 ഗവൻ=പുഷ്പമെൻ-ഉജ്വലയൻ. ഭൂതവൃന്ദം=ഭൂതഗണം. സപതി തപസ്സുചെ-
 സ്സുചുവർ ഭൂതവൃന്ദം തപസ്സുതന്നെ തുടങ്ങി തന്നുടെ തത്വംകണ്ടു=മറ്റൊരാൾ
 വിരക്തനാക്കുവാൻ കണ്ടു, മറ്റൊരാൾക്കുവേണ്ടി സിദ്ധിച്ചു. അന്വയിത
 =അന്വയിച്ചതും, സഞ്ചനം=ചുറ്റും=ഭ്രമം, താനെക്കണ്ടുകൻ=അതെക്കണ്ടിനെ
 മെറുക്കൻ-ഹിരൻ, തപട്ടി=തപട്ടം=തപസ്സു-ഉള്ളയാൻ, തിരയൻ=അതെ
 മെറിയ അപട്ടത്തെ ചേർ, തപസ്സിന്റെ സന്ദർഭത്തിൽ കപട്ടിപദം സാദി-
 പ്പണം. തപസ്വിജനങ്ങളെക്കൂട്ടം തപസ്വിജനങ്ങളെക്കൂട്ടം. തപസ്വിജനങ്ങളെ

കനത്ത സമ്പ്രദായങ്ങൾ സമീപകാലത്തു തീവ്ര-
മുന്നേറ്റം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിന് കൈമാറ്റം ചെയ്തതും,
മുന്നേറ്റം നാലുപേർ നാലുപേർക്കിടയിൽ
മുന്നേറ്റത്തിന് തീവ്രമായിത്തീർന്നു മുന്നേറ്റം
വിജയവാതിലായിത്തീർന്നു പെട്ടെന്നുള്ള പെട്ടെന്നുള്ള
കുറയ്ക്കൽ ലോകത്തുതന്നെ; ഭൂമിയ്ക്ക് കാര്യത്തും;
ആദ്യമേ കാര്യസമോക്തിയുണ്ടായിത്തീർന്നു
പെട്ടെന്നുള്ളതും മിക്കവാറും തീർന്നു
മുന്നേറ്റം തീർന്നു മുന്നേറ്റം തീർന്നു
മുന്നേറ്റം നാലുപേർ മുന്നേറ്റം തീർന്നു

[illegible]

പുറംതടവുകൾ ഉൾപ്പെടെയുള്ളവയെക്കുറിച്ച് വിശദമായി പരിശോധിക്കുകയും അതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ തീരുമാനമെടുക്കുകയും ചെയ്യും.

നമുക്കുവേണ്ടുന്നതില്ല. വയസ്സ്! വേദനോട്? അല്ലെല്ലോ താമസപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടാകാം. കേൾക്കൂ, മറ്റൊരു കാര്യം വന്നു. സുവിതൻ പാലം കണ്ടു. പാലകനല്ലോ മറ്റും ബാലവാര്മതിമുഖൻ; നീലകണ്ഠൻ പാലൻ കാലകാവനമ്മിപ്പോൾ നാളെനകംവാളായി പാളയം വേദം പാലൻ. ഐയ്യോ! വേണ്ടു തന്നിട്ടാകുമോ? കൊപമില്ല; ധീരബ്രഹ്മണ്യം മിതതം നിരവധം വേദകരം. കാലണിതം മുന്നിടമിലേ കാലമാനുള്ളു; താമസിക്കൂ! കാലമാനാലാളല്ല അതേ. ശോകമിനാകുമില്ല ലോകവാസികൾക്കിനി. മറ്റൊരു കാര്യം വന്നാൽ നാളെനാളെ വേദം,

[illegible]

“ജന്മിത്തത്തിന് പരാമർശമില്ലാത്തതും പരമ മനഃ
മുക്തസ്വഭാവമുള്ളതും നല്ലതായതും ചെറുതായതും” എന്നു ഗി. ത.

[illegible]

ഋകലം ശരണാനില്ലാ; ലോകമിങ്ങനെ നില്ലാ;
നീ കനിഞ്ഞരുളണം ഭവകരകീർത്യാപാദമന്തെ.”

ഈ പാതികളേ വമാവതങ്ങളെത്തി
ഭവരാജനെക്കണ്ടാവലോകനംകൊണ്ടു
പാവനംചെയ്തു ബ്രഹ്മഭാവനാനന്ദരൂപയ്ക്കു:
“ജീവശിഷ്യരേ! നിങ്ങൾ ജീവത ചിര”മെന്നു
ഖിന്നത കീഴ്ത്തു സുഖമുന്നതം വരുമാറ-
കുണ്ഡകളെട്ടുംകൊണ്ടു വിണ്ണവമെയും നോക്കി
കണ്ണകളുണങ്ങേണ്ടതു പിന്നെയൊന്നതരൂപയ്ക്കു:—
“വന്നതു നന്നായ് നിങ്ങളെന്നറിയണമിതിൽ.
മൊന്നതു ശരണാനില്ല; ഖിന്നതയുണ്ടാകേണ്ട;
നന്നായ നിമിത്തങ്ങളെനീയേ കാണേനല്ല;

—പാകങ്ങളിൽ വസിക്കുന്നവർ, ഋകലം=ഭരിക്കൽ, സായമനം=സ്വയം
ജ്ഞിതം നാശനം—ഇല്ലായ്മ, ഋകലം=ഗതം, ഭവകരകീർത്യാപാദം=ഇതേ
സ്ഥിതിയിൽ ഭവകര നിൽക്കുകയും, ലോകരക്ഷാപാദം=ലോകത്തെ രക്ഷി
പ്പാനുള്ള ഉപായം. ജീവന്റെ യോഗ്യകാരണം ലോകവെശിക്കലാക്കയും ത
വസ്തു തുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ഋകലം ഇന്നുലോകവിനാശംകൊണ്ടു. ജീവനോട്
രക്ഷ യാചിക്കുന്നവരിൽ അർത്ഥത്തിൽ ഇങ്ങനെയും മറ്റുമുള്ള അവസരവു
മില്ല എന്ന സാരം.

ബ്രഹ്മാവി, ലോകത്തിൽ ഇതു ഭവവസ്തു വരുവാൻ കാര
ണമായ മേൽയുഗത്തിലെ അനിഷ്ടസമുദയങ്ങളെ വിവരി
ക്കുന്നു. ഭവവസ്തുവികരം=സർവ്വജനം, ഋകലം=ഭവസ്തനം, ഋകലം=കരി
യുണങ്ങേണ്ടതും, മേൽയാവലോകനം=കണ്ടുനോട്ടത്തിൽ അവരോടുകൂടി,
നോട്ടം (പ്രകാശമാകുക). പാവനംചെയ്തു=തൃപ്തിപ്പെട്ടു, “ജീവശിഷ്യരേ!”
എന്നുതന്നെ ബ്രഹ്മാവിന്റെ വാക്ക്. ജീവശിഷ്യരേ! ജീവന്റെ ബ്രഹ്മസ്വരൂ
പം=ജീവരൂപം, ഭവവസ്തു=ജീവനുള്ളിൽ, ചിരം=വളരെക്കാലം,
ഖിന്നതം=ഖിന്നതം=മേലേ, സുഖമുന്നതം=ഉന്നതമായ സുഖം. കുണ്ഡകളെട്ടും
കൊണ്ടു=കുട്ട കുണ്ഡകളും നിശ്ചിതം. ചതുർഭുജനാകയാൽ ബ്രഹ്മാവിന് എട്ടു
കുണ്ഡകളുണ്ടല്ലോ, ഒന്നറിയണം=കരുത കാഴ്ചം വരികണം, നിമിത്തത്തിനും=

ചന്ദ്രശേഖരപ്രിയ സുന്ദരീ സതീഭാവി-
 തന്നുളെ പിതാ മമ നന്ദനനായ ഭക്ഷൻ
 ഉന്നതശിവഭോജി ഉന്നമല്ലെല്ല കർമ്മം
 നിന്ദിതമതിർപലമിന്നമൊട്ടൊടുങ്ങീവ,
 നാഥനായലകിണെണ്ണതുമെ നിനയക്കെ
 വാസനാബലാൽ പ്രയാനാഥനാമവാപ
 രായ ചനായ നീലനേത്രനാഥ വന്ദം സുഖം
 താൻനേരമാർക്കുമൊല്ലാ ശാസനമനുതര
 കാരാക്കുറിയും സതി കലയ്ക്കുതിനില്ല കനനം
 പാതകമിത പതിപാദ പങ്കമേ ഭവനം,
 നാദകിരി ശുചധർമ്മിതമേവ ഭക്ത
 വിരക്തന വിദ്യ; തീരസമെത്തു ചൊവ്വു;

കേരളം, പുന്നിയം—അല്ലാതെ, ചന്ദ്രശേഖരപ്രിയ—ശിവന്റെ ഇഷ്ട
 മായ, പിതാ—അച്ഛൻ, മനോനന്ദനായ—മുറൻ ചന്ദ്രനായ, ഭക്ഷൻ—ഭക്ഷ
 പ്രദാപതി, ഉന്നതശിവഭോജി—ഉന്നതനായ—മുറൻ ശിവഭോജി, കർമ്മം—
 പ്രവൃത്തി, നിന്ദിതം—നിന്ദിക്കപ്പെട്ടത്, ശിവഭോജിനായ ഭക്ഷൻ പാസ
 കലയ്ക്കുവല്ല കലയ്ക്കുവാൻ—നമം ഇനിയും തിന്നിട്ടില്ല. നാഥ...
 നിനയക്കെ—പാകത്തിൽ സ്വർഗ്ഗം നേടാനാവാതെപോയിക്കൊണ്ട്, വസനാ
 തലാത—വസനയുടെ കൈതീരുത്, പ്രയാ...—പ്രയാഗം—പ്രയാഗത്തെ വാ
 ചനം (ഭക്ഷനം) ചെയ്യുന്നവൻ, അപ്രായവനായ—കുറുകെനായ, നീ
 ചന്ദ്ര—നിത്യകൃഷ്ണ, എത്ര നാൾ—എത്ര മിഥുനം, ഭക്ഷൻ രാമനാഥനെ
 വിശദിച്ചതായനപാദം, അതാതാത്—അല്ലാതെ, കല്പം—കലി (ക
 കലയ്ക്കു) അനന്തം—അനിക്കൽ, താരാക്കി—കാരാക്കി—ചന്ദ്രവന്ദനം—ന
 യ അകർഷകത്വ കൃമിയവം—ചന്ദ്രൻ, സതി—ഭക്ഷന്റെ പുത്രിയും ശിവന്റെ
 ചന്ദ്രിയമായ സതീഭാവി, ഇല്ല കാരം—കാരമില്ല, സതി തന്നെയും ഭക്ത
 വിനയം അപമാനിച്ച കർമ്മത്തെ അനിക്കൽ യോഗംഗിനിൽ ദൈവം ഭാവി
 പ്പിച്ചതിൽ നെററില്ല, പാതകമിതം—പാതകത്തിൽ—പാപത്തിൽ—നിന്നുള്ള
 നീ—മോക്ഷമന്ത്രി, കേന്ദ്ര നിരന്തരം താൻ ദൈവവൈതിനാലുള്ള പരപരത കേന്ദ്ര
 മിതെന്നു അല്ലയം. പതിപാദപങ്കമേ—പതിയുടെ പാദപങ്കമിതിൽ (പാദന
 നിഷ്ഠത്തിൽ) ചോരം—ചതിയും സാമൂഹ്യം പ്രാപിച്ച കേന്ദ്ര സാരം, നാദകിരി
 നാദകന്റെ ശീത-പാൽ—മോക്ഷം, ശുദ്ധവാതി—ശുദ്ധം ശരിയെന്നാൽ(നിവൽ)
 അപ്രായം—സതിയുടെ ദൈവതവായ്ക്കൽ, വിരക്തനം—ആ പൊതു വിരക്തം.

ധാരണ നിഷേധം കൈപ്പറ്റിയ ഒരു സമൂഹവുമായും
 ബാഹ്യ കണ്ണും കേൾപ്പും കീഴ്നടയുണ്ടായതും.
 ഓടിവരുന്നല്ലാത്ത മനോഭാവമുള്ളവരായതും
 പീഡന നിഷേധമുള്ളതും അതിന് പരസ്പരം
 തേടിക്കൊണ്ടിരുന്നിരുന്നതും വാടകയടക്കം
 മാട്രിക്സ് താടി കൂട്ടി മോടിക്ക് മേടിച്ചതും.
 മിനുക്കുന്നതും മോടി കോർത്തതും കോർത്തതും
 വെളിച്ചം പൊങ്ങിച്ചതും സമൂഹം മേയുന്നതും
 കെട്ടാഴിയായതും മോടിക്ക് കയ്യടക്കാൻമോടി,
 തന്നെത്തന്നിരുന്നതിന് കീഴ്മിന്നതും.

[illegible]

ചൂതഞ്ചാണാദി൪ പ്രീതഃപതനനായില്ലാര-
 മാദരിച്ഛീദം രതിധാതുരീചിന്ദിഷ്യതേ.
 പിച്ഛകൗഠാണനന്ത വാല്യോദായികരം ഹീള-
 മുജപലസമേദരമുജപലമതന്തം വതം.
 ഏതപരം നീഷി നിജരം നിജരന്മാരേ! നിത്യ-
 മദ്യനം ചെയ്യിദവിൻ വിശ്വമാതാവിൻ പാദം.
 വിച്ഛയദ്യയോ ദേവീനൽകൃരിതജ്ഞോക്താൽ
 പദ്യകാമണജിയതുച്ഛമാം കഴിഞ്ഞയ്യോ;
 കച്ഛതും മധുരജാ; മച്ഛതാം നിശീഥറും;
 തച്ഛ തിന്നുന്ന മൃഗം നിശ്ചയം സന്മാതരാം;
 കച്ഛദം പടയ്ക്കരം വച്ഛരമിരച്ഛതൻ
 ദശ്രൂരം ചൊരി ചണജച്ഛിരജിത്യഭിയാൽ;

കൗഠം സ്ഥാനം. ചൂതഞ്ചാണാദി—ചൂതം (മരച്ചുവ) ചോണമായിട്ടുള്ളവനിൽ-
 കാരതിൽ. പ്രീതഃപതനൻ—പ്രീതയായ പാതനം—ഈശി-യോക്തൃഭിഷയൻ,
 പാദം—ഏററവം, നിരൂപിച്ഛീദം—ജ്ഞാതാവിഷം, തന്തി രംഭെ—രതി
 ചാതുരിയുടെ (ഏകദശമീലാപത്രാതജ്ഞ) വിധികളെ (മുറകളെ) വിച്ഛക
 ഞ്ചാണൻ—പിച്ഛകുപ്പുവു ഞ്ചാണമധവൻ—കാതൻ, കാതന്റെ ജ്ഞാതാണ
 ജ്ഞിൽ ഭൗ പിച്ഛരം (നവമലിക്യ) ആകുന്നു. വാല്യോദം—വലിച്ചു, വീഴും
 നീക്കം, ഉച്ഛപരസം—ഏതാതരസം. “ഏതാദേ ജ്ഞിതചെവ” എന്നതും,
 ഉച്ഛപരം—പ്രകാശിക്കുന്നതു്, ഏതപരം—ഏതതിൽ (ഏതത്തിൽ) ഉച്ഛ പരം
 നാപം, നിർജ്ഞാതാദേവന്മാരേ! അച്ഛനും ചെയ്യിദവിൻ—പ്രീതിപ്പെട്ടിൻ, വിശ്വ
 മാതാവിൻ പാദം—സ്വാകമാതാവിന്റെ തൃക്കൽ, വിച്ഛ=അജ്ഞയും, “വിച്ഛ
 യേയ്യ” എന്ന അർത്ഥത്തിലും “വിച്ഛതാണിഷം വസ്ത്വം” എന്ന ദൈവഭവൻ താ
 മായണത്തിലും പ്രപഞ്ചമുണ്ട്. ദേവീനൽകൃരിതജ്ഞം—ദേവിതുകൾ നല്ല പ
 ിതജ്ഞം, കൃത്യജ്ഞം, ദേവിജ്ഞം ഉൽകൃത്യകർമ്മജ്ഞം അജ്ഞാതാമൻ. അതെ
 ജ്ഞാത-എന്ന പാതനം, “പച്ഛതാം” ഇത്യാദി—മുറങ്ങിയതു പച്ഛതാകം;
 കഴിഞ്ഞതു് മച്ഛ (മന്തനം) ആകം; കച്ഛത മധുരമാകം; നിശീഥം (അർദ്ധം
 ത്ര) കച്ഛതാകം; തച്ഛ തിന്നുന്ന മൃഗം (വൃശ്ചാഖി) സഹജമാകം. മച്ഛതാം
 ചരിപിച്ഛ, പടയ്ക്കരം—മീറ്റുന്നസ്ത്രം “പടയ്ക്കരം മീറ്റുന്നസ്ത്രം” എന്നതും

ചിത്തമോദശ്ശന്നവനർത്ഥപ്രസാദമല്ലാകാലം;
വിശ്വേന്ദ്രവർമ്മാശിഷ്യം കല്പവല്ലി."

ചതുരാനന്ദൻ എന്ന മറ്റൊരാൾപേരും
മസൃതവിരോധിനാം വിശ്വരത്നം പോക്കി.
അമരാവരീപതി കമലാസനനോടു
വിമലമുഖഭേദം സകലം വീണ്ടുപോന്ന.
അമൃതാശനാപതി സുമതി ശക്തിപതി
കൃമമേദമരകമൃഗം സമുപാസിച്ചു ദേവീം
സമതാ മദാകിനീമമേവ മണിഗ്രഹേ
മതിമാൻ ചിത്തമണിപ്രതിഭാം പ്രതിഷ്ഠിച്ചു.
സുരഭിരൂടെ പാൽകൊണ്ടുഭിക്ഷവനംചെയ്തു;
സുരഭിപ്രപാദീപാദ്യപാദാരങ്ങളും നല്കി;

മുഖം പ്ര. വി. = സഞ്ചിപ്പാൽ വട്ടമെ, അർച്ചനാപൂജനം, ചട്ടിപാത്രം പഴുത്തതിടുക്കു ചെയ്തി കൃമയംബകമാണ് സമുപാസിച്ചെന്നു പറയാൻ പിച്ചുണ്ടെന്നു സമുപൂജനം. കല്പവല്ലി = കല്പകവൽ.

ദേവനന്ദൻ ദേവിതയെ ഭവവിപ്പാൻ ആരംഭിക്കുന്നു. ചതുരാനന്ദൻ എന്നാൽ, ബ്രഹ്മാൻ എന്നൊരു കഥയായ ചതുരൻ, അപ്പോഴത്തെവിനാം അപ്പോഴത്തെപ്പോലെ, കമലാശങ്കര. വിശ്വരത്നം = പരവശമായ, അമരാവരീപതി = ആ പ്രായം നാശിച്ചുപതി = ഇത്രയും, മര... .. നോട്ടം = ബ്രഹ്മാനന്ദൻ, വിശ്വ = നീക്കം, ചുവടേ = ദേവിതയെ പ്രസാദം പുലിക്കത്തക്ക ചുവടേ, വീണ്ടുപോന്ന = വാങ്ങിച്ചെടുത്ത. അമൃതാശനപതി = അതേ അമൃത പ്രകടനം കാണിക്കുക = വേവനാശകം പതി, സുമതി = നല്ലവശിഷ്ടമുള്ളവൻ, ചക്രിപതി = ഇല്ലാത്തതായ മേവൻ, കൃമമേദമരകം = ക്രമേണ മേദമായ = മരവിച്ചു = ക്രമേണമരവിച്ചു, സമുപാസിച്ചു = ഭജിച്ചുപോലെ സേവിച്ചു, ദേവീ = ദേവിതയെ, സമതാ മദാകിനീം = കൈകിനി (ശയ) യുടെ സമീപത്തിൽ, 'സമതാ' എന്നതിന്റെ ദത്താത്ഥം സഞ്ചയംപോലെ വീണ്ടുപോക്കിയ. അമരാ = നീക്കം, മണിഗ്രഹ = അനന്ദമണി, മതിമാൻ = സുരഭിമാൻ, ചിത്തമണിപ്രതിഭാം = ചിത്തമണി അനന്ദമായ ദേവിതയെ, പ്രതിക = വിഗ്രഹം, പ്രതിഷ്ഠിച്ചു = സ്ഥാപിച്ചു, സുരഭിരൂടെ = കാമധനാദിന്റെ, അഭിക്ഷേപം ചെയ്തു = അഭിക്ഷേപം ചെയ്തു, സുരഭി... .. രണ്ടും = സുരഭിയായ = സുരസമുദയം = പൂർവ്വം (പൂർവ്വ) ദിവ്യ മൃഗങ്ങളെ ഉപയോഗിച്ച് പ്രകാരം ചെയ്തതും.

വയക്കവരിക ചെയ്തു പാലത്തു പാതികൾ;
 പാതിയായുധൻ സമകാലത്തു നിവേദിച്ചു.
 സുരവീർത്തർ നാലുചുറ്റവും കൈയ്ക്കുതിരു-
 ന്നിരവ്രതകൾചെയ്തു നിരവേ പുഷ്പാഞ്ജലി.
 ഭജിക്ക സുഖമേതൻ സമീകാരവർത്തനം;
 നാരദക്കടലോരത്ത് വർതിൽ വാസിക്കും മരങ്ങൾക്കും
 അഥാപ്യമായ ഭാരം സൂക്ഷിക്കാവ്വനര പാട്ടി-
 ലർത്തുനാരിമാർക്കും പ്രവൃത്തിയകരനാക്കി,
 അടിച്ചുതളി ചിലർ, പഠിച്ചു പാടി ഗീതം;
 നടിച്ചു ചിലർ; നാട്ടും മടിച്ച്ചിരത്തരമാനം;
 സിദ്ധഗന്ധർവ്വമുഖനസ്സുവാദിതകവൺ -
 മറ്റുളവാളുരോഷം പട്ടുളിയിങ്ങിപ്പോ ചേന്നർ.

"ആനന്ദനാഥാശരംപാട്ടുതർപ്പതാമരനിരതം
 തപുപതിർവർത്തനം വാസനാമുത്താരി ച
 ഗാഢപാട്ടു മൂലഭീഷണ കൈയ്ക്കുതും വാങ്ങാ മഥാ"

ഏതാ അനന്ദനാഥാശരങ്ങൾക്കു കവിപുരുഷൻ പാലത്തുടനന്ത്യ. അവി
 ന്നാണ ഉപാരദങ്ങൾ, വയക്കവരി-വയക്കവരിയെ, (ഇന്ദ്രൻ) പാരി
 പാർഷ്വ-പുരോഹിതം, കവിനായുധൻ=കവിത (വയ്ക്കം) ആശുപത്ത്യവൻ,
 ഇന്ദ്രൻ, സുധാമയം=അഭയം, നിവേദിച്ചു=നൈവേദ്യമായി അർപ്പിച്ചു,
 സുരവീരന്മാർ = ഭഗവദ്യുക്തന്മാർ, നിരവേ=നിരവേ, പുഷ്പാഞ്ജലി=മന്ത്ര
 മന്ത്രാഭിഷേക പുഷ്പാഞ്ജലിയെ, ഭജിക്ക സുഖമേതൻ=മിക്കക എന്നതു സുഖ
 മേതനാൻ, അവി-അവ്=അവിടെയായി, അവിട് മനം=അവനാൻ അസ്തി,
 വയക്കടലോരത്തു, വാതിൽഅവിടെ=അവിടെയായി.

"നിപ്പുരയ്ക്കുളവാട്ടുപുറത്തുളവത്
 മൃഗദൈവങ്ങൾ വർത്തനമുപ്പാഴ്ത്തു വാങ്ങി"

ഏതാ പാലത്തു മറ്റു മൃഗദൈവങ്ങൾ വയക്കടലോരത്തു നിന്നു; നാഥൻ. അതെങ്ങ
 നാ എന്ന പാലത്തു "അവ്യയം" ഇത്യാദി-അവ്യയം=അവ്യയം, അം
 =അം (പുഷ്പാഞ്ജലി), സൂക്ഷിക്കാത്തു=ഉപേക്ഷിക്കാതായി, അർത്തുനാ
 വിരംഭം=അർത്ഥം, പ്രവൃത്തിയാക്കുന്നതിനാൽ (പ്രവൃത്തിയാക്കുക) വ
 ഞ്ഞാമിൾ കൊണ്ടു മരിക്ക, ഒരു പാതിയായി, ഗീതം=പാട്ട്, നടിച്ചു=അഭിന
 യിച്ചു, നാട്ടും=അഭിനയം, ചിലർ പാട്ടുപാടി, ചിലർ മറ്റുതാടി എന്ന
 നാൾ. സിദ്ധഗന്ധർവ്വമുഖനസ്സുവാദിതന്മാർ, മനസ്സുവാർ മൃഗ

കിന്ദിനമരമരോസിന്ദ്രം സന്ധ്യകീ തപസ്വതാമി!
 ബ്രഹ്മാദക! ശരണ്യേ! നീ നശനമയസ്തുഭോഷിച്ഛാമ?
 കിന്ദന്തി! കിന്ദ്ര കേളോമൈയീവസ്തും ചെന്താൽ
 നന്നമല്ലെന്നാണാത്താൽ ധർമ്മമൃഗമേവകാ
 പന്നഗവിദ്രാഹനനാപഹമകതാരിൽ
 നിന്നകൽകാണാത്തതിച്ചിന്നായ്! മേവന്ത,
 നിശ്ശ്വേതപരണ്യ! നീ ചെന്തവേദിയിലായത്താ-
 വിരൂപ്യധന മോടില്ലെന്നിലും കല്പാരവം.
 വിശ്വമോഹനവിദ്യവച്ച മണ്ണനനിന്ന
 നിൽക്കേ ശിവവിംഗമമുനംചെല്ലിടുന്നു,
 ഈയവകിൾ വന്ന നീയവതരിയാത്താൽ
 പൊതി കേളിന്ന ലോകനാശിക! ലോകനാശി.

ഈ ഉപാസന രേഖകളിൽ, സുഷോബനം=സുഷോബനം, നൈപം=നൈപി-
 ങ്, മംഗി....., ശോഭം=ശോഭിതവത്=സുഖം, ഊപിച്ഛിക്കപ്പെട്ടതു =ആരു
 യോകുടാകൃഷ്ട കൂടിയാകട്ടെ, ലോഭത്തിൽ സമാപ്തിയുണ്ടാകും! "മധുരമേവ
 ഗ്വാ—" എന്നതു മുതൽ ഇതുവരെ ശൈവീയ സന്യാസനങ്ങളിൽ സൂചിപ്പി-
 യപ്പെട്ട കഥകൾ കാൽക്കുറവുവെക്കത്തക്കവിധമുള്ള മേധിയാശയെക്കുറിച്ചുള്ള
 വിവരമാകാം. കിന്ദ=ഏതെങ്കിലും, മന്ദ=മന്ദി, കിന്ദാസിന്ദ്രം=കിന്ദാസിന്ദ്രം,
 സന്ധ്യകീ=സന്ധ്യകാലം, ബ്രഹ്മാദക=(ബ്രഹ്മ + അദക) എന്നു മണ്ണുകുളുരുവുമാകും
 ശരണ്യേ=ശരണാഭിഷേകം, കിന്ദന്തി=കിന്ദാത്തവേ (ചിന്താ=ചിന്താ), കിന്ദ്രകാ-
 ലോമ=കിന്ദ്രകാലം, മോടില്ലെന്നാൽ=മോടില്ലെന്നാൽ, ധർമ്മമൃഗം=ധർമ്മ-
 മൃഗം മൃഗം, പന്നഗം=പന്നഗം, വിദ്രാഹം=വിദ്രാഹം, നിന്നകൽകാണാത്താൽ=നിന്നകൽകാ-
 ണാത്താൽ, നിശ്ശ്വേതം=നിശ്ശ്വേതം, ചെന്തവേദി=ചെന്തവേദി (മേവ) കൂടി
 കേളിക്കാണാത്താൽ! തനിയെ കേളിക്കാൽ മോടിയില്ല (പരണ്യ) മോളം തന്നെ
 കേളിക്കാൽ കിന്ദിക്കുന്നതാണു സന്ധ്യകീയുടെ പരമമേവ. മേധി സന്ധ്യമേവ
 പൂർവ്വം അതു കൂടി ഉപേക്ഷിക്കാത്താൽ അപണ്യം എന്നു പ്രസിദ്ധമാകി. ചെ-
 ന്തവേദിയിലായത്താൽ=തിരുവേദിയിൽ ചെന്തവേദി അവിടത്താകട്ടെ ചെന്തിരിക്കാ-
 തതാൽ, മധുരമേവ=മധുരമേവ, കിന്ദന്തി, കിന്ദന്തി=കിന്ദന്തി, വി-
 ശ്വമോഹനവിദ്യ=വിശ്വമോഹന വിദ്യ, മേവ=മേവ, ചെന്തവേദി-
 ച്ച്, മോഹം=മോഹം, നിൽക്കുന്ന=നിൽക്കുന്നതിൽ, ശിവവിംഗം=ശിവവിംഗം
 ശിവം, അപ്പു മന്ദം=മന്ദം, പൊതി=പൊതി, ലോകനാശി

ഇത്തരം പുരുഷനാണെന്നു മറുപടിയോടും
 രക്ഷപെടുന്ന സ്ത്രീസ്വകരുണാതിരിയെന്നോടും
 കളകളുംഗംഗാദീപസ്വാഭാവിതഗീത-
 ഗുണകോശാലാലങ്ങളും നിർന്നാ ഭാരമതിമുൽ
 മണകാകീഡാലാലമണൽപൂക്കോടാദിമാ
 നിസ്സുലമാശ്ലേഷാൽ നാസപരവണ്ണപാദ-
 സ്വർണനിരകാണ്ടി മന്ദാഹുതീതരകാണ്ടും ഭരണ-
 ക്ഷമുഖനാണുമാന തതു കേടുംക്കേടി വരക്രമം-
 “അഭിനിസൃത! ഇണവിതരിപ്പിക്കേതഭേ!
 ദമ്പത്യ ഭവ സുഖം സമൃദ്ധി! ശതമഖ!
 ക്ഷിതഭിനിസൃത! മഞ്ജരീമധിപകന്!
 കമിതര കേരീ-കേരണ നിനാൽ പ്രസാദിമേവേ.

കേരവസ്ത്രം അന്തരീരി രണ്ടു ദളവീവചനം കേൾക്കുന്ന
 പരിസ്ഥിതികൾ പറ്റൽ ഉണരമേനി=മരുതുകുരുകി, രക്ഷി.....
 നാശം=നാശി പ്രശ്നമകുറിയായ് മന്ദിരങ്ങളെ ചുരുക്കത്തിലാ സ്തുതിയിലാ
 സകൽ മരുത.....ക്കുറുത്തുപോകട്ടേ, ദേഹം ഉണരുന്നവരുടെ ന
 സ്വത്തുമാത്ര കേടിയകൾ (ഇക്കേൾപാമ്പ നടുവ ശീതം പോട്ട്) തുണ (നടുവ) മി
 വസ്ത്രം കേൾക്കുന്നവർ. ഈ ഇസ്ത്രംകൾ കേൾക്കപ്പെട്ടവയല്ല. രക്ഷ.....
പരമ്പരകളായ=കുളിപ്പു=കേൾപ്പിക്കുന്നതിന്റെ=കുളിപ്പിക്കും=നമുവകം
 (കേൾക്കും) അത് കേൾക്കും എന്ന പദങ്ങൾ അതിനെ കാണിക്കും. നിസ്സ
രായ്=നിസ്സുലമായ=മുലകളില്ലാത്ത=മോശമുള്ളവകളിയായ്
 യി. സ്വാപ.....ശതര=ശതകങ്ങളായ് സ്വാപ, വസ്ത്രം, പദം ഇവയു
 ളെ വൃത്തിയാക്ക. അഞ്ചുവസ്ത്രം=അഞ്ചുവസ്ത്രം വസ്ത്രം, കേൾക്കു=നമുവ
 കേൾക്കും. സ്വാപവസ്ത്രം, വസ്ത്രവൃത്തി, പദവൃത്തി ഇവയൊക്കെയും ഈ
 അഞ്ചുവസ്ത്രം അഞ്ചുവസ്ത്രം വസ്ത്രം കേൾക്കും. ഈ പദവൃത്തി
 നമുവകം പദവൃത്തി “അഭിനിസൃത” ഇത്യാദി—അഭിനിസൃത=അഭിനിസൃത
 പദം. ഇത്യാദി.....കേൾക്കുന്നവരുടെ വിരതി (സ്വഭാവം) പദ നിരൂപണം
 നമുവകം പദവൃത്തി പദവൃത്തി=കേൾക്കും, സ്വഭാവം=സ്വഭാവം, സ്വഭ
 വം=സ്വഭാവം, അഞ്ചുവസ്ത്രം=അഞ്ചുവസ്ത്രം=അഞ്ചുവസ്ത്രം പദവൃത്തി=സ്വഭാവം
 പദവൃത്തി പദവൃത്തി ഇത്യാദി അഞ്ചുവസ്ത്രം പദം. കമിതഭിനിസൃത=കമിത
 രക്ഷ=അഞ്ചുവസ്ത്രം അഞ്ചുവസ്ത്രം പദവൃത്തി=അഞ്ചുവസ്ത്രം പദവൃത്തി=അഞ്ചുവസ്ത്രം

വസ്തുതയെല്ലാം ഓഹന്നേൻ; ബുദ്ധിമാനല്ലോ നിയ്യ-
മെല്ല ഭരണ വാസ്തവ്യങ്ങളേ! സ്വസ്തി വിഷ്ണുജീതേൻ!”

അമിതഭാഗം വാക്യമനുജീതമായോ-
മതരവിപൻതാനമരണമനുഭവം കേട്ടു.
“കിമേവാ കരുണാ നീനാതമൃതോ പരിധിതഃ?
സ്വപതാനശ്ചവാത്സല്യമിതഃ ഭണിതമോ?
മുഹൂർത്തമിതി വേദി: ശമിതം തത്ത്വമേവമേ;
അമിതം വാതാവിനാൽ വിതഥമാനീടുമോ?
ഇതഥാ വന്ത്യ സുഖം നീതതമനോകീടം
ശ്രീയ താൻ കാശേയാളവും ക്രിയന്താം രേഖീകൃതം.”

അ-മിതി-മഹതി-മഹത്തമം, വസ്തുത-വാസ്തവം, ബുദ്ധിമാൻ=ബു-
ദ്ധിയുക്തൻ. അസ്തി.....സ്വസ്തി=ഈ വാസ്തവ്യങ്ങളെ നേ സ്വസ്തി
അസ്തി അല്ലായ്ക വാസ്തവ്യങ്ങളെ-ഇതി-നിതരം സ്വസ്തി-കാശം-പരിധി-
വാസ്തവ്യമിതി എന്നു് അർത്ഥം, വാസ്തവികൻ പതി എന്നർത്ഥം. വൃ-
ദ്ധ-മനോ-മൃതമാനാദിതരം അസ്തുവിധവത ഇതാനുഭവം വിഷ്ണു-
ജീതം=ജനം മരിക്കിച്ചുതന്നു്.

അരശീലിവാക്കു മകട്ടതിനശേഷമുൾ ഇന്ദ്രൻ ദേവീപൂജനെ
ഇതുടരുന്നു. അമിതം=അമിതം (അല്ല) ഒരുതരം അമിതമല്ല, അ-
മൃതം=മൃതം, അരശീലം=അശീലമല്ലെന്നു്, ഹൃദം=ഹൃദയം, അ-
രോമിപൻ=രോമിപൻ, അരോമം=അരോമം, മിം=മിം, അരോം=അ-
രോമം, കരുണാ=കരുണ, അമിതം=അമിതം, വിനാശം=വിനാശം, അ-
മൃതം=അമൃതം, പരിധിതം=പരിധിതമാകുന്നു. അതു പരിധിതമാകുന്നു,
ഇതു അമൃതം. അതിനാലാകയാലും മൃതമാകുന്നതാവാം, സ്വപതാനം
മിതം=സ്വപതാനം, സ്വപതം=സ്വപതം, ഇതിനാൽ, അതുകൊണ്ട്-പരന്തപ-അ-
ർത്ഥംകൊണ്ട് പൂജിതം എന്നാക്കപ്പെട്ടു്-എന്നൊക്കെ സ്വപതാനം
പേർ അർത്ഥമെന്നു്, വാതം=വാതം, മിതം=മിതം, വേദി=വേദി,
പാതാവിനാൽ, മരിതം=പാതാവിനാൽ, അത് പാതാവിനാൽ, ഇതം
ഇതു, ഇതു ദേവീമാനാകുന്ന പാതാവിനാൽ, മരിതം വാതാവിനാൽ-
ഇതിനാൽ പാതാവിനാൽ, വിതഥം=വിതഥം, നിത്യം=നിത്യം, ക്രിയ-
യ പ്രവൃത്തി. കേട്ടു=കേട്ടു, ക്രിയന്തം=ക്രിയന്തം, രേഖീകൃതം=രേഖീകൃതം

പന്നഗാരോഹ! കേരളഭയതുപദർശനീട്ടു?
 ചിന്നകല്യാണായവൻ പിന്നെജീവിക്കാതി.
 മേന്മകൃത്യം! ശിവ! ശമന! രൂപാംകര-
 മെരുവുമെന്ന വന്ത, സങ്കടത്തിൻ പാതിൽ.
 നീൻവശേ നിരോധനം തൊന്നെൻവശേ മറെറല്ലാമ-
 തെന്നതു മന്ദാധിക്കാതി മന്നിതു; ചോരമിനി.
 ധ്വജനമരകഭവ പിറന്നാക്കുകാക്ക! നിന്ന-
 സ്സന്തരം സേവിക്കാറുവെന്നതരമെല്ലീടനം.

ശബ്ദം മറഞ്ഞുപോയിട്ടാണ്. പന്നഗാരോഹനായ കൃത്യം ചന്ദ്രൻ എന്ന അതി-
 ണ്ണെത്തി പാഞ്ഞിട്ടു കേൾക്കുകയുണ്ടോ? ചിന്ന യവൻ അന്തർ ചിന്നക-
 ണ്ണെൻ പ്രദിനമായ കണ്ണെത്താക്കുകയുണ്ടോ, മന്ദാധിക്കാതി എന്നി. ചിന്ന
 ജീവിതത്തെയും പിന്നെജീവിപ്പിക്കാൻ, മേന്മകൃത്യം = മേന്മസ്വരൂപം! ശി-
 വംഗവന്തപര്യവ്! ശമനം = (മേന്മയെ ചെല്ലുവാൻ) രൂപാംകരം = രൂപവ്യ-
 ക്കെ തരണം (മുട്ട), കേരളം = കേരളം ചെല്ലിൽ, സങ്കടം പരമം = പരമ-
 ത്തിൽ ഉത്തമം ദൃഢം കിൻ. ചിന്താവിശ്വാസ കഴിഞ്ഞു മുറിക്കേഞ്ഞ് അതോ-
 രത്തിന്റെ അന്തരം ഉദ്ധവ്, ചിന്ന ജീവിപ്പിച്ചത് 'അന്നെക്കുറിച്ചു കയന്നയു-
 ണ്ടൊക്കുവുമാണ്'. ചിന്തമാണാണോ 'എന്തു പുതിയ' ഉണ്ണുവാൻ അത് ഭവ.
 "സങ്കടം നീൻ ചോരിൽ" എന്നുതന്നെത്തന്നെ സങ്കടംകൊണ്ട് ചോ-
 രിക്കുന്നതായിട്ട് വരുമായിത്തന്നെ സങ്കടംകൊണ്ട് വിവരമില്ലിരിക്കുന്നത്.
 നീൻ വാങ്ങുന്നതിന്റെ വരുത്തിൽ (അധീനതയിൽ), ചോരമിനിവന്നിട്ടു =
 ചോരമിനിവന്നതിൽ അധീനതയിൽ അധീനതയിലും ചോരമിനിവന്നിട്ടു-
 ലും കേരളഭയ അധീനതയിൽ നില്ക്കുന്നു. അങ്ങനെയായാണോ നമ്മുടെ
 നമ്മുടെയുള്ള എന്ന് ഇപ്പോൾ ചോരമിനി അറിയാനായി. "ശിവ മേന്മയ്ക്കു
 ണ്ടൊക്കെ യഥാ ഭവതി തന്നെ പ്രദയിതു" എന്ന വാക്കുപ്രകാരം ചിന്നയെ പ്രദ-
 കത്തിന്റെ ഉപദിനത്തിനും അതോർത്തിൽ സമർപ്പിക്കുകയാണു ശബ്ദംകൊ-
 മിനിയായ ചിന്തയുടെ സങ്കടംകൊണ്ടു കേരളമാണെന്നു ചോരമാർ പറയുന്നു.
 ചോരമാർ സ്വയംകൊണ്ടു കേരളം ചെല്ലുന്നില്ലെന്നും, പ്രകൃതിയാണ് 'കേരള-
 പ്രകൃതിയും ചെല്ലുന്നതെന്നും, പ്രകൃതിയുടെ ഉപദിനത്തിൽ പുതിയതാകുന്നതുപ-
 മായ പാശ്ചാത്യവന്ത ഉള്ളവനും സാംസ്കാരികം സിദ്ധമാണെന്നും. ഈ വ-
 സ്തുത ഈ സന്ദർഭത്തിൽ ശ്രദ്ധേയമാണ്. ചോരമിനി = കേരളം തന്നെ, ചോര-
 മിനിയാണു തന്നെയുള്ള വിവരം ഇന്നി ചോരമാ എന്നു സങ്കടം. എന്തോരു ചോര-
 മിനിയാണു ചിന്തയിൽ, അതോർത്തിൽ ചോരമിനി! സന്തതം = എല്ലാമുണ്ടാകും

[illegible]

ആമോദം വിൽക്കാതെവിൽ തൃക്കാർവിന്യാസംകൊണ്ടു സൽകാരമുണ്ടാക്കുവാൻ മഹാഭാരതവാക് ഹിമനിമി

[illegible][illegible]

എന്ന പ്രമാണത്തെ ആശ്രയിച്ചാണ് ഇക്കാര്യം അറിയാൻ കഴിഞ്ഞത്. അതിനാൽ, ഇക്കാര്യം അറിയാൻ കഴിഞ്ഞത് ഇക്കാര്യം അറിയാൻ കഴിഞ്ഞത്.

ഹിമവരനെയും തൽപരമയെ ദാധമിപ്രസ്ഥാനത്തെയും വഴ്തിക്കളി. അക്കാലംമായി ഹിമാൽയൂട്ടിയായവരൾക്കുവാൻ മറ്റു കാര്യമില്ല. ചിന്തയോടുംയുഗം... ..ചിന്തയുടെ (അനുഭവത്തിനു) മുമ്പിലായവർക്കു തന്നെയും വിരമമർക്കുവേണ്ടു. "ഇതാ ഹിമാളയവരെയും മറ്റാരുമില്ല" എന്നൊരു വിവർ രചിച്ചു ചെയ്യുന്നതു്. സൽയുഗം... ..സൽക്കാരത്തിൽ തന്നെയും, ചുറ്റുമുള്ളവർക്കു മറ്റാവരും... ..വരികു മറ്റാ

[illegible][illegible]

സുതരാം ഭരതസുതസുഭാഷികാംകുന്ദം-
മനഃമോഹിനീകരേട്ടേ; കഥയാച്ചുവം കഥാം.

മാനനീയോജ്ഞനൻ സാനമോഹനാഭിനം
ഭാനമോഹിഷേന്ദ്രാഭം സ്നാനസംക്രമയഭാൽ
ഭാനസം സഭാവരം മീനസംഭവദാപദ-
പേനസംഭിന്നവീക്ഷി ധീനസംഭിന്നപ്രധീ-
നാനസംഭവദിമാസസപാനസമ്പദം മൃദ-
സ്ഥാനസംപ്രദർശനമാനസല്ലാപപദം

(കുലംകരേണ) പാദപ്രാപ്തത്തിൽ കൗടീലത്തിൽ. ആത്മ. രാജാ-
ജനംകരേണമേ (ആകൃതിമസംസ്കൃതമേ) രാജാവ്, അതായത് മാനസസം-
സ്കൃത. മാനസസംസ്കൃതം അപരി പാപപ്രാപ്തിയാൽ. സുതരാംകുന്ദം, ഭി-
രാനസം=മൃഗപദം, അന്യരാഭിനയം=അന്യന്മാർ ഉപയോഗിച്ച്, അനന്ത-
തംസംഭവം. ആ പദം അന്യരാഭിനയം പ്രദോഷിപ്പാൻ കഴിയാത്തതാണു-
ന്ന് അപരിതംസം സഭാവരം. അഭിനയം. കഥയാ=കഥയും, അ-
പദം=അതി, കഥാം=കഥയ്ക്ക്. അഭിനയം കഥ പാദം.

എരിമവരം സരസ്സിൽനിന്ന് ഒരു പെണ്ണിനെവിനെ കിട്ടണം.
മനനീയോജ്ഞനൻ = മാനനീയകരേട്ടേ; മനനീയം (മനോജ്ഞനൻ) ആയ ഇ-
ന്നെങ്ങനെയെങ്കിലും. സാനമോഹം=പ്രകൃതി, മനമോഹം, ഭാനമോഹം=സൂക്ഷ്മം.
സ്നാനം... വരാൽ=സ്നാനത്തിനുള്ള സംക്രമം=നമസ്കരംനിമിത്തം, മാനസം=
മാനസമനം രൂപം, സഭാവരം=മേൽക്കൂമ്പായ സരസ്സിലെ. ഉപാദോഷിതം
മാനസസംസ്കൃതിയകയാൽ ആ സരസ്സിൽ മാനസം എന്ത പെണ്ണായി. അതി-
നാൽ മകൻ ആതു സഭാവരം കിട്ടി. മിനസംഭവദാപദം... വരാം=മീനങ്ങളുടെ സംഭവദംകൊണ്ട് ഉപപലത്തായ മാനസാഭാഷി സം-
ഭിന്നകരായ വീക്ഷികളിൽ ഡീനം, സംഭിനം, പ്രാപിനം ഇവയെ മാനസംകൾ
വിമളത്തിലാക്കുന്ന സംഭവദരത സപാനസംസ്കൃതംകൊണ്ട്. (മീനാഭാഷം=മക-
ത്തം; സംഭവദം=കുട്ടികളെ, ഉപപലത്തം=ഭോജിക്കുന്നതും; മാനസം=
നാമകം; സംഭിനം=ഇടമകൻ; വീക്ഷികൾ=കിരോമകം; ഡീനം,
സംഭിനം, പ്രാപിനം= മൂന്നു പെട്ടികളുടെ പതനമുള്ളതും ഡീനം=പര-
വരാളം; സംഭിനം=സമൃദ്ധംകൊള്ളുള്ള പതനം, പ്രാപിനം=മോഹത്തിലുള്ള
പതനം. ഈ മേലിൽ കതാമങ്ങളായ പതനമകനും, മാനസംകൾ
കരം=മനസ്സിൽനിന്നു വരുന്നതും, സംഭവദം=മോഹനങ്ങളും, സപാനസ-
സംസ്കൃതം=സപാന (സംഭവം) അതിന്റെ സമൃദ്ധി, മൃദം=മൃദവംകൊള്ളുള്ളതും. സാന-
മോഹം... വരാം=വരാനുണ്ടെങ്കിൽ മാനസം, മീന-സംക്രമയദംകൊണ്ട്

പ്രൊ. സ. വേദപ്രസാദൻ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച സമാഹരണ-
 ഓണസമാഹരണങ്ങൾ. മഹാഭാരതം, രാമായണം,
 ഭാഗവതം, തുടങ്ങിയവയുടെ പഴയ പതിപ്പുകൾ പുറത്തിറക്കിയിട്ടുണ്ട്.
 പുതിയ പതിപ്പുകൾ പുറത്തിറക്കുന്നതിനുള്ള
 ശ്രമം തുടരുന്നതായി പ്രൊ. സ. വേദപ്രസാദൻ
 പ്രഖ്യാപിച്ചു.

[illegible]

എന്നപ്പോൾ ചിട്ടപ്പെടുത്തിയതാണ്. അതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് ഇപ്പോൾ നിലവിലുള്ള നിയമം. അതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് ഇപ്പോൾ നിലവിലുള്ള നിയമം.

[illegible][illegible][illegible]

ചങ്ങലാടിത്തറ കണ്ടു തീർത്തു അന്നുതെല്ലാം
പാരിജാതങ്ങളെല്ലാം പ്രകാശത്തിൽ പാരിയ്ക്കും
പാരിജാതങ്ങളെന്നാൽ ദൈവരാജങ്ങളെന്നാം;
മേ തുളാ അനേകപാരി; തീർത്തെന്നാവിടശ്ചയം.
ശ്രീഭഗവാലയാലം പാരിയ്ക്കേ ശ്രീരാമകൃഷ്ണൻ
താരിയ്ക്കേ ഗാഢമുദ്രാമുദ്രാശാസ്ത്രപുരം.
ശ്രീഭഗവേ ബാലമുദ്രാമുദ്രാശാസ്ത്രപരമാർത്ഥന പരമ
മുദ്രാശാസ്ത്രപരമാർത്ഥന പരമാർത്ഥന പരമ

ചങ്ങലാടിത്തറ = ചങ്ങലാടിത്തറ, തീർത്തു = തീർത്തു, പാരിജാതങ്ങൾ = പാരിജാതങ്ങൾ, പ്രകാശത്തിൽ = പ്രകാശത്തിൽ, പാരിയ്ക്കും = പാരിയ്ക്കും, പാരിജാതങ്ങൾ = പാരിജാതങ്ങൾ, ദൈവരാജങ്ങൾ = ദൈവരാജങ്ങൾ, മേ = മേ, തുളാ = തുളാ, അനേകപാരി = അനേകപാരി, തീർത്തെന്നാവിടശ്ചയം = തീർത്തെന്നാവിടശ്ചയം, ശ്രീഭഗവാലയാലം = ശ്രീഭഗവാലയാലം, പാരിയ്ക്കേ = പാരിയ്ക്കേ, ശ്രീരാമകൃഷ്ണൻ = ശ്രീരാമകൃഷ്ണൻ, താരിയ്ക്കേ = താരിയ്ക്കേ, ഗാഢമുദ്രാമുദ്രാശാസ്ത്രപുരം = ഗാഢമുദ്രാമുദ്രാശാസ്ത്രപുരം, ശ്രീഭഗവേ = ശ്രീഭഗവേ, ബാലമുദ്രാമുദ്രാശാസ്ത്രപരമാർത്ഥന = ബാലമുദ്രാമുദ്രാശാസ്ത്രപരമാർത്ഥന, പരമ = പരമ, മുദ്രാശാസ്ത്രപരമാർത്ഥന = മുദ്രാശാസ്ത്രപരമാർത്ഥന.

ചങ്ങലാടിത്തറ = ചങ്ങലാടിത്തറ, തീർത്തു = തീർത്തു, പാരിജാതങ്ങൾ = പാരിജാതങ്ങൾ, പ്രകാശത്തിൽ = പ്രകാശത്തിൽ, പാരിയ്ക്കും = പാരിയ്ക്കും, പാരിജാതങ്ങൾ = പാരിജാതങ്ങൾ, ദൈവരാജങ്ങൾ = ദൈവരാജങ്ങൾ, മേ = മേ, തുളാ = തുളാ, അനേകപാരി = അനേകപാരി, തീർത്തെന്നാവിടശ്ചയം = തീർത്തെന്നാവിടശ്ചയം, ശ്രീഭഗവാലയാലം = ശ്രീഭഗവാലയാലം, പാരിയ്ക്കേ = പാരിയ്ക്കേ, ശ്രീരാമകൃഷ്ണൻ = ശ്രീരാമകൃഷ്ണൻ, താരിയ്ക്കേ = താരിയ്ക്കേ, ഗാഢമുദ്രാമുദ്രാശാസ്ത്രപുരം = ഗാഢമുദ്രാമുദ്രാശാസ്ത്രപുരം, ശ്രീഭഗവേ = ശ്രീഭഗവേ, ബാലമുദ്രാമുദ്രാശാസ്ത്രപരമാർത്ഥന = ബാലമുദ്രാമുദ്രാശാസ്ത്രപരമാർത്ഥന, പരമ = പരമ, മുദ്രാശാസ്ത്രപരമാർത്ഥന = മുദ്രാശാസ്ത്രപരമാർത്ഥന.

[illegible][illegible]

അഭിരാമന്യൻ ധന്യൻ ചിത്രസായനം ചിത്രാൻ
 ക്ഷിപ്രസംസാരമുദനീദ്രവും കളഞ്ഞേതവം
 ഹൃദയമുദനീദ്രാണൻ മുദ്രസമുദനീദ്രാണൻ
 അദൃശമിന്ദ്രിണീദ്രാണനും കൃഷ്ണി വാഴ്ന്നി.
 “കർമ്മം നമസ്കാരമേവ! നാമ! പ്രസിദ്ധം മേ,
 സംഭവേനാഭിഭാവകസ്തംഭേനാഭേ ഇദ്ദേം.
 നിർമ്മല! നിത്യോന്നതേ! ശർമ്മ! ശോഭാധരേ!
 ധർമ്മേവേനേ! കണ്യനിർമ്മലാശരേ! ജനം.

കിരോപിപാദം പാദത്തിൽ വിവൃതം. ‘പദ്യവിഭാഗനാമം’ ഇത്യഭിയിൽ
 നിന്ന പൃഷ്ഠിപാദം കന്യകന്യം ഇതിഹാസം വിവൃതത്തിനാലുപന്നം. “പദ
 വിഭാഗനാമം” ഇത്യഭിയിൽ അത്ര സംസാരമുദനീദ്രാണൻ മറ്റൊരു. അ
 രേഖാവിനാശപരമാവധി ചെല്ലുകയും അതിനാലുപന്നം. കൃഷ്ണി വാഴ്ന്നി
 പദ്യവിഭാഗനാമം രാജാവിനായിട്ടുവന്നതിനാലുപന്നം. ‘അദൃശം മേവേന കർമ്മം’,
 ‘അദൃശം മേവേനാഭിഭാവകസ്തംഭേനാഭേ’ ഇത്യഭിയിൽ നിന്ന പൃഷ്ഠിപാദം വിവൃതം. അതാ
 യവ നമസ്കാരമേവേനേ!

മഹാശാലിയാണു് തന്റെ മുഖിൽ പ്രത്യക്ഷീകരിച്ചുവെ
 ന്നവിത്തു ചിമവാൻ കൈകളിൽനിന്നായി സ്തുതിക്കുന്നു. അഭിരാമ
 ന്നൻ=പദ്യകാരൻ, ചിമവാൻ. ധന്യൻ=മഹാശാലിയാണു്, ചിത്രസായനം=ചിത്ര
 (അഭിരാമൻ) ഇദ്ദേം കന്യകന്യം. മഹാശാലിയാണു് അദ്യപ്രധാനമാക്കി
 കളഞ്ഞെന്നർത്ഥം. ചിത്രാൻ=പാദം ചെല്ലുന്നവനായിട്ട്, ക്ഷിപ്രസംസാരമു
 നീദ്രം=ക്ഷിപ്രമായി സംസാരമുദനീദ്രം നീദ്ര (മറ്റൊരു) സംസാരമുദനീദ്രം
 കളഞ്ഞുവെന്നും ചെല്ലുന്നവനായിട്ട് അതിനെ നിദ്രമായി ഇപദം ചെല്ലി
 പ്പോന്നു. കൃഷ്ണം=കൃഷ്ണനും, ഹൃദയമുദനീദ്രാണൻ=ഹൃദയം-ഹൃദയസ്ഥ-യിൽ
 ഉദനീദ്രാണൻ; ഹൃദയസ്ഥയില്ലാത്തവൻ. മുദ്രസമുദനീദ്രാണൻ=മുദ്രസമുദനീദ്ര
 (സംസാരം)യിൽ; അദൃശാണൻ (അദൃശാണൻ); അദൃശാണൻ
 നാമം. അദൃശാണൻ=അദൃശൻ (അദൃശൻ, പതിനഞ്ചു, അദൃശൻ=മനസ്സി
 ലായിട്ട്, മുദ്രം=മുദ്രി. വി.=മുദ്രിതമായ സംസാരം-മുദ്രിതമായ-മുദ്രി
 ത്വം=സ്തുതിച്ചു, കർമ്മം=കർമ്മം ചെല്ലുന്ന, അദ്യപ്രധാനമാക്കി
 അദ്യ മേ=അദ്യപ്രധാനമാക്കി പ്രസിദ്ധം, പ്രസിദ്ധം=പ്രസിദ്ധം, മേ=അതിനെ
 കളഞ്ഞു. സംഭവം=സംഭവം അദ്യപ്രധാനമാക്കി അദ്യപ്രധാനമാക്കി
 പ്രസിദ്ധമാക്കിയുടേ, സ്തംഭേനാഭേ (നിർമ്മലാശരയിൽ) അദ്യപ്രധാന, ഇദ്ദേം=നി
 ന്നതിനായിട്ടുണ്ടു് “കർമ്മം നമസ്കാരം” കളഞ്ഞുവെന്നാലുപന്നം. നിർമ്മലം=

ഒരു നാളെക്കിനാലും ബ്രഹ്മരണഭവചിന്തയും
 ചാർമ്മനും കൺകൊണ്ടുകിന് കാണുമാറും കിട്ടാ നിന്നെ
 വാങ്മനസ്സതിരൂമിം സ്ഥാനം മനീഷികരം ചൊല്ലു;
 ഞാൻ മഹാഭാഗ്യനിന്ന കാണെതിന്നാളാക്കുന്നു.
 ആദ്യമെന്നുമെങ്കിൽ കിം ഭേദം കാണുമോ? മെരുവുവു ദ്രവ്യം;
 തീർത്തു കൈകളാണെന്നു യാദവ; മാരം മഹേശ്വരി! പാമി!
 പാകുശ്ശുരം മനോ; മെ വാകുശ്ശുരീതിപ്പോരും വന്നു;
 പ്രാകുശ്ശുരം മനോ; മെ വാകുശ്ശുരീതിപ്പോരും വന്നു;
 പ്രാകുശ്ശുരം മനോ; മെ വാകുശ്ശുരീതിപ്പോരും വന്നു;

[illegible]

പ്രസ്തുത ജലവൽക്കി-വെറുപ്പി-താരിയ്ക്കി-പരക്കുകൾ:

യഥാസ്ഥിതിയെ ഭംഗമാക്കി മോചനത്തിനെ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നു."

[illegible]

സത്യമെന്നു മനിക്കൻ പരമിപ്പാൻ മേനോനേവി,
 സത്യ മർദ്ദംബോസുക്കേ കൃത്യമെടുപ്പാൻ മെയ്യു."
 ശാശ്വതീ ഭഗവതി കാമ്യവെച്ചൊരു വാചാ
 വാക്കുമാർന്ന തത്വത്തിന്റെ കാഴ്ചപാത്ത് രാജാവിനും.
 ചേർച്ചക്കേടുകൾക്കു മുന്നാശ്വാസപ്പെടുത്തിച്ചു കൊഞ്ചി
 മാർന്നതൻ മുഖം ചേർത്തു വീഴ്ത്തു വാരത്തെ മാറ്റിൽ
 ഇരപ്പിതന്നെന്തവേഗമുൾക്കൂട്ടാൻ വേഗം പോയ്
 പുറപ്പെട്ടു മന്ത്രി ഭാർഗവതേയൻ കേപ്പാൻ കർമ്മവാൻ.

പോ. മാകുട്ടി = പരാമ്പര്യ ആയിട്ടുള്ളവർ, വിശ്വാസാർത്ഥമാക്കി. അർപ്പിതൻ = അന്നതിന്നു കർമ്മസ്വരൂപം വർത്തമാനം ചെയ്തിപറയ്ക്കി, അതിനാൽ കർമ്മസ്വരൂപം അർപ്പിക്കപ്പെട്ടതി. വിശ്വാസമുള്ളവർക്ക് അർപ്പിക്കപ്പെട്ടതെന്നുവരുന്നതും. അർപ്പിക്കപ്പെടുന്നതിനർത്ഥം വിശ്വസിക്കുക എന്നതും. ഇത്തരം (അർപ്പിതൻ = വിശ്വസ്തൻ) എന്നർത്ഥം വന്നു. ഭാഗ്യം = അർപ്പണം. വിശ്വാസമുള്ളവർക്കും വിശ്വസ്തനോടൊത്തും പ്രിയനാകാൻ അർപ്പണമാണ് എന്തിനുള്ളത്. എങ്കൽ അമ്മ നിന്റെ കാര്യം ചെയ്യാനാണു വിചാരിച്ചത്. "സത്യം സത്യമിട്ട്" = പൊതുവെ, അങ്ങനെയൊക്കെ = അങ്ങനെയുടെ ഉദാഹരണത്തിൽ തുടർത്തിച്ചു. കൃത്യമെന്നും കർമ്മത്തിനെന്നു അങ്ങനെയുടെ കർമ്മത്തിൽ ചെയ്യുന്നതിനെയും മറ്റും കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യാമെന്നും അർത്ഥം. (പരാമ്പര്യം എന്ന) അർത്ഥം പ്രകാരമാണ്. ഭഗവതീ = ഇരപ്പടി, ചർച്ച ചെയ്യാൻ = ചർച്ച (അർത്ഥം) ചെയ്യുകയോ പരാജയം, വാചാ = വാക്കു കേൾക്കുമ്പോൾ, മാർദ്ദവം = അർത്ഥത്തിന്റെ = വാഗ്വിരുദ്ധമായ പരാജയപ്പെടുത്തിന്റെ (അർത്ഥം = പരാജയപ്പെട്ടത്), കാഴ്ചപാത്ത് = കാഴ്ചയിലൂടെയോ, കാമ്യവിനം = ഹിതവാൻ, അർപ്പണം = കർമ്മമെന്നുള്ള കാമ്യത്തെ കാണിച്ചുകൊണ്ടുള്ള അർപ്പിക്കൽ വർത്തമാനം. ഹിതവരണനായിത്തന്നെ പരാജയത്തോന്നും ഇത്തരംവണ്ണം. ആ ചർച്ച നിത്യമായ മേവിയാണെന്നുള്ള അർത്ഥം നീങ്ങിക്കൊണ്ട് തുടർത്തുന്നതുള്ള തിരുവോത്തോളമോതി എന്നു സാരം. ചേർച്ച = അർപ്പണം, അർപ്പണ സിദ്ധിച്ച് = അർപ്പണപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്, കൊഞ്ചി = കൊണ്ടിട്ടു, കാർമ്മയൻ മുഖം = മുഖത്തു കൊണ്ടുവെച്ചുന്നവൻ (അലർക്കുന്നവൻ) ആയിട്ട് = മുഖത്തു അലർക്കിക്കൊണ്ടു, ചേർച്ച = അർപ്പണം, പരാജയം = പരാജയം, മാറ്റിൽ = മാറ്റത്തു, അയാൾ ചേർത്തു ആവിശ്വാസപ്പെടുത്തിട്ട് എന്നർത്ഥം. ഉദാഹരണം പൂർണ്ണം = ഉദാഹരിക്കുകയെന്നതിനാൽ) ആയ ആനന്ദവാരമാൽ (ആനന്ദത്തിന്റെ വ്യാഖ്യാനം) ഉള്ള കർമ്മ (അർത്ഥം) അർത്ഥം, മുഖംകൊണ്ടു കൊണ്ടു കൊണ്ട്. (മുഖംകൊണ്ടു കൊണ്ടു) കാമ്യം = കാമ്യം, അർപ്പണം = ഇട്ടിട്ടു. അർപ്പണം അർപ്പിക്കപ്പെടുന്ന കാമ്യവർത്തമാനം, "ചേർച്ച" എന്നു തുടങ്ങി "അന്ന

രാജ്യം ചെയുന്നതായുവോ "കളഞ്ഞുയെൻ കാവിങ്ങുവാ-
 യിങ്ങു കാണെട്ടു" യെന്നാർക്കുഗാശിരോമണി.
 രാമിപ്പെന്നുപാതകം മേടിച്ചു മേനാഭേവി
 നാലും നാലഞ്ചു പുല്ലി മോടഞ്ചു മൂല നൽകി.
 കൈതവപ്പെട്ടതലപ്പോൾ പ്രീതിഗദ്ഗരരോടും
 മാതുരാനനം നോക്കിപ്പെട്ടു തൽസ്സന്തുപാനം.
 കളിയിലിടവേ താതൻ കന്യാകാമണിയപ്പോൾ
 കണ്ണമക്കെക്കയും മൊഴിയോണായി മിഗംബരം.
 വിണ്ണിൽനിന്നപ്പോൾ വീണു തിണ്ണമത് പുഷ്പവൃഷ്ടി
 കണ്ണിൽ പൂവോടി പറ്റിപ്പെണ്ണിനും കണ്ണിൽ വന്നു.

ഏങ്ങുയെൻകാവ് = ഏരിയെയാണെന്നും കിടാവ് (വിടാവ്-കാവ്-കാവ്),
 യെഴു കാത്താട്ടു-യുടങ്ങുട്ടു വെട്ടു എന്നർത്ഥം, ഏങ്ങുവോ-എന്ന പദത്തെ, അങ്ങ...
 ...ന്നി-സ്ത്രീകൾക്കു ശിരോധാരമായ വരും, അങ്ങയതു മേനോ-പു. മേനോനും
 (പ്രീ. വി.) = ഉപമയായ (വെടിക്കുപ്പട്ട)മേനോനോടുകൂടി, കളി കാഴ്ചയുണ്ടല്ലോ
 ഏതെ വിചാരിച്ച സ്തമ്പനിച്ച കൈക്കൊണ്ട സ്വരം. നാലും (പ്രീ. വി.) = മൂലമേ,
 പുഷ്പമി-പുഷ്പമത്, നാലഞ്ചു മൂലം-മേട്-കണ്-മുഖ്യം (വേദിക്കുന്നു) ഏതെ
 വെച്ചാൽ അതിലും വലിയ മൂല, നല്ലി-കൊടുത്തു, കൈതവപ്പെട്ടതൽ-കാമ
 കളിയിലും, പ്രീതി-... .. രാമം = പ്രീതികളെക്കുറിച്ചു മദ്ഗമമായ-
 തുടയിൽ-മോമ (മോമന) മോടുകൂടി. മാതു = മാതാവിന്റെ, തന്തു
 നം-മൂലത്തെ. തൽ-... .. വന്നു-അവളുടെ സ്തമ്പ (മൂലപാൽ)
 ന്നിലേറ പാനം, മൊഴിയിക്കുമ്പോൾ താതൻ-താതൻ കാമുകനായിരിക്കാത്തതെന്നും,
 കന്യാകാമണി-കന്യാധാരണം. കണ്ണ വരം-മേട് കണ്ണും കണ്ണുമായും
 ലിംഗങ്ങൾ (ദിശാകുന്നു അങ്ങനും-വെട്ടും ഉള്ളവരും, അങ്ങയതു വസ്ത്രമില്ലാതെ
 വരും യുദ്ധം മോങ്ങുപുട്ടു. "കണ്മൂലംനാൽ മരണമോ മോഹമോ" എന്നതു
 മേലത്തെ മൂല മൂലം കണ്ണു മൂലംതന്നെ പദമെന്ന് അങ്ങനും മേലകമുടേയും മ്
 പ്രാപ്തമാക്കിത്തന്നും ഉപമയെക്കൊണ്ടും. അങ്ങനെയുള്ള മിസ്സുവോ പെട
 ന്നൊരി നാശാപനംതന്നെത്തന്നെപ്പോലും അലിയിക്കുന്നതും കാത്താട്ടുകാവനം
 ന്നും. വിണ്ണിൽനിന്ന്=അകലത്തുനിന്ന്, പുഷ്പവൃഷ്ടി-പുഷ്പ. കണ്ണിൽ...
 വന്നു-പുഷ്പവൃഷ്ടിയിലെ പുഷ്പത്തെ മോടി കണ്ണിൽ പാറി കന്യാക
 ണ്ണും കണ്ണിൽ വന്നായി.

അഞ്ചുദൂരദം മംഗളമാശീർദ്ദമം
 തുംഗസംഗീതമേളാമംഗസോപ്ലവധനി,
 അപ്പുരോലംഗം ഭിവി; തലർപ്പാരവദ്വം ഭൂവി;
 നിർമ്മലോപാർണ്ണി ഭിവി; മഞ്ജിതവ്യാപ്തി ഭൂവി;
 ഉരുതനാദം ഭിവി; പുഷ്പകവാദ്യം ഭൂവി;
 താനമനാഭി ഭിവി; മാനമനാഭി ഭൂവി;
 ഭാരമാനേകൻ ഭിവി; സാരമാനേകൻ ഭൂവി;
 ചന്ദ്രികാപുഷ്പി ഭിവി; ചണ്ഡികാമുക്തി ഭൂവി;
 അപസരോഷി ഭിവി; അപസരോഷി ഭൂവി;
 മേഘപനാഭി ഭിവി; സേചകപാഭി ഭൂവി.

ഹേവിമൂടെ അവതാരസമയത്തു ഭൂമിനിവൃട്ട സ്വപ്നത്തിലു
 മുഖിതവ സദേശോഷകാവാരാഹങ്ങൾ ഉപ്പറയുന്നു. അഞ്ചു.....
 നാഭം=അഞ്ചുദൂരദം മംഗളമാശീർദ്ദമം യഥാ. മംഗളം=മംഗളം=മംഗളം, ആ
 ശീർദ്ദം=ആശീർദ്ദം. തുംഗം=തുംഗം=തുംഗം സന്ധിതത്തിന്റെ
 മേഘം. അഞ്ചു.....യ നിർമ്മലംനാഭം ഉപ്പുവധനി കരവനാ
 ദം: "ഉപ്പുവധനിവധനിയിലുമാം" എന്നു അനുഭവത്തിലുണ്ടു്. അപ്പു
 ഭിവി=അപ്പുവധനി (അപ്പുവധനി) അപ്പുവധനിയിൽ ഉപ്പുവധനി
 (അപ്പുവധനി). തലർപ്പാരവദ്വം ഭൂവി=ഭൂമിയിൽ തലർപ്പാരവദ്വം (=പറ) എന്നു വാദ്യം.
 നിർമ്മലം..... ഭിവി=അപ്പുവധനി നിർമ്മലംനാഭം=അപ്പുവധനിയിൽ ഉപ്പു
 വധനി (അപ്പുവധനി). മഞ്ജിതം..... ഭൂവി=ഭൂമിയിൽ മഞ്ജിതംനാഭം (അ
 പ്സുവധനിയിൽ) പരപ്പു്. ഉരുതനാദം..... ഭിവി=അപ്പുവധനി ഉരുതനാദം (അപ്പുവ
 ധനിയിൽ) ആദ്യം. പുഷ്പം..... ഭൂവി=ഭൂമിയിൽ പുഷ്പംവധനി. താനം.....
 ഭിവി=അപ്പുവധനി താനംനാഭം (അപ്പുവധനി അപ്പുവധനി സന്ധിതംനാഭം സപരവി
 സ്വരം നൽകൽ) ഉരുതനാദം. മാനം..... ഭിവി=ഭൂമിയിൽ മാനം, മാനം
 (സന്ധിതം; ഉരുതനാദം) മാനം..... ഭിവി=അപ്പുവധനി മാനംനാഭം (അപ്പുവധനി)
 കരവനാദം. സാരം..... ഭൂവി=ഭൂമിയിൽ സാരംനാഭം (പറ) എന്നു വാദ്യം.
 ചന്ദ്രികാപുഷ്പം..... ഭിവി=അപ്പുവധനി ചന്ദ്രികാപുഷ്പം (അപ്പുവധനി) ചന്ദ്രികാപുഷ്പം
 ഭിവി=ഭൂമിയിൽ ചന്ദ്രികാപുഷ്പം (അപ്പുവധനി) ചന്ദ്രികാപുഷ്പം (അപ്പുവധനി)
 ഭിവി=അപ്പുവധനി അപസരോഷി (അപ്പുവധനി) അപസരോഷി (അപ്പുവധനി)
 ഭൂവി=ഭൂമിയിൽ അപസരോഷി (അപ്പുവധനി) അപസരോഷി (അപ്പുവധനി). മേഘം.....
 ഭിവി=അപ്പുവധനി മേഘംനാഭം (അപ്പുവധനി) മേഘം (അപ്പുവധനി).

[illegible][illegible]

കെട്ടി വെക്കുക എന്നതുകൊണ്ടാണ് ഇത്!
കുട്ടി കരഞ്ഞ് കൈലാസമേ! എട്ടിടേ വരിക. നീ;
കുട്ടിയിൽ മടിമെയ്യിൽ കൂട്ടിയും വേണ്ട വൃഥാ;
പലതരത്തിൽപ്പോലെയുള്ള വർത്തമാനം.
മനസ്സാലും കാത്തിപ്പോയിക്കൊള്ളാൻ വന്നതാ?
മേൽപ്പോ? പിന്നാലെയാകുന്നതാ? കൂടെ?
സാമോട്ടോണിക്കെ വന്നുവെക്കുന്നവനാ?
നാശപ്പെട്ടവനും കൂടി നന്നായിൽ മെരുക്കി.
വെട്ടിയെടുത്തു ഇതു വെട്ടിയെടുത്തു പുലസ്സു
ഇതിനെയെടുത്തു മരിച്ചു നാശപ്പെട്ടവനും

[illegible]

உமங்கிக்குரைத் துறையினாரும் சிவசிவசுந்தரரும் சங்கீதிகளும்,
நாடிகளும் உம் தவாரத்தம் சேயுறையுந் திரிவணங்கலும். இவையிற்றுச் சேராமை

സ്നേഹിച്ചു സ്വധാദേവീ മേടിച്ചു കരോരിയെ
 ആകൃതാ നന്മകളു മോഹിച്ചു മനോരാജ്യ.
 ദാഹിച്ചു തീവോകേം യോജിച്ചു കടിച്ചിരു-
 ന്നോകിച്ചു ഹിമാവയേ ചൂകിച്ചുരാജീസ്സുകരം.

അഭിതി ലോപാമുദ്രാപുനസുതാമസതീ
 ധരണീ ലക്ഷ്മീ വാണീ സംജ്ഞയും സാവിത്രിയും
 യമുനാ ഗംഗാ സരസ്വതിയും ഗോദാവരീ
 വിനതാ സ്വാഹാദേവീ ദേവേന്ദുത്യാദികളും
 പെരിയ പതിവ്രതാപരിഷൽ കൂടിച്ചേര
 പരിരാജണം തമ്മിൽ പരിഭോജനാഭിഷേകം.

തിരുവോകത്തിൽനിന്നുപിതൃലോകത്തിൽ നിന്നു. കണ്ഠി=കാടി. പിതൃ
 ഗണ്ഠം=പിതൃസമൂഹം. പിതൃഗണ്ഠത്തിൽ പൂതുകാരെയെല്ലാം സുഖം യോജി. അ-
 തുടകാണീ അപർ നാപുത്രിയായ മേന്മയ്ക്കു പുത്രിയുണ്ടായത് ഉദാഹരിച്ചു
 ഹിത്തു പിതൃലോകത്തിൽനിന്നു ഹിമാവൽപുരത്തിലേക്ക് കാടിയെത്തി. സ്നേ-
 ഹി.....കരോരിയെ=സ്വധാദേവി (പിതൃഗണ്ഠത്തുടേ പത്നി) സ്നേഹത്തോ-
 ടുകൂടി കരോരിയെ ദ്രോണപുത്രിയായി വാങ്ങി. ആകൃതാ.....ആ=ആകൃ-
 തിയാക്കേണ്ടതാണു്. കോഹിച്ചു=മയങ്ങി. മനോരാജ്യം=മനോരാജ്യത്തിൽ
 നാമധാരണിച്ച്. ദാഹിച്ചു = കടിച്ചാൻ വേദകിയ. തീവോകേം=കുളു-
 കൃട്ടിയ വേളുള. പിതൃലോകം കടിച്ചാൽക്കൂടി വെള്ളം തീവോകമാണു്.
 യോജി.....അസ്=യോജിച്ച് (കടവിച്ച്); കടിച്ചു കരോരനും ഇത്തൽ.
 ചൂകിച്ചു=ചൂകിച്ചു്. ഹിമാവയെ=ഹിമാവനിൽ. ചൂകി.....സ്സുകരം
 ആജീസ്സുകരം=അനുഗ്രഹങ്ങൾ-പ്രദവരിപ്പിച്ചു; ആജ്ഞയും ചേർന്നു ഹിമാവനെ
 അനുഗ്രഹിച്ചു.

പതിവ്രതമാമയുടെ ആഗമനം. അഭിതി=വേദമാന്ദാവ്. ദേവ-
 പാമുദ്രാ=അഗസ്ത്യപ്രഭാത. അനുസ്മയം=അഭിപതി. അനുസ്മയം=വസി-
 ണുപതി. ധരണീ=ഭൂമിദേവി. ലക്ഷ്മി=ശുഭാവതി. വാണീ=സരസ്വ-
 തി. സംജ്ഞ=സമൂഹപതി. സാവിത്രി=ഗായത്രി. യമുനാ=കുടുംബിണി.
 ഗംഗാ=ഗംഗാനദി. സരസ്വതി=സരസ്വതിനദി. ഗോദാവരീ=ആ രാപര-
 ജ്ഞി. വിനതാ=ഗതസമാജാവ്. സ്വാഹാദേവി=അഗ്നിഭാജ്യ. ദേവേന്ദു-
 ത്യാദികൾ=ദേവേന്ദുവി ഭക്തന്മാരുൾ (ദേവേന്ദുവി=സംഗമം. ദേവദാസിന്റെ
 പുത്രി) പതിവ്രതാപരിഷൽ=പതിവ്രതന്മാരോടേ ചേർന്നുള്ളത്. (സമൂഹം). പു-
 രം=ഹിമാവൽപുരത്തിൽ. പരിഭോജനം=ആഹാരം പരിഭോജനാഭിഷേകം

പരമന്നവനോട് പരിതഃ മനോഹരം
 പരമശിവ! മമ പരമാർത്ഥമല്ലതും.
 പരിതോ മനോഭേവിശ്വരീകേ ചുഴന്നിത-
 ന്നൊക്കമിച്ചാൽപ്പോലും നിമയേ ബഹുവിധം;
 കരതാരിലേ മേടിച്ചിരിക്കാൻവാളനും;
 ചിരസാന്താനം, പുനരസാ സംഭാവനം;
 മൃഗോപാഷ്ടാദി കർമ്മകരതരം വാദ-
 മിതരാകരാപ്പണം മൃഗോപാഷ്ടമർന്നം.
 കളിച്ചു വളർന്നും പലരേ മുടിക്കുന്നും
 ഗതി നീ സതാംഭരണം മഹാശ്വാമളയെന്നും
 ചന്ദ്രോ ഭൂമി എന്നും മലയാളാതിമെന്നും
 എന്നീ! കളിക്കുന്നും മലകിതി വഴിപെടുന്നും.

—പരമന്നവനോട് പരിതഃ മനോഹരം പരമശിവ! മമ പരമാർത്ഥമല്ലതും. പരിതോ മനോഭേവിശ്വരീകേ ചുഴന്നിത-
 ന്നൊക്കമിച്ചാൽപ്പോലും നിമയേ ബഹുവിധം; കരതാരിലേ മേടിച്ചിരിക്കാൻവാളനും; ചിരസാന്താനം, പുനരസാ സംഭാവനം;
 മൃഗോപാഷ്ടാദി കർമ്മകരതരം വാദ-
 മിതരാകരാപ്പണം മൃഗോപാഷ്ടമർന്നം.
 കളിച്ചു വളർന്നും പലരേ മുടിക്കുന്നും
 ഗതി നീ സതാംഭരണം മഹാശ്വാമളയെന്നും
 ചന്ദ്രോ ഭൂമി എന്നും മലയാളാതിമെന്നും
 എന്നീ! കളിക്കുന്നും മലകിതി വഴിപെടുന്നും.

തമിഴ്നാട് ചിറം തുറന്നു വെക്കുകയും
 സവിൽപ്പിയാട്ടം തമിഴ്നാടിലെത്തും
 ലക്ഷ്മിയാട്ടം ഭവ ലക്ഷ്മിയാട്ടം! എന്നും
 വരും പക്ഷികൾ വരും ഭവലക്ഷ്മി
 ശരീരമെഴുതിവെക്കും ശരണം ഭൂമി എന്നും
 യഥാർത്ഥം! ഭവ പക്ഷിയാട്ടം തമിഴ്നാടിലെത്തും
 സത്യസന്ദേശം! ഭവ സത്യസന്ദേശം
 യഥാർത്ഥം തമിഴ്നാടിലെത്തും
 പക്ഷികൾ വരും പക്ഷികൾ വരും
 പക്ഷികൾ വരും പക്ഷികൾ വരും

തമിഴ്നാട് ചിറം തുറന്നു വെക്കുകയും
 സവിൽപ്പിയാട്ടം തമിഴ്നാടിലെത്തും
 ലക്ഷ്മിയാട്ടം ഭവ ലക്ഷ്മിയാട്ടം! എന്നും
 വരും പക്ഷികൾ വരും ഭവലക്ഷ്മി
 ശരീരമെഴുതിവെക്കും ശരണം ഭൂമി എന്നും
 യഥാർത്ഥം! ഭവ പക്ഷിയാട്ടം തമിഴ്നാടിലെത്തും
 സത്യസന്ദേശം! ഭവ സത്യസന്ദേശം
 യഥാർത്ഥം തമിഴ്നാടിലെത്തും
 പക്ഷികൾ വരും പക്ഷികൾ വരും
 പക്ഷികൾ വരും പക്ഷികൾ വരും

പരവിനന്ധിയായ പരമേശ്വരീയെക്കൊ-
ണ്ടുത്സാഹത്താപാലവർ പരമേശ്വരീ പുണ്യം.

സൗരശ്വര്യംകണന്നു വരവു സമസ്തസുഖമൊത്തു
ബഹു പ്രാർത്ഥന കെട്ടിറങ്ങിപ്പിഴച്ചാഴ്ചതരമെ
നീതിധരം ഗിമിതാകവീടെ നിറഞ്ഞുനി-
“കുന്ദവിഭേദനവ മകളിവിഭേ കാണ്മാനന്തം”
പരമേശ്വരീയെക്കുട്ടി യശോദനീയമഗതനാൽ-
പ്പറന്നു കൈനാകം പോയ്പ്പറഞ്ഞു ധാർമ്മ്യമല്ലെ
സകലേശ്വരീയായ മകളെക്കൊണ്ടുതന്നെക്കൊ-
ണ്ടുകൊണ്ടു നിന്നു മൗനം മെളിഞ്ഞുനമസ്സു
വഴിഞ്ഞു വഴിനീളെപ്പോയിത്തന്നു നന്ദമലർ;
വഴിഞ്ഞു മോക്ഷാധിപനായിത്തന്നു നിറഞ്ഞു.

—മകളെക്കൊണ്ടു, പരമേശ്വരീ=പരമേശ്വരീയെക്കുട്ടി, മൗനംകൊണ്ടു—മൗനം
കൊണ്ടു—മൗനംകൊണ്ടു—മൗനംകൊണ്ടു, മൗനം=മൗനംകൊണ്ടു, പരമേശ്വരീയെക്കുട്ടി
കൊണ്ടു മൗനംകൊണ്ടു, മൗനംകൊണ്ടു, മൗനംകൊണ്ടു, മൗനംകൊണ്ടു, മൗനംകൊണ്ടു.

മൗനംകൊണ്ടു മൗനംകൊണ്ടു മൗനംകൊണ്ടു മൗനംകൊണ്ടു മൗനംകൊണ്ടു
സൗരശ്വര്യംകണന്നു വരവു സമസ്തസുഖമൊത്തു ബഹു പ്രാർത്ഥന കെട്ടിറങ്ങിപ്പിഴച്ചാഴ്ചതരമെ
നീതിധരം ഗിമിതാകവീടെ നിറഞ്ഞുനി “കുന്ദവിഭേദനവ മകളിവിഭേ കാണ്മാനന്തം”
പരമേശ്വരീയെക്കുട്ടി യശോദനീയമഗതനാൽ-പ്പറന്നു കൈനാകം പോയ്പ്പറഞ്ഞു ധാർമ്മ്യമല്ലെ
സകലേശ്വരീയായ മകളെക്കൊണ്ടുതന്നെക്കൊണ്ടുകൊണ്ടു നിന്നു മൗനം മെളിഞ്ഞുനമസ്സു
വഴിഞ്ഞു വഴിനീളെപ്പോയിത്തന്നു നന്ദമലർ; വഴിഞ്ഞു മോക്ഷാധിപനായിത്തന്നു നിറഞ്ഞു.

മുതൽകൂട്ടിൽ സുരതനന്ദ വെട്ടു കെട്ടി
 ഭക്തികൾ ആനന്ദമരം തുറന്നു വെക്കുന്നു.
 സാഹസികരും സ്വസ്ഥ വാക്കോർക്കും വെട്ടു കെട്ടി
 സാഹസികൻ തെരുവതെരുവെ തെരുവതെരുവുതെരുവു.
 സാഹസികൻ സിംഹമെന്നു കരുതിയിൽ പൊക്കി
 പൊക്കിയ യമനും നിന്നു കോരുന്ന കിന്റയെന്നും.
 മേനക തിരോത്തമ മാണിനി രണ്ടു ചുവരും
 ചുവരുകൾക്കിടയ്ക്കും പൂർണ്ണത പെരുമ്പോലിയും
 ക്ഷീണന കൂടാതെക്കും കേവലാനിയിൽ വന്നു കെട്ടേ
 മേനകൻ വഴുതുന്നതിനെപ്പറ്റി നിന്നു.
 “അയ്യോ! കേൾ ഭക്തദേവി! നിശകൾ ജയിക്കുന്നു;
 ചിന്തയി ജയിക്കുന്നവരും നന്മയോ നമുക്കെല്ലാം.
 നെക്കുമ്പോൾ വെട്ടുതൂണിൽ വെട്ടുതൂണു കെട്ടിക്കെട്ടിൽ
 തെരുവു തെരുവിൽ നിൽക്കും തെരുവിന്നും.

മുതൽകൂട്ടിൽ സുരതനന്ദ വെട്ടു കെട്ടി, ആനന്ദം
 തുറന്നു, മേനകൻ കേവലാനിയിൽ പെരുമ്പോലിയും
 ക്ഷീണന കൂടാതെക്കും കേവലാനിയിൽ വന്നു കെട്ടേ
 മേനകൻ വഴുതുന്നതിനെപ്പറ്റി നിന്നു. “അയ്യോ! കേൾ
 ഭക്തദേവി! നിശകൾ ജയിക്കുന്നു; ചിന്തയി ജയിക്കുന്നവരും
 നെക്കുമ്പോൾ വെട്ടുതൂണിൽ വെട്ടുതൂണു കെട്ടിക്കെട്ടിൽ
 തെരുവു തെരുവിൽ നിൽക്കും തെരുവിന്നും.

കേന്ദ്രിത പാകതല്ലെഴുത്തുക വിശേഷിച്ചും
 തൊങ്ങല്ലും പൊടിപ്പിന്നും കേൾ വന്നിരിക്കുന്ത,
 സംഗമേ ഭഗവന്തൻ വർഷിക്കുന്നപോലെ
 ശരിച്ചു പണിപ്പുണി മേങ്ങുന്ന മനോഭവൻ.
 പൊന്തലമീതേ മേവുമിത്തഹാലോകമല്ലാം
 നിന്ദകൾക്കടിമനായ്ക്കുണ്ടുത കൊതിക്കുന്ന.
 മൗലൻ തന്നിടമുള്ള കർമ്മവും ഭക്തിയാക്കി-
 ഭക്തമൊഴുതെടുത്തു നിന്ദകളുണ്ടാവാനായ്
 ചെറുമില്ലവനിനി മറെറാലാലംബമേതേ!
 മുറവും നീ ഗതി മകളുറുതാത്തറീവോളം.
 മുറമിങ്ങടിക്കുമേ വിറുക്കിന്നീടും ഞങ്ങള-
 ഭുവനപോകാതെ മാന്യം പഠറിയാലാണം വിട്ടാ
 ധർമ്മപാരിണിമാക്കോ ധർമ്മങ്ങളവരും;
 നമുക്കുക്കീണിമാക്കോ നിന്ദകൾ പരമമുദവം.”

നിന്ദ... .. സംഗമം—നിന്ദയെ മകൾ അങ്ങിനെ നല്ലതും. കേന്ദ്രിത പാകതല്ല
 പാകതല്ലവഴി വാങ്ങുന്നതല്ല, തൊങ്ങൽക്കും പൊടിപ്പിന്നും—പാടിപ്പം
 മോടിപ്പമെന്നർത്ഥം, സംഗമം—യുദ്ധത്തിൽ, ഭഗവന്തൻ—കൊമ്പുറുപ്പിനെ,
 വർഷിക്കുന്നപോലെ, ശരിച്ചു—മെച്ചപ്പെട്ടു, പണിപ്പുണി—പണയത്തിലിരുന്ന
 അടി, മനോഭവൻ—കാമൻ. മനോഭവൻ രൂപത്തിൽ കൊമ്പുറുപ്പിനെ ഞ്ഞപോ
 ലെ പണയത്തിന്നു. പൊ... .. മെല്ലാം—പൊന്തലമീതേ (മെല്ലാവിതെന്തു മുത
 തിൽ വാങ്ങുന്ന മുത കേന്ദ്രമെന്നർത്ഥം (അങ്ങിനെ) കേന്ദ്രം. നിന്ദകൾ... ..
 ക്കുണ്ടാ—നിന്ദയെ മകൾക്കുതീരുപ്പെട്ട് കണ്ടുന്ന (കുടാഭംഗം) പടിപ്പൻ ഇല്ലിങ്ങ
 ന്ന. മൗലൻ—കാമൻ, തന്നിടമുള്ള കർമ്മം—തന്റെ നെറ്റിപ്പ, തന്മയമായ സ്രി
 ള്യമയനായതേ മോഹിപ്പിക്കൽ. ധർമ്മ... .. മെല്ലാം—വളരെ ധർമ്മം ചെയ്തു,
 ഭക്തമംബം—ഭക്തത്തം, മുറവും—മുഴുവനും, നീ ഗതി—നീയാണാത്തതും, മുറം—
 വളരെ, അ... .. ഭംഗം—വന്നാത്താൻ കാര്യങ്ങൾ അറിഞ്ഞു തുടങ്ങുന്നതുംകൊ.
 മകൾക്കു അർപ്പിക്കും നല്ലതുമായ കാര്യം നീയെ മാനേതുള്ള എന്നർത്ഥം. മുറ
 പൊ... .. മെല്ലാം—വിരൂ നിന്നു (വിരൂണ്ണു, പണിയോന്നെല്ലാം
 ഉള്ള മുതൽ ചെലവുക്കിക്കിവിടുന്നു) അങ്ങിനെ കണ്ടവർക്കു മുറമടിക്കും.
 അറ... .. വിട്ടാ—അവനിയില്ലാത്തതുള്ള അടിമത്തം പിന്നാക്കമേ
 അങ്ങനെയും ഉപോഷിക്കയില്ല. ധർമ്മ... .. മെല്ലാം—മെല്ലാമാറി

ഇങ്ങനേ നാമസ്തൂതികൾ അങ്ങനേ വാക്യമുദാഹൃ-
തയോ മുദേന്ദിനിനിദാഗന്ധൻ കഴൽകൂട്ടി.
പരമജ്ഞാനോദ്യോധനം സകലം പ്രപാദനാദി-
പ്രേമജ്ഞാതാവാണു നോക്കി തൻകടാക്ഷമന്ദാൽ മെല്ലെ
നിന്നവകുൽപ്പൊട്ടുമ്മളിൽ വന്നിതാശ്വസ്തമുദ്യോധനം;
വന്നിപ്പൊന്നലർത്തൻ മന്ത്രിവരും തദാ.
മുരളിനോരള ജ്ഞാനം മഹാമന്ത്രി വിദ്യ
സുരഭിതരങ്ങളും ശരണമുള്ളും കൂട്ടി
സുരവല്ലഭ തിരുമിഹിതംകൊണ്ടുപറഞ്ഞ
ഗിരിജാമേവീമുദ്രപരണം തൊടിയിട്ടു
പരിചിൽ മരണൻറ കരതാമിശ്ര നല്ലി;
ശിരസാ നമിച്ചവൻ അസാ വാങ്ങിക്കൊണ്ടാൻ.

പതിവുതു വാക്കുകളിൽ മഹാ ജ്ഞാനമാണിട്ടുണ്ട്. നാമം രാമം =
നാമം (വിധവനം) മഹാജ്ഞാനമാണെങ്കിൽ നിന്റെ മകൾ കടന്നതാൽ
പാദപത്മം.

കാമദേവൻ അഗന്താതാവിനെ വാങ്ങിക്കൊണ്ട്. നാമസ്തൂതികൾ.
നാമസ്തൂതികൾ, വാക്യമുദാഹൃതം വാക്യമിനിയിൽ, ശരണാഗതം ശരണാൽ
അഗന്തൻ = കാമൻ, കടൽ = കടൽ, പരമജ്ഞാനം = താമരപ്പൂവൻ (കാമ)
ൻ, പെൺകിടാവ് = കന്യാക, തൻകടാക്ഷമന്ദാൽ = തന്റെ കൃപാമുഖിയാൽ,
നിന്നവകുൽ = കണ്ണനിന്നവകുൽ, തുറന്നിട്ടു = തുറന്നിട്ടു, ജ്ഞാനം = പൂജാ
സ്തൂതി, മുരളിനോരള = ജ്ഞാനം അവനെ എന്നർത്ഥം. കാമൻ അകലെയനിൽ കൊ
ണ്ടിട്ടുപോയി ആ പിഞ്ചുപൈതൽ കന്നിയാരെ കളകുടിച്ചു കണ്ട് കാണിക്കൾ
മെല്ലെതൊട്ടു. തുറന്നിട്ടു കാമൻ മകൾ തൻ പലതവനെ വെട്ടി, മുരളി
നോരള ജ്ഞാനം = വെളിപ്പെടുത്തുക എന്ന അർത്ഥം, മഹാമന്ത്രി വിദ്യ = കരി
മ്പവിദ്യ എന്നും, സുരഭിതരങ്ങളും = അതിശയോദ്യമുള്ളും ശരണമുള്ളും = പൂജയു
കളെന്തെന്നും. സുരവല്ലഭം = കരപ്രിയ, തിരു = കരിങ്കൽ, ഗിരിജാമേവീമുദ്രപ
രണം = ഹിമവൽപുണ്ണിത്തേ മുദ്രയാണു കാൽ, പരിചിൽ = വഴിപോലെ, മര
ണൻറ = മരണൻ, കരതാമിശ്ര = പൂവുപോലെ മുദ്രയായ താമരയിൽ, ശിര
സാ നമിച്ചു = തല കരിച്ചു, അസാ = വരണത്തിൽ. തിരു കരതാമിശ്ര വിദ്യ =
ജ്ഞാനം അല്ലെങ്കിൽ മഹിമയുടെ തുകൽ കൊടുവിട്ടു മഹാമന്ത്രി കയ്യിൽ കൊ
ടുത്തു. അദ്ദേഹം അവ കല കരിച്ചു വാങ്ങി. "മുരളിനോരള ജ്ഞാനം" ഇത്ര
കിരീട വാക്യമെന്തെല്ലാമെന്തിനാൽ പാദപത്മം പാദപത്മം അവ

ജഗദീശ്വരിയുടെ ജനനദിനോത്സവം
ജമുനെ തുറിയ്ക്കു ഞാൻ? ജയതാം ജല്ലാകതാ.

ബഹുധാ സമുപ്തിത്വപദായനോദ്യതം
ഹിമവാൻ നമ്നീടിനാൻ സമവേതനാകകൃപാം.
ബഹുശസ്തമോനജരം ബഹുധാ ലഭിച്ചിതു
സകലജനജരംകരം സപതനോപിതായികം.
ഹിമവാനത്ര പാമിത്യുതവാൻ ഗുണാനന്തൻ
സമവാഷീവസ്തുതാജ്; കിമിവാസ്തുതം പരം?
ശിവദേ! ശിവേ! ജയതവ ദർശനം ഭേവി!
ശിവ ശങ്കര! ഹര! വിവരം പാഹിര! മദം.

=സമുപ്തിത്വം, പേതമാറി=സഞ്ചരിച്ചു, ജഗദീശ്വരിയുടെ =ലോകഭാര്യയുടെ ജനനദിനോത്സവം=അപരോദിഗന്ധർവാപാ, ജമു ഞാൻ =ജമുനായ ഞാൻ എന്തിനാണ്? ജയതാം=ജയിക്കട്ടെ, ജല്ലാകതാ=ജല്ലാകൻ (പ്രാണാടി) എന്ന ജഗദം. ഞാൻ വാചാലതയോടെ ചിലതു ജല്ലിച്ചവനെന്നു ഉദ്ദേശിക്കുവാൻ സാധം.

ഹിമവാൻ സപതനത്തിൽ വന്നവൻ സമാനം നല്കിയതിനെപ്പറ്റിയുന്ത. ബഹുധാ=പല വിധത്തിൽ, സമുപ്തിത്വം=മനഃകമാജ, ഉപദേശനാൽകരം=ഉപദേശനങ്ങളുടെ (കാർമ്മ്യങ്ങളുടെ ഉൽകാസനമുമാത്രം, സമാനമൊക്കെയെന്നർത്ഥം, ബഹുശസ്തം=വളരെ പ്രാവീണ്യം, സമാനങ്ങൾ=സംഭാവനകൾ, ലഭിച്ചിതു=കിട്ടി, സകല ജനം=എല്ലാ ജനങ്ങളുംകരം, സപതനം യികം=നങ്ങളുടെ ഗുണങ്ങൾക്കുപിതമാവതിനൊക്കെയായികം, ഹിമവാൻ നന്തൻ=ഹിമവാനാണ് പേരുകളിൽ മമവാൻ (ജമു)കളുള്ളവൻ. ഗുണാനന്തൻ (ഗുണങ്ങളെക്കാളും ഉന്നതൻ) കരുതിരിക്കുന്നവൻ, സമവാഷ്=സമന്വയം (സമുത്ഭവം) യും വാഷ്, ജഗദുത്ഭവായ്=ജഗദുത്ഭവായി, കിമി രം=എന്താണ് ഉതിവായികം നമുക്കു? ശിവദേ=ശിവം (കേരളം) നമുക്കു നമുക്കു ശിവം=ഭവം! ഭവം=ഭവം! യാ, അതി ഭേവി=ഭവം, ഞാൻ ശിന്തിതവദിത്യേവ ഭവോവാൻ. ശിവം=ശിവന! ശങ്കരം=ശങ്കര (ശങ്കര) കലയുണ്ടാവാൻ ഹരം=ദുരിതത്തെ ഹരിക്കുന്നവനാ വിവ രം=ജയം, വിവരനായ എന്റെ പാമിറ്റാകാം "ശിവമേ ശിവ" ഇത്യാദി വാക്യങ്ങൾ കൈവിടുന്നതായ കവിയുടെ സ്തുതിയാകുന്നു.

സുജ്ഞാസന്ധിയുടെ സംഭവകഥയിൽ
 സംഭവഖണ്ഡമെന്നാലിന്ദ്രമോടു കയറിയതി.
 കിം ഫലമെന്നോ ചോദ്യം; സംസ്കൃതി കവിയുഗേ
 പ്രസ്താവി ശ്രീകിരോപം തന്മൂലമെന്നാണതരം.
 ഇത്തരം നന്മ ശേഷം വക്ത്രമർത്ഥസിന്ധുനാൽ
 വക്ത്രവും നിർവാഹവുമെത്തുമെന്നാണവർണ്ണം.
 ദമിതശ്ചയം കൊതി കവിതയ്ക്കില്ലെന്നാലും
 ഹരമോഹാർത്ഥം ചൊന്നാൽ വിവിധം ഇഷ്ടനാഭയം.
 ശിശുവിനായസ്സുണ്ടാം; സഭവതിയാം യുവാ;
 വശഗം വർണ്ണിതസോ മരണമോഹതാപം;
 ദുരിതാഹരം ചേരും; പുരുഷാർത്ഥമാകുന്നു;
 സന്ദേശം നമരിതാർത്ഥം ഹരമോഹാർത്ഥം ദൃശ്യം.

ഇതു കഥയുടെ ഫലശ്ലുതി. സുജ്ഞാസന്ധിയുടെ—സുജ്ഞാ സം
 ഛിതവുമായ ദേവിയുടെ, സംഭവകഥ=അനുഭവകഥയായ, ഇതു സംഭവ
 ഖണ്ഡം=ഇതു സംഭവഖണ്ഡം, ഇന്ദ്രമോട=കുമരമുക്കുണ്ടാകുക, ഉപമയായി
 =പറയപ്പെട്ടു, കിം ഫലം=എന്താണിതിന്റെ ഫലം? എന്നോ ചോദ്യം=എ
 ന്നോ ജ്ഞാതാവിന്റെ ചോദ്യം, സംസ്കൃതി=ഇച്ഛാശക്തി, കവിയുഗം=കവിയു
 ള്ളിൽ, പ്രസ്താവി=പ്രസ്താവിക്കുന്നു=അവർണ്ണിക്കുന്നു (ഇഷ്ടപാത്രം) വർണ്ണ സങ്കാപ
 നെ കേവലം പ്രസ്താവി, ഏതാണതം=എന്താ കവിയുടെ മരണം, ഇത്തരം...
 ...=അയാൾക്കുള്ള നീക്കം നന്നം; ശേഷവും കൂടി അതു പറയുന്നതിന്നു
 പ്രായണം എന്നാണർത്ഥം, വക്ത്രവും നിർവാഹവും=പറയപ്പെടേണ്ടതായ
 കവിതയും. കുമരമുക്കുണ്ടാകുന്നു=കുമര വിധത്തിൽ ഉണ്ടായതും, ദുരിതാഹരം
 =പ്രാപ്തമാക്കി വരുത്തേണ്ടതും. കൊതി... ..ന്നാലും=കവിതയ്ക്കു കൊ
 തി പ്രത്യേകം ഇല്ലെന്നല്ല, ഹരമോഹാർത്ഥം=ഹരിതാമോഹാർത്ഥം, വിവിധം ഇ
 ഷ്ടനാഭം=പ്രാപ്തിയായ ഇഷ്ടങ്ങളുടെ ഉദയം വരും. ആ ഇഷ്ടങ്ങളെ പറ
 യുന്നു. 'ശിശുവിസ്താപി—ശിശു പല... ..ന്നാം=ശിശു കേട്ടാൽ അറിയു
 ന്തല്ലെന്നാകാം. സഭവതി=യുവാ; സഭവതി (സംഭവത്തിൽ) ആകാം.
 വശഗം=വർണ്ണിതം, മരണമോഹം=പ്രാപ്തിയാൽ (പ്രാപ്തി) കരണമാകുന്നു മോഹത്തിനുള്ള
 കാരണം വശഗം (അർത്ഥം) ആകാം. ദുരിതാഹരം പരം=പ്രാപ്തിയാൽ ദുരിതത്തെ

പടിച്ചു പാടുന്നോടുകൂടി പടിച്ചു കേൾക്കുന്നോടുകൂടി
 പാടുന്നതിന്നിട്ടു ദൈവം പാടുകയാണെന്നുപോലെ;
 കലസ്സീകരണം യോഗ്യം വിമുക്തിപ്രദം;
 വിമുക്തിയുണ്ടെന്നാകിൽ പാസ്സീകരണം യോഗ്യം.
 വിമുക്തി പൊരുത്തമില്ല വിമുക്തിയല്ല കേൾക്കൽ;
 വിമുക്തിയുണ്ടെന്നാകിൽ പടിച്ചു പാടിക്കൊരവിൻ
 വിമുക്തിബോധത്തിനും വിമുക്തിബോധത്തിനും
 വിമുക്തിലാഭത്തിനും നിമിത്തം മോക്ഷത്തിനും.

പടിച്ചു പാടുന്നോടുകൂടി പടിച്ചു കേൾക്കുന്നോടുകൂടി
 പാടുന്നതിന്നിട്ടു ദൈവം പാടുകയാണെന്നുപോലെ;
 കലസ്സീകരണം യോഗ്യം വിമുക്തിപ്രദം;
 വിമുക്തിയുണ്ടെന്നാകിൽ പാസ്സീകരണം യോഗ്യം.
 വിമുക്തി പൊരുത്തമില്ല വിമുക്തിയല്ല കേൾക്കൽ;
 വിമുക്തിയുണ്ടെന്നാകിൽ പടിച്ചു പാടിക്കൊരവിൻ
 വിമുക്തിബോധത്തിനും വിമുക്തിബോധത്തിനും
 വിമുക്തിലാഭത്തിനും നിമിത്തം മോക്ഷത്തിനും.

ഇതി യിതിയകർമ്മം സംബന്ധം സമാപ്തം.

പിതൃവൈഷം.



മൃത്യുലോകം പണ്ടു ജഗൽപിതാവായോരു
 ശരീരൻ ശാപേതനീരൻ മരണശപരൻ
 അർദ്ധവിരോധനം ശോകം തപഃപരകീകം
 കൈവ്യവീരോധിതി ദോഷിനാം ദോഷയന്തൻ
 സർവ്വസംഗങ്ങളും വെടിഞ്ഞു ഹിമാലയം-
 പർവ്വതമേതേ തപസ്സു ചെയ്യുന്ന നാരദം
 ദോഷികൾക്കൊക്കെയും ദോഗവികാശനന
 ലോകസ്ഥിതിക്കുളിക്കും വരികയാൽ
 ലോകേശ്വരവാചാ ശതമഖസവിതാ
 ലോകമാതാവായ മായാഭഗവതി

പ്രാർത്ഥന.

ഈശ്വരപിതാവേ അവതാരമെന്തെ വൃന്ദിതേ, ജഗൽപിതാ
 വ്=മോക്ഷത്തിന്റെ പിതാവ്, ശരീരൻ=ശിരസ്സ്, ശാപേതൻ=ഏകാകാശ
 അളില്ലാത്തവൻ, വിഷ്ണുൻ, ജഗൽ=ഭൂമി; സർവ്വശക്തൻ, മരണശപരൻ
 =വലിയ കൈവ്യവീരോധനാടിയാവൻ, അർദ്ധവിരോധനം=അർദ്ധമുടയ വിരോ
 ധം-വിരോധം-ചൊല്ലത്തക്ക, ശോകം ഇഷ്ടമൊക്കട്ടെ, അലോകികം (ക്രി. പി.)
 =മോക്ഷസാധനങ്ങളെല്ലാത്താറിയം, കൈവ്യവീരോധി=കൈവ്യവീരോധി
 കനത്ത-നല്ലകനത്ത-ആൾ, ഇതി=എന്ത്, ദോഷിനാം = ദോഷികൾക്ക്,
 ദോഷയന്തൻ=ദോഷിപ്പിക്കുന്നവനായിട്ട് (അറിയിച്ചുകൊണ്ട്), സർവ്വസംഗ
 ങ്ങൾ=ഏകാകിതം സംഗങ്ങളും (സംസാരബന്ധങ്ങളും), ഹിമാ.....മേട്ര
 =ഹിമാലയപർവ്വതത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗത്തു്, തപ.....നാരദം=തപസ്സു
 ചെയ്യുന്ന കർമ്മത്തു്, ദോഷികൾക്കും=വിഷയവസ്തുക്കൾക്കും, ദോഗവികാ
 ശനം=ദോഗവികാശനന വിരോധം-ലൈലാപ്യം-കാരണം, ലോകസ്ഥിതി
 ക്കും=ലോകസ്ഥിതിക്കും ഇക്കാര്യം ആകയാൽ, ലോകേശ്വരവാചാ=ലോ
 കേശ്വരൻ-ബ്രഹ്മാവിന്റെ-വാക്കു മേന്മയായിട്ട്, ശതമഖസവിതാ=ശതമഖ
 (ഇന്ദ്രൻ) നാൽ സവിതാപ്പെട്ട, ലോകമാതാ=ലോകമന്നി, മായാഭഗ

ആരോപ്യർക്കു നാഥൻമരുമറി-
 ഞ്ഞായി ലോകത്തിനു വന്നതു നീക്കുവാൻ
 ഭൂധരരോളം പുത്രിയായിത്തന്നെ
 ഭൂതലത്തിൽ ചിറന്നൊരനന്തരം
 പൂതലാരോളം ഭൂവനമൊമരം
 കാതലായ്ക്കൊണ്ടായി കാൽക്കണക്കൊണ്ടൊരോ,
 പാതന്തലങ്ങൾക്കു പതിന്നൊമ്പിനമുള്ളൊ-
 രാന്റെ കെട്ടപ്പാണഖിലാഞ്ചനാമികാ
 ധാത്രിയരേന്ദ്രൻ പുത്രിയായ്തന്നതു
 കാത്തികീചത്തു്താസിയിതുലോകയാൽ
 കാത്രിസിവെന്നു കൂരിരുൾക്കൂട്ടങ്ങൾ-
 മിത്രിലോകത്തിലിതന്നുകൂടായ്ക്കുവാൻ
 ആത്തിയെക്കൂട്ടിപ്പൊട്ടിച്ചുവെപ്പാക്കൊണ്ടു
 കൂത്തുകെട്ടുമാഴീങ്ങേതാടിപാങ്ങിച്ചിരം

രാജി=രാജാക്കന്മാർ, ആരോപ്യർ=പ്രതി. വി.)=ആരോപണാഭിപ്രായം, നാഥൻ=...
 ഞ്ഞ=നാഥന്റെ മകൾ (അഭിപ്രായം) ധരിച്ചിട്ട്, ആയി=... രാജാൻ=
 ലോകത്തിൽ ആയി (അഭിപ്രായം) വന്നതു നീക്കുവാൻ, ഭൂധര=... രാജാൻ=
 ഭൂധരന്മാരുടെ (ചാതുരത്വമുള്ള) രാജാവിനു കെട്ടുതരിട്ട്, ഭൂതലത്തിൽ=ഭൂമി
 ത്തിൽ, ചിറ =... ചിറന്നതിനാൽ, പൂതലാരോളം=പൂതലിച്ച (പൂ
 തൽ പ്രകാരം), ഭൂവനമൊരം=ലോകമാകുന്ന വനം, കാതലായ്ക്കൊണ്ടായി=
 കാതലുള്ളതായിക്കൊണ്ടുപറ്റ. അതന്നുതന്നെ നിസ്സാരമായിത്തന്നു ലോകം രാജി
 യുടെ അംഗത്വത്തിനാൽക്കൂടി സാരമായിപ്പറിക്കുക എന്ന സാരം. ചാത്രി
 ... ചിറന്നാൽ=ചിറന്നാലു ലോകത്താൽക്കൂടി, ആത്തി=രാജാ, അവി...
 ... രാ=ആളാ അന്വേഷത്തോളം (ആലോചനയോളം) നാഥന്റെ, ധാത്രി...
 ... നാ=നാഥൻ ചാതുരത്വമുള്ള കെട്ടുതരിഞ്ഞു്, കാത്തി=... കയറൽ=
 കാത്തികീചത്തിൽക്കൂടി ചെട്ടുതന്നു വാപിൻനാലാലൊക്കെ. "പൂതലാരോ
 പാണിൻറൊഴി പൊക്കി" ഇല്ലാതില്ലെന്നല്ലാതെ 'പാങ്ങിയി' എന്ന പദ
 യോടെ അല്ലെങ്കൾക്കു കൂട്ടിക്കൊണ്ടുതന്നെ കെട്ടുതന്ന വാപനാൽക്കൂടി
 കെട്ടുകയായിപ്പറിക്കുന്നതിനെ പൊക്കിൻറൊഴിയാം. പൂതലാരോളം=...
 ധാത്രിയിൽ=രാത്രിയുടെ കെട്ടു, ആ=... അം=നിമിശസമയത്തോ,
 ത്രിലോകത്തിൽ=മൂന്നു ലോകങ്ങളിൽ കാത്തികീചത്തിൽക്കൂടി ചെട്ടുതന്നു വാ
 പിൻനാൽ കാത്തിയെ ഇരുത്തി പൂതലാക്കിത്തന്നു. ആയി=... രാജാൻ=

ആരു ശാസിച്ചിട്ടു ഭൂമത്തു പോന്നു നാം
 നിരസമായിനി നേരവും ചോരകരോ?
 പൊട്ടുന്നിനിയുതവിടെക്കു ചോരകനും-
 തൊട്ടല്ലവെരകിങ്കും നാളെ തെറ്റുന്ന വസ്ത്രം.¹⁷
 വിശ്വപവാസി കരംകിടന്നു സന്തതം-
 തൊട്ടല്ലൊരതെരു ക്സത്യകരനോ പൊതുവു.

നീരമശ്ചാമളകോമളഗാത്രിയെ
 മാറിവെട്ടത്തുര വന്താമൊമരിച്ചുതൻ
 പാരം ചുരന്ന ഭവകൊടുതതാനനം
 ചാരുസ്തിതം കൂടതിരുന്നിതു മേനയും.
 പുഷ്പധാനാഭരണ പദ്മതരജനം
 കണ്ണുകൾകൊണ്ടു മകളെയും കണ്ടിതം-
 നാനതില്ലാതൊരാതവചാകുന്നിയത
 മരമംപോലെ മറിഞ്ഞു മുഴുകിനാൻ.

..... മൂന്ന് = സന്തോഷിച്ചു നിന്നപ്പോൾ, ആരു നാം = ആർ
 നിശ്ചയിച്ചിട്ടുണ്ടു നാം അകരം ചോരനോ? നിരസമായി = പരാജിതമായി,
 ഇവിടെ ചോരകരോ = ഇനി നേരമെങ്ങനെ ചോരക? തെറ്റുംവരുകയും = തി
 രു അപചരിക്കത്തന്നെങ്കിലും, വിശ്വപവാസികൾക്കും = ലോകവാസികൾക്ക്,
 തെറ്റല്ലാത്തതല്ല = ഭാര്യയും (മകളും) കുറച്ചല്ല കയ്യുമായെ അടുത്തു
 നിന്നു പോയവർ ഇരുന്നെക്കാത്തു മനസ്സിൽ വലിയ അസ്വസ്ഥതയുണ്ടായി
 എന്നു മറ്റും.

മേനയുടേയും ഹിമവാതൻറയും ആനന്ദം. കന്യകയുടെ
 നാമകരണം. നിരസം ഗാത്രിയെ = നീരം (മരവും) പോലെ ധൃത
 ഭവം കൊള്ളുവാമായിരിക്കുന്ന ശാശ്വതങ്ങളെക്കൂടിയവളു (കന്യകയും, മാറിവെ
 മൂന്ന് = ആമിഹാസമചയ്ത്ത്, ആരാമിച്ച് = ഭോജിച്ച്, ആനന്ദം = മ
 രതെര, ചാരുസ്തിതം = ചാരുവായ സ്തിതങ്ങളെക്കൂടിയ (ആനന്ദവിഷയങ്ങൾ),
 പുഷ്പധാനാഭരണയുക്തിയാത, പദ്മതരജൻ = ഹിമവാൻ, അതേ
 നിയതം = അനന്തില്ലാത്ത ആനന്ദമാകുന്നു സമുദൃഷ്ടിക്ക്, മരം കി
 നാൻ = കർക്കശം (മരംതൊലി) പോലെ മറിഞ്ഞു മുഴുകി മരം പാശ് സമുദൃമയ

കാലം യദാമാചിനം പുത്രീഷു മന്നവർ
കാളിയെന്നിങ്ങനെ പേരിട്ടു കെട്ടതു കാൽ.
പാർവ്വണപന്ത്രാതിശായിച്ചുറി തന്നെ-
പ്ലാർവ്വതിയെന്നു വിളിപ്പുറല്ലാവരും.
മേനയാം ദേവി വിളിപ്പതു മേനയം,
മാനിനിമാരെല്ലാമുണ്ണിയുമേനയം
നാമായനമേന്മാ ഭാഗിനിയെന്നാകുകാൽ
നാരായണിയെന്നു നാകതിവാസികൾ.
മർത്ത്യമാമാജ്ഞാശാഖിനിയെന്നിട്ടു
മർദ്ദയുന്നോക്കി മുനിമരളല്ലാവരും.
സീമയില്ലാത്തതു നാഗണനിമിതി-
നാമസാഹസ്യമവർകാക്കി മേൽക്കൽമേൽ.

നാഗങ്ങൾക്കു കടലിൽ മുക്കിക്കൊണ്ടു പാഞ്ഞപ്പോൾ. കാലം = കാലത്തിൽ, യദാമാചിനം = ഭയംപോലെയോ, മന്നവർ = മനുഷ്യന്മാർ, പുത്രീ = പുത്രി, കാളി = കാളിദേവിയെപ്പോലെയോ, പേരിട്ടു = പേരുവെച്ചു, കെട്ടതു = കെട്ടിത്തൂങ്ങിത്തീർത്തതു, പാർവ്വണപന്ത്രാതിശായിച്ചുറി = പാർവ്വണപന്ത്രാതിശയത്തിൽ, തന്നെ = തന്നെ, പ്ലാർവ്വതി = പ്ലാർവ്വതി, യെന്നു = യെന്നു, വിളിപ്പുറല്ലാവരും = വിളിപ്പുറല്ലാവരും, മേനയം = മേനയം, ദേവി = ദേവി, വിളിപ്പതു = വിളിപ്പതു, മേനയം = മേനയം, മാനിനിമാരെല്ലാമുണ്ണിയുമേനയം = മാനിനിമാരെല്ലാമുണ്ണിയുമേനയം, നാമായനമേന്മാ = നാമായനമേന്മാ, ഭാഗിനിയെന്നാകുകാൽ = ഭാഗിനിയെന്നാകുകാൽ, നാരായണിയെന്നു = നാരായണിയെന്നു, നാകതിവാസികൾ = നാകതിവാസികൾ, മർത്ത്യമാമാജ്ഞാശാഖിനിയെന്നിട്ടു = മർത്ത്യമാമാജ്ഞാശാഖിനിയെന്നിട്ടു, മർദ്ദയുന്നോക്കി = മർദ്ദയുന്നോക്കി, മുനിമരളല്ലാവരും = മുനിമരളല്ലാവരും, സീമയില്ലാത്തതു = സീമയില്ലാത്തതു, നാഗണനിമിതി = നാഗണനിമിതി, നാമസാഹസ്യമവർകാക്കി = നാമസാഹസ്യമവർകാക്കി, മേൽക്കൽമേൽ = മേൽക്കൽമേൽ.

നാനായുക്തിപ്രിയ മണ്ഡം തൊടിയിട്ടു
കണ്ണുഴിയിട്ടു വയസ്സും കൊടുത്തുതൻ
പിന്നെ മുഖവും കൊടുത്തു കിടത്തിനാൾ;
കണ്ണുകൾക്കൊന്നത്തെയും പെറുവുതും?
കൊട്ടാട്ടറിവും മരുതപവും തൊന്നിട്ടു
ഒട്ടിവിധാസങ്ങൾ ചുറ്ററ പുഞ്ചിരി
നിശ്ചലഭാവവും കൈകൾകുടച്ചിട്ടു-
തിട്ടു മുഖമിരുൾക്കൊണ്ടു കെട്ടിച്ചു
അപ്പുറന്നമ്മയെന്നോരോ സമയത്തി-
ലുച്ചാരണമൂലമു തോന്നിപ്പൊക്കൊല്ലയും
നിത്യവും കണ്ടങ്ങനെയിട്ടുള്ളതു-
മപ്പനും മറുത്തു ബന്ധുക്കൾക്കും
ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും വെച്ചുകൊണ്ടു-
കൂട്ടാം! തരിച്ചുതൊല്ലാമൊഴിഞ്ഞോ?

പാർവ്വതിയുടെ കൈശരവർത്ത വർണ്ണിപ്പാൻ തുടങ്ങുന്നു.
നന്നായി പലപലം പാവവും—കുളി, കുറി, കണ്ണുഴി, വയസ്സുകൊടു
ക്കൽ തുടങ്ങിയവയുടെ ലിപ്യയുദ്ധിയിൽ പാടിയാൽ. വയസ്സു സംഭവിച്ചു മല
കുടിച്ചാൽ കുട്ടികൾ കഴറ തോന്നും കുളിച്ചു മിടിക്കും. അങ്ങനെയുള്ള സമയത്തു
പാർവ്വതി കണ്ണുപറയ്ക്കും അതുവരെ അനവർത്തിതമായി എന്തും സാരമെ. ഈ വ
രികളിൽ കവി ഒരു മലയാളത്തൊഴിലാളിയിലെ ശിശുവിന്റെ സമയപരിചരണത്തി
ലാത്മീയ ചാർച്ചയെ ചിത്രീകരിച്ചിരിക്കുന്നത്. അതാ..... വിധാസ
ങ്ങൾ—ചിമ്പരോടുള്ള ദുഷ്ടവിധാസങ്ങൾ (അനാദങ്ങൾ) മണൽ കുട്ടി തുടങ്ങി
അറിഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അപ്പൻ എങ്ങനെയെങ്കിലും മരുതപം (സ്നേഹം)
കാണിക്കുന്നുണ്ടെന്നും തോന്നും. ചുറ്ററ പുഞ്ചിരി—കുറയില്ലാത്ത—അമൃതി
മനോഹരമായ ചിരി, നിശ്ചലഭാവം—മുളച്ചുതൊല്ലാത്ത സ്ഥിതി. അപ്പു.....
..... മരുതപം—മരുതപം സമയത്തെ മുട്ടു കേട്ടിൽ
അപ്പൻ അപ്പൻ അപ്പൻ അപ്പൻ ഉച്ചരിക്കുന്നതിന്റെ മായ തോന്നും. നിത്യവും
പാർവ്വതിയും, കുറച്ചും—മരുതപം (സ്നേഹം), അനാദങ്ങൾ—കുറച്ചും, വെച്ചുകൊണ്ടു
കൊടുത്തും—അപ്പൻകൊടുത്തുവെച്ചു, അനാദങ്ങൾ—അപ്പൻകൊടുത്തുവെച്ചു—അ
പ്പൻ—അപ്പൻ, കുടിച്ചു—കുടിച്ചു, കുറച്ചും—കുറച്ചും, കുറച്ചും—കുറച്ചും, കുറച്ചും—കുറച്ചും
സംഭവിക്കാതെ? കുടിച്ചു കഴിച്ചു വിധാസങ്ങൾ തുടങ്ങിയവ കൂടി അപ്പനുമായ

കണ്ണുനീരടത്തു വഴിയിന്നൊരിക്കലോ
 പെണ്ണിമ്പര വിഴിഞ്ഞു വല്ല കണക്കിലും.
 മലർക്കുളം കിഴിനാലപ്പൊഴി
 മുററത്തു പൊന്നാണിമ്പര കണ്ണുനീരും.
 പല്ലവപ്പൊഴി പാഞ്ഞു കാണുകിലൊ-
 ന്നില്ലാ കൊതി; തന്നെ മുററത്തു കണ്ടതിൽ.
 നെല്ലുതരിയുമിളകിപ്പിടിച്ചു
 നല്ല നെടിവരക്കേകീകരിക്കൽ.
 പല്ല നാലപ്പൊഴി വന്നിട്ടുകൊണ്ടു
 കല്ലു കരിപ്പാൻ മടിയില്ല കിട്ടുകിൽ." ¹
 ഇങ്ങനെ കെരളകവചസമുദായം
 പരമ്പരകളോടൊരു പരകയും
 തിങ്ങിന. മറ്റൊരുവർ മലർന്നാടമയ്യ-
 മിംഗിതം കൊപതല്ല മഹറാണ കാണുകയും;
 മണ്ടി മഹറാണാറും കൊണ്ടു കളിപ്പിച്ചു
 കൊണ്ടുവന്നാമതൻ കൈയിൽ കൊടുക്കയും
 കൊണ്ടിയും വല്ലുതടത്തു കളിപ്പിച്ചു
 ഉത്തുമാസം കഴിഞ്ഞെന്ന ഗിരിവരൻ

നന്നൊരു പുറംകുറിയിൽ അപരങ്ങൾ (അപരങ്ങൾ) നോക്കുകയും
 നിറയുന്നില്ല. വഴിയിന്നൊരിക്കലോ = അറിയാൻ. വല്ല കണക്കിലും = വല്ല
 വിധത്തിലും, മലർക്കുളം = കെരളം, പല്ലവപ്പൊഴി = പല്ലവം (നദി) വല്ല
 മുതലായത്, പാഞ്ഞു കൊണ്ടു = അടുത്തു കണ്ടാൽ കൊതിയില്ല, അങ്ങ-
 = അതിൽ = "മുററത്തു" കണ്ടതിൽ ആണ് കൊതി, നെല്ലു.....
 = അതിൽ = നെല്ലു അരിയും മലയും മലയാൽ നെല്ലു മുറ-
 ന്നതിൽ (പുഴിയിൽ) ഇവരും വലിയ നെല്ലാണ്. കല്ലു.....
 ടുകിൽ = കല്ലുപിടിയാൽ അതും കടിപ്പാൻ മടിക്കുക. ഇങ്ങനെ "കെതി-
 ല്ലു കിട്ടുകിൽ" എന്നു പറയുന്നതിലും കെരള മുതൽ =
 കെരളവും പല്ലവവും പാഞ്ഞുവരുന്ന സംഭവങ്ങൾ, അപരങ്ങൾകളോടു
 = പ്രതികരണം, അങ്ങനെ = നോക്കുകയും, ഇതിൽ = അടുത്തും (അതേ) അ-
 ന്നാലും. കഴിഞ്ഞാൽ = അതേമാസത്തിൽ, ഗിരിവരൻ = ഗിരിവരൻ,

[illegible]

അപ്പൂത്തുമാങ്ങ മലബാറതിരുന്നതരം
 പെരുവള്ളിമാങ്ങയും ചാങ്ങി ശുഭദീപനം.
 അഞ്ചുവള്ളിയും പെരുവള്ളിയെന്നിട്ട്
 മഞ്ഞത്തുകിൽ പലതും വച്ചു കാട്ടിയും.
 വച്ചുവെളിച്ചമെടുത്തു മെത്തമ-
 ക്കെച്ചുപെരുപ്പം മോളിച്ചിട്ടു നിറുപ്പം.
 അപ്പൂത്തു മടിച്ചിടൽച്ചെന്തിന്നു കൊ-
 ണ്ണിച്ചു പാറത്തു വെളിച്ചംകൊളുത്തു സമാ-

അരം, നിർമ്മിതം... അതിലും എല്ലാവരിലും നിർമ്മിതമാക്കി കിട്ടി, സർവ്വം
... .. അപ്പ (പ്രതിഭാത്മ) പം അപസർവ്വ (പ്രതിഭാത്മ) വുമായ ദിക്കു
കൂടെ ദൈവീകരം (നിർമ്മിത) വിപ്ലവം, ഉപ്ലവം അത്മം ചെറുതാക്കപ്പെട്ടതിൽ,
ഉൾ ചെറുതായി, കൈ
... .. ദൈവം കൈയെ (ദൈവപു) കിരീടം (കിരീടം) കൈകൾ (കൈ
കൈകൾ), ആപദം (ആ) ഇപദകൾ സ്വരകൾ, കിരീടം, കൈകൾ (ആ)
കൈകൾ (കൈ) അകൽ അകലത്തെ അകലിപ്പിച്ചു കൊണ്ടിട്ട്. അതിനും
കൈകൾ കൈകൾക്കും, കൈകൾക്കും കൈകൾ (കൈ) കൈകൾ കൈകൾക്കും
കൈകൾ, കൈകൾ കൈകൾക്കും, കൈകൾ കൈകൾക്കും.

வாழ்வின - ஐந்தாம் நூற்றாண்டு -- காலம் -- கி. பி. 500-ல்.
 அப்போது... .. நான்--எனக்கான எனது வாழ்வு கதிரவன்கிண்கிணை...
 காலம்... .. மிகைந்தவெண்ணிலில் சுபநிலைமையான அந்தப் பருவத்தின்
 (புதுமை) உருவியும், அங்கு... .. அந்த--அந்த நிகழ்வுகளை மறை
 ந்துவிடாமல் உயர்ந்ததன் காரணம். உண்மையில்... .. உண்மையில்... .. உண்மையில்... ..
 உண்மையில்... .. உண்மையில்... .. உண்மையில்... .. உண்மையில்... ..
 அது வரையிலும் அந்த வரையிலும் அந்த வரையிலும் அந்த வரையிலும்... ..

സമമാദസല്പാപഭേദങ്ങൾ ചെയ്യാകാ-
 ണമയ്യു മനേഷമുള്ളിൽ വിളമ്പിക്കും.
 നിത്യവും വന്ത സേവിക്കുന്നവക്കല്ലാം
 ഹൃദ്രവസ്തുക്കൾ കൊടുക്കുമെന്നിതും.
 ഗുണഗീതാദികൾ ചെയ്തു സേവിച്ചുകൊ-
 ണപ്പുരസ്ത്രീകൾ പോവാൻ തുടങ്ങി വിചയര
 അപ്പുറോടൊച്ചവി തന്നിലറിയിച്ചു
 പൊൽമേലുകഞ്ചുവീടിപ്പൊക്കണാമി
 വിശ്വാണനംചെയ്തു നാലേ വരികൊന്ന
 വിശ്വപകുമാനായപ്പാളവർക്കളെ.
 എത്രയും പ്രീതിച്ചുണ്ടങ്ങവർ പോയാപൊ-
 തപ്പോഗമാളീമരേടുകൊമ്മാമീച്ച
 നിത്യമായ്ക്കുണ്ടതും കേട്ടതും കരുചിൽ
 ഗുണഗീതാലയക്കരിച്ചീടുവാൻ.

..... സമാ=അല്പകേരളത്തിൽ ചെന്നിരുന്ന് ഭാരത ഇല്ല (ഇല്ല) വയ്ക്കു പാഞ്ഞു മരിക്കി. സമാ=... ..ഭാരതം=പലവിധമുള്ള സമാഹാരം=അതാണിത്, ഉദാഹരണം=അതാണിത്, വിളമ്പിക്കും=വെച്ചിടും, നിത്യ=... ..അതും=പലവിധമുള്ള വന്ത സേവിക്കുന്നവർക്കല്ലാം, ഹൃദ്രവസ്തുക്കൾ=ഹൃദയത്തിന് പ്രീതികൊടുക്കാനുപയോഗിക്കുന്നവ, അയന്നിതും=പ്രീ.വി.പ = കടവകടാക്ക, ഗുണഗീതാദികൾ=അതും, പാള മുതലായവ, അപ്പുരസ്ത്രീകൾ=അപ്പുരസ്ത്രീകൾ. അതുമതം=... ..അപ്പുരസ്ത്രീകൾക്ക് ചെട്താണിത്; നിന്ന പോയ അതുകൊണ്ടും വെള്ളത്തിൽ കളിക്കാൻ വരിക എന്നു കരുതിയവർക്കൊക്കെയും അപ്പുരസ്ത്രീകൾ എന്ന പേർ വന്നു. പോവാൻപോയപോവാൻ അറിയാത്തവർ, അല്പനേരംയിച്ചും അപ്പുറനാടു സമാഹരിക്കപ്പെട്ടതായ്ക്കും, പേരുംപോൽമേലും=കുസൃതസ്ത്രീ, കഞ്ചുവീടിപ്പൊക്കണം, മീച്ചൊക്കണം മുതലായവ്. വിശ്വാണനം ചെയ്തു=കൊടുത്തു, വിശ്വപകുമാനായ്=ലോകങ്ങൾക്കെല്ലാം മഹാ അമ്മയായവൾ, അപകുമാ=അമ്മയെ, അല്പനേരം പാഞ്ഞു സമാഹരിക്കുക എന്നതു് മേലിലെ സേവകനങ്ങളിലുള്ള വാത്സല്യത്തിന്റെ സൂചകം, അപകുമാനായ്=അപ്പുരസ്ത്രീകൾ പോയാൽ, തെളിയാനും=തെളിയാനുമായ്.

തച്ചുചിത്തങ്ങളൊട്ടമതൻ മുഖിയാ-
 മയ്യനരിയരുത്തന്നു നിമയം.
 തൽക്കുണമരോപ്പറിഞ്ഞു പരിമുഖം-
 ഒക്കീണവാസനാം വിദ്യാസു താം സുതാം
 ശിക്ഷയിച്ചുൽ പിതാ നൻമുറ്റുനന്തീത-
 ലക്ഷയാളും സമുദാണ്ടിത്തുടങ്ങിനാൻ.
 സർപ്പിപിപിൾ പടിച്ച ദ്രുമമുട-
 നയ്യസ്തികവിരക്കി തിരുമടി.
 ഉച്ചരാജൻറവു താനേ ഗ്രഹിച്ചിപ്പിച്ചു
 സർപ്പസംഗീതസമാനീതകലകളെ
 വാസനയല്ലാരറിനും കണ്ടു പ്രീതനായ്;
 വേദനം വെല്ലു കാഞ്ഞകം വായസ്തികൻ

തളിമാർ = സവിമർ, കളുചിർ = കർമ്മത്തു്, തന്മാശിരഃസ്തം = തന്മാശിരഃസ്തം, വാദ്യ
 മയ്യനരിയരുത്തന്നു = തന്മാശിരഃസ്തം = തന്മാശിരഃസ്തം, വാദ്യമയ്യനരിയരുത്തന്നു
 തൽക്കുണമരോപ്പറിഞ്ഞു പരിമുഖം = തന്മാശിരഃസ്തം = തന്മാശിരഃസ്തം, വാദ്യമയ്യനരിയരുത്തന്നു
 ഒക്കീണവാസനാം വിദ്യാസു താം സുതാം = തന്മാശിരഃസ്തം = തന്മാശിരഃസ്തം, വാദ്യമയ്യനരിയരുത്തന്നു
 ശിക്ഷയിച്ചുൽ പിതാ നൻമുറ്റുനന്തീത = തന്മാശിരഃസ്തം = തന്മാശിരഃസ്തം, വാദ്യമയ്യനരിയരുത്തന്നു
 ലക്ഷയാളും സമുദാണ്ടിത്തുടങ്ങിനാൻ = തന്മാശിരഃസ്തം = തന്മാശിരഃസ്തം, വാദ്യമയ്യനരിയരുത്തന്നു
 സർപ്പിപിപിൾ പടിച്ച ദ്രുമമുട = തന്മാശിരഃസ്തം = തന്മാശിരഃസ്തം, വാദ്യമയ്യനരിയരുത്തന്നു
 നയ്യസ്തികവിരക്കി തിരുമടി = തന്മാശിരഃസ്തം = തന്മാശിരഃസ്തം, വാദ്യമയ്യനരിയരുത്തന്നു
 ഉച്ചരാജൻറവു താനേ ഗ്രഹിച്ചിപ്പിച്ചു = തന്മാശിരഃസ്തം = തന്മാശിരഃസ്തം, വാദ്യമയ്യനരിയരുത്തന്നു
 സർപ്പസംഗീതസമാനീതകലകളെ = തന്മാശിരഃസ്തം = തന്മാശിരഃസ്തം, വാദ്യമയ്യനരിയരുത്തന്നു
 വാസനയല്ലാരറിനും കണ്ടു പ്രീതനായ് = തന്മാശിരഃസ്തം = തന്മാശിരഃസ്തം, വാദ്യമയ്യനരിയരുത്തന്നു
 വേദനം വെല്ലു കാഞ്ഞകം വായസ്തികൻ = തന്മാശിരഃസ്തം = തന്മാശിരഃസ്തം, വാദ്യമയ്യനരിയരുത്തന്നു

പാട്ടിൽപ്പഴുപ്പിച്ചുണക്കിക്കുടിട്ടു;
നീട്ടിത്തുടങ്ങി തിരുച്ചടി മെല്ലെവ.

പൊല്ലിക്കൊട്ടുക്കുറുകുവർദ്ധ തദോ
മിശ്രിതവരംകു പരിവൃതതപ്താംശ
ഇല്ലാ മറവിയും സംഗതഭവഭവേം;
കല്പിതമുള്ള കീറിനാനു തുല്യമാം.
മേലപ്പാൻ കൊതിപ്പവരം കേട്ടാൽ ഗ്രഹിച്ചുകൊ-
ണ്ടുപ്തവരം താനേ വികല്പവും രീപ്പവരം;
താൽപത്യാഭിതീൻ തത്ത്വവും കാണവരം;
മെന്നുള്ളതു ചെങ്ങു തെല്ലാസംഗവനഭം?
ലക്ഷസംഗവും തദോ ഗന്ധർവ്വകിന്ദനം-
യവനവിദ്യാധരരാജകുമാരിമാർ

അക്കൊട്ടു—കുറുകു പഴുപ്പിച്ചു നീട്ടുന്നതും കാട്ടിക്കൊട്ടും പണ്ടു പതിവായിരുന്നു. (കേട്ടു = കമ്പുകൊണ്ടുണ്ടായ കണ്ണാഭം). നീട്ടിപ്പറന്നു എന്നർത്ഥം. പതുക്കെ തലച്ചടി വളർത്തിത്തുടങ്ങി.

വിദ്യാഭ്യാസം — സമീപം. ആകവാനും പണ്ടു പാഠശാല, കി-
ല്ലിപ്പുറം, അമ്മിള, സംഗതഭവം—സംഗതത്തിന്റെ ഭവനം, കല്പിതമുള്ള
കീർത്തി—പ്രമാണം (പ്രീതി—പ്രീതി), പാട്ടു മേടിക്കൽ പാഞ്ഞുകൊടുത്തു
മറിയവും മറയ്ക്കൽ വന്നു പാഞ്ഞിരുന്നതും. മേലപ്പാൻ കൊതിപ്പവരം—
അറിയാൻ വികല്പങ്ങൾ ഇല്ലാത്തതുകൊണ്ട് മേലപ്പാൻ കൊതിക്കുന്നവരും.
ഇതുകൊണ്ടു തുല്യം എന്ന ഗുണത്തെപ്പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. കേട്ടാൽ ഗ്രഹിച്ചു
കൊണ്ടുപ്തവരം—മേലാലുള്ള ഗ്രഹിച്ചു കൊണ്ടുപ്തവരും. ചതുഷ്കോണു തുല്യം,
ഗുണമം, ലക്ഷണം എന്നീ ഗുണങ്ങൾ ഉണ്ടായിട്ടിരിക്കുന്നു. താൽപത്യാഭി-
തീപ്പവരം—കുറുകുതാൽ പാഞ്ഞിരുന്നവരും. ഇതുകൊണ്ടു വി-
കല്പം, തുല്യം, അർത്ഥം എന്ന ഗുണങ്ങൾ പറയപ്പെട്ടു. താൽപത്യാഭി-
തീൻ തത്ത്വവും മറയ്ക്കവരം—തത്ത്വമറയ്ക്കും. അങ്ങനെയും അറിയുന്നവരും.
ഇതുകൊണ്ടു തുല്യം എന്ന ഗുണം പറയപ്പെട്ടു. മെന്നുള്ളതു—
അവർക്കു മേലാലുള്ളതും—അയാൾക്കുണ്ടാകുന്നതും—നീട്ടിയതും എവിടെ
നീട്ടിയതായിരുന്നതും. ഇതുകൊണ്ടു വന്നാലികളായി തുടർച്ചയ്ക്കു കൊണ്ടിട്ടവ
യെല്ലാ അയാൾക്കുണ്ടാകും. ലക്ഷസംഗവും—ലക്ഷണം, തദോ—അയാൾ,
നെയ്യു....., മിമാംസംഗവും, മ. താൽപത്, ത. താൽപത്, വിദ്യാഭ്യാസം

തീർത്താടിയിരിക്കുമിരയൽത്തു നാലക്ഷമാർ;
 പക്ഷിപാതംപൂണ്ടു, വരിയെല്ലാമിളം
 മിട്ടല്ല വാത്സല്യകാരണ്യമുള്ളില-
 ത്തൊട്ടല്ലവർക്കിടത്തോളം പ്രതിപാതി.
 സത്യം സമീകര്യമേകീതപം സമീതിപവും
 മുഖ്യം സമീകര്യമേകീതപം സമീതിപവും
 തെളാട്ടറിഞ്ഞതാൻ മുട്ടമെട്ടിച്ചുന
 വിട്ടുപോകാതെ സമാധാനത്തോടെ
 പൂഴിക്കുളത്തിലേഴ്ത്തു പാറക്കിട
 തൊഴികളായിപ്പിടയുന്നതെന്തിനും
 ഏതാനായിരം വെട്ടു വിശദമായി തൽത്ത-
 തൊന്നിലേ സമീകര്യമായി തൽത്തപർ.

അർത്ഥം: എന്തൊരു സമാധാനത്തോടെ പൂർത്തിയാക്കി... .. അർത്ഥം=
 തീർത്താടിയിരിക്കുമിരയൽത്തു നാലക്ഷമാർ; പക്ഷിപാതംപൂണ്ടു, വരിയെല്ലാമിളം
 മിട്ടല്ല വാത്സല്യകാരണ്യമുള്ളില- ത്തൊട്ടല്ലവർക്കിടത്തോളം പ്രതിപാതി.
 സത്യം സമീകര്യമേകീതപം സമീതിപവും മുഖ്യം സമീകര്യമേകീതപം സമീതിപവും
 തെളാട്ടറിഞ്ഞതാൻ മുട്ടമെട്ടിച്ചുന വിട്ടുപോകാതെ സമാധാനത്തോടെ
 പൂഴിക്കുളത്തിലേഴ്ത്തു പാറക്കിട തൊഴികളായിപ്പിടയുന്നതെന്തിനും
 ഏതാനായിരം വെട്ടു വിശദമായി തൽത്ത- തൊന്നിലേ സമീകര്യമായി തൽത്തപർ.

കുറ്റം കൈമാൽ ചെറിയൊന്നു മിട്ടിയാ-
കുറ്റമുണ്ടാണെന്നു ചൂണ്ടിയുണ്ടോ!

നിത്യവും കാലേ കളിച്ചു നിയമേന
 ഏറ്റും വെറുമേവ ചാർത്തിക്കൊണ്ടിട്ടി
 ഭക്തിയോടെ ശിവപൂജാ നമസ്കാര-
 മിത്രാദി കൃത്യങ്ങളോരോ ഗ്രന്ഥങ്ങളും
 വിശ്വാചരിത്രം വിചാർക്കുകയും
 കേൾവ്വ കളികളുമിത്തരമുള്ളതും.
 ഗുണങ്ങളോരോന്നും ദൈവജ്ഞാനകരണിയെ
 വ്യക്തമാക്കുന്നതും പൊതുജനങ്ങൾക്കു
 വിനിയോഗിച്ചുവെക്കുന്നതും ഉന്നതം
 പിന്നീട് അഴിഞ്ഞു കവിഞ്ഞു വരുമ്പോൾ
 പൊന്നിൻ മണിക്കരം കിട്ടിക്കൊണ്ടും
 മിന്നം മണിയോതിനും പൂണ്ട കണ്ണും,

[illegible][illegible]

തോരവതു കൈവതു കോറാത്തുവീര്യം
മുറവോളം പേനതീക്ഷോമളം കൈവതിന;
സഞ്ജാതതുജ്ഞാർത്ഥംകൈവ ചൈവ
പോൽ വായനായ തിരുവുടയാടയും;
മണ്ണുതണികാഞ്ചി പാദകുടകവും
ശിഞ്ജാണമാഭവേ സഞ്ചാരമാതൂരി
ചരിതവകെല്ലാം കയ്യുമാവവിസ്താരം
പണ്ടേതിമോറയുമുഷാതിതന്നമുഹർ,
കണ്ടവർ കൈതൊടിക്കൊരൊന്നു കോടിക്കിൻ
മിണ്ടാതെ നിവൃത്തം; കുറയെപ്പുറകിലാം;
ലതജാവിപരതപമുജ്ജിൽ മുളച്ചിതു
തച്ചാതിഗ്രന്ഥമെളിപ്പിച്ചിതിഭാവവും.

ഇതും കയ്യകടന്നു കയ്യോരണാം നോക്കിമാകാം. കോറാത്തുവീര്യം =
തോരമാതിരിയായി, ആ വായനയ്ക്കു കോറാത്തുവീര്യമുള്ളതും, കൈവതിന = കൈവ
കൈകൾ, സഞ്ജാ കൈവായനയ്ക്കുതന്നായ (തന്നായ) ഗുണമേർപ്പെട്ട
ഗുണമേർപ്പെട്ട കണിക്കുമാറ്റിന്റെ പാകതിയോ; എന്നു കൈവകുട്ടു നന്നായെന്നു
കുട്ടികൾ നന്നായതു കണിക്കുമാറ്റിന്റെ പാകതിയോ എന്നു കൈ കൈക്കണിക്കുന്ന
കൈവ പോൽ വായനായ പാകതി = പോൽ വായനയിട്ട ഉളുപടവ, കണ്ണു
..... വീ = മനോഹരമായ നന്നായതി, പാകതികം = പാദ നവ, കൈക്കുമാറ്റം
..... തുടി = കിഞ്ചനം (പിറുക്കുന്നതു്) ആ കൈവകുട്ടു വകയ്ക്കും, കയ്യുമാവ
വിസ്താരം = കൈവകുട്ടും ആവയുപും, പണ്ടേതിമോറയം = പണ്ടേതെക്കോളയി
കും ചിറകുതോൽ കയ്യിൽ തലമുട്ടിയും പുത്തു കയ്യുമാവിൽ കൈകുമാറ്റം
കെട്ടി, പാതി കണിക്കുമാറ്റവും മനോരു കയ്യുമാവിൽ, പോൽപട്ടമുളുതു്,
മുറവോളം കിറുക്കുമാറ്റത്തി പാറ്റുവിളുക്കു നന്നായ കൈകുട്ടു പുറുമാവി
കും ആകുതിച്ചുവെന്ന് സ്വരം. കണ്ടവർ കിറുമാ = പാറ്റുതിക്കേ
കണ്ടവർ കയ്യുമാവിട്ടു വല്ലതും കോടിച്ചുവെന്ന് കൈവിൽ മോറമാതിരിയോ; മര
പല്ലവിൽ കൈവ കൈവിനും മനോരുവനും വടം കണ്ണു ഉതി = വ
കൈകുട്ടുവെന്ന് വിവരണം (പോവത്രം) ഉള്ളി മനോവി, കയ്യു വായ
= കൈവിനെ (കൈ + വ) കൈവിശ്വരം വെട്ടും മെട്ടും കൈക്കൊണ്ടി പാറ്റുതി
കൈകുട്ടും.

ഒന്നു രണ്ടാണ്ടുകനിക്കുനെ ചെന്നപ്പോൾ
 വന്നിതു കാലം വരതാങ്ങിമണ്ഡലം,
 ഇരശ്ചരക്തപ്പൊട്ടുമാതിരികൂടം വെടി-
 ന്നൊളുതിച്ചുംഗം പരാചരമോഹിനാം
 ഊന്നികൊണ്ടുണ്ടായ അന്തി പ്രോഷിടവാൻ
 താൻ തീരുവാൻനിന്നു നല്ലതെന്നവൻ.
 വന്നു ഹിമഗിരികന്യ കാമാസാമ്യ
 വരനവെയ്ക്കു കാലുനതകരതു കാൽ
 "എന്നെയുമെന്നമ്മ ലാളിച്ചുവാഴിക്കെ".
 നാനപഥം വന്നാശിരസ്സ് നിന്നു പിരം
 "നിന്നടവണമേ രാജ്യരാജ്യങ്ങളുവാൻ
 വന്നാനവകാശി ഞാനിനിമേലെന്നും

ബാല്യംകഴിഞ്ഞു യൗവനമാരംഭിക്കുന്നതിനെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു.
 അന്നു... .. മണ്ഡലം=
 ഇങ്ങനെ ഒരു കണ്ടു സ്വർഗ്ഗം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ സന്തോഷികളുടെ പ്രത്യേക
 ഭൂമിയിലുള്ള നല്ലപിള്ളി കാലം അന്നൊരു യൗവനം വന്നു (ബാല്യം, യൗ-
 വനം, വാർദ്ധ്യം) ഈ ഭൂമി പണ്ഡിതരിൽ യൗവനമാണല്ലോ (മണ്ഡലം)
 ഇങ്ങനെ... ..ഹിനാം=ഇരശ്ചരക്തപ്പൊട്ടായ കൂടി
 ഞ്ചരക്തം അതികൂടം വെടിഞ്ഞു (ആകൃമത്തെ ലാളിക്കാതെ) പരാചരമോ-
 ഹിനകളുടെ അഗാധത ആഴ്ത്തിച്ചിട്ട്. അന്തി... ..
നന്നവൻ=ഭാഷി (ഭൂമനം) കൊണ്ടുണ്ടായ കാശി (മണ്ഡലം) തീർക്ക
 വാൻ ഇതു നല്ലതാണെന്ന് അപ്പൻ (യൗവനം) തീരുമല്ല (തീർത്തൊട്ടി).
 ഇരശ്ചരക്തം നിശ്ചയിച്ച കൂമരസാമിച്ച് പരാചരമോഹികളുടേയല്ലാം ദേവ
 നെ ആഴ്ത്തിക്കൊണ്ടുണ്ടല്ലോ യൗവനത്തിന്റെ വർഷം. അങ്ങനെ ജീവിത
 കൂടെ ദേഹങ്ങളിൽ ഭൂമനംപെട്ടുകൊണ്ടും യൗവനം വളരെ ജ്വലനപോയി-
 ന്നു മണ്ഡലം തീർക്കവാൻ ഇതു നല്ലതാണെന്ന് അപ്പൻ ഉറപ്പു. എന്നിട്ടെല്ലാ ചെ-
 സ്സവനം പരമം=വന്നുസമ്യം=വസ്ത്വം നിശ്ചയിച്ചുകൊണ്ടു പ്രാ-
 പ്തമെന്നു പ്രാപിച്ചിട്ട്, വരനവെയ്ക്കു കാൽ=കാൽ വെച്ചിട്ട്, മുന്നതകര-
 തുകാൽ=മുന്നതമായ കൈകളാൽ, ഞാനല്ല... ..
 ചിരം=എന്നോ എന്നോ അങ്ങനെ ലാളിച്ചു വാഴിക്കുന്നതെന്നു സാരംതന്നെ അ-
 പേക്ഷിച്ചുകൊണ്ടു വളരുകയാൽ നിന്നു. ദേഹത്തിൽ പ്രാപ്തിപ്രാപ്തി സമ-
 യം മാത്രമൊന്നു നിശ്ചയനായതും. നിന്നട... ..വന്നാൻ=

ഗുഹ്യൻ കടന്നു വന്നൊട്ടും മടിയാതെ
മുട്ട സ്ഥലംവെച്ചു വട്ടവും കൂട്ടിനാൻ.
ബാല്യനിർമ്മാല്യമേഗം വധുതമരലിമേൽ
മാല്യമായ് വെച്ചു പകർന്നീ ഭിന്നപ്രതി,
അന്നോരമഞ്ഞിൻമുമ്പു കണ്ടോർകരംകി-
തെന്നോ രസമേന്മയെന്നൊന്നു തോന്നീ മുമ്പ.

തേർവരാ മെയ്യിൽ നിന്നാൽ പറഞ്ഞാലേതു
കാർവരാ നമേകാട്ടു നേരികുന്നെന്നാൽവൻ
ഭിഗ്ജയം ചെയ്തതിന്നിപ്പുറം മാനസ
വെച്ചു സന്നാഹവും നിശ്ചയം നിശ്ചയം
കാർവ്വപ്രകാശം കലം തുണ്ണീരിന സ്വയം
പാർക്കിസംഭരധനം ചെയ്തു നിത്യന്തുണം;

വിചാരമായി, ഗുഹ്യൻ (നിർമ്മാല്യം) കടന്നു വന്നൊട്ടും മടിയാതെ മുട്ട സ്ഥലംവെച്ചു വട്ടവും കൂട്ടി. ബാല്യനിർമ്മാല്യം മേഗം വധുതമരലിമേൽ മാല്യമായ് വെച്ചു പകർന്നീ ഭിന്നപ്രതി, അന്നോരമഞ്ഞിൻമുമ്പു കണ്ടോർകരംകിതെന്നോ രസമേന്മയെന്നൊന്നു തോന്നീ മുമ്പ. അല്ലാതെ, അതീതമുഖ് കണ്ടിട്ടുള്ളവർ എന്നു രസമേ (അല്ലെങ്കിൽ) എന്നു അന്നി. മുമ്പാകെത്താൽ.

മരുമണ്ണയെമവനമായ പാവ്യതിയുടെ അംഗത്തെ നകരാ
ഭിപ്രാദാനമായി വെട്ടിക്കുറന്നു അത്രയും കേശവെട്ടിന. തേർവരാ
=തുല്യത വരിച്ചു, മെയ്യിൽ നിന്നാൽ=മെയ്യിൽ (ഭാഗിക) നിന്നാൽ,
പറഞ്ഞാലേതു = ഉപദേശങ്ങളെ പറഞ്ഞാലേതു മലർ കാർവരാ
നമേകാട്ടു പോയിന്=കാർ നമേകാട്ടു പോയിന് വരിച്ചു, ഭിഗ്ജയം=ഭിജ
കളുടെ കലം, തുണ്ണീരിന സ്വയം മനസ്സിൽവെച്ച്, സന്നാഹം
ശബ്ദം=സന്നാഹവും=മെന്മയും=വെച്ചു, നിശ്ചയം (ക്രി വി.)=മുഖ്യം കട
തെ, കാർവ്വപ്രകാശം കലം=കളിപ്പവർത്തമുള്ള അമുടി, തുണ്ണീരിന=മിന്നാതെമുഖ്,

ഇതടണത്തണിതപാദം ചിമുതതിരുമേ,
 തൊടയെന്നു നിനച്ചിടേവാർ കേപി തം.
 നൈകദാസക്കമുക്കാജാദവർണ്ണി
 ദലാമരോകാമകാകസുചകവത്തിനി
 വർണ്ണപ്രകഥം ഗീരികന്യകായാ മയം
 പുണ്യം മുഖാമുഖകണ്ണികാ നാസികാ

ചെല്ലിക്കിടന്നു ചെല്ലുടിയിട്ടുനിൽ ചെല്ലിക്കിൻ അകിമുത്താകാമയെ
 ഹിപ്പാനത്തൊക്കെ വസ്ത്രക്കൾ പുറത്തേക്കു വരുന്നതു കാണാമല്ലോ.

ചിന്തപഞ്ചമം — പാദവാൽ = പാദവഞ്ചന = ആനൂതിച്ച് — സാര
 മ്ബ്രഹ്മാക്കുകി, ഉപാധവാൽ = ചമീട്ടു, ശ്ലോകപ്പിടിൻ = ചേടക്കാ = ആകാ
 രശ്വഹിതം, ഗുണങ്ങൾ, രൂപ മാതിരിയെ-മുദ്രാപാതിയെ-അതൊരുത്ത് ആകാ
 രത്തിലെ വിടരായ എന്ത ശലി വിടരക്കണ്ണു = ആനന്ദ ചക്രവർത്തി = അനന്ദ
 (മുഖ) അതിന്റെ ചേടകൃത്യം (ദാസ്ത്രജ്ഞി). ഇതപാദം = ഇതപാതമിഷ്ടം,
 ചിമുതതിയായ് = അത് ശ്ലീ = അമൃതമുക്കിയിവനായിട്ട്. ചന്ദ്രൻ ഒരു സപ്രഭം
 പുണ്യ പാശ്ചാത്യവത്തിന് ഇതപാദം നിന്ന ദാസവാക്യം നാടത്തി.
 കോട ചിപർ അവനെ അത് (കണ്ണാല) ഏത
 വിചാരിക്കും. ഇതു അടയല്ല അത് അർത്ഥം അത് ചിമുതതിയ്ക്ക് മുഖത്തിന്നു
 ചേടകൃത്യം ചെല്ലിക്കിടന്നു ചെല്ലിക്കിന്റെ അർത്ഥം അത് പാദവാൽ അപവാൻ
 കി അപകാരം.

നാസിക — നാസിക = നല്ലൊല്ലാഴി, നാസിക = സകൽ
 യായ-പാദിയ-മുതൽ (മുട്ടു), പാസാകുന്നു, യോജകിയ, അലങ്കാര
 കിടന്നി-ആ അത് (പാദാമൃതം) അത് വരികുന്ന അമലം സകലയാക്കം
 മുക്കയാക്കം ആ അത് = സദാത്തം-വരികുന്ന, ദലാമ വർണ്ണി
 = ലോകത്തിലുള്ള ലോകങ്ങൾ (അനന്ദം) ക്ക് അർത്ഥം അതിന്റെ (ലോകം) അ
 വത്തിന്റെ, സുചകരകവർണ്ണം വരികുന്ന (മുട്ടം നാസികാ വിടരക്കണ്ണു).
 വർണ്ണപ്രകഥം = മത്തണ വർണ്ണപ്രകാശം? ഗീരികന്യകായാ = പാശ്ചാത്യയുടെ,
 മയം = എന്നാൽ. പുണ്യം കണ്ണികാ = പുണ്യമായ മുഖമാകുന്ന അംഗുത
 തിന്റെ കണ്ണിക നാടകമുള്ള തീജാകാലം മുതൽ, നാസിക = മുഖം മുതൽ
 മണിയുന്നി അതു, കണ്ണു നിറമുള്ളതും അത്താഴം കണ്ണിനെ സുഖമുദയ
 കുന്നതും മുഖമാകുന്ന അമൃതപിടിൻ കണ്ണികയായ പാശ്ചാത്യയുടെ നാസ
 കയെ ചിമുതതിയെന്ന വർണ്ണപ്രകാശം സമീകരം

ടിക്കാലുട്ടുതികൾ മിക്കവാറുത്തരാ
 പക്കുപാതം പുണ്ടിമക്കുമാൽ വനരകൻ
 പുണ്യ മണ്ഡാണനം തൽകാമിനിയുമായ്
 നൽക്കുഴപ്പൊന്നതുയലിൽക്കളിയാട്ടമായ്;
 തൽക്കുലമതയോർത്തിഗുഹാഭംഗീക-
 ണ്ടുറക്കത്തുക നല്ല മത്തുതല്പ്തം
 വല്ഗുഹാഭസാരയെ വല്ഗിതം മെട്ടമാ-
 റക്കുപാലപേയം പുഷ്പലം ശോഭിയാ;
 പദ്മരാഗം പതുപ്പിച്ചതുതകാണ്ടതി-
 വിസ്തൃതനീരുമുള്ള നിർമ്മിപ്പതിൽ
 പീയൂഷസാരാംശമീശക്കൊഗ്നം വല്ല
 ഭൂയസാ നദത്തൻ രക്ഷിച്ച മന്ദഗർഭൻ,

കുണ്ഡം—ഭിജ്ഞം
 ... അതാൽ=ഭിജ്ഞം കായവുകൾ ഉതിരും മിക്കവാറു ഉള്ളിൽ
 പക്ഷപാതം=സ്നേഹാതിരോധം=പുണ്യം അപമതിക്കുമായാൽ, ശോഭാലക്ഷ്യം
 തൊഴുലാലിട്ടാണെന്നു കണ്ടു എന്നാൽ പുണ്യം താൽ=കാമനം
 പതിനും കൂടി, നൽക്കുഴപ്പൊന്നതുയലിൽ=നൽക്കുഴ (നല്ല കുണ്ഡം) താകുന്ന പൊ-
 ന്നത്താലിൽ, കളിയാട്ടമായ്=കളിയാട്ടം തുടങ്ങി, സതം സ്തംഭം.

മിഴിപാലം—തൽകുലം=ആ സാരത്തു്, ഗുഹാഭം=ഗുഹാഭം (ഗുഹ-
 തം രതിക്കു), വിഗ്രഹം പ്തം= വല്ഗുഹാഭം (ശരീരാരോളി പല
 മനസ്സിൽ പൊതുവേ ദാർശനിക അത്ഭുതമായ കണ്ണാടി, വല്ഗു
 മാർ=വല്ഗുഹാഭം (ദണ്ഡാഗാമരോഹിതം) തിരസ്കരിച്ചതിൽ പല്ഗിതം
 (ഗുഹാ) തുടങ്ങി വല്ലം, തൽകുലപാലപേയം=ആ തലിളിതം, പുഷ്പലം ശോ-
 ഭിയാ=ശോഭിക്കാൻ പുഷ്പലം, (പുണ്യം) മായ. കാമനം രതിക്കു ദാർശനിക
 പൊന്നുയലാട്ടുവാൻ തങ്ങളുടെ ശരീരം നോക്കി കരിയുവാൻ കണ്ണാടി
 യാണു, പുരയിടിയിട്ടാണു സമയത്തു തുളിച്ചാട്ടുമേൽ അകം പൊഴിയുന്ന ശോ-
 ഭിയാ കവിമുരുക.

സമഗ്രരാജ്യദർശനം—പദ്മരാഗം = ആ മന്ദഗർഭ മന്ദഗർഭം
 പതുപ്പിച്ചു്=പതം, പതുങ്ങി, വിസ്തൃതനീരം = ആശ്ചര്യമേ, നിർമ്മിച്ചു്
 =കുറക്കാതി, പീയൂഷം ശോഭം=ശോഭിക്കാൻ (ശിവ

ആയതേ ദേവിതന്നോഷ്ടങ്ങളെന്തപ-
 ശീയതേ ഭോഭേന മോഹാസ്യചേതസാ.
 മേമത്സ്രവിധി നിജശാസ്ത്രത്തിലുണ്ടതിൻ
 കർമ്മമൂലായിട്ടു മൂകതാമണികളെ
 ദത്താക്കിവെച്ചതുകർത്തൃം ചേർന്നിതു,
 ചിത്തജനനനിയമിതതരം മെഴുതലോ?
 ഭക്തജനത്തിന് ചിത്തനിമിരങ്ങ-
 ഉണ്ണമിപ്പിച്ചിടം മുഖപഹാസകൂടം
 നേതൃകുമ്പുങ്ങളെപ്പുലർത്തിട്ടു
 പെപയേന്ദുദൈവമുദിക്കിത്തന്മാഴിപെത്തുമോ?

നന്ദമിപ്പിച്ചുള്ളതു്; ആയ ചീജ്ജസാരാശം-അമൃതീശൻ സഞ്ജ്, ഭൂതസാ-
 വധിയ, യജ്ഞനായജ്ഞങ്ങളെക്കൂടി, കർമ്മമൂ=സൂക്ഷിച്ചു, മർമ്മൻ=കാൽ.
 ആയജ്ഞ=അതുകൊണ്ടു, മൂലനിത്യൻ=മുഖപഹാസം ചെയ്തു പ്രാപ്തം ചെയ്തതും.
 മേമത്സ്രം.....തന്മാ=മോഹം-മൂലം=മെഴുതി അസംഭവം ചെയ്തതല്ലാത്ത
 ടിയ എന്നതാൽ. അമോഹൻ പദ്യങ്ങൾ അല്ല പരമിപ്പിച്ച അതുകൊണ്ട് സമു-
 ക്ഷണമി അതിൽ മിപനാനമിപ്പിച്ചുള്ള മേമത്സ്രസാരാശി പാനിപ്പിച്ച സു-
 ക്ഷിപ്പു; അതിനൊരാൾ അജ്ഞാതമായ ആമൃതം ദേവായുടേ കണ്ഠങ്ങളെ
 പൊയ്ക്കുന്തു്. മേമത്സ്രവിധി=മേമത്സ്രവിധി പ്രാപ്തമുള്ളതും കൂടാ, നിമിത്ത-
 സ്രുതികൾ=കാൽ പാത്രത്തിൽ, പരമമൃഗ്യമിതി. അതിൽകാൽകളായി;
 =മേമത്സ്രകർമ്മമൂലായിട്ടു, മുഖപഹാസികൂടം=മുത്തമണികൾ, ദത്താക്കിവെ-
 ച്ചതും=ദത്തമുത്തംവെച്ചതു്. ചിത്തജനനൻ=കാൽനല്ലതും, മേമത്സ്രം=
 സാരമൂലം. അമൃതസാരം അമൃതംവെച്ചു സമഞ്ജസ് ആ അമൃതം ചെയ്തുകി-
 ണമോലാം. അതിന്നുപോൾ പാത്രവിധികൾ പ്രാപ്തമല്ലാ, സമഞ്ജസ്സും മൂ-
 ലമല്ല കാര്യമല്ലാത്തമൂലം. ഈ അമൃതീശൻ പാത്രകർമ്മമൂലായിട്ടു
 മുത്തമണികളെ ദത്തമുത്തം വെക്കുകയും ചെയ്തു ദത്തമുത്തകാര്യങ്ങൾ
 നേതൃക്കൾ അപ്രകാശിപ്പിച്ചുകൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. അതിനാൽ "മൂകതാമണികളെ"
 എന്നതുകൊണ്ട് മുത്തമൂലമായിട്ടാണു് ചിത്തം ചെയ്തുകൂട്ടിയതിനെക്കുറിച്ചു
 ഒരു ഗ്രാമീണനും അവതരം അപമുതരി.

മോഹാസ്യം = ഭക്തജനത്തിന് = കർമ്മമൂലം ആമൃതം ചി-
 ത്തം ചെയ്തുകൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. മുഖപഹാസം=ചി-
 ത്തനിമിരങ്ങം. മേമത്സ്രം=മേമത്സ്രം ആയതിന്റെശാലം അസ്സമിപ്പിക്കുന്ന
 മുഖപഹാസത്തിന്റെ കൂടം (പാത്രം), മേമത്സ്രങ്ങളെ=മിഴികളെന്നു് ആയ

കൈരളാ യന്മുഖങ്ങളു കിടക്കുമായ്,
 കൈതവസ്ത്രോത്സമിവിടെയുണ്ടായ് വരാ,
 മാർഗ്ഗമേറിയാൽപ്പരമുരുളമെ-
 ന്നൊത്തവരതർക്കോസ്പ്രാപദേശോത്സമാൽ
 പാഞ്ചവല്ലു തീരാത്മിസന്തോഷേണ
 പാഞ്ചിപപുത്രാ നന്താത്മിമോഷത്തിലും,
 ശേഷം പലക്കി സന്തോഷമകിൽ കപവി-
 നന്താഷണം രോഷമല്ലേഷണാശാലിനാം
 ഇരഷവില്ലീകരകൊണ്ടേഷണിയിങ്ങനെ
 ദൂഷണായ സന്താം ദോഷമേഷണങ്ങളുളാ?

ഇല്ലമായിട്ടില്ലെന്നർത്ഥം. 'അർദ്ധാദ്യമ'വിശ്വാദിയിൽ സംശയസംഭവിക്കുന്നു. അറിയിപ്പിക്കാൻ 'ഓരോരും വാക്യങ്ങളെ പ്രസ്താവിക്കിയിൽ പറഞ്ഞാൽ പറ്റുമെന്നുവരുമെന്നു.

കൈരളം—കൈരളം താഴെനിൽക്കുന്നതായ്=കൈരളം
 നെ. ഇങ്ങനെയൊരു പദത്തിലായി, കൈരളം എന്ന പദം ഇതിൽ
 കൈരളം ഇല്ലാ (ഗ്രാമീണ) ഉണ്ടാകയില്ല. മാർഗ്ഗം എന്ന പദം
 പാഞ്ചവല്ലു എന്ന പദത്തിൽ=അർദ്ധാശ്വത്തിന്റെ ഉപയോഗം
 ത്തിലുള്ള ഉദ്യമം-ഉപയോഗം-നിമിത്തം. മാർഗ്ഗമേറിയാൽ ഹോരം ഉദ്യമം
 -തറിയുന്നതിനുള്ള സ്വഭാവം-എന്ന വിവരിക്കുന്നവയാണിവിടെ കൈരളം.
 "ഓരോരും പരിശുദ്ധത" എന്ന് അർദ്ധാശ്വത്തിൽ പറയുന്നു. നീതി നട
 ത്തുറന്നതിൽ അതിമാർഗ്ഗം കാണിക്കുന്ന രാജാവിന്റെ അന്തർദ്വേഷത്തെ
 നന്നായിട്ടെ പ്രകൃതം. അതിനാൽ അതിമാർഗ്ഗം കാരണം കൈരളം ഇങ്ങനെയൊരു
 പാഞ്ചവല്ലു എന്ന പദത്തിൽ=പാഞ്ചവല്ലു എന്ന പദത്തിലും=പാഞ്ചവല്ലു എന്ന പദത്തിൽ
 -പാഞ്ചവല്ലു-പാഞ്ചവല്ലു-കൈരളം തീർത്തതായ അർദ്ധാശ്വത്തിലുള്ള
 സന്തോഷം കൈരളമായിട്ട് നന്താത്മിമോഷത്തിൽ അന്താത്മ നന്താത്മം
 ആർത്തം മോഷണം ചെയ്യുന്നതിൽ - അപമാദിക്കുന്നതിൽ - അപമാദം ചെയ്യ-
 താമസിച്ചുപറ്റും. കൈരളം നന്താത്മിമോഷവും ചെയ്യുന്നതായ്.
 ശേഷം പലക്കി സന്തോഷമകിൽ കപവിനന്താഷണം രോഷമല്ലേഷണാശാലിനാം=രോഷം പലക്കി സന്തോ
 ഷമാണത്തിൽ ചിലക്കുള്ള രോഷണം ചെയ്യുന്നതു് ഏഷണാശാലികൾക്ക്
 (ഇല്ലാത്തവർക്കു) രോഷമല്ല, ഇഷ്ടമില്ല=സംശയമില്ല, ഇഷ്ടമില്ലാത്തതു്=
 ചേർക്കുകയോ, ഏഷണി=മോഷം ചെയ്യുന്നവർക്ക്, ദൂഷണായ സന്താം
 =സന്തോഷമുള്ള ദൂഷണത്തിന്നു സന്തോഷമുള്ള ചേർപ്പിക്കാൻ വേണ്ടി)

ഭൂഷണകലിണമേവാഹ്വസ്യമേതേ
 പാഷണ്ഡസംസാരം ഭീഷണി ചൈതലഭരോ?
 ഹരേരേവൈതവനൈസത്യപമഞ്ജരി
 പേശ്വമേതേതകമേതുമനയമുദോ?
 നീവാസുരയുഥകാലംസയങ്ങളോ?
 ഇരശാനകാലധൂഷണുപാശങ്ങളോ?
 ആദ്യം പതുർത്ഥം പര്യന്തം പൂർത്തമാ
 നാസമയാ മനരതിജ്ഞാതകാലപ്രദം
 പാണിതലം മൃഗശരണതലാഹ്ലവി-
 വീണാവിമാവണപ്രീതികവിഷ്ണുപാ-

ശിഷ്യമാണങ്ങളോ—പാഷണ്ഡം വരാത്തോ? ഭാഗ്യവാതി ഉണ്ടു്കരു. നന്മത്തിന്നു
 മോഹനം ചെയ്തതും ചെയ്ത കേടുകൾ നശിക്കത്തക്ക തണുപ്പാർവ്വത്തി
 ന്നതില്ലവായാൽ ഉള്ളതെന്നും വിവാഹവും മോഹനം മോചകമല്ലെന്നും തങ്ങളു
 ളുടെ പ്രവൃത്തികൾക്കു് അപരാധ് പരകയാണെന്നു് ഏതെന്നും. ക്രിയയാൽ
 കൃത്യമായവനെന്ന നിർദ്ദേശമേ അർത്ഥമാം. ഭൂഷണം മനോ-
 ഭൂഷണങ്ങളായ കലകളാൽ ഉപകരിച്ചുകൊണ്ടു് മോചനം അതായതു് വിചിത്രം
 എന്നു് സ്മരിക്കണം. പാഷണ്ഡസംസാരം—പാഷണ്ഡംകാലമുട (നാസ്തികത്വം
 തുടങ്ങി സംസാരിക്കുക)—പാശമെങ്കിലും, ഭീഷണി—മൃഗശരണതലം കൈകൾ
 അലയ്ക്കുകയെന്നുള്ളതും പരകമുട മറ്റൊന്നു് സ്മരിക്കുന്ന നാസ്തികത്വവിചിത്രം
 ഉപപ്രാപ്തവാക്കുകയാണെന്നു് ഏതെന്നും. സാധാരണമായ ഉദ്യോഗമു
 കൾക്കു് പാഷണ്ഡം മോഹനംവന്നിരിക്കുന്നു. മോഹ
 വാണിരിക്കുന്നു. വകയായ ഒരു കോസത്തുടക്കം പേശ്വമേതേ (പേരിയുള്ള)
 പേശ്വമേതേതകമേതുമനയമുദോ? (പേരികളാണു് കാലമുട) ആണെന്നു് ഏതെന്നും.
 നീവാസുരയുഥകാലംസയങ്ങളോ—നീകാലംവെച്ചു് അയ്യന്മാരുടെ ജ്ഞാനം
 കൃത്യമെന്നു് കാലത്തിനായും കാലംകൾ മറ്റൊന്നുമായും ഇവയെല്ലാംകൂടും
 ആണെന്നു് ഏതെന്നും. ഇവയെ അല്ലെങ്കിലുംകാലം
 വാങ്ങുന്ന കൃത്യമെന്നു് കാലമുട! ആദ്യം പര്യന്തം
 —ആദ്യത്തെയും നാശമാക്കുന്നതും പൂർത്തമാക്കുന്നതായുള്ള മാർഗ്ഗം, മോക്ഷം ഇവ
 യെ കൊടുപ്പാൻ കൺ; ആസമ പ്രദം—കാലമുട ആസമാനാദൃ
 ശ്വകി മോക്ഷം കാലം ഇവയെ നൽകുന്നതാകുന്നു.

പാശനിതലം —പാണിതലം—ഉള്ളതുകൾ, ഉപ—മനമുള്ളതു്, മോഹനം
 മോഹനം—മോഹനതലം (ഉള്ള ചുവന്നവ) ആയ മോഹ

ബ്രഹ്മജ്ഞാതൃസ്യാ മഹേശ്വരേ ജ്ഞാതൃസ്തം
 ശബരമൈവമിതി പാമിയാധിക്യവും
 അഭാമിമുന്വദം നിഖിമ്പക്കോതിനാവും
 കമ്പവും തദ്രിപുസമ്പദാം മത്സരാൽ
 മുന്വദാഭവൈട്ടി ജ്ഞാനാരംഭേന
 സമ്പദാതം പടിപ്പിച്ചു കവേര ഇതു
 നിഷ്കർഷാഭേന പെട്ട പണി ഭൂശം
 മുഷ്ടിമിശ്രമ്യയഷ്ടി ടിതംപ്രതി;
 പാട്ടു മിതെന്നിട്ടു മട്ടലർബാണനം
 നട്ടിതാതോ യഷ്ടി കോമാവഹീതിഷാൽ?

തിരി കളിക്കുന്ന മരണമെന്ന മിശ്രമതിന്റെ തത്ത്വമതികേവലമു മഴകാകും ആണെന്നു തോന്നും. ബ്രഹ്മവും മർദ്ദവും മേലും താഴെയും.

കവങ്ങൾ — ബ്രഹ്മൻ = ബ്രഹ്മവിൻ, ആത്മസ്ത്വം = ജീവിതകാലം, മഹേശ്വരം = ശിവൻ, തേജസ്ത്വം = വിജ്ഞാ, അബാഹവമിതി = അമർ (കാമൻ പ്രയുക്തനായവനായിട്ട് അബാഹവനെ കൊന്നുവെട്ടാം. ആധിഭ്യം = ആധിപത്യം, അഭാമി = പമ്പൽ = അഭാമി. ഇന്ദ്രൻ = മുന്വദായ മേലുകൾക്ക്, ഇതം = ആനന്ദം, മത്സരം, മഹാ = വിനാശം = ഇളക്കം, തദ്രിപുസമ്പദാം = അറുത്തു - നിഖിമ്പത്തട - വിപുലമുട സമ്പത്തുകൾക്ക്, മത്സരം = മത്സരം = മേലുപരിട്ട്, മർദ്ദപട്ടം = മർദ്ദിപ്പിച്ച്, മൈവദ = മൈവദി, ഭൂശേനാ = ദായ = ജ്ഞാനാരംഭത്തിന്റെ - ഭൂമിപ്പാനാരംഭിക്കുന്നതിന്റെ - സമ്പ്രദായം, പടിപ്പിച്ചു = മെണ്ണിലെഴുതി, കവേരഇതു = ഇതക്കൂടെ കവങ്ങൾ. ഇതക്കൂടെ കവങ്ങൾ ബ്രഹ്മവിൻ ആത്മസ്ത്വം ശിവത തേജസ്ത്വം കർമ്മ മൈവദിയാവും ഇന്ദ്രാദികൾക്ക് മത്സരവും മേജ്ഞാസ്ഥിപ്രദാക കമ്പവും മുമ്പുതന്നെ പട്ടി, തമ്മിൽ തമ്മിൽ മത്സരത്തോടുകൂടി കൂടിച്ച് “ഇതാ, ഇങ്ങനെയാണ് ഭൂമിക്കുക” എന്നു പറഞ്ഞിട്ടു. കവങ്ങൾ തമ്മിൽ തീർപ്പി വെച്ചതാവാൻ ഇട തിരുത്താതെ തന്നെ ബ്രഹ്മൻ ആത്മസ്ത്വ മുന്വദായം പേരുകവാൻ തുടങ്ങിയതിനാൽ കവങ്ങൾ തമ്മിൽ മുമ്പിടുന്നതിൽ ഭൂമി എന്ന വീതി കാട്ടിക്കൊടുത്തു പടിപ്പിച്ചുവോ എന്നു തോന്നമെന്നുപ്രമർശിച്ചിരിക്കുന്നു.

മർദ്ദം = നിഷ്കർഷാഭേന = കഠിനമായ കമ്പംകൊണ്ട്, പെട്ട = എന്താവും പണിപ്പെട്ടു, മുഷ്ടി = യഷ്ടി = മുഷ്ടിനിതം (കുരു പിടിയില്ലെടുത്തു) ആരു മദ്ധ്യയഷ്ടി (പ്രശസ്തനായിരിക്കുന്ന മദ്ധ്യമം). മിനം

ശ്ലാഘകപുണ്യകരംബപുഷ്പോദ്ഗതം.
 കരംബമേബാതിതംബബിംബം മൃതം;
 വരമ്പരമ്പനിതൻപദപീടണം
 പൊൻപടമാം പ്രതിനീരയം ബന്ധിച്ചു
 രമ്യ കാഞ്ചീമണിപ്പൊന്മതിലും വെച്ചു
 ധർമ്മശാസ്താർത്ഥിമായ്ക്കുപാർത്താൻ മഹേശ്വരൻ.
 കരംബമിതൻതൂട സമ്പന്നശൈത്യം-
 മൻപൊട്ടകണ്ടിട്ടിളംപെട്ടു പിൻപെട്ടു

പ്രതി=ഒരു പദം അഥവാ, പൊട്ടു ടു=ഇതു പൊട്ടിക്കുന്നു മിക്കാതിട്ട്,
 മട്ടയർബ്ബം=മട്ടയർ അതായതു മറ്റേതെങ്കിലും മറ്റു ബാണമെന്നാൽ, കാരാൻ.
 നട്ടിതം.....തിടയ്ക്കൽ=അതായതി എന്ന തിട-പ്രദേശത്തു് അട്ടി-മുറ
 ന്നാകാൽ- നാട്ടിയൊ എന്നു അർത്ഥം. അതിനുമുമ്പായി മട്ടയം അഥവാ സാറി
 കോത മറ്റൊരു പട്ടം. അതു പൊട്ടിപ്പോകുന്നു കയ്യിൽ കാൽമേൽ മോക്കാവ
 ഹിപ്പാമോർ മറ്റേതെങ്കിലും എന്നു അർത്ഥം.

നിതംബം—ഇപ്രബന്ധം നിതംബം എന്നു് അർത്ഥം. നിതംബം എന്നാൽ
 =പുറംതാൽ (കനത്ത) അംബാതിതംബബിംബം (അംബികയുടെ നിതംബ
 പ്രദേശം) ശ്ലാഘകന്റെ അതായതു് മിക്കാൻ (നി + അംബിക) പുണ്യമാക
 ന്ന കരംബത്തിന്റെ (കരമ്പിന്മേൽ) പുഷ്പോദ്ഗതിക്കു (പുഷ്പോദഗതിയിൽ)
 അംബുദം (മേഘം) ആണ്. കരമ്പു വെള്ളമുപിചാത്ത പുഷ്പം. വരമ്പര
 ബൻ=വമ്പനായ പുമ്പയൻ, ഇടത്തൻ നുംമൂലം (നിതംബം) മേൽ
 പദപീടണം എന്നു് വിചാരിച്ചു്, പൊൻപട ബിളം=പൊൻപട
 (പൊൻപട) ഇതുകന്ന പ്രതിനീര (കിരണ്ണീര—‘പ്രതിനീര’ എന്നാൽ) എ
 ന്നതാണു് കെട്ടി. രമ്യ വെച്ചു=രമ്യമായ കാഞ്ചി (അരക്കാഞ്ചി) ആക
 ന്ന മണിപ്പൊന്മതിൽ-അപ്പം പൊന്മക്കോണ്ടുള്ള മതിൽ-കെട്ടി. ധർമ്മ
 ശാസ്താർത്ഥി=ധർമ്മശാസ്താ ആർത്ഥി എന്നു് വിചാരിച്ചു്, പുരസ്കാരമഹിമ
 നെ=മഹിമയെ കാത്തുകൊണ്ടിരുന്നു. ധർമ്മശാസ്താർത്ഥി കളിപ്പൊന്മയും
 അതിലൊക്കെയും പീടൻ പുറം മതിൽ കെട്ടിയ പടവീഴ് പൂക്കു ശബ്ദമെന്ന
 ചാത്തുകൊണ്ടിരിക്കും. കാൽ മൻതംബാത്ത പടവീഴ്ക്കി സമയം പാർത്തിരി
 പ്പായി എന്നാൽ. “ഇപ്രബന്ധം” ഇത്യാദിയിലും ഇതിലും അലങ്കാര രൂപം.

മൃതംബം—അംബിക മൃതം=സമ്പന്നശൈത്യമെന്ന (അത
 ന്നും ധാരാളമുള്ള) അംബികയുടെ തൂട, ഇളംപെട്ടം=താണിട്ട്, പിൻപെട്ടം=

വമ്പനം കയ്യിച്ചു തൺപെട്ടു പുൺപെട്ടു
 തൂമ്പിക്കരഞ്ഞം വിതൂമ്പിക്കരവതും
 ചെമ്പൊൽക്കളി തൊട്ടുവാൾപ്പൊളിവതും
 തോടോ! തിമ്പ! പെട്ടു കിംകപാലനും ബുദ്ധവ?
 ആബുതുളുമെന്തു പറയുവു! ജാനകാൾ
 ചെട്ടിയുണ്ടു തട്ടുതിനാ പറഞ്ഞതിൽ,
 ആതുയിക്കുന്നാൽവരും കൊടുപ്പതി-
 നെന്നുപെട്ടുപുണ്ണി മണിപ്പെട്ടുപുതലുമാ?
 അക്കണ്ണമാലിണ്ടിയ്ക്കുപിംകനും വാഴ്ത്തും
 ചിത്തേന വന്നിടംപുക്കനേനും ഭിയാ

പിൻവാണി, വമ്പനം=വമ്പുപാണി, കയ്യിച്ചു=വിറച്ചു, തൺപെട്ടു=തണുത്തു,
 ഉതിരുകെട്ട്, പുൺപെട്ടു = ഗുണപ്പെട്ട്, തൂമ്പിക്കരഞ്ഞം = തൂമ്പിക്കരക്കരം,
 വിതൂമ്പിക്കരവതും=വിടമ്പിക്കരയുണർത്തും, ചെമ്പൊൽക്കളി=ചെമ്പൊളിവാരം,
 തൊട്ടു, വതും=തൊട്ടാൽ പിടയുന്നതും, തോടോ തിമ്പ=തിമ്പ തിമ്പ
 പെട്ടു=വളരെ, കിംകപാൽ=ഏതു പലതും, അഥം ബുദ്ധവ=അന്തർ പറയുന്ന.
 തൂമ്പിക്കരക്കരം ചെയ്യുന്നതും (അപ്പോൾ പൂർവ്വപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതും) വാഴ്ത്താൻ കൈ
 ന്നാൾ ചൊല്ലിയതും സമാധാനികൾക്ക്, അതിനു മുമ്പു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടെ
 ത്ത കണ്ഠാഭായ മന്ത്രാദികളുടെ അർത്ഥം അറിയുവാൻ കഴിയുന്നതും അത്
 ന്നാൾ, തൂമ്പിക്കരക്കരം വർണ്ണനകളും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടെ ഉദയക്കരക്കരം
 അപകൃഷ്ടങ്ങളാണെന്നു കാണാം.

ജാനകാൾ — ആബുതുളുമെന്തു പറയുവു = ആബുതും പറയുന്നതല്ല,
 ചെമ്പൊൽക്കളി=ചെട്ടുകൾ, ചെട്ടു, അതിൽ=അവയുടെ
 ചരിതത്തിന്റെ പ്രസ്താവത്തിനുള്ള; ആതുയിക്കുന്നതിൽ (അനുഷ്ഠാനത്തിൽ) നല്ല
 യോജിപ്പുണ്ട്, ആതു, മല്ലായ=
 ആതുയിക്കുന്നവർ നിവൃത്തിയാവാൻ കൊടുക്കുവാൻ (അല്ലെങ്കിൽ) നി
 വൃത്തിയാക്കുന്നതുപോലെയെന്നല്ല ജാനകാൾ എന്നതു് "ആതുയിക്കുന്നാൽ"
 ഇതുവിവാഹകൃത്യം ചെയ്തപതിക്കുന്നു. 'ചെട്ടിയുണ്ടു' എന്നു തുടങ്ങുന്ന
 വരി അനുഷ്ഠാനം, ഉൽകൃഷ്ട അവസ്ഥയും.

കണ്ണമാൽ — കണ്ണമാലാഭം=മുഴക്കംകൾക്ക്, ഉദയനം വാഴ്ത്തും
 =ഉള്ളിൽ മനസ്സിലാക്കൽ, ചിത്തേന=വെർത്തിൽ, തൂമ്പിക്കരക്കരം=മുഴക്കം

ബുദ്ധതസ്യാഭി ഏവ്യവനാത്മിതം
 തുച്ഛവിഷ്ണോർഭയം തച്ഛിരോപാസിതം
 വജ്രമല്ലെന്ത വജ്രമല്ലെന്തമരി-
 പ്പുണ്ണമെന്തെന്തെന്നിയിട്ടു പാദപദേ
 ഉച്ഛിഷ്ടസ്തോഭ്യതത്ത്വം പ്പുണ്ണമല്ല-
 ത്വം പ്പുണ്ണമെന്നെന്നെന്നെന്നെന്നി
 വിശ്വം തണുപ്പിച്ചു വിജ്ഞാനമാക്കിനാ-
 മ്യാപ്താസവും വന്ന നിരന്തരം തദാ.

ന്ന നമ്മുടെയുടെ സഭയിൽ-മദ്ധ്യപദം പുണ്ണമെന്നാൽ ചോദ്യപരിചയം
 ഇതിനോടും ദേവിയോടും ഇതിന്റെ വചനം. ഇതി=ഇതികൾ, അപ്പു
 തസ്യാഭി-മേൽത്തന്നിരിക്കെ, ഉച്ഛിഷ്ടമെന്നാൽ-ഉച്ഛിഷ്ടമെന്നാൽ അതിക
 രൂപമെന്ന, തുച്ഛവിഷ്ണോർഭയം=മേൽത്തന്നിരിക്കെ, തച്ഛിരോപാസിതം
 =അതിന്റെയുടെ വജ്രമല്ലെന്ത വജ്രമല്ലെന്തമരി (അപ്പുതസ്യാഭിയുടെ
 വിശ്വംതന്നെ, വജ്രം.....പിച്ച്=അതു വജ്രമല്ലെന്ത മരിച്ചി എന്ന
 പദം ആയിച്ച്, അല്ലപദം.....പദം.....പദം.....പദം.....പദം.....
 പ്പുണ്ണമെന്നാൽ പാദപദത്തിൽ (അതിനോടും) അതിയിച്ച്, ഉച്ഛിഷ്ടം.....
വിണ്-ഉച്ഛിഷ്ടസ്തോഭ്യതത്ത്വം എന്നും ഉച്ഛിഷ്ടം ഉച്ഛിഷ്ടം
 (പാദപദം) തച്ഛിഷ്ടവിഷ്ണോർഭയത്തിന്റെ (ഇതി=പുണ്ണമെന്നാൽ) വി
 ശ്വം അതിന്റെ അല്ലെന്ത അല്ലെന്ത അല്ലെന്ത അല്ലെന്ത അല്ലെന്ത
 (വജ്രമെന്ന) കൊണ്ടു മുന്നോട്ട് (അല്ലെന്തമെന്ന) ആദ്യം പാദപദം സഭയിൽ
 സഭയിൽ. വിശ്വം=പാദപദം, തണുപ്പിച്ചു=അപ്പിച്ച്, വിജ്ഞാനമാക്കി
 നാൽ=വിജ്ഞാനം (സഭയിൽ) ആയി, അപ്പം..... - അ
 =അപ്പം നിരന്തരം-മേൽത്തന്നിരിക്കെ-അപ്പം പാദപദം വന്ന. ചിലതു ത
 അതിൽ അതിന്റെ അന്ന അന്നമിരിക്കുന്നമെന്ന ദേവിയുടെ അപ്പംകുറി
 പ്പാദം ദേവി സ്വകർമ്മം അപ്പംകുറി സഭയിൽ സഭയിൽ അപ്പംകുറി
 ത്വം അതിൽ അതിയിരിക്കും, അന്നമെന്ന ചിലതു കിട്ടുന്നതാൽ 'മുല്ലാ
 ദവും സഭയിൽ പാദപദത്തിന്റെ സഭയിൽ അപ്പംകുറി ചെയ്തു. അപ്പം ദ
 വകർമ്മം അപ്പം പാദപദം. [ഉച്ഛിഷ്ടമെന്നാൽ നിരന്തരം ഉച്ഛിഷ്ടമെന്ന
 ത്വം കവിപ്രായാശ്ചിത്തമെന്നാൽ അതു പ്പുണ്ണമെന്നാൽ അപ്പംകുറി
 അപ്പംകുറി ചില ആവശ്യമെന്നാൽ അപ്പംകുറി.]

അപ്പുറം പാക്കിലോമൽപ്പുറകാലതാ-
 മപ്പുറം അപ്പുമാറത്തുതാകാരമത്"
 മൊൽപ്പുറം കല്പകനൽപ്പുതുപ്പുതാ-
 പ്പുൽപലാശങ്ങൾക്കു നിശ്ചിതമാരമം.
 ഉൾപ്പരിവാരയ്ക്കായ ശുഭാശുഭവികൃതി-
 ലപ്പിതമഗ്രേ സമുല്പന്നകൗതുകം
 ശില്പിനാ വിശ്വസ്യ പുഷ്പബാണേന വാ-
 സൽപദ്യതാമരനൈപ്പത്തുബദ്ധിത-
 താപ്പുമാരയോപ്പവും ശില്പവും കല്പിച്ചു
 ദീപനചന്ദ്രിത താല്പര്യശാലിനാ.

പുറവടി - അപ്പുറം പാക്കിൽ = അധിഷ്ഠനാണു് നോക്കിയാൽ, തൽപുറംകാൽ = നല്ല പുറകാലാൽ. അത് + തെളുപ്പം = അർത്ഥമാർഗ്ഗമുതലാകാമത് = അത് തെളുപ്പനാണെന്നായിരിക്കും. മറ്റൊരു അർത്ഥം = അത് തെളുപ്പം, മൊൽപ്പുറം = നിശ്ചിതമാരമം = പൊൽപ്പുറം (കിർത്തിയുള്ള) പുറകുവശത്തുവെച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന പൊൽപ്പുറം അർത്ഥം (പൊന്നിത്താലി) നിശ്ചിതമാരം (പ്രതിഷ്ഠിതമാകിലാണു്, അതില്ലാത്തതു്) ആണു്.

അശുഭവികൃതി - ഉൾപ്പരി..... മലിതം = ഉൾപ്പരി (ഉൾക്കൊള്ളി) ആറുള്ള പലതരം വിഷയമലിതം, അപ്പിതം അഗ്രേ = അഗ്രത്തിൽ അപ്പിതം പ്പുറ്റ്, സമുൽപന്നകൗതുകം (ക്രി. വി.) = സമുൽപന്നമായ (ഉദാഹരണം) കൊള്ളാത്തതാക, ശില്പിനാ വിശ്വസ്യ = വിശ്വസനീയൻ ശില്പിയാൽ വിശ്വകർമ്മനാവിനാൽ) വ്യക്തമാണെന്ന വാ = അല്ലെങ്കിൽ പുറംനോക്ക (അപ്പിതം എന്നതിന്റെ കർത്താവ്) സമുൽപന്നം..... അധിഷ്ഠിതമാകുവാൻ അനുവാദം (പുണ്യ) ഉൾക്കൊള്ളുന്ന പക്ഷമായി ഭവിച്ച്, അതാപ്പുതാത് = അതാപ്പുതാമരി, മൊപ്പുറം പ്പിച്ച് = അപ്പുതാത് ശില്പിനാവിഷയം, മീലനപരിതം = പലവിധമെന്ന നഖസമുൽപന്നമായിട്ട്, അൽപവൃശാലിനാ = അൽപവൃശാലി (കുഞ്ചുവിശാലിനാ) വിശ്വകർമ്മനാ അല്ലെങ്കിൽ കർമ്മാലയൻ പുണ്യപരിവേഷം വെക്കുന്നതായി ഭവിച്ച് ഉല്പാദിത അദ്ധ്യാത്മപുണ്യ വിഷയമുള്ള അഗ്രങ്ങളിൽ സമുല്പന്നമാണോ ഭവിയുടെ നഖങ്ങൾ എന്നർത്ഥം.

കണ്ഠാകുത വഞ്ചിപ്പു മഞ്ചാകിതഞ്ചാക-
 മഞ്ചാകത ഇഞ്ചാകമാം ചാപി ബന്ധു ക-
 പ്തഞ്ചാഭിമാനഞ്ച സഞ്ചാരവേലാസു
 സഞ്ചാരസൗകര്യമഞ്ചാദു രേഖയു
 തഞ്ചന്ന തൃഷാൻതതാം ചാതലാവഞ്ച-
 മഞ്ചാർജനാചെഞ്ച സഞ്ചിപ്പുനചാ
 കഞ്ചാതജാതിക്ക നെഞ്ചാകെ ദ്രവകിപ്പു
 പിഞ്ചാതപന്തുപുചഞ്ചാനതിജ്ജ-ഛം
 ശിഞ്ചാനമഞ്ചിരമഞ്ജ്ജുസപനകകാണ്ടു
 തൻചാഴു താനെ തുനിഞ്ഞാലതു തായം.
 ഏനാകിൽ നന്നായി നിജാപലം നാസ്തി
 തൻനേത ചെന്ന്ചാലസന്ദോമമേവനം

ഇതു ശ്ലോകം—കണ്ഠാകുത=മുടക്കുത, വഞ്ചിപ്പു=വഞ്ചിക്കുക, മഞ്ചാകിത=മഞ്ചാകിതം, മഞ്ചാകത=മഞ്ചാകതം, ഇഞ്ചാകമാം=ഇഞ്ചാകമാം, ചാപി=ചാപം, ബന്ധു=ബന്ധു, കപ്തഞ്ചാഭിമാനഞ്ച=കപ്തഞ്ചാഭിമാനഞ്ചം, സഞ്ചാരവേലാസു=സഞ്ചാരവേലാസു, സഞ്ചാരസൗകര്യമഞ്ചാദു=സഞ്ചാരസൗകര്യമഞ്ചാദു, രേഖയു=രേഖയു, തഞ്ചന്ന=തഞ്ചന്ന, തൃഷാൻതതാം=തൃഷാൻതതാം, ചാതലാവഞ്ച=ചാതലാവഞ്ച, മഞ്ചാർജനാചെഞ്ച=മഞ്ചാർജനാചെഞ്ച, സഞ്ചിപ്പു=സഞ്ചിപ്പു, പുനചാ=പുനചാ, കഞ്ചാതജാതിക്ക=കഞ്ചാതജാതിക്ക, നെഞ്ചാകെ=നെഞ്ചാകെ, ദ്രവകിപ്പു=ദ്രവകിപ്പു, പിഞ്ചാതപന്തുപു=പിഞ്ചാതപന്തുപു, ചഞ്ചാനതിജ്ജ-ഛം=ചഞ്ചാനതിജ്ജ-ഛം, ശിഞ്ചാനമഞ്ചിരമഞ്ജ്ജു=ശിഞ്ചാനമഞ്ചിരമഞ്ജ്ജു, സപനകകാണ്ടു=സപനകകാണ്ടു, തൻചാഴു=തൻചാഴു, താനെ=താനെ, തുനിഞ്ഞാലതു=തുനിഞ്ഞാലതു, തായം=തായം, ഏനാകിൽ=ഏനാകിൽ, നന്നായി=നന്നായി, നിജാപലം=നിജാപലം, നാസ്തി=നാസ്തി, തൻനേത=തൻനേത, ചെന്ന്ചാലസന്ദോമമേവനം=ചെന്ന്ചാലസന്ദോമമേവനം.

മഹാനാഭോടുള്ള ജഗന്നാഭികാരുണ്യ-
സൗമന്ദ്യസമ്പന്നതമനസ്സാർത്ഥം.

വന്നോരു യൗവനം തന്നോടനുബന്ധം
സന്നാഹമീദൃശം നന്നായ്ത്തുടന്നാകാം
ഏകാഭാസാവസ്ഥയെന്നായി കെട്ടമോര-
“മൃഗമൃഗമംഗവിന്യാസമന്തികേ
അസ്ത്രമമേ! ചിരം നാമിതുനേട-
തിനോടു വന്നാതു താങ്ങു പാഷണ്ഡ-
നൊന്നാകലികളെന്നാരുനും പൊക്കി-
യെന്നാലടിക്കുന്നെന്തുഗതിയെന്നു

കിമരു, കണിമരു, ചെമ്പരണിപ്പൂവ് ഇവയുടെ അഴകു തട്ടിപ്പറിച്ച് മൗര
ജാത്യസ്ത്രപകങ്ങളായ അലോര കർവകളാകൂട്ടി സന്നിക്കുന്ന മേവിയുടെ
കാൽക്കലം, വാവണ്യമുള്ള പെരുപ്പിയെടുത്തു കൊണ്ടു നടന്ന്, പീലിക്കുകൾ
പോലെയുള്ള അമൃതപ്പൂക്കൾക്കെല്ലാം അപകൃദ്ധാകി, മീലനിക്കൊരില
ക്കൊണ്ടു തന്നെത്താൻ പുകയ്ക്കുന്നവരിൽ അതു സ്വയം വരുന്നതാണ്. ആ
ശ്വാഭാവിതം, അവസരമൊന്നു മാത്രം പാശ്വത്തിൽ മോക്ഷമില്ല. “ആത്മപ്ര
ശ്ലേഷം മോക്ഷം തഥാത്മോപദേശിനീ” എന്നീയുക്തവചനം. ചെറുനാൾ
മോക്ഷം എന്നാൽ അത്മോപദേശം എന്നാൽ അത്മോപദേശം എന്നാൽ അത്മോപദേശം
ഇവയെക്കൂടി സംഗ്രഹിച്ചു പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ സമുദരി അതായത് പാ
ശ്വാഭാവിതം അവസരമൊന്നു മാത്രം പാശ്വത്തിൽ മോക്ഷമില്ല.

യൗവനം ആരംഭിച്ചുവെങ്കിലും കെട്ടമോരമുണ്ടായ
പാശ്വതി വിട്ടില്ലെന്നു പറയുന്നു. വന്നോരു യൗവനം
... .. സന്നാഹം എന്നു വന്നുകിട്ടിയ യൗവനം അന്നാത് മേലോ
ത്തോളം ഇല്ലാത്തതുകൊണ്ട് സന്നാഹം (തീരം, മണ്ഡപം) തുടങ്ങിയവയല്ല.
എന്നാൽ മോക്ഷം കെട്ടമോരം, ഇതി പുനാൽ ആവൃതം ചെറുനാൾ
നാൽ എന്ന് എന്നു വിചാരിക്കേണ്ടതാണ്. ചെറുനാൾ മോക്ഷം ആവൃതം ചെറു
നാൽ എന്നാൽ അത്മോപദേശം അത്മോപദേശം എന്നാൽ അത്മോപദേശം
വിശ്വസം വെച്ച്, എന്തിന് എന്നാൽ എന്തിന്, അത്മോപദേശം അത്മോ
പദേശം എന്നാണ്. ചിരം മോക്ഷം കെട്ടമോരം ഇങ്ങനെ സമം. ഇങ്ങനെ
... .. മോക്ഷം എന്നാണ് ഇത് അത്മോപദേശം എന്നാണ് (ചിരനായ യൗവനം)
വന്നു ചെറുനാൽ, ആരംഭിച്ചു എന്നാൽ ഇല്ലാത്തതുകൊണ്ട്, എന്നാൽ

നന്നായതരംചെയ്തിരിക്കുന്ന വിശേഷംവെ-
 ന്നൊമ്പതിത്തൊന്നയത്യാഗ്രഹി" മെന്ന
 സന്താപഭാഷിതം കന്തായിതം ചെവി-
 ക്കണേരമോകർണ്യ വിന്നാപി ചാർച്ചി
 "വന്നവനിന്നിവന്തപഹം ചെയ്തതു
 നിന്നൊക്കെല്ലെന്നാക്കേ നിന്യയും വിധയ
 നിന്നെ തൊന്നൊരേ നിഷ്ഠയും കൈവിടാ
 വിന്നതയ്ക്കൊന്നെടോ! ഹരത തേ ബന്ധ" മെ-
 ന്നന്തരംഗം തിങ്ങപ്പിച്ചു സാന്തപാമൃതൈ-
 സ്സന്തതമന്തികേ വല്ലഭിപ്പിഞ്ചുതീ
 താതു നോ മുഞ്ചതീ പോരുകാരം ച തം
 ജാതഗംഭീരതാ താതസംഭാവിതാ
 പ്രീതസർബ്വസ്വതാ സ്ഫീതനാമാഗ്രതാ
 മാധുരീച്ഛിതാ മാതൃഭിക്ഷ്യാഭിതാ

എന്റെ വാസംഗാനം, പൊക്കിയെന്നാൽ=ചളവെങ്കിൽ, അഗ്രഹി-
 താഗ്രഹം, ഇന്നൊന്നൊന്ന, എന്നൊമ്പതിത്തൊന്നയത്യാഗ്രഹി=അധ്യായം
 ഗ്രഹി (അഗ്രഹിനതിൽ ഉൾപ്പെട്ട) ആൽ അൻ എട്ടു പൊതുവെ. ഇവയൊക്കെ
 കൈകൾവെക്കം. സന്താപഭാഷിതം=സന്താപം, കന്തായിതം ചെവിക്ക്
 =ചെവിക്ക് കന്താപാപംവെക്കം താക്കിതവിശേഷം, ആർക്കു ച=ആർക്കു,
 വിന്നാപി=അപ്പിച്ചുവെക്കിലും, ചാർച്ചി=അപ്പി, "വന്നവൻ" ഹരത മുതൽ
 ചെക്കൊന്നൊക്കെ പാർച്ചി=വെക്കം. നിന്യയും വിധയം=വിചാരിക്കുമ്പോൾ,
 നിഷ്ഠയും=നിഷ്ഠയും, കൈവിടാ=വെടിവെക്കിട്ടു, വിന്നതയ്ക്കു=അതിന്റെ,
 ഹരത=കളവാ, കേ=നിറയ്ക്ക, ബന്ധം=അറയ്ക്ക, "ഹരത തേ ബന്ധം" എന്ന
 വെക്ക ചെവിവെക്കം. എന്നാൽ ഉൾപ്പെട്ട=എന്നിങ്ങനെ സാന്തപങ്ങൾ
 (അതപാപംവെക്കം) ആരുന്ന ആർക്കൊക്കെ=അന്നൊന്നൊന്നയെ-
 ക്കെപ്പിച്ചു, സന്തതം ചെവി=അഗ്രഹിതം അന്തികത്തിൽ (സമീപ
 ത്തിൽ) ബദ്ധ് അപ്പിച്ചുവെക്കുംവെക്കി, താതു വരം=ആ പൊതുവെ
 വരത്ത (ബാല്യം) കൈകൾ രക്ഷിക്കാത്തവർക്കു, താതഗംഭീരതാ=ത
 ന്നായ ഗംഭീരതാകൂടിയവർക്കായി, താതസംഭാവിതാ=താതന്റെ സന്താ
 പിനെക്കൂട്ടാവായി, പ്രീതസർബ്വസ്വതാ = പ്രീതയായ നല്ല ബന്ധുത

നിത്യം മുനികൾ പലരും വരും തരൂ;
 ഭക്ത്യാ നിരീവരൻ മാനിച്ചിരുന്നിയാൽ
 ഏതും ത്രിഭുവനവൃത്താന്തമോരോന്നു
 സത്യമോയ് ചൊല്ലും സഭയിലിരുന്നാൻ.
 വിദ്യാപ്രസാദങ്ങൾ മണ്ണാദിചേഷ്ടിത-
 മത്സ്യതുളസേതപസ്യാവിധികൃമം
 ഇത്യാദികൾ ബഹുവിസ്താരസംക്ഷേപ-
 യുക്തിയുക്തങ്ങൾ നിമിത്തഭേദഭേദം;
 നിത്യേശ്വരീശ്വര്യ ഭേദംകണ്ടിൽ കൈതൃക-
 മത്സ്യന്മുണ്ടായി ചിന്തെ നിരന്തരം.
 കൈതൃകം ഭക്തിതായ് ഭക്തിയും സഭയിതായ്;
 ചേഷ്ടാദിഹാസ്യക്തി രത്നാവിഷ്ണുനമായ്;

ശിവമാഹാത്മ്യശ്രവണാനിമിത്തം ചൊല്ലുനീക്ക ശിവകൾ
 അനന്താഗമുണ്ടായതായിപ്പറയുന്നു. നിത്യം... ..തരൂ-
 അവിടെ പതിനായി പല കാലകൾ വരും. ഭക്ത്യാ... ..തിയാൽ-
 അവിടെ ഹിമമാൻ ക്വതിയോടുകൂടി ബഹുമാനിച്ചിരുന്നിയാൽ, ഏതും... ..
മോരോന്നു ഏതുമായ നേത്രലോപ്യത്തിലേ മോരോ മാനുഷനും, സത്യം... ..
നവർ-അവർ സഭയിലിരുന്ന് സത്യമായിപ്പറയും. അന്നല്ലാമെന്നു പ-
 രയും. എന്നു വിചാരിക്കാം- വിദ്യാപ്രസാദങ്ങൾ-വിദ്യാഭ്യാസമില്ലാത്ത പ-
 രസംകൊണ്ട്, മണ്ണാദിചേഷ്ടിതം-മണ്ണുതാൻ മുഖലായവയുടെ പൂവുതരി, അത്യാ-
കൃമം-അത്യാത്മമായ ഇടയെക്കുറ-നിവരൻ-നവസ്ഥാവിധിയുടെ
 (അപരമം)കൊണ്ടിരിക്കും കൃമം, ഇത്യാദികൾ-എന്നു കൂടത്തിയവ, ബഹു...
തരങ്ങൾ-വളരെ വിസ്താരങ്ങൾ സംക്ഷേപങ്ങൾ യുക്തികളോ-
 ളും കൂടിയവ, നിമിത്തഭേദങ്ങൾ-നന്നായിത്തരങ്ങൾ, ഇതിലുള്ളതെല്ലാംകൂടും,
 ഇവയെല്ലാം "സത്യതായ്" ചൊല്ലും" എന്നതിന്നുടനപരികാരം. നിത്യേശ്വ-
 രീകം-നിത്യമേ എന്ന പതിനാലു പരിവർത്തനങ്ങൾക്കു ഇങ്ങനെയാണു ഭക്-
 റിക്ക് ഭക്താ-വിത്-ഭക്തിഭക്തിയിൽ, ഭക്താത്മം-കൃത്യത്വം, ചിന്തെ-
 മനസ്സിൽ, നിരന്തരം-ഇടവിടാതെ. ഹിമാദിതൻ സഭയിൽ പല കാലകൾ
 വരും. അവർ വിദ്യാപ്രസാദമിക്കാളു പറകയും ചെയ്യും. ബഹു ഭക്തി
 അനന്തിൽ മേവിയെ വളരെ പൊതുമാണെന്നായി ഭക്താത്മം ഭക്തിതായ്-ആ-
 ഭക്താത്മം ഭക്തിതായ് തരി, ഭക്തിയ്-ഭക്തി ആസക്തിതായ്
 തരി, ചേഷ്ടാനമായ്-മനസ്സിൽ വലിയ ആനുകൂല്യം തരുന്നവ

തത്പദഞ്ചായം ഹൃദി പ്രത്യുജിജ്ഞാനമായ്;
 പ്രത്യുജിജ്ഞാ ചിരം മൃത്യുഞ്ജനൈഷ്ഠ്യമായ്;
 ചിരേണ ശിരൈവപ്തം സാധിയാമ്യ് ഭേവിഷഃ
 മരേത്യു കഥാവസാനം ചിരഹാർത്തിയാമ്യ്
 വാസം വിവിദേത ശിവശ്ചൂർണശീലനം
 ഭവതനാഭവദനാഭനാഭനേ നാഭനം.

ഏവം ചിലദിനം ചൊന്നനാളുകൾ
 ഭവപഞ്ചികൻ മുനി മീരൻ ചിരത്തനൻ
 ചീരം ജാടാഭാകമാഞ്ജിതം വഹൻ
 വൈദിഞ്ചി നാരദൻ വന്നാനെന്താളിനം.

ജ്ഞാനം-പരമാർത്ഥമായും-ആയിട്ടുണ്ടെന്നു. തത്പദം.....ജ്ഞാനം-ഹൃദ
 യത്തിലും തത്പദഞ്ചായം പ്രത്യുജിജ്ഞാനം-വിവേകം-ആകീർത്തിച്ചിട്ടുള്ളതു,
 തത്ര പ്രത്യു.....മായ്-ആ പ്രത്യുജിജ്ഞാനം കരണാലംകാരമു ഭവനം
 യനം എന്നുവന്നു ഭവനം (മൃത്യുഞ്ജനൈഷ്ഠ്യം) യായി. ചിരേണ.....
 വിഷം-കണ്ഠത്തിൽ കിടന്നുനിൽക്കുന്ന സമാധിപ്പതി; മരേത്യു കഥാ.....
 യായ്-മര്യത്തിൽ കഥ ജ്ഞാനം. എന്നതു (ചിരവസാനം) വിവേകാർത്ഥം
 യായി. വാസം-പാപ്പ്. വിവിദേതം-വിശദത്തിൽ, ശിവശ്ചൂർണശീലനം=
 ശിവശ്ചൂർണശീലനം പരിശീലനം. ഭവതനാഭവദനാഭനേ-ഭവതനത്തിൽ
 (കണ്ഠത്തിൽ); ഉജ്ജ്വലമെന്നായും നാരദനത്തിൽ (നിരാശനത്തിൽ), സാധനം=
 ഉപായം. ശിവഹാർത്തം കരണാലംകാരമുള്ള ഭവതനം കേന്ദ്രമായും, ഭവതി
 സകലതായും, സകലി തത്പദഞ്ചായമായും തത്പദഞ്ചായം വിവേകമായും,
 വിവേകം നിരന്തരമുള്ള മഹാമുഖനായും, ആ സമാധിയായും പരിണ
 തിച്ചു മര്യത്തിൽപെട്ടു കഥ ജ്ഞാനിക്കാശാർത്ഥം നിവർത്തി വിവേക
 വന്നുപോയെന്നു നാരി. ആ വിവേകം-പോഷണത്തിൽ വിശദത്തിലിര
 ന്ന ഭവതന യ്യാതിഭേദം തന്മാത്ര ഉപയമുണ്ടായുള്ള. ഇവിടെ ഭവതിയേയും
 മരേത്യുനെയും ഉദ്യമ്ന യതിൽ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നതായിരിക്കാം.

ഹിമവൽപുരത്തിൽ നാരദമുനി ഏഴിന്നുള്ളനും. ഏകമാ
 -ഭിരികൾ, ഭവപഞ്ചികൻ-വീണവായനക്കാർ, മുനി-മുരളി, മീരൻ-
 സമീരചിത്തൻ, ചിരന്തനൻ-പുരാതനൻ, ചീരം.....വഹൻ-ആരാജിക
 യായും-കേന്ദ്രിനിനും പിടിച്ചിട്ടുള്ള-ചിരം-മര്യതി-ഭവതനം-മടക്കെട്ട്-ഇവയെ
 വെളിപ്പെടുത്തുവൻ, വൈദിഞ്ചി-വിവിദേതം-ആഹാർത്തികം-പുണ്യം അങ്ങനാ
 കര നാഭം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ഒരു ഭവനം നാരദമുനി അവിടെ ഏഴിന്നുള്ളി-

ചെന്നക്കരതിരേറ്റു സൽക്കരിച്ചു ഗിരി-
മുനൻ പ്രസന്നനിരന്തര തത്സന്നിധേന.
“നന്ദിവിഭക്തേണ്ണ ശൃണുതീയവാദിനഃ
ധന്യവാര്യേൻ ജാനതിസിദ്ധി സമയേ.
ആയുര്യജാതം മനുസ്സനിയംചോയെ
യുഷ്മാകമൈശ്വരം ഭരതം ഐദിസമദാ,
ജാഹ്വേന്ദ്രിശ്ചഭിരചോയേ വന്ദാ തപാമുശാ
സഹൃദഃഭയേൽ സമകർമ്മദോഷീപ്ത.
മുഖജാതമനുജനമുജിഹ്വശാലത
കഷ്ടനന്ദിപുഷ്പൻ കൊതിച്ചിരികുന്നു ഞാൻ.

ഹിമവാൻ മരണീയ സൽക്കരിച്ചു, തന്റെ മകൾക്ക്
ആമർഷ ഭിന്നാവസ്ഥകളായ ചൊടിക്കുന്നു. ഹിമവാൻ=പു
ഷ്പതലം, പ്രസന്നൻ=പ്രസാദിച്ചാൻ, തത്സന്നിധേന=അടുത്തതിൽ
സന്നിധിയിൽ. ഹിമവാൻ സ്വഭാവം എതിരോട് സൽക്കരിച്ചിരുന്നി പ്രസ
ന്നനായിട്ട് കരുതിപ്പാതിരുന്നതുതന്നെ. ഭക്തിട്ടു ചൊല്ലുന്നു=നന്ദി
വൻ=ഇങ്ങനെയ്ത വസതു നന്ദിയിൽ (സ്വഭാവം) വെച്ചുഞാൻ=ഞാൻ
ജാഹ്വേന്ദ്രനായി, കൃഷ്ണമെന്നായി. ആമർശനം=ആമർശിപ്പിക്കുക എന്നാ
ൽ, യുഷ്മാകം=നീക്കം. ശരഭം=അർദ്ധം=ഇവയൊക്കെക്കൂടിയായിട്ട്
പരമാർത്ഥം, ഐദിസമദാ=ഏകദേശമായിരിക്കുന്നതാണ്. അനുജനായിപ്പോ
വുന്നതായതെ കണ്ടു് എങ്ങനെ അറിയാമെന്നു അങ്ങനെ ഇവയെക്കുറിച്ചു
നിന്നും (മാനസികം) അറിയുന്നുണ്ട്. നീക്കം മനുസ്സിനെപ്പറ്റിയൊക്കെ
എന്ന സാരം. ജാഹ്വേന്ദ്രിയങ്ങൾ=ജാഹ്വേന്ദ്രിയ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ. പഞ്ചസ്ഥി,
ആയുര്യ, പ്രാണ, രാജ, മനസ്സ് എന്ന ജാഹ്വേന്ദ്രിയങ്ങൾ അഞ്ചും വാക്ക്,
പാണി, പാദ, വായു, ഉപദ്രവം എന്ന കർമ്മീന്ദ്രിയങ്ങൾ അഞ്ചും ജാഹ്വേന്ദ്രിയ
ജാഹ്വേന്ദ്രിയ സമം=അഞ്ചും, തപാമുശാ=അഞ്ചും പ്രാപ്തമുള്ളവർക്ക്, സാ
ഹൃദഃസഹൃദഃ, സമകർമ്മം=സമപ്രകൃതി, അനുജിപ്പുകൊച്ചു, അഞ്ചും
ജാഹ്വേന്ദ്രിയങ്ങളെപ്പോലെയാണ്. മനുസ്സിന്റെ സാരം=കിടന്ന സാ
ധ്യം പ്രവർത്തിപ്പാൻ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്കു കൈനിയമമല്ല. അതുപോലെ അഞ്ചും
അ ജാഹ്വേന്ദ്രിയങ്ങൾ സഹൃദഃസഹൃദഃസമകർമ്മം ചെയ്യാൻ കഴിവുള്ള
ജാഹ്വേന്ദ്രിയം ഉപരി. ഉത്തരം
ഹിമൻ മരിക്കി മരിച്ചതും (മരിച്ചു, മരിച്ചു മരിച്ചു; അതു അഞ്ചുതരം) ന

പണ്ടുദിനം മേലുകമെന്നൊരുക്കാവതേ
 ചണ്ഡിപ്പരമേശ്വരം ഭവാനതിനൊന്നതേ,
 പുത്രീ മമേവനാ പൃഷ്ണതാജ്ഞയാ,-
 തിളിമൊകുതതികവാൽ നല്ലൊരു താം?
 ദൈവഗതികേന്തുളു മൊത്തൊന്നമേവനാ
 ചെയ്യതുചിതമാം; നോ മേലുതേചിതം,
 ഏവനൊൻ ജാമതുകാരേവ വിധിയെന്ന
 ദേവമേന! ചാൽ യാവനതിബലം,
 ഇന്നേ കളയന്നമെന്തളിൽ നിന്ന നീ
 കന്യാപിതാവിന്നു വന്നീട്ടുമാധികം.”

കുന്നിൻകോഴി മേട്ടിയെന്നൊരു നാരദൻ
 മദഃ കപണത്തിം മറ്റൊരിയം പീണമെ

റിയിക്കുന്നതെന്നു വിചാരിച്ചിരിക്കയാണു്. പണ്ടു് നമ്മുടെ നാടുകൾ പണ്ടു് (ശ്രീരാമ) ഇന്നു (വർത്തമാനം) മേൽ (ദേവി) എന്നിങ്ങനെ. മദഃ കപണമേകമേ കപണമെന്നാണു്, ചണ്ഡിപ്പരമേശ്വരം=അമ്മൾ ചണ്ഡിക്കുന്നു. ഭവാനതിനൊന്നതാമം=അമ്മൾ അതിനൊന്നാകയാക ഉള്ളു്; അമ്മക്കു കാലമേകമില്ല. അമ്മൾ കാലമേകമില്ല, വർത്തമാനം, ദേവി എന്നു തിരിയുന്നു. അമ്മക്കു് എത്രകാലവും മേലാകയാണു്. അമ്മക്കു വർത്തമാനകാലമെല്ലാമറി കരുതമെ അറിവുള്ളു. അമ്മെ പ്രിയകാലമെന്നാണു് എന്നു സാരം. പുത്രീ പണ്ടു് നമ്മുടെ സ്ത്രീകൾ=എന്നെൻ പുത്രീ മേലേവനാ തികഞ്ഞമൊഴി, ഇതിന്നു് പണ്ടു് നമ്മുടെ താം=ഇതു മൂന്നു ദശാഹരികിൽ ഇരുമു് അപരാദു കൊടുക്കുവേ? നമ്മുടെ പണ്ടു് നമ്മുടെ താം=അമ്മെ് എത്ര ചെയ്യുന്നതും മേലൊരതി വിചാരിച്ചിട്ടു്കൊണ്ടു് അന്നാചിതം. നോ മേൽ=അല്ലെങ്കിൽ, അന്നാചിതം=മുചികമല്ല, എവനൊന്നാ=എന്നെൻ അമ്മയൊന്നാണിട്രിമകളെ ഒത്തുപെട്ടിട്രി ഇരുമൊന്നെ കൊണ്ടിയി എന്നു്. ദേവമേന=മേൻ മേലൊൻ യാവനതിബലം=ആയി ബലമുള്ളതു; ബലികൊത്തുന്നുന്നിട്രിങ്ങൊളം. ഇന്നു് പണ്ടു് നമ്മുടെ നാടുകൾ=ഇന്നൊന്ന അമ്മെ് മേലൊരു ഉള്ളിൽനിന്നു കന്യാപിതാവിന്നു വന്നു് അധികം (മേലൊന്നമകം) കളയുന്നു.

നാരദൻ ചിമവാദനാട്ടു പറയുന്നു. കുന്നിൻകോഴി=കിളി വാണൻ വാങ്ങു്, മദഃ കപണത്തിം=പതുക്കെ മിപണിക്കുന്നു (മെല്ലിക്കുന്നു) മേൻ

അനന്തമേധശ വിജ്ഞാതകിൽ വല്ലഭകാ-
 രണനാഷ്ട്ര നോക്കി നിന്നോക്കമെല്ലാമെയും,
 തന്നെക്കിടക വന്നിരുന്ന ശിരീശന്റെ
 സന്നിധേയ വെണ്മനാരു കന്യാമണിയെയും
 ശോഭാധീനിതിസമ്മേളപുണ്യം ചിരാ-
 ദാപരമ്യധമാലോകയന്നാനന്ദം,
 ഉദിക്കാമ്പിയാക്കിയുന്ത കാൽ “മഹോദധി!
 ഭദ്രസ്ത്! ശിവേ! പാഹി!”തെന്നുകൂട്ടിലോത്തുടൽ
 “സ്തോത്രപാഠനി ശോഭാ! മഹാഭവ! പാഹി!”തി
 സംഭാഷ്യ സാന്നമാനോട ചൊല്ലീടിനാൽ.
 “കീർത്തിയാനന്ദപൂർത്തിയും വർഷിക്ക
 ഗോത്രഗോത്രോത്തമം സ! ശാസ്ത്രതത്ത്വമെന്ത! നേ

കിന്ദാ വിനാശം—നാദകേന്ദ്ര വിനാശം മഹാകി എന്ന ചേർ തന്നെക്കേൾക്ക
 തന്റെ മടിയിൽ. കന... .. മെയും=അവിടെ നിന്നിരുന്നവനായല്ലോ
 മേൽ നോക്കിട്ട്. തന്നെക്കിടക=തന്റെ അടുത്ത, ശിരീശന്റെ=പുരുഷന്റെ,
 സന്നിധേയ=സമീപത്തു്, കന്യാമണിയെ=കന്യാനോത്തം. ശോഭാ..... പു
 ണ്യാം=ശോഭ (തുലനം) വിനീതി (വിനയം) ഇവയുടെ സാക്ഷം (മേൽനിന്നു്)
 കൈയെ പുണ്യമായ. ചിരാൽ=വളരെ നേരം, മഹാപരമ്യധം=അടിമുതൽ മു
 ളിയോളം, ആലോചന=അനന്തനവനായിട്ട്, ആനന്ദം=അസ്സരിച്ചവരോട്
 ഉൾക്കൊള്ളിക്കൽ=കന്യാമയുടെ കൈ മനസ്സിൽ വിചാരിച്ചു്. മഹാ...
 ...പാഹി=പാഹി മഹോദധി! മഹാ ഭദ്രസ്ത്! നേ ശിവേ! കൈക്കൊള്ളേ എന്നു മന
 സ്സിൽ വിചാരിച്ചു്. ആർചോ... .. സംഭാഷ്യം=മുഖേന പാഠനം! ശോഭാ!
 മഹാഭവ! കൈക്കൊള്ളേ എന്നു സമീപം വന്നു ചെല്ലിട്ട് (വിചാരിച്ചു്) സാന്നമാ
 നോട=ചിരാമനോട്. നീയെ ശോഭാ വരേ മേൽ നോക്കൽ പട്ടാമെല്ലാമെ
 ന്ന വിനാശ മടിയിൽ വിജ്ഞാതകിൽ വെല്ലു്, സഞ്ചാരികളെ ആശ്ചര്യപ്പെട
 കുന്ന നോക്കി, തത്ത്വമേധാവികൾ സവിധകനത്തു തന്നെ വെള്ളിയിലും നേര
 മെല്ലും പിന്നെപിന്നെക്കിടയവുമായ പാശ്ചാത്യ വളരെ നേരം അടിച്ചുകൽ
 കൂടിക്കാളം നോക്കി, ആ ദേവിയുടെ പാദം മനസ്സിൽ ക്ലേശിച്ചു്, ദേവിയോടും
 ശിവനോടും തന്നെ കൈക്കൊള്ളേ എന്നു മനസ്സാൽ പ്രാർഥിച്ചു് ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു.

നോട്ടവചനം—ശിരസ്സ് പാശ്ചാത്യന്റെ ഭക്തിവാകമെന്ത.
 ശിരസ്സ്=കാഴ്ച, ആനന്ദപൂർത്തി=അനന്തമെന്തിങ്കൾ, വർഷിക്ക=പെരു വെട്ടു്

ആർക്കുസപരം നിനക്കുജ്ഞാതമാലസംഗതം
 കീഴേക്കൊരു പുണ്യവാതിനിലോഹൃദം ഭവാനും.
 കൗതുകപരമാരി നിൻ കൗതുകമാർ പാണിയുമാ
 ധാരാധര്യ നിൽത്തുണും വാഴ്ത്തുക സമ്മാനം;
 പെട്ടെന്ന് തീ വോളിച്ചുതോർന്നറിഞ്ഞിങ്ങു കരാനും;
 ധൂർത്തല്ല കേൾ; പരമാത്മം മരയാപ്യതേ.
 മുതലികൾ മുവക്കുമാന്റിപോക്കീട്ടുവാൻ
 മുതിരിതാഴെക്കെട്ടുകേന്ദ്രം പന്താളം പൂമ്പുക്കു
 ആഞ്ജനലീലാവിഭവാരാജാജിപ്പുറതിരണം
 തീർത്തു കാട്ടുതളിലെ പൊതുമാക്കുനാവൻ,
 സാതപിക്യത്തിന്നുപട്ടി മുതൃഞ്ജനൻ
 നേതർ രാത്രിയെൻ മുൻനി ചൊൽക്കവൻ,

ശാസ്ത്രപാരമ്പര്യം സംരക്ഷിക്കുക (പ്രവൃത്തികൾ) ഉൾപ്പെടെ എല്ലാ പ്രവൃത്തികളും
 ഉത്തരം (വിശദീകരണം) ആലോചനാ ശാസ്ത്രപരമായ കർമ്മങ്ങളുടെ തത്വ
 വൈദികാനുഷ്ഠാനം എന്നിവയ്ക്ക്. ആത്മ ശാസ്ത്രപരമായി
 വൈദികാനുഷ്ഠാനം നിന്നു് ശാസ്ത്രപരം (വിശദീകരണം) ശാസ്ത്രപരം (വൈദികാനുഷ്ഠാനം)
 ആത്മ. വിശദീകരണം ശാസ്ത്രപരം എന്നാണ് ഇത് ത്രിവിധമായിട്ടുള്ള (മൂന്ന്
 വൈദികാനുഷ്ഠാനം) പെട്ടെന്ന് വരിക പുണ്യവാതിലാണ്. കൗതുക പ ആത്മപരം
 കൗതുക പരം പെട്ടെന്ന്-ആത്മപരമായ നിരന്തര അഭിമാനം; പെട്ടെന്ന്-വികൾ നിന്ന
 ആത്മപരമായിത്തന്നെ പരം. വൈദികാനുഷ്ഠാനം-കൗതുകം നിൽത്തുണും
 അത്മം-പെട്ടെന്ന് നിരന്തര ശാസ്ത്രപരമായ പെട്ടെന്ന് അത്മം-നി
 വിഷയം വൈദികാനുഷ്ഠാനം അത്മം വൈദികാനുഷ്ഠാനം. ധൂർത്തല്ല=വൈദികാനുഷ്ഠാനം,
 പാപങ്ങൾ=വൈദികാനുഷ്ഠാനം ഉപയോഗിക്കുന്നത് പെട്ടെന്ന്, മുതലികൾ ...
 മുതലികൾ (വൈദികാനുഷ്ഠാനം) അത്മം അത്മം നിരന്തരം.
 മുതലികൾ ആത്മപരം പെട്ടെന്ന് വൈദികാനുഷ്ഠാനം മുതലികൾ വൈദികാനുഷ്ഠാനം.
 അത്മം-ആത്മപരം-പെട്ടെന്ന് വൈദികാനുഷ്ഠാനം-വിശദീകരണം-വിശദീകരണം,
 വൈദികാനുഷ്ഠാനം. തീർത്തു നവം-പെട്ടെന്ന് വൈദികാനുഷ്ഠാനം
 വർഷം. മുതലികൾ വൈദികാനുഷ്ഠാനം വിശദീകരണം ആത്മം സാതപിക്യം
 വിശദീകരണം ചെയ്യുന്നു. ഇത്തരം അത്മപരമായ വൈദികാനുഷ്ഠാനം വിശദീകരണം
 അത്മം പെട്ടെന്ന് വൈദികാനുഷ്ഠാനം ആത്മപരമായിട്ടുള്ള പെട്ടെന്ന് പെട്ടെന്ന്
 ആത്മപരം ചെയ്യുന്നു. വിശദീകരണം പെട്ടെന്ന് വൈദികാനുഷ്ഠാനം അത്മപരമായിട്ടുള്ള
 വൈദികാനുഷ്ഠാനം വിശദീകരണം; അത്മപരമായിട്ടുള്ള വൈദികാനുഷ്ഠാനം-അത്മപരമായിട്ടുള്ള

കൃത്താന്തകൻ പാശി ശുദ്ധാന്തപരസലൻ;
 ഭട്ടാന്താരാ മവദസിലാഞ്ഞവിഗ്രഹൻ;
 വിത്തായിപസലൻ വിശ്വരമാനയിടി;
 റിഖാസ്തപാപൻ വിചിത്രപരാക്രമൻ;
 ഗീദ്ദ്വദന്തശങ്കനാട്ടനടുത്തൻ;
 ശാസ്ത്രപ്രമേയൻ ശൈലിപ്രകാശിതൻ;
 സ്വാപ്തൻ ജഗദാസനാമുള്ളിലക്കയൻ;
 ദൈവത അനാഭ്യന്തരീനൻ പരൻ ചരൻ;
 പൂർത്ത ശുഭത്താടി നാനാസ്വകൃതിനാം
 ബ്രഹ്മവ്യഭാസ്യൻ പരബ്രഹ്മനിഷ്ഠൻ;

വൃത്തകൾ-ഇതു 1-ഇഷ്ടർത്ഥവർത്തമാനം തീർത്തത്. കൃത്താന്തകൻ=അന്തര
 കർത്താവല്ലെഴിച്ചവൻ. പാശി=പാശം (പട്ടം) ഉള്ളവൻ. ശുദ്ധാന്തപരസലൻ=
 ശുദ്ധാന്തത്തിൽ ശുദ്ധപദങ്ങളിൽ, പത്തിയിൽ വായ്പയുള്ളവൻ. ഭട്ടാന്ത
 രാ=ഭട്ടാനന്തരം-ഭട്ടിവിടത്തോടനുബന്ധിച്ച്. മവദ... ഇതിൽ
 മവദത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തമായ (പരപദം) ശൈലിത്താളത്തിലായത്. വിത്താ
 യിപസലൻ=വിത്തായിപ്പാലൻ-കർമ്മശൈലി-മുഹൂർത്തം. വിശ്വരമാനയിടി
 വിശ്വകർമ്മ ദക്ഷിണ നിധിയായതാണ്. വിഖാസ്തപാപൻ=പാപങ്ങളെ വിഖാപം
 സിച്ചവൻ. വിചിത്രപരാക്രമൻ=വിചിത്രം-അത്ഭുതം-ആത്മപരമാത്മതാള
 കിയവൻ. ഗീദ്ദ്വ... ഇതാണ് ഗീദ്ദ്വദന്തന്റെ പ്രാണീകരണം, ബ്രഹ്മവി
 ദനാട്ടൻ എന്നിവരായ മുത്തൻ (മുക്തജനനൻ), ശാസ്ത്രപ്രമേയൻ=ശാസ്ത്രങ്ങ
 ലെ പ്രാബല്യം (പ്രമാണങ്ങളെക്കൊണ്ട് സമയൻ, യുഗവിതരീതികളെക്കൊണ്ട്
 പ്രതിപാദിക്കപ്പെട്ടവൻ), ശൈലിപ്രകാശിതൻ=ശാസ്ത്രസാരപ്രകാശം കൽക്കി
 തുള്ളവൻ. സ്വാപ്തൻ... ഇതിൽ=മോഹവാസിത്തകട ഉള്ള സ്വാപിച്ച
 വൻ. അക്ഷയൻ=ക്ഷയിച്ചതെവൾ, ശങ്കരത്താൽ=ശങ്കരന്റെ (ശൈലിത്താ)
 അഭിമുഖ്യവൻ, അനായതു സർവ്വകീടങ്ങളിൽ അനന്തരമാണ് തീർത്തതായത്,
 മനുഷ്യനാണിത് = മനുഷ്യജന്മവുമില്ലാത്തവൻ. പരൻ ചരൻ=പരമാത്മനാണ്
 പൂർത്ത... എന്നും-നാനാസ്വകൃതികളുടെ ചുരുക്കം (കളം) മിന്നൽ മുളയായ
 (മുളയായതാണ്) കളം (അനന്തരം) ദൈവം (ദൈവം) എന്നിവയെ അഭിമുഖ്യ
 വൻ, അനായതു മനുഷ്യ സ്വകൃതങ്ങളെ മോചനം കരുതാവുന്നവൻ. പൂർത്ത ഇ
 ഴ്വാ ബ്രഹ്മരൂപനി "തത്വം കൂറുകടമിട്ടും പൂർത്തം സാക്ഷാദികർമ്മം" എന്നത
 നാം പ്രാപ്യവ്യക്തം=പ്രാപ്യവ്യക്തം=പ്രാപിപ്പാൻ കേവലം-ആത്മ അസ്വഭാവം
 കൂടിയവൻ, അനന്തൻ. പര... ഇതാണ് പരബ്രഹ്മനായ നിഷ്ഠനായ

ഇതിമോദവേഗം ഗീർജിതം സമാശീവൻ
 അതാതുഭാവം തഥാഗീകരിഷ്യതി.
 ദ്വേഷമായ ഭവാനു കമാരിതോദ്യതാ
 വാമംഗവും വാങ്ങാമോദപൂർവ്വകം.
 മാ മാസ്യ രേ ദൃഷ്ടമേതാദൃശാത്സവം
 കാഞ്ചനം ഉപാഹാര നമുക്കു തരം വരും,
 സാമോദതിഷ്ഠം നിനക്കു തരം വരും
 നീ ദാനനീയനാം ധീരൻ! പ്രസീദ നീ."

ഇതവസ്തൂചിരിതം ദേവമനീന്ദനം-
 ലാകർണ്യ കന്യാകാ നിന്നാഭ്യയോദ്യതീ

വൻ. ഇതിമോദവേഗം=ഇതിമോദവേഗം, ഗീർജിതം=ഗീർജിതം (രക്ഷാ
 ലാഭത്തിന്റെ) ഇഷ്ടഭാവം. ഇഷ്ടഭാവമുള്ളതായ സമാശീവന്റെ വിശേഷണങ്ങളാ
 കുന്നു. സമാശീവൻ=ശിവൻ (കുറിയി, ജലം, അഗ്നി, വായു, മറ്റുക്കാരും, ഗന്ധം,
 രസം, രൂപം, സ്ഥിരം, അസ്ഥി, നേത്രം, നാസിക, കീഴ്വ, കണ്ണും, തലം, ഹസ്തം,
 പാദം, കൃഷ്ണം, ചന്ദ്രം, ചിരം, വൃശ്ചിക, മായൂർ, ശുഭ്രം, അംഗാരം എന്നിങ്ങനെ
 ഇഷ്ടഭാവത്തിനായ നമ്പങ്ങളിൽനിന്നു കവിതയ്ക്ക് ഇഷ്ടഭാവമുണ്ടാകുന്നതായ നമ്പ
 യാണ് സമാശീവൻ. അതാതുഭാവം=അതാതുഭാവമുള്ള രേഖയെക്കുറിച്ച്, കവനത്തിന്
 തഥാഗീകരിഷ്യതി=സംഗീകരിക്കും. ശിവൻ നിന്റെ അർച്ചനാവാഴ്ച വർദ്ധിപ്പാ
 ന്തും. ദേവമാതൃ പരമേശ്വരം=പരമേശ്വരം (പരമേശ്വരി) യോഗത്തിന്റെ
 ദൃഷ്ടമേതാദൃശാത്സവം=അതാദൃശാത്സവം (നിന്റെ) അതാദൃശാത്സവം
 ദൃഷ്ടമേതാദൃശാത്സവം=അതാദൃശാത്സവം ചെയ്യും. മാ മാസ്യ രേ ദൃഷ്ടമേ
 താദൃശം=അതാദൃശം, വായുവേ=വായുവേ=ഇഷ്ടകാർമ്മ്യം ഉദാഹരണം. ദേവനാം
 അർച്ചനാം. സാമോദം=സാമോദം=അതാദൃശാത്സവംകുറി നിനക്കും ഇഷ്ട
 തായ വരും നമുക്ക്. സാമോദം=സാമോദം=ധീരൻ=ധീരൻ=അതാദൃശാത്സവംകുറി നീ
 ദാനനീയനായ്. പ്രസീദ നീ=നീ പ്രസാദിച്ചാലും. ഇതവസ്തൂചിരിതം=നാമകാർമ്മ്യ
 വചനം.

നാരദന്റെ വചനത്തിൽനിന്നു ശിവൻ കമാരിയുടനീളം
 കേട്ടു പാർത്തിയും ധീരനായും ശരിക്കും. ധീരനായും വോ
 ദിക്കുന്നു. ഇതവസ്തൂചിരിതം=ഇതവസ്തൂചിരിതം=നാരദന്റെ പാർവ്വത
 ത്തിന്നു. അതാദൃശാത്സവം=അതാദൃശാത്സവം; കന്യാകാ=... .. മുഖം=കന്യാകാ മുഖം താഴ്ന്നി

കാണുന്നതായിരുന്നെങ്കിലും പന്നവത്സവ-
 നേരം നന്നിട്ടെന്തു ഭക്തമതനോടെങ്കിലും
 ഭാവം നിറകേട്ടു യാദവനാശത്തു
 ജ്ഞാതനാ ശയം തന്മതമനമുല്പാദി-
 താവനായിച്ചു തടഭാവം നിമിത്തിച്ചു
 ഭവുന്ന ഭവനീയമോടവയ്ക്കുന്നതിനാൽ
 “ആവുന്നതാനന്ദകേരി നിൻ വാക്കിന്നു
 നോവുന്നവാരെന്തു ഭക്തനു മരുതേ?
 കാരണ പാശമുണ്ടോ വാൻ? ശമയൻ
 ഭിമൻ നിന്നോമലിപ്പൊഴെടുത്തിതേട്?
 ജീവൻ മകളുത്തിതോ മീമ്പൊക്കത്തിന്?
 പുവമ്പനാടീത്തേനും തുടങ്ങിപ്പോ?
 കരകവൻ നൂറുമാർസായകരുന്നതും,
 ഭവയ്ക്കെന്തു പീഴ പീഴിപ്പൊന്നവൻ?

നിന്ന, കാണുന്നതായിരുന്നെങ്കിലും പന്നവത്സവ-
 നേരം നന്നിട്ടെന്തു ഭക്തമതനോടെങ്കിലും
 ഭാവം നിറകേട്ടു യാദവനാശത്തു
 ജ്ഞാതനാ ശയം തന്മതമനമുല്പാദി-
 താവനായിച്ചു തടഭാവം നിമിത്തിച്ചു
 ഭവുന്ന ഭവനീയമോടവയ്ക്കുന്നതിനാൽ
 “ആവുന്നതാനന്ദകേരി നിൻ വാക്കിന്നു
 നോവുന്നവാരെന്തു ഭക്തനു മരുതേ?
 കാരണ പാശമുണ്ടോ വാൻ? ശമയൻ
 ഭിമൻ നിന്നോമലിപ്പൊഴെടുത്തിതേട്?
 ജീവൻ മകളുത്തിതോ മീമ്പൊക്കത്തിന്?
 പുവമ്പനാടീത്തേനും തുടങ്ങിപ്പോ?
 കരകവൻ നൂറുമാർസായകരുന്നതും,
 ഭവയ്ക്കെന്തു പീഴ പീഴിപ്പൊന്നവൻ?

ഭോഗം മനോഭവനങ്ങളു വന്നു ഭൃശം;
 തിരശ്ശരം തികഞ്ഞിപ്പുനെങ്കിലും നിമേഷാത്
 വല്ലഭനും വന്നു ചൊല്ലാതിരിഞ്ഞി-
 ല്ലല്ലൊ നീനല്ലു ഞാൻ ചൊല്ലിയതിങ്ങനെ.
 സങ്കടം വന്നു ചവറാൻ മടികകാണ്ടു
 ശരയെ ധരിച്ചുവരാനും വരാഞ്ഞതും.
 ഏതുമിഹഭവിച്ചു ചൊല്ലാം മുമ്പു തീങ്ങാ-
 നംഗതദംഗമസംഗതിപരംഗതം.

ഭൃശ മനസ്സീതം വാചിനം വാഴ്ത്ത
 കാഞ്ചനവാരീധി നാരായണപ്രിയൻ
 വാരാണസീപതിപരം പ്രസാദിച്ചു
 ശുഭചന്ദ്രാസുരഭഃപുരതപസ്സിനാൽ

കല്യാണം, ഭോഗം = നായം, മനോഭവനം = കരമം, ഭൃശം = നശിപ്പം, തി-
 രശ്ശരം = തടവം. കാമന നായം വന്നിട്ട് മേലു രണ്ടും കിമംഭവിച്ചുവരികളു ആ
 വിവരം അങ്ങനെയൊന്നിച്ചു പ്രാണനീടിക്കൊണ്ടു കരയില്ലാൻ ഞാൻ ഇങ്ങ-
 നെ പറഞ്ഞാൽ. സങ്കടം = ദുഃഖം, ശരയെ = ഞാൻ ശക്തിക്കുണ്ടു, ധരിച്ചവർ =
 ആർക്കുവെ. വിവരമാണെന്നുവരാം വരാതിന്നതു സങ്കടമുണ്ടെന്നും പറ-
 വരുമല്ല ഭരിക്കുകയായിരിക്കാമെന്നു മനോഭവനം. ഏതുമിഹ = വീണ്ടും, അംഗ-
 തദംഗം = അംഗമുണ്ടാകു ഭോഗം = നായം. അസംഗതിനംഗതം = അസംഗതി
 കൊണ്ടു-യദല്ലതാം സംഭവിച്ചു. യദല്ലതാം സംഭവിച്ചു ആ മുമ്പിനാൽ
 വീണ്ടും ഞാൻ പറയാം.

ശുഭചന്ദ്രാസുരൻ തപസ്സുചെല്ലു തീവദനാത് ആയിര
 തെങ്ങി ബ്രഹ്മാണധരനും വാങ്ങുന്നു. അവൻ അതിൽ പക-
 തി തകൻറ ദുഃഖമൊന്നായ സിംഹവല്ലഭൻ, അകൽ ഏ-
 തിവർഷി നൽകുന്നു. ഭൃശം = മനസ്സീതം വാചിനം ഭൃ-
 ഞിതം = അപിക്കുകയായി-വന്നിടുന്നു. കാഞ്ചനവാരീധി = കൃപയെടുത്തും, നാരാ-
 യണപ്രിയൻ = വിഷ്ണുവിന്റെ മൂലൻ, വാരാണസീപതി = വാരാണസി = കരയി-
 യുടെ അധിപതി, പ്രസാദിച്ചു = സർവ്വമാക്കിപ്പു, ശുഭ = നല്ലതും, സ്തിനാൽ = ശു-

ആയിരത്തൊഴുത ബ്രഹ്മാണിയാലും നല്ലിനാ-
 നായിപത്മത്തിനവനുള്ള നാളിലും.
 അത്രയല്ലാം ചെല്ലെന്തെന്നും കഷ്ടമെ-
 ന്നത്ര നീയോരൊത്തു തുടങ്ങാക്കും മൃഷാ.
 സന്തതം ദോഷകൂപങ്ങളോടൊന്നിപ്പു-
 ഞ്ഞാലില്ലാതെതും ബ്രഹ്മാണിയാലും
 താൻതന്നെ കല്പിച്ചവയതിലൊക്കെയും
 ദൂരത്തുനിന്നു തന്നെയും ദൈവം ദൈവം അറിയും.
 ആയിരത്തൊഴുതിലേക്കു നല്ലിനാൽ
 പോയതെങ്ങനെയെന്നതൊന്നുള്ളതാണു്?
 തന്നെയും ഭക്തിക്കു വേണ്ടുകിൽ നല്ലിനാ
 ചന്ദ്രമുഖനായിത്തീർത്തു പോയതു് വരും?
 ദൈവതമെന്നതും പ്രീതിനാമമായതിൽ
 പാതിയും ദൈവതമെന്നതും നല്ലിനാൽ

പ്രഹരണാദി... ദൈവതമെന്നതും ചന്ദ്രമുഖനായിത്തീർത്തു പോയതു് വരും?
 ആയിരത്തൊഴുതിലേക്കു നല്ലിനാൽ പോയതെങ്ങനെയെന്നതൊന്നുള്ളതാണു്?
 തന്നെയും ഭക്തിക്കു വേണ്ടുകിൽ നല്ലിനാ ചന്ദ്രമുഖനായിത്തീർത്തു പോയതു് വരും?
 ദൈവതമെന്നതും പ്രീതിനാമമായതിൽ പാതിയും ദൈവതമെന്നതും നല്ലിനാൽ

ഋതംകരമൃതം സിംഹമപ്രതാപനം
താരകനനാം സമോദരാക്ഷി പാൻ.

പാതം പരപ്പിൽ പരജ്ഞാനത്തിൽ
താരകനാമതിന്ദ്രമരണപനായകൻ.
ഋതഞ്ചഗിരിശാലവന നിന്ദനാമായ്
ദാർഢ്യമേതര വാടനാമെ വെല്ലുവാറമെപ്പാഴും.
കാമരൂപൻ ഖലൻ മാതാരിശാരദൻ
ഗ്രാമഗാഭാടി ഭൂമിത ഹിനാമയൻ
ദൈവലോകം നിമളത്വമകുശാഭാവ-
നവേദഗാഭിനാരിശാലകർമ്മദൈവ.
നിഷ്കമനാഭരയും തെല്ല പാതിച്ചവൻ
നിഷ്കമനാഭിനാൻ നാകമേതരകൻ.

കരകരമൃതം=ഋതമേതരമിതി ഉത്തരാദി. ഹിനാമയനായ നായകൻ
മേൽ ഋതംഗന്ധത്തിൽ പാതിച്ചവനായതാൻ കരകര സോദരാദി
വ സിംഹമപ്രതാപനം താരകനാം കർമ്മമിതി

താരകൻ നവജ്ഞ പാതകദ്രാവിത വർണ്ണിക്കൻ. പാതം
പാപ്പിൽ പരജ്ഞാനത്തിൽ—ഇത വാരി കരകര ചിഹ്നപ്പാട്ടിൽ ഉത്തര
മെന്ന പാതനം താരകനായതാൻ=താരകൻ ഇത പ്രകടനം
മിഷ്ടം നായകനായി, ഋതഞ്ചഗിരിശാലവന=ഋതഞ്ചഗിരിശാലയിൽ
താരകൻ പാപ്പാടി, മാതാരിശാരദൻ=മാതാരിശാരദൻ, ഗ്രാമ
പൽകാലപല്ലവജ്ഞാത വൃദ്ധനെ ഗ്രാമിക്കനാമൻ, ഖലൻ=ഋതംഗന്ധൻ,
താരകം=ഋതംഗിരിശാലവൻ. മാതാരിശാരദൻ=മാതാരിശാരദൻ, ഗ്രാമ
പൽകാലപല്ലവജ്ഞാത വൃദ്ധനെ ഗ്രാമിക്കനാമൻ, ഖലൻ=ഋതംഗന്ധൻ,
താരകം=ഋതംഗിരിശാലവൻ, നിമളത്വമകുശാഭാവ് = താരകൻ ഉത്തര
മെന്ന, ഋതഞ്ചഗിരിശാലവൻ=ഋതഞ്ചഗിരിശാലവൻ, നിഷ്കമനാഭരയും
തെല്ല പാതിച്ചവൻ=നിഷ്കമനാഭരയും (തെല്ലപാതിച്ച താരകൻ പാപ്പാടി
ഗ്രാമിക്കനായി

സ്വാധികാരം വെടിഞ്ഞുവെക്കരുത്-
 മായിപ്പുണ്ടോടി വിപ്രാതാവിനെക്കണ്ട്,
 വൃണാന്തമോളുപാൻ ബ്രഹ്മാഭിഷേകം ചെയ്ത
 ഭഗവാനുപരിപൂർണ്ണ പൂജ നിരന്തരനാൾ
 വിഷ്ണുഭഗവാണെയെങ്ങരേ കൗണാഞ്ചു
 വിഷ്ണുപരന്തരം നിരന്തര പലജന്മം
 മേരുനിമിത്തമതന്നിലൊരേമത്തു
 നാരായണൻ കിടക്കുന്നതു കണ്ടതി-
 സഹോഷമോടങ്ങനെയു “ഇഹതുയി-
 ഞ്ഞോ! ഇഹി”ക്കേൻ പത്മജനാഭികൾ
 പാശ്ചിമവസ്ഥകളെല്ലാമുണർത്തിച്ചു
 കാണീടുകെൻ ശരണവും പ്രാപിച്ചു.

പത്മനാഭൻ തദാ പത്മജനാഭുമാ-
 തപ്രകാശം തുണരോഷം വിപരീതം

ദേവന്മാർ ബ്രഹ്മാവിനോടുമുക്തി പ്രാപ്തിയിൽ ചെന്നു
 പ്പോൾ വിഷ്ണുവിനെക്കാണാമു” മേരുതലയിൽ ചെന്നു കാ-
 ണ്താൻ സ്വാധികാരം=തത്ത്വമേ അധികാരം, ആഭിനവനാർ=അതി-
 നേതാർ, ദേവന്മാർ. ആഹി=മരണാഗ്നി, വിപ്രാതാവിനെ=ബ്രഹ്മാവിനെ,
 വൃണാന്തം=വെള്ളം, ബ്രഹ്മാഭിഷേകം=ബ്രഹ്മാ ദൃഷ്ടാന്തം, ഭഗവാനു-
 പരിപൂർണ്ണ = ഭഗവാനുപരിപൂർണ്ണ പ്രാപ്തിയിൽ മറ്റു വിഷ്ണുവും, വിഷ്ണു-
 പരം, മേരുനിമിത്തം = മേരുമേരുപർവ്വതത്തിലെ തുരു, നാരായണൻ =
 വിഷ്ണു, അതതുയിബന്ധം=അതതുയിടെ (തന്നെലാക്കുകയും, ബാധനാ-
 വരൻ) തന്നിടം=തന്നിച്ചാലും, പത്മജനാഭികൾ=പത്മജനാഭി ബ്രഹ്മാവും
 തുടങ്ങിയവർ, പാശ്ചി=പശ്ചിമ, നാരായണപ്രാപിച്ചു=അങ്ങനെയൊന്നും
 ചെയ്തു.

വിഷ്ണുവിന്റെ നിരന്തരപ്രകാരം ഇളന്തർ സൂക്ഷ്മ-
 താൽ കാമൻ വരുന്ന. ബ്രഹ്മാവു കാമനോടു അപാനി-
 നായ ശിഖന്റെ മനസ്സിലുപദേശനാൾ ചെയ്യുന്നു. പത്മനാഭൻ
 =വിഷ്ണു, തദാ=അപ്പോൾ. പത്മജനാഭം=ബ്രഹ്മാ, തുണരോഷം വിപരീ-

പരമേശ്വരൻ വജ്രതുവൻ ചെല്ലിച്ചു,
 സമ്പൂർണ്ണ കാമം സമസ്തനേത്രൻ തലം.
 മനുഷ്യമനുഷ്യാഭി വന്നാനന്ദിപ്പിച്ചു
 പർവതത്തിൽ ധ്വനിയെഴുതുകൊടുത്തു.
 ഗുഹനവരതം കൈവിടിച്ചുകൊണ്ടു
 കവനം വരിച്ചു ഭൂതദവിധികളു.
 പാതയെപ്പോലെയുതരും വയ്ക്കു കരതന്ത്രം.
 “ടിപ്പൊരും മരണ! നിന്നുടെ കരതന്ത്രം.
 മലകളെല്ലാം സമുദർശനമാർ;
 നാകിയെല്ലാം തിരുമാറ്റിച്ചു ഗുഹയിലൊരു;
 വർഷങ്ങൾക്കു പരം; പരമേശ്വരൻ
 തന്ത്രം തെളിയിക്കുകൊണ്ടും ദൂരസമർ;
 തിര പരമേശ്വരൻ തന്ത്രം പരമം;
 ശക്തിവിശ്വം നീ വശീകരിച്ചിട്ടു.

കൃഷ്ണനാമം പരമം ചിന്തിച്ചു. പരമേശ്വരൻ വജ്രതുവൻ ചെല്ലിച്ചു സമ്പൂർണ്ണകാമം സമസ്തനേത്രൻ തലം. മനുഷ്യമനുഷ്യാഭി വന്നാനന്ദിപ്പിച്ചു പർവതത്തിൽ ധ്വനിയെഴുതുകൊടുത്തു. ഗുഹനവരതം കൈവിടിച്ചുകൊണ്ടു കവനം വരിച്ചു ഭൂതദവിധികളു. പാതയെപ്പോലെയുതരും വയ്ക്കു കരതന്ത്രം. “ടിപ്പൊരും മരണ! നിന്നുടെ കരതന്ത്രം. മലകളെല്ലാം സമുദർശനമാർ; നാകിയെല്ലാം തിരുമാറ്റിച്ചു ഗുഹയിലൊരു; വർഷങ്ങൾക്കു പരം; പരമേശ്വരൻ തന്ത്രം തെളിയിക്കുകൊണ്ടും ദൂരസമർ; തിര പരമേശ്വരൻ തന്ത്രം പരമം; ശക്തിവിശ്വം നീ വശീകരിച്ചിട്ടു.

കൃഷ്ണനാമം പരമം ചിന്തിച്ചു. പരമേശ്വരൻ വജ്രതുവൻ ചെല്ലിച്ചു സമ്പൂർണ്ണകാമം സമസ്തനേത്രൻ തലം. മനുഷ്യമനുഷ്യാഭി വന്നാനന്ദിപ്പിച്ചു പർവതത്തിൽ ധ്വനിയെഴുതുകൊടുത്തു. ഗുഹനവരതം കൈവിടിച്ചുകൊണ്ടു കവനം വരിച്ചു ഭൂതദവിധികളു. പാതയെപ്പോലെയുതരും വയ്ക്കു കരതന്ത്രം. “ടിപ്പൊരും മരണ! നിന്നുടെ കരതന്ത്രം. മലകളെല്ലാം സമുദർശനമാർ; നാകിയെല്ലാം തിരുമാറ്റിച്ചു ഗുഹയിലൊരു; വർഷങ്ങൾക്കു പരം; പരമേശ്വരൻ തന്ത്രം തെളിയിക്കുകൊണ്ടും ദൂരസമർ; തിര പരമേശ്വരൻ തന്ത്രം പരമം; ശക്തിവിശ്വം നീ വശീകരിച്ചിട്ടു.

മേൽക്കേൾക്കുന്നതാൽ ബുദ്ധിജ്ഞയുള്ളി-
 ചുണ്ണവാണൻ വെച്ചുതെ മേലുക്കേൽ.
 ഭക്തിന്നാമുൽക്കി മുനികളോടും വട-
 വൃക്കളുടേ ചാങ്ങ വിദ്യവിനോഭരായ്.
 നീയാകിലിന്ന ശിവാൻ വരുത്തുക
 ഭൂലോക വിവാഹമായ സതപരമ്യമേ.”

പൂമക്കൻവാക്കുകുടിക്കേത കേളിട്ട
 കാരണമിന്നൊഴുതപ്പൊഴുതാൻനിന്നാൻ.
 “എൻപാദമാറി! പരമേശ്വര! നിൻപദം
 തൊഴുതാൻ! ഞാൻ തൊഴുന്നേൻ; പ്രസീദ മേ.
 ഞാൻ പാദമെടുത്തെയ്യ കയ്യിരുത്തിക്കിന്ന
 നിൻപാദമാണ് നിനച്ചുവെപ്പൊഴുതാൻ.
 തൊഴുത്തുവീടേ സമീഹിതസിദ്ധയേ
 വൻപാദ വണക്കേമാ കൊണ്ടു ചൊല്ലാവു ഞാൻ?”

പഴിക്കിട്ടിടകമ്പരപ്പെട്ടതുമ, കർമ്മപരമായതാൽ—കൈമ (കൈപ്പുളി,
 സമി) ഇട കേടിക്കൊണ്ടതാൽ, ബുദ്ധിജ്ഞം എന്നുപിടയ്ക്കും, ഉഷ്ണമാണെന്ന്—
 ഗുരുവാരണം അതായതു നിവൽ (ഉഷ്ണാർക്കകർഷ്ഠ, ഉപമയ്ക്കു മേ—കാണ
 പ്പെട്ടതും, കേടിന്നാമുൽക്കി—കിവാൻ വിനോഭനായി തൊഴുത്തുവെപ്പൊഴുതാൻ സമീ
 കരിട്ടു മുൻനി. പരമേശ്വരവ=പൊൽ മരുതുപതിൽ, വിദ്യ വിനോഭരായ്
 =വിദ്യവിനോഭനോടുകൂടി, നീയാ പരമേശ്വരൻ എന്നുപറഞ്ഞു. ഉദ്യമം
 =നിന്നു കർമ്മമിൽ ഇന്നു വീടും വിവാഹം ചെയ്യാൻ നിവൽ ഉത്സാഹം
 വരുത്തുക. ഇതായതും പ്രസ്താവം നിൻ വചനമെന്നും.

കാരണവശൻറ ദൗപതി. പൂമക്കൻവാക്കുകുടിക്കേതാവിന്റെ
 വാക്കുകൾ, എൻപാദമാറിക്കേൾക്കേണ്ടതിനാലാ. പരമേശ്വര=ബ്രഹ്മാവായ്
 നിൻ പദം=നിന്റെ കാൽ, പ്രസീദമേ=എന്നിങ്ങനെയൊക്കെ പ്രസാദിച്ചാൽ,
 അർപ്പണം എന്നുപറഞ്ഞു. സാക്ഷ്യരായ=അമ്മിട്ടച്ചെട്ടു കാട്ടാ എന്നിങ്ങനെയല്ല
 രാജൻ. “നിൻപാദമാണ” എന്നതു ശാപമല്ലെങ്കിലും ശാപം സമീഹം=നി
 വന്റെ അടുത്ത സമീഹിതസിദ്ധയേ=സമീഹിതത്തിന്റെ ഇപ്പോഴത്തെ
 ത്തിന്റെ സമീഹിത്, ദർശനം=അവതരിപ്പണം, വണക്കേമാ=വിനയമോ,

സമ്പ്രതി നണ്ടും ഹരിമെയിപ്പല്ലനുള്ള
കമ്പമെനിക്കല്ല നിങ്ങൾക്കുണ്ടുള്ളിൽ,
വിൽക്കുവുന്നതിങ്ക പൂക്കു ഞാനന്യതരം-
കമരമെന്നരമെ മറ്റുനെയ്യെന്ത് നഷ്ടം
തൃക്കനൽക്കണ്ണിൽ ഭരിച്ചു കളകിവാം
ഇല്പുഷ്പസങ്കുളം സാഗുരധൂതിവൽ.
നില്ലതരങ്ങാക്കുളമിടംകമ്പമെനതിനാ?
നിഷ്പ്രതിഷ്ഠിപ്പവർ നിങ്ങൾക്കുണ്ടാക്കുമെ,
എന്തൊരു മേ ഭരണം വേറെനെയ്യെന്നുണ്ടതും
ചീരതതായമെ തീർത്തൊന്നാതുവൻ,
വന്ന ശിവഭ്രാഹ്മണമെന്നാലവൻ പുന-
മെന്നും നമകത്തിൽനിന്നു കരകൾക്കാ?
എന്നതിൽവാട്ടുനിക്കൊന്നരേ അറുവൻ
തന്നതല്ലാതെയിപ്പല്ലാനുമെ കൈവരാം.

മകനായ് ഞാൻ = ഞാൻ കൊണ്ടു കയ്യുവേണ്ടു. സമ്പ്രതി = ഇപ്പോൾ, നണ്ടും = നണ്ടും വന്നുവെന്നുവെന്നും, മറ്റു കമ്പം = കമ്പിക്കുണ്ടിട്ടു കളനുള്ള മായാമയംവെച്ചു, ഭരിച്ചു ഭരണം = ഭരണിക്കു നിങ്ങൾക്കുണ്ടെന്നതും, അതിനും = സരിപ്പത്തു്, ഭൂതം = തിപൽ, എന്തെന്ത് = എന്തെന്തെന്തെന്തെ, തെക്കം = മറ്റു പ്രമാണം കൊണ്ടുവായി, തൃക്കനൽക്കണ്ണിൽ = തീർത്തതെ പൊലിക്കുന്ന തൃക്കണ്ണിൽ (നെയ്തുകണ്ണിൽ), കൈപ്പുക്കളകിവാം = ഭരിച്ചുവളക്കളക്കും, ഇല്പുഷ്പ ഭീവൽ = ഇല്പുഷ്പ സങ്കുളം (പൊയ്ക്കുളം), സാഗുര (അകിൽ) ഇവയുടെ ധൂതിപോലെയെ, നില്ലതരങ്ങാക്കുമെ = അതൊക്കെയും അവിടെ നില്ലാത്തു നില്ല കമ്പം = നില്ക്കുകിച്ചാൽ (നില്ക്കുവരിച്ചവർ) എന്തെ നിങ്ങൾക്കും അറുവുമായെ. ഞാൻ ഭരിച്ചുപോയാൽ എന്തിനും നിങ്ങൾക്കും മേക്കും സങ്കുളംവെക്കുന്ന സങ്കം. എന്തെയ്യം = അതിമെയ്യം, മേ = എന്തിൽ, മേ = പേടി എന്നുള്ള നിങ്ങളുമാകെ കൂട്ടമൊമ്പർ വേറെയും ഒരു മേയ്യെണ്ണ. ചീരതതായമ = നെയ്യം കൊലിക്കത്തു്, തീർ = മറ്റു്, 'അതു' എന്നതു ഞാൻ കൊള്ളാൻ' എന്നതിനോടു ചേർന്നുപറയിക്കുന്നു. ഒരു ഉയരെമേയ്യന്നു പറയുന്നു = വന്ന മേയ്യെണ്ണ = ശിവഭ്രാഹ്മണപദം മേയ്യന്നെന്നായാൽ അയാൾ നമകത്തിൽനിന്നു കരകൾക്കാ? കരകൾ സകലം നില്ക്കുമായിപ്പുണ്ടാകും. എന്തെന്തെന്തെന്ത് = അതിനും വിടക്കുകിട്ടി, എന്തി മേയ്യ

സ്വന്തവും മനവും ബ്രഹ്മവും കാലവും
 ബാണവും ത്രാണവും സൗരഭോഗഭോഗവും
 ഏവം മറന്നു ഞാൻ ഗർഭിതനായ്ചെന്നു
 തുറ്റിക്കൊത്തസ്തുതും ശല്യനേ വേദനതോ?
 കേവലമെങ്ങു മമ? പ്രേമമാർക്കു മയി?
 സ്വാമിന്റെ ദ്രോഹിച്ചു പാഴ്ത്തുവാൻപോയി ഞാൻ!
 ഈശ്വരവാരാധനകളല്ലാതെനിന്നിങ്ങ,
 ഭൂമിപ്രമർന്നിങ്ങക്കെന്തിനും മഹേശ്വരൻ
 തിര്യക്കുറംകാണുന്നമെയ്യെ നിങ്ങളെങ്ങ;
 ഭോഗമില്ലാതെ ശരമല്ലെങ്കിലും മേ:
 കൈകളിൽപ്പറ്റിത്തന്നേതെന്നിവിടെപ്പോ
 പുൽകുരുതാത്തവർക്കുപുൽകുമവനും.

ഭവം = പാപവിപൽ തന്നെല്ലാതെ എനിക്ക് ഒരു വൈഭവമില്ല, സ്വന്തം = സ്വമിതി, മറന്നു = മറച്ചു, ത്രാണം = സൗരന്ദ്രം, മാലം = മില്ല്, ബാണം = ശരം, ത്രാണം = ചെൽ, സൗരഭോഗഭോഗം = സൗരഭോഗ്യവാസ്തു, (സൗരഭോഗം = സൗരഭോഗ്യം; ആഭോഗം = വിഭാവനം, വാസ്തു = ഭവനമല്ലെങ്കിൽ എന്തിനുള്ള വിവർത്തനമാണെന്നതും, സത്യം = ഏറ്റവും, ശല്യം = ശത്രുക്കളായവർ, തുറ്റിക്കൊത്ത് = തരണമിട്ടെന്ന്, ഏതെന്ന് = എന്തെന്ന്, ശല്യനേ = ശിവനെ (ഏതെങ്കിലും ഭൂമിയിലോ മറ്റും), മേയ്ക്കമെങ്കിൽ മേ = എന്തിനേ മേയ്ക്കം എവിടെ? എവിടെയെങ്കിലെന്നതും. പ്രേമമാർക്കു മയി = എന്തിനേ പ്രേമം ഇതെന്തി? ആർക്കെങ്കിലെന്നതും. സ്വാമി പാപി ഞാൻ = ഞാൻ സ്വാമി ആരാധിക്കട്ടെ ഒരു നിവൃത്തി മഹാപാപിയായും (പാഴ്ത്തുവാൻപോയി = നീചനായ മാന്യപാപി), ഈശ്വരം നിങ്ങളെപ്പോലെ നിങ്ങളെല്ലാവരും എനിക്ക് ഇരപോവാൻ ആണ്. ഈശ്വരൻ ശാസ്ത്രം = മഹാശാസ്ത്ര (ശിവൻ) നിങ്ങളെക്കൊണ്ടും ഇരപോവാൻ (ഇരപോവാൻ = സ്വാമി), തിര്യക്കുറംകാണുന്നവനും = ഉള്ളിൽ തിരുന്ന കരുണം, ഭവം = ഭവനം, മേ = എനിക്ക്, കൈകൾ കീഴും = ഞാൻ എന്റെ കൈയ്ക്കു മേയ്ക്കത്തിൽ എന്തിനും മേയ്ക്കം ഉള്ളിൽപ്പറ്റിക്കൊണ്ടിരിക്കുക, പുൽകു പുൽകും = പുണയുവാൻ പാടില്ലാത്ത സ്ത്രീകളെക്കൂടിയും പുണയും. ഇത്

“വാരാഹപത്നീവൃത്താൽ ചരം വോലം നനയാത്തതായ പ്രവിഷ്ഠം നീതംബിന്ദിപ്പുന്നി മുക്കലത്തോം ചെറ്റ സ്വന്തംശ്വാംഗിനിക്കുതലമുളം”

മേനിയോ ചൊന്നതു വഴങ്ങിമമണം! ഞാൻ?
 തുണിയെൻപ്രേതസീഭവണിവല്ലോ മത.
 ലജയും വിട്ടു താൻ മെച്ചമിടച്ചുണ്ണു
 സമ്മതനാഗ്രത്തിൽ വിധിച്ചതല്ലാക്ഷമേ.
 ന്യായമിടച്ചാനതല്ലെങ്കിൽ തൊന്നതെ-
 ന്നപ്പുനാണമോവനാണ പെണ്ണീടുവൻ.”

ഇപ്പുകാരാനിവശക്താൽപ്രതോഷം കൊണ്ടു്
 ബാഹ്യതോന്വേഷ്യ വാക്സ്തോഷ്യതി മേന്തിനാൻ.
 നാല്പതരാം ഹരി നാല്പതോടെൺപരതാ-
 ടോപ്പുതൂകുന്നതാ വിപ്പുതും കാണായി.

എന്ന കഥാസംഭവശ്ലോകത്തിലാൻ ഹായാതകാഴ്ചയത്ര മേനി
 എന്ന ഞാൻ=മേവാണീരതാ സമ്പ്രപതിമാതാ; ഞാൻ ചരഞ്ഞ
 ഈ മേനി (ആത്മപ്രഭാസ) യാണോ. മേനിയല്ല വാസ്തവമാണെന്നു സാരം.
 ‘വഴങ്ങിക്കൊ’ എന്ന അഭയാദന ഇവിടെ സാക്ഷിപ്രായമാണ്. “പ്രേതമെന്നാ
 തൊന്നൊപ്പമേകുമെന്നും” എന്നതു മേനിയല്ലെന്നു സമ്പ്രപതിയെപ്പറിച്ചാറിച്ച
 ബാഹ്യസ്തോദിയാഭാല്യാ ക്ഷണമില്ലായം. ഇതി=ആവനാഴി, ഏർപ്രയത്ന
 വേണി=ഏർപ്രിയയുടെ ദൃഷ്ടി (കലമുടി) ലജ.... .. മെച്ചമുണ്ണു=ലജ
 ശുദ്ധതയെ തന്നെ മെച്ചമായിട്ട് ഇല്ലെന്നു്, അതായതു സ്വാമിഭയാദം
 സമ്മതനാഗ്രത്തിൽ=സമ്മതനാഗ്രത്തിൽ ഭൂമിയിൽ, ഹരി ടോപ്പു=ആത്മ
 വിധിച്ചിട്ടുള്ളതല്ല. നിശ്ചയി..... .. പെണ്ണീടുവൻ = ഏതെങ്കിലും ഒരു
 പല്ലു പാത്താൽ ഒരുതൂ ഞാൻ നിശ്ചയമായും ചെയ്യും.

ശിവന്റെ ചിത്തമാകേണ്ടിക്കൊന്നു് അവാദ്യമെന്നു കാ-
 മൻ പറയത്തല്ലാതെ വിഷ്ണുഭഗവാൻ ബൃഹസ്പതിയോടകിപ്പാ-
 യം ചൊരിക്കുന്നു. ഇപ്പുകാരനാണു് തൊട=ഇപ്പുകാരനിയുടെ (ശാ-
 മരൻ; ഇപ്പുകാരനാണു് അസാദൻ കരുവാൻ കാമൻ “ഇപ്പുകാരനിയെ
 പി” എന്നു കാമപത്രയങ്ങളിൽ അതോ) വശമുണ്ടിതിനിന് ഉന്മിതമാ
 പ്രാതാദം (ചമ്മട്ടിയടി). കൊഴ്=ഏറ, ബാഹ്യതോന്വേഷ്യ=കുഴ്ത്തിയെടുക്കി,
 വാക്സ്തോഷ്യതി=ഇറ്റൻ മേന്തിനാൻ=ഇറ്റൻ സാദനാഗ്രത്തിലായാൽ കണ്ണി
 റിൽ മേന്തിയതു ‘വാക്സ്തോഷ്യ’ എന്ന ബഹുവചനവും യുക്തം വില്ല
 തരാം (ഇ. വി.) =നാല്പതരാം=ആയ അനന്തരമാകുമ്പോൾ (അതോ=വേദ
 ന്ന, ഹരി=ഇറ്റൻ, നാല്പതരാംതൽപാതാട്ട്=നാല്പതും പാൽപതും പ്രാതാദ്യം,

സേവകചയ്താൽ മഹാദേവനാഭവനം
 മോഹനവശ്രുനില്ലാർവിശേഷം കപലിൽ.”
 ജീവവാക്യം വാസുദേവനും കൊണ്ടിടി;
 ജീവ വശസ്തരി ധാരാവാമതീടിനാൻ.
 താവതാ നിശ്ചയം ദേവകൾക്കും വന്നു
 സാധധാരണം മഹാദേവസേവാവിശ്വരൂ.

പത്തനാഭൻ കണ്ടിത്തപ്പൊളക്കൾ ചെയ്തു;
 “സൽപ്പമാണം നാസ്തി വിപ്രവാക്യാൽ പരം.
 എട്ടപ്പാഴും ഔസവചെത്തുടും പൂജവിന-
 ശ്ലേയിയം കണ്ടാലുമില്ലാ ബഹുഭതി.
 അപ്രകാരം സുരന്മാർക്കു ഏറ്റീല-
 മിപ്രകാരം വരുമ്പൊളതിസാധുക്കൾ;

ജീവ = ജീവകൽ, മോഹനവശ്രു = മോഹനമാൽ (വിവരണമാൽ) വെച്ചു നായ എന്നു വിവരിക്കേണ്ടതും. നയം = സ്വരേചനയം (പ്രായം) ശബ്ദമല്ലതന്നെ എന്നു അർത്ഥം പറയണം. സേവ വശസ്തരി = സേവിച്ചാൽ ജീവൻ ഏകദേശവനം മോഹനവശ്രുൻ (യുക്തത്തിനധീനൻ). ആത്മശുദ്ധിവിശേഷം = ആത്മദൈവം, കപലിൽ = കരിടത്തൂരം. ജീവൻ = ജീവിച്ചു, ജീവം = ജീവനും. ജീവൻ = ജീവൻ = ജീവനായി (ജീവനായി) ജീവനും, വാസുദേവൻ = വിഷ്ണു, ജീവ വശസ്തരി = മോഹ വശസ്തരി ജീവിച്ചാലും എന്തിനെയും കിരാനം = ബ്രഹ്മാവും പറഞ്ഞു, താവതാ = അതുവുമു കൂടാതെ നിശ്ചയം വന്നു = ദേവകൾക്കും ഉറപ്പു വന്നു, സാധധാരണം (ക്രി. വി.) = അധാരധാരണാദികൾ, മഹാ വശസ്തരി = മോഹനവശ്രുൻ സേവയുടെ വിശിഷ്ട (വിശിഷ്ട) = അത്യന്തം. ജീവനെ സേവിക്കുന്ന കാര്യത്തിൽ ദേവകൾക്കൊപ്പം വന്നു.

വിഷ്ണുദേവൻ ജീവസേവയെക്കുറിച്ചുള്ള ചുരുക്കം പറഞ്ഞാൽ = വിഷ്ണു, സൽപ്പ പരം = വിപ്രവാക്യത്തെക്കാൾ മേലായ സൽപ്പമാണം = നല്ല പൂജമാണം, സത്ത്വത്തിലുള്ള പ്രമാണം = ഇല്ല. എട്ടപ്പാഴും വിനം = സഭാ സേവിച്ചുപോരുന്ന സപാതിഷ്, അപ്രിയം = അനിഷ്ടം, ബഹുഭതി = വലുതായി വിചാരിക്കൽ. സഭാ സേവനമായ സപാതിഷ് ലാപ്യം അനിഷ്ടം മനോഹരം അതു വലുതായിത്തന്നെയുള്ള അപ്രകാരം = അപ്രിയം എന്നാൽ വലുതായി വിചാരിക്കത്തക്കവിധം. സാധധാരണം = മോഹന

തൽപ്രമാണം വിട്ടു കല്പാൽ നടന്നതു
തൽപ്രമാണമാകാഞ്ഞു പൊക്കുവാൻ നോക്കുവിൻ.
ഭാഗിരഥനാമതാനന്താർ തികഞ്ഞിനി
ത്വം ശരണമെന്തെ മൊല്ലുവാൻ ചെല്ലുവിൻ.
അന്തിമക നിങ്ങളുടേതുമായില്ലാഞ്ഞു
രസ്സുവും കണ്ടു കടന്നാകസ്മരകം.
മഞ്ചി നാടം വിട്ടു കണ്ടു നമ്മെ നിങ്ങൾ;
കണ്ടീല തോരം സുഖമായിരുന്നാരും.
താഴ്ന്നില്ലാതെ പ്രദീപം നമുക്കേണ്ടു;
കാഴ്ച വരുന്നതു കണ്ണനീരൊപ്പൊഴും.
വാങ്ങുതീർപ്പിൽച്ചെല്ലുമായ് ചെല്ലുവോൻ;
തീർപ്പുവാങ്ങുചിന്തിക്കേറുക ശതകൃതോ!

കി, ദുഷ്ടീലം=ദുഷ്ടപഞ്ചം. ഇലകൾ=വരം=പ്രകൃതിക്ക് അധിയം
കാണുവാനുള്ളതും, അതിസാധുക്കൾ=അത്യന്തം പാവപ്പെട്ടവർ. ഇങ്ങനെയുള്ള
പ്രകൃതികൾ സാധാരണ സാധാരണമാണെന്നും. അപ്പോഴാണ് വിട്ട്
=അവനാകുന്ന പ്രമാണം ലഭിക്കുന്ന പ്രകൃതി പ്രമാണമാകാത്തു. കല്പാൽ
=തന്റെ നിമിത്തം, നടന്നതു=പ്രവർത്തിച്ചത്, തൽപ്രമാണം=അവന്റെ പ്ര
മാണം (നമസ്കാരം). വിവരം പ്രമാണമാക്കാനുണ്ടെന്ന അപരമായ വിവരം
സാധാരണയെന്നു തീർച്ചയാൽ ഇരിക്കുവിൻ. ഭാഗിരഥനാമതാനന്താർ=
ഭാഗിരഥനുള്ളതും (നീക്കപ്പെട്ട) നഗ്നനാകുന്നതും കടന്നവൻ (നിങ്ങൾ). തി
കഞ്ഞു = പൂർണ്ണമായും, ത്വം ശരണമെന്തെ=നീ തന്നെ ശരണമെന്തെ
നില്ലാത്തു=നില്ലാതിരുന്നിനാൽ, രസ്സു=പഴുത്ത്, വിവരം അതികൃത
നിങ്ങളുടെതായിരുന്നതിനാൽ ആ തരം അതി അസൂയയെ അവിടെ
കടന്നു. മഞ്ചി... നിങ്ങൾ=നാട്ടുവിട്ട അടിമപ്പാൽ നി
ങ്ങൾ എന്നു വന്നു മന്ത്രി. കണ്ടീല... എന്നാൽ=നിങ്ങൾക്കു സുഖമാ
യിരുന്ന അല്ലെങ്കിൽ നിങ്ങളു കാണുകയുണ്ടായില്ല. താഴ്ന്നില്ലാതെ=കറ
വില്ലാതെ, പ്രദീപം=മുദ്രപത്മം, കാഴ്ചവരുന്നതു=കാഴ്ചയായി വരുന്നത്.
തോർ കട്ടം കെവില്ലാത്ത പ്രദീപംതന്നെയാണ്; പക്ഷെ, ഈ പ്രദീപം കാഴ്ച
യായി വരുന്നതു കണ്ണനീരാണ്. വല്ല സമകാലം വന്നു മന്ത്രി സമയത്തെ
നിങ്ങൾ എന്ന കാണാൻ വരുന്നതു എന്നു സാരം. വാങ്ങുതീർപ്പും, ഇര
പ്പുതിക=മുദ്രപത്മം, ചെല്ലുമായ്=അതിപ്പോയിട്ട്, ശതകൃതം=ശത
കൃത യാഥാ ചെല്ലുമായ്കൊണ്ട് ഇത്രയ്ക്കു കടന്നു പ്രസിദ്ധനായി (അതേ

മേന്മയാർയിൽ കിടക്കുന്നു ഞാൻ പരം
 ഷരീരംബുധിപുരം താമകവാധയാ,
 കണ്ടുതുടങ്ങതാരു ദേശം ദന്തർ
 പണ്ടുപണ്ടേയിതു ശങ്കമശാസനാൽ
 മേധാഗം പിരിയുമാറ്റു പോരകളോ വൈകാരി;
 വെയ്ക്കു ശിരസേവ പാകവിരജന!
 ത്രീശൈലമുദമലപൂക ചെണോവരം;
 സാമസം പൂഷ്പപായ് പൂകാതു സന്നിധൗ
 നന്മിന്ദാശരണത്തു മിന്നാതെ നിന്നതു?
 കൊണ്ടുപോകുന്നണ്ണി! വിണ്ണോരെയൊക്കയും
 സാകതിത്താലാണ്ടു സാഹസ്യകരകിന്ന
 സാമസം വെയ്ക്കിലെന്റാകുമെന്തും വരം.
 മൂത്തതു പാരിലിന്നാത്തിരുതുകൊല്ലി
 മൂത്തി കൂട്ടുകിലും കീഴ്തി കൂട്ടയൊലാ.

മേന്മയാർയിൽ = മേന്മയുള്ളവരിൽ ഇതിൽ. ഷരീരംബുധിപുരം = പാലാശിര
 ശരണിൽ, താമകവാധയാ = താമകവാധയാ ബാധനയിടത്തു, കണ്ടു പണ്ടുപണ്ടേ
 ശാസനാൽ = ഇതു മേന്മയാർ ശിവന്റെ ശാസനത്താൽ പണ്ടു മുതൽ
 അപ്പോൾക്കു ഞാൻ വരുത്ത സ്ഥലമാണ്. മേധാഗം പിരിയതെ =
 കൂട്ടം പിരിഞ്ഞു മിന്നിച്ചിത്താതെ, പാകവിരജന = ഇതു ത്രീശൈ
 ലമാല = കൈമാലപറ്റുത, സാമസം = അപ്പോഴവനയില്ലായ്, പൂ
 കായ്ക്കു = ചെല്ലയ്ക്കു, സന്നിധൗ = സമീപത്തിൽ. എല്ലാവരുംകൂടി
 കൈമാലയെല്ലാം പൂകാതിൻ, അപ്പോൾ കൂടാത്ത സമയമായിട്ടു
 തിരിച്ചുവരിൽ ചെല്ലയ്ക്കു. തന്മിന്ദാശരൻ = അപ്പോഴവൻ, മൂതൻ
 മൂത്തി = വരം വിണ്ണോരെയൊക്കെയും. മേന്മയാർക്കു കീഴ്തി കൊണ്ടുപോ
 കുന്നതെന്നു പറഞ്ഞതിൽനിന്നു പ്രസ്തുതകൃത്യത്തിൽ കാമന പ്രാവണ്യമുണ്ടെന്നു
 വിവരസന്നിധിയിൽ കാമന പ്രവേശിപ്പാൻ വിരോധമില്ലെന്നും ശാസിക്കുന്നു
 ഇതു 'പുഷ്പമാണസോ കടപ്പാൻ തടവിട്ടു' എന്ന സ്തോത്രമായി പറയാൻ പോ
 കുന്നതായ്. സാകം = കൂടി, മേന്മ... ..ത്തിന്നു = സാമസംകൂടിയാണു്.
 സാമ... ..വരം = സാമസം ചെല്ലാൻ കൂട്ടം ചിത്തയൊക്കയും ചെല്ലും
 മൂത്തി = ചെല്ലി, മൂത്തി = മേന്മ, മൂത്തു ചെല്ലി = ഇതു വിചാരിച്ചു, മൂത്തി
 ശരീരം. ശരീരം കൂട്ടായതിനാൽ കൂടിയും കീഴ്തി കൂട്ടയായ്. ശരീരം മേ
 നെയും മേന്മയാർ. അതീതിയാകാട്ടു നരകമാണ്. ചില കാവ്യങ്ങളിൽ ശരീരം

മുന്തിരപാതകൽ മന്ദം മുന്തിയുണ്ടാം; ചിന്ന
കീഴ്തിപൊന്തോലിലകീർത്തി തരകുടാം.
തൃക്കണ്ഠനേകൻ കവതീനാപത്തെയിൽ,
ഇച്ഛതാം ഗ്രാമമതിൽമേലും സ്താപ്യതാം;
രാജ്യരക്ഷാതിമയ്ക്ക് സ്താപ്യതാം ഗ്രാമവും;
രാജ്യവും നോക്കുതാമരനാശോഭയേ,
ഭരതന്ദവ രേഖമെന്നാദിഗുരല്ലോ പഥ -
മാന്യതതപം കഥററുജീവഭവദ്യുതാം.
സാധുരക്ഷാത്കം ശരീരം വഹാതി ഞാൻ;
ബോധിത കാര്യം ബുധന്മാർക്കു സമ്മതം.

കുഞ്ചെരിവതാമര പരമം—പ്രകൃത്യം = ഉപാധിപ്പെടുത്തേണ്ടവനാൽ. എങ്കൽ=മേലും, കലശലിതമാണെങ്കിൽ=അതുകൊണ്ട് ഗ്രാമത്തിന് ആപത്താലി വരുന്ന ചക്ഷുഃ, പ്രകൃതം=രക്ഷിക്കും, ഗ്രാമം=അതിനകം ഗൃഹത്തുമേലും സ്ഥലം, സ്താപ്യമാണെന്നുവെച്ചിട്ടുണ്ടെന്നാകാം. മാത്രം ഗ്രാമപരമാവ്യക്തികൾക്കു നഷ്ടപ്പെടാതിരിക്കുവാൻ ഗ്രാമവും കളയാം. മാത്രവും മേൽ=ആരുനോക്കിന്റെ ഉപയോഗം (വശീകരണ) കാര്യമെന്നും നോക്കുന്നത്

“സദ്യുദ്ധോപക്ഷിപ്തമാണോവ രക്ഷിക്കേണം
ഗ്രാമമന്യരോപക്ഷിപ്ത രാജ്യമന്യരക്ഷിക്കേണം
ഗ്രാമമന്യരോവ ഗൃഹം കളഞ്ഞു കളിക്കേണം
മേലന്തരനാശമുണ്ടെന്നാകിൽ മക്ഷിക്കേണം.”

എന്നു വിശദീകരിച്ചു. ആന്തരമേലാണു സദ്യുദ്ധമാനാമെന്നു പറഞ്ഞതിനെ കൗശലികമായിക്കുറിച്ചാൽ വേണ്ടി പറയണം—ആന്തരം രാജ്യം=ആന്തരം എന്നതു മേലാണെന്നുള്ള മാതൃക ആസ്പദം (അതാലോ) ആണ്, മേലാകട്ടെ ആന്തരവെന്നർത്ഥം. പക്ഷം = ചിന്നപക്ഷം? ആന്തരമേലം = ആന്തരവശീകരണമാണെന്നർത്ഥം. ചെററു കക്കരല്ല, അന്യമേലാകട്ടെ=അന്യരോടുകൂടിക്കൂടെയോ. മേലാകട്ടെ=അതിനെ കലിക്കുന്നത് അന്യരോടുകൂടിക്കൂടെയോ എന്നാണുതന്നെകൂടെയോ കലിക്കാൻ ആന്തരവെന്നു സാരം. സാധുരക്ഷാത്കം=സമ്മതമാക്കുക കക്ഷസ്തവേണി, ശരീരം വഹാതി=അതുകൾക്കു വഹിക്കണം, ബോധിതം=അറിയാൻ, കാര്യം സമ്മതം=സമ്മതമാകുക (വിമോചനം) എന്നു സമ്മതമായിട്ടുള്ളതു ചെയ്യേണ്ടതാണ്. സമ്മതമാകുന്നതിന്നു വേണ്ടി മേലാണെന്നു വഹിക്കണം 'ഞാൻ' ആണ് ആന്തരമെന്നും, മേലം കളഞ്ഞാലാണ് സാധുരക്ഷണം സാധ്യമാകുക എന്നു വന്നാൽ മേലാണെന്നു ഉപേക്ഷിക്കേണ്ടതും സാരം.

നാമത്ര ച വഞ്ചനാനിന്നിന്നേനകീവൃന്തമഃ;
 കാലമഃഖോളവും പാശാമശക്തിയിൽ.
 കോലിത്തനാകീഭവാ തോസിവന്നാലാകാ;
 കാലോടിഞ്ഞിട്ടു പിടിക്കുന്നമണ്ണാക്കന.
 പാശുവെന്നുവെന്തപ്പറവു, പാശി-
 ഖംഗമംഗം മാനകംഗമെന്നല്ലയോ?
 തൈതയശ്ശരിതരപ്പാതിരവിൽ ചുറ്റു-
 നാതിരതരവന്ന ജാതൻ കലോശപരൻ
 കാണ്തികനാരം പീഠനോരു കരനിയിൽ
 കാൽനീയാക്കനടിപ്പൊളം സേവ്യതാം.
 അന്തർ മതി; മതി ചിത്തപരിഭ്രമം;
 കൃത്യങ്ങൾ ചെങ്കിലോ സിദ്ധജാമിപ്പൊളം.

ഇവ കർമ്മവിന ഏകൻ അല്ലാതെയാവാണെന്നിരിക്കാം? നാമത്ര... .. അതും നാമത്ര ചേർത്തുവെച്ചിട്ട് ഇന്ദ്രനാണത്രയും തുടങ്ങിയോട് ഉത്തരമായി അലവിഭംഗം വരുത്തുന്നതാണ്. കർമ്മ... .. അതിൽ അന്തർനിയമങ്ങളുള്ളതല്ലെന്നും കർമ്മം അന്തർനിയമം ചേർത്തിട്ട്... .. വാമനം ചേർത്തിട്ട് പൂർത്തിയാക്കുന്ന പാശം (ചേർത്തിട്ടനാകീഭവാ) തോസിതായതു തോസിതായത്. “കാലോടിഞ്ഞിട്ടും പിടിക്കുന്നമണ്ണാക്കന” എന്നതു ചോദകാമനി. (അണ്ണാക്കന=അണ്ണാക്കനാക്കൻ). പാശം=കാൽക്കൊരുൾ. ആ പാശിതയെക്കൽ കാലോടിഞ്ഞ പാശം തുടങ്ങുന്ന പാശംകീഴ്. അതിലും... .. ഉത്തരം മാനകംഗമം അംഗം. ശിവാന്റെ വാടികളിലൊന്നുള്ള ആര്യത്തിൽ അപരമം വന്നാലും ആ സാധാരണാർക്കുള്ളതാൽപത്രം. അതായത്... .. ചുറ്റും കർമ്മവൃന്തമാകുന്നു. കൃതിയുള്ള ഭാഗിയിൽ ചുറ്റുന്നവൻ, അതല്ലാതെ നാലിട്ടിരിക്കുന്നവൻ. ആതിര... .. അത്=നിത്യത്തിനുള്ളിൽ ജനിച്ചവൻ. നിത്യൻ അന്തർനിയമം തിരുവാതിരയെന്ന്. മാനകംഗമം=ശിവാൻ സേവ്യതാം എന്നതിന്റെ കർമ്മം. കർമ്മം... .. പൊളം കാൽനീയാക്കനായി പീഠം നൽകിയ അതായതു അതായതിൽ (അതായതിന്റെ മനസ്സെ കാൽനീയാക്കന) കാൽനീയാക്കൻ-സത്യമന്യൻ-ആര്യൻ-അർജ്ജുൻ-ഉദിക്കുന്നവനും. ശിവാൻ പാശിതയിൽ സത്യമന്യൻ ജനിക്കുന്നവൻ എന്നാണ്. സേവ്യതാം=സേവിച്ചപ്പോൾ (കർമ്മംകീഴ്). ചിത്തപരിഭ്രമം=അതായത്. കൃത്യങ്ങൾ=കർമ്മങ്ങൾ, ഇതിന്റെ കൃത്യ കർമ്മം, അതായത് അതായത്

അതിനാലേതത്തും ഇറക്കുമതി നിരക്ക് കുറയ്ക്കാൻ സാധിക്കില്ലെന്നും അറിയിച്ചിട്ടുണ്ട്.

നിങ്ങളുടെ കമ്പനിയിൽ എങ്ങനെയാണ് മത്സരാർഹമായ ചെങ്കുണ്ടുകൾ ഉണ്ടാകുന്നത്?

ഇതുവർത്തമാനമാർഗ്ഗംപ്രകാരമുള്ള കോർപ്പറേഷൻ നിയമങ്ങൾ വിമർശനം, പരിണാമങ്ങളുടെ പരിഹാരം നൽകാൻ കഴിയാത്തതുകൊണ്ട് കേരളാ കോൺഗ്രസ്സ് തീവ്രമുന്നണിയായ നവോത്ഥാനപ്രസ്ഥാനം വിമർശനം പ്രഖ്യാപിച്ച് കിട്ടിയതുകൊണ്ട് കേരളം നവീകരണ പദ്ധതി നിന്നു കടന്നുപോകുമെന്ന് വിവരങ്ങൾ നൽകുന്നു.

“ചന്ദ്രശ്ശലപ്രിയ! നന്ദീചന്ദ്ര! തവ
വനാമന്ദനം പദം ദൃഢമകു വയം.

എല്ലാ സാധനവും, ഇക്കടന്നി—ഇവ പച്ചക്കറികൾ. ഇവയൊന്നും അതേ ഇവ പ്രവ
ത്തിക്കുന്ന എല്ലാ നാമധർമ്മം നിങ്ങൾക്കുണ്ടായിരിക്കും. മനഃ—അജ്ഞം, അഭിജ്ഞം
മനഃ—അപ്രിയം, അപരം—അപ്രിയം. സാധനം ഇവയ്ക്കും.

[illegible]

നന്ദികേശവനോടു ഭാര്യമാരുടെ വാഗ്ദാനം. ചന്ദ്രകുല
 പ്രിയം-ശിവൻ പ്രിയപ്പെട്ടവനെ! തല... ..വയം (ഗുണഭക്ത: നന്ദ: തവ
 പദം: വന്ദനം) നിന്റെ കാൽ ദാസ്യം.

നാഥനാ മുൻനി നവമി നീതംനമോ;
 ഭാഗമനത്തിന്ന നീതാൻ മുഹൂരപകൻ.
 നേത്രം പതുയ്യാം ത്രിഭുവനനാൻ നിവല്ലോ;
 നേത്രഭാഷാ ശിവസുതൃംഗഭംഭോ ഭവാനൻ.
 പരമേശ്വരനാൻ കൃപാകരനാമനീതം,
 കൈതരി ഭവാനുള്ളിൽ തെക്കുള്ളിൽ ഭവാനാമൻ;
 'പേതരിതാ' നീ വാരിൽ കാത്തിരു നില്ലോ;
 പാതലകമലപൂർവ്വം മുടികയും പേരുംതോ?
 ഇത സ്ഥലത്തിൽ ഭവാനാമനാമൻ ലാഭം
 കാൽകാണുന്നപുണ്യ പാതകമനീതം?
 കൈതരിപാതകമനാമനാമനിയുടേതാമൻ;
 കാൽകൈതരി കണ്ടുനാമനീപാൻ കഴിവരാ.

നാഥനാ=നിവര, മുൻനി നവമി=മേലമേൽമേൽ മുൻനി, നീ താൻ=നീതംനാ
 നാമൻ, നിവര എന്നു മുട്ട മുൻനിമര പ്രതിപദമായിട്ടുണ്ടാകുന്നു. നേത്രഭാഷാ മുൻനി
 നിതാമൻ, നേത്രവും വിശേഷ്യനാമൻ നീ എന്നു രൂപമിരിക്കുന്നു. ഭവാനാമൻ
 തെക്കൻ..... രൂപാൻ=ഭവാനാമനാമൻ ആകയാൽ നീ തന്നെയായ
 ഭവാനാമൻ. നേത്രം ത്രിഭുവനനാൻ=മേൽത്തന്ന നാഥനാമൻ പറ്റുന്നതാ
 നീ. നേത്രഭാഷാ=മേൽത്തന്നപ്രകാരം, നിവ തന്നാ=നിവരനാമൻ സൂത്രനാ
 മനാമനാമൻ. നിവരനാ ത്രിഭുവനപാതക സൂത്രവിട്ടിരിക്കാമൻ നിവരനാ കഴിവ
 രാമനാ ഭവാനാ. തെക്കൻ സൂത്രനാ സാമനിയായാകുന്നു. പാതകം.....
 തന്നിനാ=തെക്കൻ തെക്കെയോട കൃപാകരനാമനീതം പാതകം (തെക്കൻ) തെക്കൻ
 കൈതരി=സ്തോത്രം. തെക്കെയോട കൈതരിക പാതകം സ്തോത്രനാമനാമനാ. പേതരി
 പേതരികാകയാൽ, പാതകം=പാതകം. പാതകം=പാതകം. നീ ഇവിടെ പാ
 തകലനായി നിവല്ലോ പാതകം നശിച്ചു പാതകനാമൻ മുഹൂരപകൻ. തെക്കൻപാ...
തെക്കൻ=തെക്കൻനാമനീതം കാണുന്നതാകുന്ന പുണ്യത്തിൽ മുഹൂരപക
 നാ (തെക്കൻ). എന്നിതാ=കൈതരി. തെക്കൻനാമൻ കണ്ടിട്ടു കാണിക്ക
 കാണുന്ന സൂത്രനാ സാമനിക്കാകയാൽ തെക്കൻനാ ലാഭമോ? തെക്കൻനാമനി
 കൈതരികാകയാൽ? ലാഭം തെക്കൻനാമനീതം=തെക്കൻനാമനീതം
 തെക്കൻനാമൻ സാമനാ=തെക്കൻനാമനാമൻ, കൈതരി വാ=കഴിവ

ചേർന്നു സായിച്ചൊഴിഞ്ഞൊഴിയാ അങ്ങൻ;
 മേത്രം മനസ്സിൽ ഭവാനതു പ്രേണമേ,
 ശാസ്ത്രം പരിച്ഛിദ്യ മയാനികൾക്കമ്മേയില്ല
 നേത്രകോണം വരുത്തണമേ ഞങ്ങളിൽ.
 ശരണപ്രദശൈഖകൊരുമ്പുപ്രേണ
 പണ്ടേ നദീമാതൃകം ജഗത്തൊക്കെയും,
 കണ്ടാലുമിന്നിഹ വന്നൊരു ഭൂമീകു -
 മുള്ള വാഴുന്നവരുണ്ടോ ജഗത്തുതേ?
 ഉന്നതഭരതോപകാരിയോ വാരി പ്രായ്
 മചങ്ങലാടി സുഖം നീവരേഴേ കഥാം?

വരില്ല. നിരന്തരമേ സങ്കടമുണ്ടായിപ്പോയ സായികുണ്ടില്ല. പേയ്ക്ക്—ഇ
 നിയ്യം, സായിച്ചൊഴിഞ്ഞൊഴിയാ—സംഭവിച്ചുവല്ലാതെ, മഴിഞ്ഞാ—മഴിഞ്ഞുപോകയി
 ു, മേത്രം—... .. എന്നെ—അതു കണ്ടെടുത്തില്ല, അങ്ങനെയൊരിക്കലും
 (കാത്രം—അല്ല, അല്ലെങ്കിലും, താഴെ പരിച്ഛിദ്യ—അല്ല, പാഞ്ഞു കൊടു
 തുക മഴിഞ്ഞില്ല. മോതിയർക്ക—മുനിമാർ, നേത്രകോണം—നേത്രാഗ്രം.
 യോനികൾക്ക ശാസ്ത്രം ഉപരിപ്പിക്കുക കഴിയാത്തവെങ്കിലും, ഞങ്ങളിൽ തുക്ക
 മുള്ളൊരു പരിച്ഛിദ്യയുണ്ടെന്നർത്ഥം.

“ചന്തത സന്തതമേവ സന്തതശാസ്ത്രമിദ്യ-
 മൗനമുമാർക്കു മാനന്തരമാശിഷ്ടവേ”

എന്ന മുൻപു പറഞ്ഞതിലിടെ സ്മരണീയമാകുന്നു. തന്മൂലം അർത്ഥ സങ്കടമെ
 റിയിക്കുന്നു—ചന്തത പൂർണ്ണ—വർണ്ണന (അർത്ഥശാസ്ത്രം) തി
 രോദ്ധ്യമാനമായിട്ടുള്ള മൗനം—നിമൗനം—കാൽപ്പനയൊക്കെ പുറം—മലനാട്ടുകാരും—
 മൗനമേ. നദീമാതൃകം—സായിയാകുന്ന താതാപ്രദതകൂടിയുള്ള (നദീമലയാൽ
 വിളങ്ങുന്ന അല്ലെങ്കിൽ സംഭവിക്കാത്തതല്ല), മൗനമേ—അർത്ഥം, പണ്ടേ
 മോക്ഷമേത്രം—മൗനമേ കൽപ്പനയൊക്കെ മുൻപും സൂക്ഷിക്കപ്പെട്ടതായിരുന്നു.
 മൗനമേ ഭൂമീകു—ഇത് ഈ ലോകത്തിൽ വന്നിട്ടുള്ള ഭൂമീകു നോ
 രുഥ. മൗന മൗനം—... .. മൗനം—മൗനം, മൗനം—മൗനം മൗനം മൗനം
 മൗനമേ മൗനം? മൗനമേ മൗനം. മൗനം—... .. മൗനം—മൗനം മൗനം
 മൗനമേ മൗനം മൗനം. സൗമ്യം—മൗനമേ, നീയോ—മൗനം മൗനം മൗനം
 മൗനം, മൗനം—മൗനം മൗനം മൗനം മൗനം മൗനം മൗനം മൗനം മൗനം
 പരിച്ഛിദ്യയായ മൗനമേത്രം—അർത്ഥശാസ്ത്രശാസ്ത്രം മൗനമേ

ക്ഷേത്രമുഴുതു കൃഷിക്കു തരംകെട്ടു
പാതിരിരിക്കുന്നു മനേൻ കൃഷീപലൻ
വാസ്തവം ചെറുക്കുണമേണമവസരേ,
ചൊമ്പമനുല്ലോ നീ ജഗദുസ മാമിമനീരേ”

എന്നിവയ്ക്കും ഞങ്ങൾ ചൊല്ലി കേട്ടു
നന്ദി നിനച്ചു തിന്നാനു ചൊന്നാൻ തദാ.
“നിഷ്പിൻ നികരേ; പരിഭ്രമമെന്തിന?
നിഷ്പുലമെന്നോടു ജപ്തിതമീദ്രമം.
അപ്രതീകാരമായൊന്നില്ലധീശനോ;
വിപ്രതീസാരമിന്നിങ്ങൊക്കു വേണ്ടതും.

പതിപ്പുകളെക്കുറിച്ചു ഭാവം. ക്ഷേത്രം=നിമം, തരംകെട്ടു=തരമാക്കൽ, മനേൻ=മനേൻ, കൃഷീപലൻ=കൃഷിക്കാരൻ. ചൊമ്പമെന്നു കർഷകർ തിരുക്കു കരിമ്പാട്ടുനാലാലെന്നു കൃഷിയിലു ക്ഷേത്രം തെളുപ്പമായി ചൊല്ലുപറയുന്ന ജലത്തിന്നുവെച്ചിട്ടുള്ളതാണിതിലെന്നുവെക്കുവാൻ. വാസ്തവം എന്നു പറയുന്ന പദം (സമയം നോക്കി) അല്പം ഉണർത്തിക്കുന്നു. ചൊമ്പമൻ=ചൊമ്പലൻ, മനേൻ സമാമിമനീരേ=ജഗദ് സമാമിമനീരേ=ജഗദ് പരമേശ്വര-എന്നർത്ഥം.

നന്ദികേശവൻ ഉപാധി ചൊല്ലുന്നു. എന്നിവ കേട്ടു എന്നർത്ഥം ഞങ്ങൾ എന്നുവെച്ചാൽ ചെമ്പലൻ, നന്ദിനന്ദിശേഷപാൽ, നിനച്ചു = തിന്നുവെച്ചു. നന്ദികേശവൻ അല്പം തുടങ്ങിയിട്ടു ചൊല്ലി പറഞ്ഞു. നികരേ=സമീപത്തിൽ, നിഷ്പു കേട്ടു = എങ്ങനെയുള്ളതാണിതിലുള്ളതു ചെറുക്കുണമെന്ന്. (കൃഷി = കൃഷി, അല്പം ധീശനോ = അധീശൻ (സമാമിമൻ) അപ്രതീകാരമായി (പ്രതിവിധിപ്രകാരം) പ്രകാശമായി) ചൊല്ലി എല്ലാ സമയത്തിനും പരിഹാരം ചെയ്താൽ അവിടെയ്ക്കു സാധിക്കുമെന്നർത്ഥം, വിപ്രതീസാരം=പരമാർത്ഥം. “പരമാർത്ഥം പരമാർത്ഥം വിപ്രതിസാരം കൃത്യം” എന്നർത്ഥം. പരമാർത്ഥപരാൻ നിങ്ങളെ വേണ്ടതു് ഏതെ പരാമർത്ഥമാണു് ദൈവത്താൽ പ്രകാശിക്കപ്പെടുന്നതാണു് അതാണു് സമയത്തിന്നു കേട്ടു ഏതെ യാതിക്കാരും മറ്റും...

[illegible]

പ്രാചീനരംഗ നാട്യസ്ത്ര കലാകൃതി നി-
ന്നത്യംകും കലാകലാകൃതികളും താഴെ

[illegible]

കാതമരവെന്റെ ശൈവപ്രഭയോഗം. ഇപ്പോഴത്തെതിലെന്നു ക
യ്യിന്നല്ലെങ്കിലും അപ്പോൾ (അതിന്റെ) കണ്ണ്, അനന്തംകൾ, കണ്ണപ്പുഴയെ
ന്നത് = കണ്ണപ്പുഴയിൽ ഉൾപ്പെട്ട, അപ്പോഴു് എത്ര ചെറുത്തെന്നറിയാത്തവനായി
യ്ക്ക്, അന്തർവ്യാപനംവെച്ചിട്ടു പുനഃപിന്നെ, ഉത്തമമതിമാൻ = ഉത്തമരോ
ധ ശേഷിയോടുകൂടിയവനായിട്ട്, പൂർണ്ണരൂപംകൂടിയവൻ, കണ്ണപ്പുഴ = വെളുപ്പി
ച്ചിട്ട്, 'അനുപപാദം (ശുദ്ധി, വിപ്ര) = ഏതൊരു ഉത്തമവ്യക്തിയാക്കും, കണ്ണ...കൃതി =

ചിത്തത്തിലാക്കിയക്ഷിപേയമേവ
 അഗ്രാക്ഷയാലികാം കൈത്താരിലുദധാനൻ
 മൃത്യുഞ്ജയതമന്ത്രാജഗ്രസു ജ്ഞാദിഭും
 ഭദ്രനാമങ്ങളും ഭക്ത്യാ ജപിച്ചുടൻ
 ബുദ്ധ്യോ വിചാരിച്ചു കൃത്യം വിനിയമിത്യ
 പുത്തൻകരിമ്പുയിൽ കത്തിക്കഴിയുവ
 സന്ധിരമാസ്തുലപുത്രസമുല്പതം
 ഹൃദ്യം ചെറുക്കാഞ്ഞാലിയിട്ടാക്കുമ്പട്ട
 നന്ദത്താൻശരമൊന്നൊടുത്തു പട്ടതപമോ-
 ടത്തു കൊടുത്തുഭിമന്തിച്ചു മന്ത്രവും.
 “ശ്രീപുരുഷോത്തമശ്രീപുരുഷേണ ഞാൻ
 കാപ്യജ്ഞാലോപനി സഞ്ചരിച്ചിടിക്കും
 സ്ത്രീപുരുഷഭവപഥമേകനകമഞ്ചി
 നൈപുണം ദേ തന്നാശീശ്വരനെങ്കിലോ

ഒരു കണ അത്യാവേദ്യവിശ്വാസം. ചിത്തത്തിലാക്കി = അസ്തിത്വമായി, ഗ്രാഹിച്ചു്.
 അക്ഷിപായം = അത് ഉള്ള ദേഹം. ആലിച്ചു = ഉറക്കത്താണു ചീമ്പി തട്ടുകയെന്നി-
 യാം = ഉറക്കത്താണത്രെ. ഉദധാനൻ = ശക്തിയുള്ളവനാണു്. മൃത്യു... = മരിച്ചു = മൃത്യു
 ജ്ഞാതന്ത്രം, ശ്രീതത്സമം = ഇവ ആകുലങ്ങളായ ദൈവദികന്ത്രങ്ങൾ മുക്
 ലായതു. ഭദ്രനാമങ്ങളും = ആദികങ്ങളായ കിത്തങ്ങളും. ഭക്ത്യാ ജപിച്ചു് =
 ഭക്തിയോടെ ചൊല്ലി. ബുദ്ധ്യോ വിചാരിച്ചു് = ബുദ്ധിജ്ഞാതമായിച്ചു്. കൃ-
 ത്വം വിനിയമിത്യ = അക്രമ്യയെന്നു മറച്ചു്. പുത്തൻ = പുതിയതു് = മരിച്ചവരി-
 ല്ല നിഖത്തു കത്തി ഉദാധാൻ കഴിക്കേണ്ടതു്. അത്യാണം ഉല്പതം = അന്യവു-
 മല്ലതകാല (പുറപ്പെട്ട), ഹൃദ്യം = ഹൃദയത്തിന്നു പ്രിയങ്കരം. ഇവ രണ്ടും ചെറു
 ഞാക്കുന്നതിനോട വിശേഷണങ്ങൾ. ചെറുപ്പതു് = ചെറുപ്പി. നകമഞ്ചി =
 ഒത്തു = നല്ലതായ ഒരു പുറപ്പെടുത്തു്. പട്ടമോടാട്ടു് = സമർത്ഥ്യത്താലു മന-
 ത്രം = ഇതിൽ (കരിവുവെച്ചിൽ), കൊടുത്തു = ചെടുത്തു് ഞാൻ... ഇതും = മന്ത്രവും ത-
 പിച്ച് “ശ്രീപുരുഷോത്തമ” എന്ന തുടങ്ങിത്തര പാത്രങ്ങൾ അസ്ത്രം അയയ്ക്കുമ്പോ-
 മത്തെ കാലാവസരം വെച്ചു. ശ്രീപുരുഷ... = ശ്രീപുരുഷോത്തമന്റെ
 (വിശ്വവിന്റെ) പുത്രനായ ഇവ ഞാൻ. കാപ്യ... = കാപ്യജ്ഞാതാരുടെ (ക-
 ത്തികപുരുഷന്മാരുടെ) രാജ്യാതിക സഞ്ചരിച്ചാൽ കൂടിയും. സവാരിയുടെ മേൽ
 ഞാൻ പ്രദേശിക്കുന്നതാണിവിടെ കത്തിക്കേണ്ട. സ്ത്രീപു... = മഞ്ചി =

വത്സാനിവാസം കമത്യാ വിരോധമെ-
 ന്നന്യർദ്ദശഃ ബലി പിന്നെയും ഭരന്നിച്ഛ.
 പൂർണ്ണാസ്തപരം; ഗതാ തനപി വിഹാരാ മോഃ
 ചൂർണ്ണാസ്തി; മമകം ഓധത്വ മനോഭവാഃ
 ബൃഹത്താസ്തപരം; കപ സാ മൽപ്രാണനായികാ?
 ക്ലേശശാസ്വിതാ; ഫന്ത വീഴ്ത്താസ്തി കാന്തതാ!
 സന്യാസി ഞാൻ; ഇതേകത്വാ കപ ലഭ്യതേ?

അമ്മമ്മമ്മം) പിണ്ണാക്കം (പിണ്ണാക്കം, സാരികാത്തു) ഇങ്ങനെയും പറയുന്നില്ല. വത്സാനിവാസം=വനസമുദാനിച്ഛിക്കുവാൻ. കമത്യാവിരോധം=കമതിച്ചാടിക്കു വിരോധമാണ്, കമത്യാവിരോധത്തെ വനവാസത്തിൽ കമത്യാക്കം എന്ന് എങ്ങനെയെന്നിട്ടു അന്യർദ്ദശഃ എന്നിട്ടു=അന്യർദ്ദശഃ (അന്യർദ്ദശഃ എന്നതിൽ ദശാക്കളെ) ഇതു പറയുകയും ചെയ്യുന്നു. അതായത്തു പറയുന്നു. പൂർണ്ണാസ്തപരം=അത് പൂർണ്ണമായി വെക്കുന്നു, സന്യാസിമാർ ഇവയ്ക്കുവന്നുവെക്കുന്ന പാശ്വന "പൂർണ്ണതഃ പൂർണ്ണതഃ" ഇത്രയും അന്യർദ്ദശഃ അതിന്റെ വ്യക്തമാണിട്ട്. അത് പൂർണ്ണതഃ (അത് മോ വിഹാര ഗതം)=അത് എന്നു വിശദമാക്കി, പ്രിയവിഹാരം വന്ന കാലത്തു ചിന്തയാണിട്ട്. പൂർണ്ണാസ്തി=അത് പൂർണ്ണ (അതായതല്ലെങ്കിൽ) അത് വെക്കുന്നു, മോ വാക്യത്തിന്റെ അന്യർദ്ദശഃ എന്നതിൽ സന്യാസി വിചാരിക്കുന്ന "മിശ്രതേ ഏതേതേതിൽ അല്ലാത്ത സമുദായം" എന്തെങ്കിലുംവിധത്തിൽ അന്യർദ്ദശഃ അതായത് അതായത് എന്റെ ഓധത്വത്തെ അത് അപഹരിച്ചു എന്ന് അത് വാക്യം കിട്ടുന്നു. പ്രിയപ്രദത്തെ പാശ്വനിയെന്നു അത്യാവശ്യമുണ്ടെന്നു അതിലൂടെ, ഇതു വിരഹിത ചേർ വലനമാകുന്നു. ഇങ്ങനെയല്ലാത്ത=അത് ഇവയ്ക്കായ് ഉപദിക്കുന്നു, "അന്യർദ്ദശഃ" എന്ന മോ വാക്യത്തിന്റെ അർത്ഥമാണിട്ട്. കപ സാ മൽപ്രാണനായികാ (സാ മൽ പ്രാണനായികാ കപ) എന്നു എന്റെ പ്രാണനായെ എവിടെ? ഇതു വിരഹിതയുടെ വിചാരം ക്ലേശശാസ്വിതാ=അസ്തിത (അന്യർദ്ദശഃ, അത് ഉപദേശത്തിൽ നിന്നു മിന്നുന്നതെന്നുള്ള ദൈവമി) ക്ലേശമാണ്. ഇതു സന്യാസിയുടെ വിചാരം. അത് പൂർണ്ണതഃ (അത് കമത്യാ തീർത്ത അസ്തി) എന്നു അത് കമത്യായോടു ചേർ ചെയ്യുന്നത് വെക്കുന്നു. ഇതു വിരഹിതയുടെ വിചാരം. സന്യാസി ഞാൻ എന്നതു സന്യാസിയുടെ വിചാരം, ഇതേ കത്വാ കപ ലഭ്യതേ = നല്ലവളായ കത്വാക എവിടെ ലഭിക്കപ്പെടുന്നു, ഇതു കാലത്തു വിചാരം. ഇല്ലാത്ത ഒരു സന്യാസിനെ ചേർന്നു കരുതുന്ന വിരഹിത യോജിച്ചതുകൊണ്ട് വിരഹിത ചിന്തകൾ ഭരണിയാക്കുന്നതിന്റെ ഉദ്ദേശ്യത്തിലുള്ളതായി എന്ന് അർത്ഥം.

എന്നേവടുത്തുവെച്ചിട്ടിരുത്തുവാൻ
 നെന്തെ നിമിത്തമെന്നാഞ്ഞനി ചിന്തിച്ചു
 തുക്കണ്ണുടച്ചുക്കണ്ണുതൽ വിനാശിക
 നിഷ്കുലഗംഭീരിമാ ദിഗ്വലക്ഷണം
 നിൽക്കുന്ന ഭാരതക്കുണ്ടു സമീപത്തു-
 ദിക്കുന്ന കോപാങ്കുരത്തക്കത്തക്കത്തു-
 സൽസുപാവതുടങ്ങുകൾക്കു ബന്ധിച്ചു
 തച്ചുക്കുറച്ചു പരാഞ്ഞവായ് നേപ്പിച്ചു
 വെച്ചാളിപ്പാനായ് തുനിഞ്ഞുവെച്ചുതും
 സുഷുപ്തനായ പരാഞ്ഞ പൊതു ഹാ-
 ദവർഷണപാരം കടന്നുപോയൊവിധന
 എൺമണിയെട്ടുതൂറിട്ടതിലൊന്നൊട്ട-
 കമ്മിഴിവുരുകണവും തുണയായി.
 വിസ്തരമെന്തു പറയാവു! കാര്യക്കുണ്ടാൽ
 കണ്ണുവശേഷമായ് നിന്നു കടന്നുവെൻ.

കാമഗന്ധര. ഇതിൽക്കൊണ്ടിത് = ഇതിൽക്കൊണ്ടിത്. നിമിത്തം = കാരണം. ആഞ്ഞനി = തുക്കണ്ണു. ചിന്തിച്ചു = വിചാരിച്ചു. തുക്കണ്ണുതൽ വിനാശിക = വെട്ടുകൊണ്ടു കണ്ണുതൽക്കു. നിഷ്കുലഗംഭീരിമാ = നിഷ്കുലമായുള്ളവർ. സമീപത്തു = അടുത്തു. ദിഗ്വലക്ഷണം = മഹത്തമമായ ലക്ഷണം. നിൽക്കുന്ന ഭാരതക്കുണ്ടു = നിൽക്കുന്ന ഭാരതക്കുണ്ടു. സമീപത്തു = അടുത്തു. ദിക്കുന്ന കോപാങ്കുരത്തക്കത്തക്കത്തു = ദിക്കുന്ന കോപാങ്കുരത്തക്കത്തക്കത്തു. സൽസുപാവതുടങ്ങുകൾക്കു = സൽസുപാവതുടങ്ങുകൾക്കു. ബന്ധിച്ചു = ബന്ധിച്ചു. തച്ചുക്കുറച്ചു = തച്ചുക്കുറച്ചു. പരാഞ്ഞവായ് = പരാഞ്ഞവായ്. നേപ്പിച്ചു = നേപ്പിച്ചു. വെച്ചാളിപ്പാനായ് = വെച്ചാളിപ്പാനായ്. തുനിഞ്ഞുവെച്ചുതും = തുനിഞ്ഞുവെച്ചുതും. സുഷുപ്തനായ = സുഷുപ്തനായ. പൊതു = പൊതു. ഹാദവർഷണപാരം = ഹാദവർഷണപാരം. കടന്നുപോയൊവിധന = കടന്നുപോയൊവിധന. എൺമണിയെട്ടുതൂറിട്ടതിലൊന്നൊട്ട = എൺമണിയെട്ടുതൂറിട്ടതിലൊന്നൊട്ട. കമ്മിഴിവുരുകണവും = കമ്മിഴിവുരുകണവും. തുണയായി = തുണയായി. വിസ്തരമെന്തു പറയാവു! = വിസ്തരമെന്തു പറയാവു! കാര്യക്കുണ്ടാൽ = കാര്യക്കുണ്ടാൽ. കണ്ണുവശേഷമായ് നിന്നു കടന്നുവെൻ = കണ്ണുവശേഷമായ് നിന്നു കടന്നുവെൻ.

അയ്യോ വിചാരിച്ചിരുന്നതായ യോഗിമ-
 ത്തിനെപ്പറ്റിയൊന്നുമറിഞ്ഞില്ല തെല്ലൊരു
 ചിത്തതാമസം വെളുത്തുപോയെന്നെന്ന
 ചിത്തം നിന്ദിച്ചു എല്ലെ ചിടിച്ചുവെന്ന്
 തപ്പുണ്ണോട് ധൂതികംഗി, രതി, ശുദ്ധ
 തത്ത്വവിശ്വാസം തുടങ്ങി ശിവത്തിങ്കേ.

“മൽപ്രാണനാഥ! ചതിച്ചിങ്ങോ ഭാഗിയേ?
 പുഷ്പായുധ! കഥം ന പ്രതിഭാഷസേ?
 മൽപാപനത്തിനാകുമപ്പറഞ്ഞാടി നീ?
 വില്ലാക്കുമതു കേളാത്തു ധനുസ്സിടൻ?
 ഭാരോ പ്രണയകലിക്കുമ്പോഴിതിൽ
 മാനുഷമെന്ന മേലേക്കു വാളിപ്പതു?”

രേഖപ്പെടുത്തി ഒരു ചാമരവും മൃതാശുക്കണ്ഠിയെ മേൽക്കൂപ്പിപ്പോയി
 കാണിക്കുകയും ചെയ്തില്ല.

കാമപാപം നിമിത്തം ദ്രവിതനായ മതിക്കേവേ വിശ്വ
 ചിപ്പാൻ തുടങ്ങുന്നു. അയ്യോ—അന്യായം യോഗികൾ—സനാതൻ
 കൾ, മൃതാശിഖനം—കുറ്റമുണ്ടാകും, മരണാനന്ദം മുതലായതൊന്നും
 ചിത്തതാമസം—ചിത്തതാമസം (ശ്വേതവല്ലഭൻ) അഥവാ, മറ്റൊരുപോ
 യെപ്പോലെ—എല്ലാമൊന്നും വെളുത്തു ചിത്തം—മനസ്സിന്. കണ്ണു=കൈ
 യിൽ. തപ്പു..... ഗിരിജാമണി കണ്ണുകൾക്ക് മേൽമുദ്രിതമായ (പോകിയതല്ല)
 തൊഴുത്തു കൂടിയിട്ടുണ്ട്, മറ്റൊരുപോലെയല്ല അവി. ഗണം വെളു
 ന്നതും സാരം രതി—രതിയിൽ, ശുദ്ധതയോടുകൂടി, തത്ത്വവിശ്വാസം—
 യോഗിവിശ്വാസം. ശിവത്തിങ്കേ—ശിവന്റെ സമീപത്തുണ്ട്. അവിടെ വി
 ശ്വരായുധം സമീപത്തേക്കു വിശ്വവിശ്വാസം തുടങ്ങി.

രതിവിശ്വാസം. മൽപ്രാണനാഥ—മുൻപേ പ്രിയപ്പെട്ടവേ! ചതി
 യെ—ഭാഗിയായ എന്ന ചതിച്ചുപോയതോ? പുഷ്പായുധം—പുഷ്പാലയ്ക്ക്
 കഥം ന പ്രതിഭാഷസേ—കാമനാശ്വ് ഉത്തരം പാപനാശ്വ്! മൽപാപനത്തി
 ന്—എന്തൊരു മത്സരനാശിന്. എന്തെ..... നീ—എന്തൊരു നീ എല്ലാവി
 ടിരുന്നെ? എന്തിനും കലിതാവില്ലാതായി എന്ന കാര്യം. വില്ലാക്കും.....
 ധനുസ്സിടൻ—വില്ലാക്കും അല്ലെങ്കിൽ (വില്ലാക്കും) മേൽക്കൂപ്പാത്തതാണ്? അല്ലെ

ചാരു സൗരന്ദ്രാതിവണ്ണമനോഹരം-
 മായപമനഞ്ജിനമുള ജഗത്തുമേ?
 നാനിമാലകുല്ലാമുഭാരവിവാസജ-
 ളാലോജവൻ പിടിപ്പിപ്പതു മയരവനേ?
 ദൂരേന്ദിതാനോജമിപൊരിക്കൊളുപ്പി-
 തേനേര തയന്നെള മേലുകനാകിനി?
 ധാരകനാകിനിത്താരവിനഞ്ജിനം?
 പ്രേരമനാനിനി പ്രേമകോപത്തിനം?
 താരേന്ദനാൽ കടമായിരിക്കേണ്ട?
 താരേ നൃണഞ്ജിസാരികാണാം നിശി?
 നീരസമായി സന്യാസമിന്നാകിയോ;
 ചാരു ഫലിതം സന്ദർശിക്കാമിതര.

[illegible]

ആയ വസന്തത്തിനുള്ള തിരിച്ചുവരും?
 ശുഭദയവൻ തീർത്തതാക്കിതി വേണ്ട പോൽ?
 തപൽപാദമേ ഗതിയല്ല! മേഘശര!
 തൽപാദവമ്മി പെററിപ്പാൽ വിട്ടു നീ.
 ഇപ്പാഴി ഞാനോ മരിച്ചാൽ പുറന്നവരും;
 കാലാഗ്നിപോലും തങ്ങളായ് വരും രാ.
 ഉദ്യമസ്വന്തരമോ വിഷപ്രാശനാദിമോ
 നിസ്തമസ്വം മേ മരിപ്പാനിനി തല്ല?
 താമരമേൽ കടന്ന! നീ ചൊവറ പാർത്തിട്ടുകിൾ
 കാരാമരമൊന്നിട്ടു തെരഞ്ഞ പോകിയോ.
 വിററുകമുണ്ടു നീകയന്ന നടുക്കിലോ
 മരണമി നാകിയുണ്ടാകമോ കടന്നയായ്?"

വസന്തം..... പക്ഷം = തുറന്നു മുമ്പാകെ മേൽകിട്ടുക അല്ല. മനസ്സൽ സംശയം..... വിട്ടു ബ്രഹ്മവിദ്യാമടയെന്നുള്ളതും മേൽകിട്ടുക അല്ല. നിവചനമൊക്കെ എന്താൽ വസന്തത്തിൽ = പ്രവേശിച്ചതിൽ, അല്ലാതില്ല. കാലാനാശം വസന്തത്തിൽ വരും. കാര..... പോൽ = നാശം (വസന്തം) കൂടാ തിരിച്ചു ഇനി ആർക്കുവരും? വസന്തത്തിലെ പൂക്കൾ നില്ക്കുമ്പോൾ എന്താൽ തപൽപാദ മേ = മരിച്ചോ! നിമിത്തവലിയ ഇനി ഗതിയുള്ള. തൽപാദവമ്മി = ആ കാലവമ്മി (നന്നായിരിക്കുന്നതി) അതായതു "അതായതുകാലമെന്നാ ഏകാല പ്രാണനാഥർ ദയനയല്ല" എന്ന്. ചൊവറ = കാച്ചു ഇപ്പോൾ = ഇപ്പോൾ, എന്തായാ അതൊക്കെ മേറ്റു മുറ്റിച്ചോ. ഇപ്പോൾ നാശം = പാപിയായ ഈ കാലം മരിക്കുവാൻ പിറന്നവരാണ്. കച്ചാണി = കച്ചടാണി. അതുപോലും തങ്ങളായി വരുന്നവരുമാക അതിൽ മരിച്ചാൽമരിക്കും എന്തെങ്കിലും കടന്നിടുന്നതും. ഉദ്യമസ്വന്തം = ഉത്സാഹം. വിഷപ്രാശനം = വിഷം കുടിക്കുക എന്നുള്ളത്. നിസ്തമസ്വം (ക്രി വി.) = ഉത്സാഹമുള്ളതും. മരണമേൽമരണം = മരണം മരണം ചൊവറ പാർത്തിട്ടുകിൾ = അല്ല കാരവിട്ടുക. കാരാമരം = കാരാമരം? മേനി..... ലം = മരിച്ചു വെറുത്തിൽ പരക്കേ, വിട്ടു കാലായ് = നീ എന്ന വിഷപ്പ്രായാശ മരണമേ സ്ത്രീ നിനക്കു അതുവായി ഉണ്ടാകാം? ഇല്ലാതെ തപൽപാദ. [ഈ തപൽപാദത്തിൽ കാരാമരം ഉള്ളതല്ല മരിച്ചാൽ അതിലുള്ളതല്ല ചില ആനയങ്ങൾ നിശ്ചിതമാണെന്നത്. "ആരും തുറന്നിരിക്കുന്നതും നിമി" എന്നത് "മേനി" നിമിത്തം

ഇപ്രകാരമെന്ന രതിപ്രമാപം കേട്ടു
 സ്പ്പിളിമുഖനൻ അപ്പം കൃപാലുവായ്
 നന്ദിയോടൊന്നു കണ്ണുനീലതരംമെയ്യു;
 ചൊന്നവന്തപിവാൻ കരുപ്പുകാമിനീം,
 “മേലേ! രതിഭേവി! തദനന്തരംചെയ്യ
 ഏറ്റുമാം കഥറു വെടിഞ്ഞു നീ വാഴുവാൻ.
 അത്രാണി മോക്ഷായണീ സതീഭേവിതാൻ
 വർത്തത ഇദേർവ്വപുത്രിയായുഴിയിൽ,
 തപിവാഹം ചെയ്യു ഞാനിരി-ക്കുന്ന നാ-
 മേതുമക നീകയന്നൊടിക്കരമോളുവാൻ.
 തപൽപ്രിയനംഗം തുറന്നുണ്ടു ഞാനൊ-
 തിപ്പൊഴത്തെതിറ്റുത്ത്യാകമേളുമാം.

ഇതിൽ ഇതൃഥി പദ്യത്തിൽനിന്നും, “കൃതവാൻ കീഴ്ത്തുന്നിനി വന്നുവെക്ക” എന്നതു “ഹരിതാജനയാഭവസന്ധ” ഇതൃഥി പദ്യത്തിൽനിന്നും, “അമ്മ പൂണയകുലപ്രഭാതത്തിൽ” എന്നു വൃക്കർമ്മ രണ്ടുപരിചയം “ശിരസ്സുണി പശ്യമാംപിതാമി” ഇതൃഥി പദ്യത്തിൽനിന്നും, അന്താരാജനമാകുന്നു.]

മോക്ഷാകരമായ രതിയെ ഭഗവാൻ നന്ദിഭേരവേരൻ മുഖന ആശ്ചര്യപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഇപ്രകാരമെന്ന = മേൽമേൽ വിശേഷം. രതിപ്രമാപം = രതിയുടെ വിശേഷം. സ്പ്പിളിമുഖനൻ = ശിരസ്സ് കൃപാലു = കൃപാലിയാൻ. കണ്ണുനീലതരംമെയ്യു = ചൊരിയിക്കുമട്ടിള. താവൻ = നന്ദിയോടൊന്നു, കൃപിവാൻ = കപടത്തു. കരുപ്പുകാമിനീം = കരകപനിയോടു്. “മേലേ” ഇതൃഥി അതിശയോക്താവെന്നും. മേലേ = മേൽത്തലേ! തദനന്തരംചെയ്യ = അതിൽ കഴിയില്ല. ഏറ്റുമാം = മാനാവേലനെയും. അത്രാണി = അത്രക്കു. മോക്ഷായണീ = മോക്ഷം നൽകു. സതീഭേവി = മുഖ്യ മേലന്മാരും ചെയ്തു സതി. വർത്ത യിൽ = ഇതിൽ ഇതരന്മാരിൽ പ്രവൃത്തിക്കുവ പരിചയത്തിൽ വർത്തിക്കുന്നു. തപി ന്ന നാൾ = താൻ അവളെ വിവാഹം ചെയ്തിരിക്കുന്ന കാലത്തു്. എത്തുമക വാൻ = എന്നോടു് ഇങ്ങനെ പലപ്പോൾ നീ വരിക. തപൽപ്രിയനംഗം = നിന്റെ ശരീരം. അപം = ശരീരം. തപ ന്ന = അന്നു കാലം കടന്നു. അതു് = ആ ശരീരം. ഇപ്പോൾ ഇതിൽ ഇപ്പോഴത്തെ അവസ്ഥയെക്കുറിച്ചു

നീശ്വരമുണ്ടതു വിശ്വസിച്ചുതോപോയ്
 നീശ്വരമെന്നുബ്ബിളിച്ചു ഹാസീട നീ.
 അല്പകാലം നീ വിരമം പൊറുക്കേണ-
 മിപ്പകാരം ഞാനിരുന്നതു പോലവേ,
 ഇപ്പോഴീവിടെ വിവാഹമോ നിന്റുപവ-
 മപ്പോരം വിവാഹിതം ക്ഷീപ്രം പരിചരമം.
 ഉദ്ബന്ധനാരികൾ ചെന്തൊലർ സാമസരൽ;
 പുഷ്പബാണപ്രിയേ! യാമി നീ മറിക്കേ."

ഞെലാദിവാക്യമനുഷേട്ടവരും ചോരയി
 നീവകണ്ഠാമൃതഗുഹാ വിമനീസി
 കാലമക്കേട്ടതേ പാട്ടുതുവർത്തേ കൃതാ
 ബാലേന്ദ്രലേഖേന സന്ധ്യോസമഗമം.

ധിക്കു മരണീയമാകാം. നീശ്വരമുണ്ടു് = മറ്റൊരു, നീശ്വരം (ശ്രീ. വി.) = ഇതേ ശാക്തേ. ഏതാപ... ടി നി = നീ എന്നൊരുവിട്ടു കൊണ്ടിരുന്നുവു. അല്പം... വിരുന്നതുപോലാവ = ഞാൻ മറ്റൊവിരമം സ്ഥിതിക്കുന്നതു പോലെ കറച്ചുകാലം നീ മറ്റു വിരമം പൊറുക്കേണം. ഇപ്പോ... നിഷ്ഠയേ = ഇപ്പോൾ ഇവിടെ വിവാഹിച്ചിട്ടു വെക്കിട്ടു. അപ്പോൾ = പാഴ്ത്തി പാണിയുറങ്ങാത്തതരംകൾ. വിവാഹിതം = വിവാഹം, ക്ഷീപ്രം = വേഗത്തിൽ പരിചരമം = പരിചരം. ഉദ്ബന്ധനാരികൾ = ഭൂതിമരിക്കുക മുഖമുഖം ചെന്തൊലർ = ചെന്തൊലർ. സാമസരൽ = സാമസരൽ. പുഷ്പബാണപ്രിയേ = കൈപതി! യാമി = വേഗമാകൂ. മറിക്കേ = മറഞ്ഞിരിക്കേ.

മതിമേവി പേരകുന്നു. സന്തകാദികളും പിരിയുന്നു. ഞെലാദിവാക്യം = ഞെലാദിവാക്യം (വിവാഹപ്രകാരം, നന്ദികളുപോൽ) വചനം. നീവകണ്ഠാമൃതഗുഹാ = നീവകണ്ഠാമൃതം എന്നുള്ളവരും. വിമനീസി = നീ മറക്കുമ്പോൾ. കാലമക്കേട്ടതേ = നന്ദികളുപോൽ പാഞ്ഞുവെക്കു ആ കാലം തന്നെ. പാട്ടുതുവർത്തേ = കേട്ടുകൊണ്ടിരുന്നു. കൃതാ = കൃതമാക്കിട്ടു. ബാലേന്ദ്രലേഖേന = ബാലേന്ദ്രലേഖ സന്ധ്യയുടെ വാരിനെ കാക്കുന്നതുപോലെ കൃതാ എന്ന വിവരക്കണം മതിക്കും ബാലേന്ദ്രലേഖയ്ക്കും തുല്യം. വിനാദി =

ഏകവിഭിന്നിതകാകാൻകാരികൾ;
 പോകുന്ന ചൊല്ലിയാൽപ്പോകയില്ലായമേ.
 ദേഹമിവിടെക്കളകെന്തറച്ചിതു
 മകന്ദബാണനെപ്പോലെപ്പവർകളും.
 വൈകുന്നേരത്തിതമാർ കണ്ടിതെന്തുമെ-
 ന്നുകഭോം? ഭിയാ ദോരകൾനോ കൃശൻ.
 പാകാരിയാകിലോ ചാകാതെ ചത്തവൻ;
 യാഗംശരോളികൾക്കുകാത ക്വചമായ്.”
 ഇവയ്ക്കുമാകുണ്ഡ മേയുന്ന ദേവനൊ-
 രാപസകരണപ്പൂർണ്ണമേയ് മാനസം.
 “നല്ല ചിത്തം; ദോഷമെല്ലാം നശിക്കായി;-
 തെല്ലാത്തമയാത്തു; ചെല്ലാത്ത ചൊല്ലു നീ.”

വിദ്യ കിരണമുദയ (ഈവയം ചേർത്തുപിടിച്ചു കാക്കത്തട്ടെ അന്ധനാക്കുന്ന
 വർ എന്ന അരികളുടെ വിശേഷണം. “ഭിയാദന്ധം; കർമ്മശൂന്യം ഏകമം”
 എന്നാൽ. ഭൂതകൾ ആട്ടിപ്പോയിട്ടു ചാക്കുകൾപ്പോലെ രക്തജീതരായ ദേവ
 കൾ ഇവിടെ സമീകരണത്തിപ്പാൻ വന്നിട്ടു വളരെക്കാലമായി എന്ന അർത്ഥം.
 ദോരകൾ = തരം = ദോരകൾ പാറത്താൽ ഇത്രയും ദോരകളുണ്ടിട്ടു. ദോര
 മിവിടെ..... യവർകളും = മരമെന്നപ്പോലെ ദോരകളും ഇവിടെ വെട്ടു
 ദോരകൾപോലായിപ്പോയിരിക്കുന്നു. ദോരകൾവാണൻ = മരവൃക്ഷങ്ങൾ, ക്വചമേ,
 ദോരകളുണ്ടായിത്തു = ദേവകളുണ്ടാകാ (വിശ്വസ്തിക്കൊ) വല്ലാത്ത ആർ കണ്ടി =
 ദോര = മരവൃക്ഷങ്ങൾ ഏകദേശമേതരിലും ആർ കണ്ടി മരങ്ങൾ കണ്ടിട്ടില്ലാ
 ത്താൽ. ഭിയാ = ദോരകൾക്കു. ദോരകൾ = ഇല്ലാത്തവ്. കൃശൻ = കൃശനായി
 പാകാരിയാക്കിലോ = ഇത്രനാൾക്കിട പാകാ വൻ = കവിട്ടു കിട്ടിയാ
 യിരിക്കുന്നു, ചാകാ = കൾക്കും = ദോരകൾക്കു, ആകാത ക്വചമായ് =
 ചിത്തം ക്വചമായി. ആകുണ്ഡ = കേളിട്ട്. ചൈതൻ = ചിത്തം, ആപസം.....
 നസം = മനസ്സ് ആപസനായിത = ആശ്രിതനായിത = ഇതു കാക്കത്തട്ടെകൊ
 ണ്ണ തിരഞ്ഞതായി. എന്നിട്ടു പാറുന്ത = നല്ല ചിത്തം = നല്ല ദോഷനാശിത
 ത്തം. ദോഷം കളായിതു = കരമെല്ലാം നശിക്കുകയായി. എല്ലാമൊത്ത
 യാതു = എല്ലാമൊത്തവരും. ചെല്ലാ നീ = നീ ചെന്നു ചെന്നു പാറുക.

എന്നിപ്പോൾ മെമ്മർ വന്നിപ്പോൾ കലാന നമ്മെപ്പോലെയെ വന്നിപ്പോൾ അമ്മമാരേ!

മുഖേന കടന്നു ചേർന്നതെഴുനൂറ്റു; പിന്നാലെ ബ്രഹ്മാനം പിന്നെ ജഗമുദാരം. ചിത്രാട്ടു റാഹുമാടിക്കിടപാലകനായ- മറ്റൊരുമുഖമൊരുമുഖമുതലായതും. മറ്റൊരു മുഖം മരുതപാദമുതലായതും. കല്ലുചിരിക്കുവാൻ കാരുണ്യവിതരണം ഉൽപാദിക്കാൻ കരുണാപരനായ സ- മുതലായതും ചിത്രാട്ടുവുമായതും. സർവ്വവർഗ്ഗീയമനുജന്മാരുടെയും മരു-

[illegible][illegible]

മെട്ടുകുറംഗാസപാദസ്തപ്തചിദംഭകർമ്മം
 നിർമാണശ്രോതാശ്ചിതാശ്ചിതാപരം
 അഗ്നികാസംമഹിപുരസ്തപ്തരവിദൃശം
 വിഷ്ണുരത്നകണ്ഡം സുപ്രസന്നാനന്ദം
 സസ്തിതാദാപഖീലാപരം നന്ദിനാ
 ദേവദാസംക്രാന്തികർണ്ണകണ്ഡം
 ഹൃൽപരിചിപരിപാകപരിമള-
 മൃഗ്യവർണ്ണാലാഭാദ്രാകർമ്മകർമ്മം
 ദോർജിസ്തിസ്തപം കരാമം ഗുണം വാചി
 ബിദ്ദിയാനമദ്രാമദ്രാകകർമ്മം

മെട്ടുകുറംഗാസപാദസ്തപ്തചിദംഭകർമ്മം—മെട്ടുകുറംഗം—കാതാൻകരം—അഗ്നികാസം—അഗ്നി-
 നാദം—അഗ്നി-
 നിർമാണശ്രോതാശ്ചിതാശ്ചിതാപരം—നിർമാണശ്രോതാശ്ചിതാശ്ചിതാപരം—നിർമാണശ്രോതാശ്ചിതാശ്ചിതാപരം—
 അഗ്നികാസം—അഗ്നി-
 വിഷ്ണുരത്നകണ്ഡം—വിഷ്ണുരത്നകണ്ഡം—വിഷ്ണുരത്നകണ്ഡം—വിഷ്ണുരത്നകണ്ഡം—വിഷ്ണുരത്നകണ്ഡം—
 സസ്തിതാദാപഖീലാപരം—സസ്തിതാദാപഖീലാപരം—സസ്തിതാദാപഖീലാപരം—സസ്തിതാദാപഖീലാപരം—
 ദേവദാസം—ദേവദാസം—ദേവദാസം—ദേവദാസം—ദേവദാസം—
 ഹൃൽപരിചിപരിപാകപരിമള-
 മൃഗ്യവർണ്ണാലാഭാദ്രാകർമ്മകർമ്മം—മൃഗ്യവർണ്ണാലാഭാദ്രാകർമ്മകർമ്മം—മൃഗ്യവർണ്ണാലാഭാദ്രാകർമ്മകർമ്മം—
 ദോർജിസ്തിസ്തപം—ദോർജിസ്തിസ്തപം—ദോർജിസ്തിസ്തപം—ദോർജിസ്തിസ്തപം—ദോർജിസ്തിസ്തപം—
 ബിദ്ദിയാനമദ്രാമദ്രാകകർമ്മം—ബിദ്ദിയാനമദ്രാമദ്രാകകർമ്മം—ബിദ്ദിയാനമദ്രാമദ്രാകകർമ്മം—ബിദ്ദിയാനമദ്രാമദ്രാകകർമ്മം—

സുസ്ഥിരം തൃപ്തഞ്ചയം കൃത്തിവർസസം
 ഭക്തിമുഖപ്രപോഷെദ്യദ്രമം
 ശിഷ്യനമകുതാഭിനിന്നം ദോഷിനാ-
 ഭഞ്ചിനരബ്രഹ്മാമുപസ്തപകൃതിം
 അനന്താഭയാംഭീർമുഖമർവീക്ഷണൈർ-
 ദോഷിനമമൃതം ശിവ വീരപ്രസാദമിദം.

ശംഭോ! രാമാഭവേ! സന്ധ്യസ്തോത്രപാഠം
സംഭോഗഭക്തപൂർവ്വസംഗതമാത്മഭക്ത
സാമാന്യനീയായ സമ്പന്നകാരുണ്യ-
സംഭോജസാരമായ നിത്യം നമോസ്തു തേ!

[illegible]

தேவதாசத்தின் மூலம். “சங்கர சிவாஜா”-இரு பெயர்கள் கவிதை
தொடர் வரிசையில் இருந்து உருவாகியதாகும். சங்கர மூலபதம் “சங்கர”
கவிதை- சங்கர பரிணாமத்திலிருந்து. சங்கர சங்கர-சங்கர
(தகை, விளையுமா) கவிதை (தகை) இருந்த சங்கர (சங்கர) கவி
கவிதை கவிதை-சங்கர பரிணாமத்திலிருந்து. சங்கர பரிணாம-புதுவகையா
ய. சங்கர சங்கர பரிணாமம் (சங்கர) கவிதை கவிதை சங்கர
கவிதை (சங்கர பரிணாமத்திலிருந்து) சங்கர, இரண்டிலும் சங்கர பரிணாம
கவிதை. சங்கர பரிணாமத்திலிருந்து. சங்கர பரிணாம-புதுவகையா
ய. சங்கர சங்கர பரிணாமம் (சங்கர) கவிதை கவிதை சங்கர

ലോകോസി ഭാരതാസി മിത്രോസി കാലോസി;
 ജായസേ ത്രായസേ സ്തുതാസേ അഭയസേ;
 കർമ്മാസി ഭക്താസി മർത്യാസി ഭോക്താസി;
 ഗീമസേ സ്തുതസേ സീമസേ ജ്ഞിയസേ;
 സ്വാതന്ത്ര്യപ്രദതത്സംഹൃതനശീധ്യാതാ-
 രാമതപീതിസാധ്യാമോദമേദസേ;
 ദുരതാധ്വതസ്യാംസാരികസ്ത്രോതസേ
 ഭീനഭീരോധസേ തേ നമോ വേദമണ്ഡ.
 അശ്വമേധി! ഭവാൻ വിശ്വപാനാം മഹാ-
 സൃഷ്ടിരഹ്യാശ്ചൈഷാപി ഭൂവര്യേ കൃതേ?

സ്തുതാം കീർത്തിതം ലോകോസി = ലോകവും ഭാരതം മീറാ-
 നും കാലവും നീയായസേ ജായസേ = നിജനിക്കുന്നു. ത്രായസേ = നിജയിക്കുന്നു സ്തുതാസേ = നിജപാകുന്നു. അഭയസേ = നിജയിക്കുന്നു കർമ്മ-
 ന്നി = നിജകർമ്മപാകുന്നു. ഭക്താസി = നിജഭക്താപാകുന്നു. മർത്യാസി = നിജമർത്യാപാകുന്നു. ഭോക്താസി = നിജഭോക്താപാകുന്നു. ഗീ-
 യാസേ = നിജഗീയാസേ. സ്തുതസേ = നിജസ്തുതിക്കപ്പെടുന്നു. ജ്ഞിയ-
 സേ = നിജജ്ഞിയപ്പെടുന്നു. സ്വാതന്ത്ര്യപ്രദതത്സംഹൃതനശീധ്യാതാ = സ്വാതന്ത്ര്യപ്രദതത്സംഹൃതനശീധ്യാതാ (സ്വാതന്ത്ര്യപ്രദതത്സംഹൃതനശീധ്യാതാ)
 രാമതപീതിസാധ്യാമോദമേദസേ = രാമതപീതിസാധ്യാമോദമേദസേ (രാമതപീതിസാധ്യാമോദമേദസേ)
 ദുരതാധ്വതസ്യാംസാരികസ്ത്രോതസേ = ദുരതാധ്വതസ്യാംസാരികസ്ത്രോതസേ (ദുരതാധ്വതസ്യാംസാരികസ്ത്രോതസേ)
 ഭീനഭീരോധസേ = ഭീനഭീരോധസേ (ഭീനഭീരോധസേ) തേ നമോ വേദമണ്ഡ = തേ നമോ വേദമണ്ഡം (തേ നമോ വേദമണ്ഡം)
 അശ്വമേധി! ഭവാൻ = അശ്വമേധി! ഭവാൻ (അശ്വമേധി! ഭവാൻ) വിശ്വപാനാം = വിശ്വപാനാം (വിശ്വപാനാം) മഹാ-
 സൃഷ്ടിരഹ്യാശ്ചൈഷാപി = മഹാസൃഷ്ടിരഹ്യാശ്ചൈഷാപി (മഹാസൃഷ്ടിരഹ്യാശ്ചൈഷാപി) ഭൂവര്യേ = ഭൂവര്യേ (ഭൂവര്യേ) കൃതേ = കൃതേ (കൃതേ)

ഒപ്പുവെച്ച ചരമ ശിഷ്യന്മാരായ കഥാം?
 ഒപ്പുതാ സാസ്ത്രി കിം വിഷ്ണുപദേഷ സതാം?
 ഹർഷകാമഭോധാസ്തസ്മൈവരാജോദി-
 സ്തദ്വേഷോകാതീത! ശത്രു! ശൈലാദിനീധേ!
 നിശ്ചിരംബം മീട്ടുശ്ശിധാൻ ഗർവ്വിതാൻ
 ചർമ്മശ്ശാശ്ചക്ഷുഃശ്ച നോ നിർവൃതാൻ
 നാഥതാം സ്വച്ഛ പരാ സാഥതാം ദോഷിനാം
 സാഥ ദേവദാദൃതേ നാമേ നന്മാമ കിം?

[illegible]

നാഥ! സാ രോഹിതാ ഹാതുഭേകാ കൃപാ-
 പാഥസാ പൂരിതാ ചേതഃസാദാരതാ;
 പ്രിയസേ കർമ്മണാ; ത്വായസേ നർമ്മണാ;
 ധീരസേ ചേതസി ശ്രോതസേ ഭൂതസേ;
 സ്വപീയസേവാഹ്നയേ ദൂരസേ ചേതസ്വയം
 നീയസേ ഭേകന കീം; ദീയസേ വാ ക്വഥം?
 സ്വാഭാഭാവിൻ! കഥാസ്വാഭാഭാ ചേതസ്വയം
 വാദചാപശ്ചർദ്ദേയത കരേയത കീം?
 ത്വായശ്ച മാദൃശാഭ ചാതിശാന്തം മഹോഃ
 ദാദശാസ്തവമഭ്യേവ തത്സത്യതേ.

.....രോഹിതാ (കൃപാപാഥസാ പൂരിതാ സാ ഉദാരതാ ഏകാ ചേതസ്വയം
 ഹാതു) ന ഭൂരിതാ=കൃപാപാഥസാകൾ നിറഞ്ഞ ആ രോഹിതാ മനോഭൂതം
 ഉപക്ഷിപ്തമാൽ യോഗ്യമു. പ്രിയസേ കർമ്മണാ=നീ കർമ്മകാരണ
 പ്രീതിയെ പ്രാപിക്കുന്നു. ത്വായസേ നർമ്മണാ=നീ നർമ്മ (പ്രിയ) മഹത്തേ രോ
 മത്തേ ത്വായ ചെയ്യുന്നു. ധീരസേ ഭൂതസേ=നീ ഭൂതസ്ത്വ (സ്വത
 ത്വായ) ത്വായ ഭൂതസ്ത്വീനാതിരോഹിതാ ത്വായ്യിൽ ധീരപ്പെടുന്നു (ധ്യാനീത
 പ്പെടുന്നു) സ്വപീയസേവാഹ്നയേ=നീ സ്വപായം കർമ്മത്തിൽ, അതായ
 ത്വായസ്ത്വീനാതിരോഹിതാ കർമ്മയാദി. ഭൂതസേ ചേതസ്വയം=തന്നത്താൽ
 നീ പ്രാപിക്കുന്നു എങ്കിൽ, നീയസേ ഭേകന കീം=ആരാൽ ആതു നീയെപ്പറ്റ
 ന്നു; ആർ ഏകദൈവം എന്നർത്ഥം. ദീയസേ വാ ക്വഥം=എങ്ങനെ നീ
 ത്വായ ചെയ്യപ്പെടുന്നു. നീ അപിരോഹിതാ അഭയനമാണെന്നർത്ഥം. സ്വാഭ
 ഭാവിൻ=സ്വാഭാഭാവാപരമായ അഭയം സ്വാഭാഭാവാദി രോഹിതാണെന്നി
 ണ്! കഥാസ്വാഭാഭാവാപരമായ (സ്വാഭാഭാവി) അഭയം, ചേതസ്വയം
 =സ്വതന്ത്രതയെങ്കിൽ. ഏതർത്ഥം സ്വാഭാഭാവി സ്വതന്ത്രത എന്ന ഒന്നി
 അതില്ലാത്തതെങ്കിൽ. വാദചാപശ്ചർദ്ദേയതാശ്ചൈവ വാദചാപ
 ല്ലം (വചനപരമായ) കോശ്ച ത്വായത മിം=ആ ചെയ്യപ്പെടുന്നു? വചന
 ചാപശ്ച കോശ്ച മലമിരുന്നതും. ത്വായശ്ച കീം=ആ ചെയ്യപ്പെടുന്നു, മാദ
 രം ചാഹ്വാനാപരമമുദൃതമാകുന്നു, അതിശാന്ത മഹാ=മഹത്ത്വം (വീര്യം)
 അതിശാന്തമായി, കർമ്മമു. ദാദശാസ്തവം=ദാദശാസ്തവത്തിൽ സ്ഥിതി
 ചെയ്യുന്ന (ദാദശാസ്തവം=ധ്യാനത്തിനുള്ള പത്രങ്ങളെക്കൊണ്ടു സമാനം. ത്വായാ
 രം ത്വായ ശ്ലോകം (ആത്മചക്രം) വരെ ആരാധിക്കുന്നു. അതിശാന്ത സ്ഥി
 ത്വായ, നിർദ്വൈത, അഭയം ത്വായായ ത്വായാശ്ചൈവ ധ്യാനസ്തവങ്ങളാ

സർവ്വലോകൈകകന്ദം ശൈത്യം ശിവഃ
സനതം സത്തതസ്സമിതാദി
ശാർവം ശാശ്വതം ചന്ദ്രചൂഡം മൃഗം
ശാക്തി മന്യാഹരൈതപെർവ്വതാരോസ്തവേ."

നരായണ ഗീതാ യോഗാഭാഗവതമോദരാ പ്ര-
കാശാഭിമുഖാൽ സമാഭാഷ്യ സന്നതാൻ
മാരാജി ചാരുസ്ഥിതൈ ചയ്യതരൈ ചയ്യ
നാരായണസ്തവശ്രോജീവാദികാൻ:—
“പോരുമേതാ ഗിതാ; വാരാഹ മായവ!
നീരജാവാസ! കിം നാസതേ സ്ഥിരമേവ?

കുന്നു. അവയിൽ ഒറ്റയിലെ സ്തവനാമങ്ങൾ പാക്കുമാറുന്നു. “ഇമ്മർസ്തദിത്യവതാ
രം ലാഭശാഭവതവതാകായത്” എന്ന് ഇതിൽ പ്രാപഞ്ചികത്വത്തിൽ യുഗ്ഗം
കൂടും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അപ്പോൾ ചുവ=ഇതേ മേലാകാശം തന്നെ, അത്=അത്ത്
(കാർത്ത്യായ്നി) മന്യാഹര=മന്യാഹരൈതപെർവ്വതാരോസ്തവേ. അങ്ങനെ സ്ത-
വം വിദ്യകളെ പോലെയായി നിന്നിരിക്കുകയും വിദ്യകളെ മന്യാഹരൈതപെർവ്വതാരോ
സ്തവം, സർവ്വലോകൈകകന്ദം=മന്യാഹരൈതപെർവ്വതാരോസ്തവം (മന്യാ-
ഹരൈതപെർവ്വതാരോസ്തവം, ശൈത്യം=ശൈത്യം, ശിവം=കാശികാശം, സനതം
മാരാജിപാദം, സത്തതം=... ..ദി(അതേ) സമാഭാഷ്യ സന്നതം (സന്ന-
തം) മന്യാഹരൈതപെർവ്വതാരോസ്തവം, ശാർവം=ശാർവം, ചന്ദ്രചൂഡം=ചന്ദ്ര-
ചൂഡം, മൃഗം=മൃഗം, ശാക്തി=ശാക്തി, മന്യാഹരൈതപെർവ്വതാരോസ്തവം=മന്യാഹരൈതപെർവ്വതാരോ
സ്തവം, ശാക്തി=ശാക്തി, മന്യാഹരൈതപെർവ്വതാരോസ്തവം=മന്യാഹരൈതപെർവ്വതാരോ
സ്തവം വരികുന്നു.

ശിവശക്തി അരുളപ്പാട്. നരായണീയം=സത്യമായ വാ-
ക്ക്. മേലാകാശം=മേലാകാശം. മന്യാഹരൈതപെർവ്വതാരോസ്തവം=സമാഭാഷ്യ-
വാരാഹൈതപെർവ്വതാരോസ്തവം, മേലാകാശമുള്ള വാരാഹൈതപെർവ്വതാരോസ്തവം എന്ന
താഴെ സന്നതം=സന്നതം ചുവതം. നാരായണ... ..ദി(അതേ) സമാഭാഷ്യ സന്നതം (സന്ന-
തം) മന്യാഹരൈതപെർവ്വതാരോസ്തവം, ശാർവം=ശാർവം, ചന്ദ്രചൂഡം=ചന്ദ്ര-
ചൂഡം, മൃഗം=മൃഗം, ശാക്തി=ശാക്തി, മന്യാഹരൈതപെർവ്വതാരോസ്തവം=മന്യാഹരൈതപെർവ്വതാരോ
സ്തവം, ശാക്തി=ശാക്തി, മന്യാഹരൈതപെർവ്വതാരോസ്തവം=മന്യാഹരൈതപെർവ്വതാരോ
സ്തവം വരികുന്നു.

നാമവതിഭൂന്നിതോ നാമഃ! ധാരത വാ
 നാമവതിഷ്പ്രഭം തിന്ന മുഷികിഭോ
 നൽവരിഷ്ഠാണാ തെവ്വാരമേന്നു ഞാ-
 ന്നിട്ടുൽക്കന്നി പെററുണ്ണിയാളാം വികഥമ,
 കാലം കലാമപ്രിയ! കുറയപ്പാക്ക;
 വേലൻ വിലാസം കിലാ സന്നസംഗതം,
 ത്രുലാശരം പോവതും ശാഖരം വാവതും
 പോലെ യെറീനയോലാസുരാഹവം.”

മുഴുക വളരെ അധികമാകുന്നു. നാമവതിഭൂന്നിതോ=മനമില്ലാത്ത മേന്മ
 നാമവോ എന്നു നാമമേന്മയ്ക്കു പോലും, ധാരത വാ=തെറ്റത്തു വരു. നാ
 വതിഷ്പ്രഭം=നാമവിഷ എന്നു അർത്ഥം മേൽ പുലാഹിന്റെ വഴം. ഈ
 അർത്ഥം പഴയവർണ്ണനാ പലത്താണ്. തിന്നമുഷികിഭോ=തിന്ന മുഷിഞ്ഞു
 മറുകിട്ടി. നൽവരിഷ്ഠാണാ=നൽക്കൽ=നല്ല വരിഷ്പ്രഭം കിന്നവാൻ അർത്ഥം
 തത്ത് (താ) ഉന്നമണമണ്. നൽവരിഷ എന്നത് ഉയർന്നമേൽ പുലാഹാ
 കുന്നു. കാലശാഖം പഴയതാ തിന്നവന്നാണാകുന്നു മുഷിയിൽ വരിച്ചതാ
 തിന്നാൽ തീരും. അതുപോലെ, നല്ലതാണാലായി മുഷിക്കതിരിക്കുന്ന നാ
 മേന്മ തെറ്റിപ്പാൻ വരിയുണ്ടാകിത്താമെന്നു സാരം. അതെപ്പോഴെന്നു പറ
 യ്ക്കുന്നു—മുറ്റി..... വിടയെ=മുറ്റിട്ടുതെറ്റിന്റെ അർത്ഥം ഹിതവാന്റെ കി
 ന്നി (കുന്തുക) പെററുണ്ണാകുന്നു മുറ്റിത്തുടുകയാലും (മുടിഞ്ഞാലും), കാലം,
പ്രാൽ=പോ കലാമപ്രിയ! കുറയ്ക്കുകയും കഴിയില്ല. നാമെന്നുള്ള കല
 മപ്രിയ എന്ന അർത്ഥംവന്ന ഇതിന്റെ സാദൃശ്യത്താണെന്നു. വേലൻവിലാ
 സം=വേലന്റെ (വേല) ആയുധമായിട്ടുള്ള സുബ്രഹ്മണ്യന്റെ, കളി കി
 ലം=പോക്ക്. ആ സന്നസംഗതം=അടുത്തേക്കി. സമ്പ്രദായംപോലെ ചാറാ
 രം തെറ്റത്താണെന്നർത്ഥം. ത്രുലാശരം=പാഞ്ഞിറം. ശാഖരം=ചാറാള
 ടം. യെറീനയോലാസുരാഹവം=യെറിക്കാണു ചീറമ്പാൻ (മുട്ടിയമ്പൻ) ആ
 യും യോലൻ (ചാലമ്പൻ) ആയും ഇരിക്കുന്ന അസുരന്മാരുടെ ആഹാരം
 (ആഹാരം), പാഞ്ഞു വാറുന്നതുപോലെയും വാററു ചാകുന്നതുപോലെയും അ
 സുരന്മാർ പോരിൽ നശിക്കുമെന്നർത്ഥം. അതു കാണുന്നതാണല്ലോ കലാമ
 പ്രിയന്ന സന്ദർശനം.

ഇങ്ങനെയൊക്കെയെന്നതുകൂടി യാതാധി
 തന്നെയും ചിത്രം മനസ്സു മനോധമൻ.
 മുന്തികൾ മററിക്കുപേരെയും കണ്ടീവ,
 വിദ്യയറിഞ്ഞതീശ്ചരന്മാരുടെ
 ഉള്ളിൽക്കൂടെ പോയി നല്ല സന്തോഷമായി.
 തെല്ലിനിയും ചാർ വല്ലതെന്നായി
 വെള്ളിമയയിൽ മറെറല്ലാവരും വാണു;
 കൊല്ലമേ മേന്മയേൽക്കല്ലുകിൽ ഭാനവൻ.

നല്ലെ ഹിതായത! വല്ലനാളെങ്കിലും
 കല്ലെഴുത്തായിരിക്കല്ലാണസംഗതി
 മല്ലീച്ചരവരീതി ചൊല്ലി ദോഷോട-
 തല്ലി വശമാരേതു? കില്ലീക്കരണിനി?
 ചില്ലാതമല്ലിനിഞ്ഞൊല്ല പലതുണ്ടു
 സല്ലാപലിളക്കിതല്ലം സമയമേ.

ഇതിമുന്തികൾ മറയ്ക്കുന്നു. ദേവനാൾ കൈലാസത്തിൽ
 തിർന്നു പ്രാർത്ഥന. യോനിയിൽ—മുട്ടിപ്പൊട്ടിപ്പോ, അപ്പോ വന്നുവരികയാണെന്നു.
 ചിത്രം—മനസ്സു മനോധമൻ. മുന്തികൾ മററിക്കുപേരും
 ബ്രാഹ്മണം വിഷ്ണുവും. വിഷ്ണു—സൂര്യം. മറെറല്ലാവരും—ഇല്ലാതെ ദേവന്മാരും
 അത്രയും പൊല്ലാമകാരല്ലാ നിമ്മയം. മേന്മയേൽ—മനോമനോഭയം. ഭാ
 നവൻ—തരകാശ്വരൻ. സമാ ഏതും.

നാമമൻ ഏതാസംഗമുപാസനമിതിന്നു. സല്ലനാളെങ്കിലും—ഏ
 തുടിയസമയമിലും ചാട്ടെഴുത്തായി=മല്ലിപ്പൊട്ടിപ്പോ മുട്ടിക്കായി കല്യാണസം
 ഗമായി=വിവാഹാഘാതം. ഏതർ എന്നാലിപ്പോ പാറ്റുനിയെ വാശിക്കാണെന്നു
 കാട്ടും. കല്ലിൽ ഏഴുനിയെന്നുപേരു ഉള്ളതുകൊണ്ട്. കല്ലീച്ച—.....നോടും
 പെൺ കാക്കച്ചാട്ടു കല്ലീച്ചനാണി (കാക്കച്ചാട്ടെൻ പെട്ടു) ഏതർ ഏതർക്ക
 റിപ്പു പറഞ്ഞു. തെല്ലീവാചാരേതു=തൊല്ല ഇര വാക്കുകൾക്കു (ഇര വി
 സ്തരിപ്പു കഥാകഥനാണിനി) ഭാഗണം. കില്ലീ=നാശനം. ഇടക്കൽ=കാട്ടു
 ഇനി മട്ടു സംഭവിച്ചാണു. ചില്ലാതമല്ലംകാട്ടല്ല. തൊല്ലം=തൊല്ല, ഉ
 പകാരം. തല്ലാപലിളക്കു=സംഭവിക്കുന്നവിടത്താണിനി. വലിയ തൊഴുതല്ല
 പതികൾ പാറ്റുതൊഴുതാൽ ഇല്ലാതെ കണ്ടിനി സംഭവിക്കുവാൻ നമുക്കു

ചെല്ലിനാതിങ്ങനെ വല്ലകി കോട്ടേറ്ററി
മെല്ലെ നടകൊണ്ടു നല്ലൊരു നാരെൻ.

അതുതവീരശാക്കാദിരസതയ-
കൽപ്പതയെറിന ശൃംഗാരമാം രസം
അപ്രമേയംഗോഗപുഷ്പകിനമയ-
കല്പവൃക്ഷമാകുമ്പോൾ സൽകാലം
സർവ്വതരങ്ങളും പാർത്തു ചെല്ലതി-
നിർവൃതിക്കെക്കൊണ്ടു പാർത്തരാജനം
ദുർഗ്ഗമകൗതുകസംവിഭാഗനാഗ-
പാർത്തേറിപ്പിന്നെ നിർവൃതികൊണ്ടും
സർവ്വതരം ഭിത്തിയിൽ ചിത്രമുള്ളപാലെ
നിർവൃതിയും മനവിടിനാരേവരും.

പറയാനിടയായ ഏതെങ്കിലും കാര്യം അറിയിക്കുകയും ചെയ്യാം. വല്ലകി--
വീരനും, ചെല്ലകി--ചെല്ലാകുമാരി. ഇങ്ങനെ പാഞ്ചസ്യ നാരായണ വീരനും
ഒരു ചെല്ലയായി.

നാരായണപനംകേട്ട് ഏല്പാത്തും അന്തരീക്ഷനും. ഹിമ
വാൻ നിർവൃതിയെ പ്രാപിക്കുന്നു. അതുതയെറിന=അതു
തും വീരം ശാകം മുതലായ രസങ്ങളാകുന്നു കല്പത മന്ദിര്യ (രസം എന്നതി
ന്റെ വിശേഷണം) അപ്പചെയ്തതും അപ്രമേയം (ചെറുക്കു
വാൻവയ്ക്കുന്നു) അപ്രമേയംകേട്ടു (പ്രകടമാക്കി) കൃഷി പൂർണ്ണവും തകിടമുള്ള
മുളി കല്പവൃക്ഷത്തിന്റെ തളിരപാലെ അതോടുകൂടിമനസ്സാണെന്ന (ക
മാവിടാണെന്നും) സൽകാലം=സമകാലം. സർവ്വ.... പരമേശ്വരൻ
അല്ല. അസപിച്ച്. അതിനിർവൃതി=പരമേശ്വരം. പാർത്താരാജനം=ഹി
മവാൻ. ദുർഗ്ഗമകൗതുകം=ദുർഗ്ഗമകൗതുകമായ (അങ്ങനെയങ്ങനെ ചെറു
താലങ്ങളാകുന്ന) സർവ്വതരങ്ങളിൽനിന്നും (ചിത്രങ്ങളാകുന്ന) അല്ലെങ്കിൽ (മേ
യലയ്ക്ക) കയ്യിൽനിന്ന്. ചിത്രം=ചിത്രംകൊണ്ടും. നിർവൃതികൊണ്ടും (ക്രി. വി.)=ഹി
മവാൻകൊണ്ടും അല്ലെങ്കിൽ അല്ലെങ്കിൽ, ഭിത്തിയിൽ=മുളിയിൽ. നിർവൃതിയും.
(ക്രി വി.)=ഹിമയും (വി.വാൻ) കൃഷിയും. അല്ലെങ്കിൽ, വീരം, ശാകം മുതലായ
രസങ്ങളെ പരിപാടിയാക്കി മന്ദിര്യംകൊണ്ടും പൂർണ്ണ തകിടയും നിർവൃ
തി കല്പവൃക്ഷപാലെ ചെല്ലുന്നതായി പ്രകാശിക്കുന്നതായ നാരായണ പാ
ഞ്ചസ്യം. പാർത്തേറി പാർത്തേറിയാകും ശൃംഗാരംകൊണ്ടും കല്പവൃക്ഷമാകും

ഇന്ത്യയിലാദ്യമായി: മദ്യ സ്വതന്ത്രീ-
 പത്രം; നിജതയ്ക്കോ വിവേചനയ്ക്കോ;
 ദൈവമല്ലാതെ മറ്റൊരു ദൈവമെ-
 ലും മാനവികമെന്നു തന്നെയല്ലാ വിദ്വി.
 മഹാജ്ഞാനംകൊണ്ടല്ല നിശ്ചിതമായതെ-
 കെകൊണ്ടല്ല മനസ്സെന്തെക്കൊണ്ടുമാണ്;
 ദൃഷ്ടിത മൂലമെന്നു കാലമൊഴി ദൃഷ്ടി;
 ചിന്തകളൊക്കെയും നിശ്ചലമായിത്തന്നെ.

താൽ കില കൗട്ടു ജോലിയിൽ വിജയത്തോടെ
മെളികൾക്കിടയ്ക്കുവെച്ചുപോയതും,
അക്കിഴിയിൽനിന്നുവെക്കുന്നതായ ഗന്ധം?
താൽ ഗന്ധമേറ്റാമെന്നുവെക്കുന്നതാ ഗന്ധം.

[illegible]

“അക്കാദമിനുള്ള നിഷ്ഠാരണഭേദം
സമീകാര പര്യന്തമാകട്ടെ.”

“അന്ത്യനയിക്കുവാനിടമില്ലെന്നുവരികിൽ,
മെത്രയും മറ്റുമോ കത്തിച്ചുതിരിയരുത്?”

“കോകിലകാകുലാഭേ ഹരേണ മന്ദമേ
 വൃഷഭേ വിഷ്ണുഭേ ധാകീഭേ നമസ്തൂ.”

“നാരദദാസീവിന്ദസ്വാമി! കേട്ടു നി
നീകളാക്കി! കഥാ നീയോ നാഥനോ?”

“നാമൻ സൂചകൻ പോയില്ലെങ്കിൽ അത്
സാക്ഷ്യം” എന്നു നിങ്ങളുടെ അഭിപ്രായം?”

[illegible]

നിന്ദാശ്ലോകങ്ങൾ, നിന്ദാരിത്രം കീട്ടുകാരൻ?
 മാനമുയർത്തണകാരണം കീട്ടുശേ.
 നേരം മൊഴിയേണമെൻ ചാടും വന്നീശപരൻ;
 പൊലാപൊലാപം തപസ്സുമാരഭേ താഴ്ത്തും.
 ചീരയുഗം വടക്കുചീരവും തണ്ണുവും
 നീരപാത്രം നല്ല സാരംഗചർമ്മവും
 കൊപ്പിതെല്ലാം വെച്ചു ചാപ്പിനെൻ നിശ്ചിതം;
 മാൽപ്രതികാരമേന്മ ബാഷ്പമസംഗതം
 താൽപര്യമമ്മയെക്കൊല്ലിപ്പിച്ചു താതനെ-
 'കൊല്ലിനെതാഴ്ത്തു ഹൃദയെപ്പറ്റം മോൻ ഉതം."

ഇ പ്രകാരം പരിമാതൃത്വരൂപിണീ
തോല്പിച്ച് തോഴിമാക്കേല്പിച്ച് സിഞ്ചനം

[illegible]

¹¹അമ്മ നമസ്കരം, അനന്തരം ഉത്തരീയം
പിന്നെകിട്ടിയിട്ടുള്ളതായതുകൊണ്ട് സമീപ
നിന്നിട്ടുള്ള സ്തംഭം നമുക്കുവേണ്ടി പാർപ്പിട്ടിട്ടുണ്ട്.

എന്ന ആശയം ഉൾക്കൊള്ളുന്നതിനാണ് ഈ വികാസപദ്ധതി.

பெருந்தி நகராட்சியினுடைய பராமரிப்புப் பணிகளை மேம்படுத்தும் வகையில், பராமரிப்புத் திட்டம் 2018-19 ஆம் ஆண்டில் இடம்பெறும்.

ഇന്നതൊട്ടിന്നിമേമൊന്നൊന്നിമാറ്റം
 മനപരം നിന്നെതെ സംനിധിനന്നിയത
 മന്ത്രവു? ചൊല്ലുതല്ലുതതമാങ്ങയും;
 ചന്ദ്രപുഡാട്ടുതമെന്ന ഭേ കെറതുകം;
 അർദ്ധ താഴെ പറഞ്ഞതതമപ്പുറം
 സഞ്ചിതമാങ്കകിൽ പെരുകുന്നതം അങ്ങമേ.
 നന്നയും നിന്നയും കീം മതം വണ്ണുതേ?
 നെന്തിനീറ്റം കെങ്കിപ്പുറപരം.
 സാധിതാങ്ങൊന്നിങ്ങാധിയം വൃദ്ധിയം;
 യാധി മതം ചിന്തയെ പാമ്പിതത്താളുതം."

ത്തിന്നെ സ്മരണയെന്നും കണ്ടവന്റെ പൂർവ്വരൂപമാണ്. ഇന്നത്തെ
 ഇതും = ഇന്നിപ്പോൾ എന്തിന്? കേൾക്കാത്തത്. തന്നെത്തന്നെ പാലുതം = താ
 നപരം = ദിവസംതന്നെ, സംനിധിനന്നിയത = സംനിധിയുടെ (മന്ത്രിയധിപിത
 യാങ്ങമെന്തെ) സംനിധിയിൽ (സാധിപ്പുറത്ത്), തന്നെയത്ര ഉപദേശപാലാങ്ങിൽ
 പെട്ടു. മന്ത്രവു = ചന്ദ്രപുഡാട്ടുതം (ചന്ദ്രപുഡാ) =
 ചന്ദ്രിതം ചൊല്ലാം (ചന്ദ്രിതം) മന്ത്രം; അതിന്? അല്ല, മന്ത്രംതന്നെ പാലു
 തത്തും, സമാഞ്ചയം നന്നം, എന്തെന്നും, "മന്ത്രംതന്നെ" എന്തെന്നെന്നി
 തന്റെ വാടികൾ കൂടാ തന്നെ അപ്രദീശംതന്നെ അങ്ങതന്നെ = തന്നെ തന്നെ.
 എന്തെന്നും = എന്തെന്നെന്നിപ്പോലും. പെരുകുന്നതം കണ്ടതം = പെരുകിയ സുഗന്ധ
 മന്ത്രംതന്നെ, തന്നെയെന്നെ എന്തെന്ന സ്മരണ പാലാട്ട് അപ്പുറത്താങ്ങൽ സാധി
 തിപ്പുതൽ സമ്മതിക്കുന്ന തന്നെയൊന്നിങ്ങാങ്ങതപാലയംകണ്ടതെന്നും. തന്നെ
 മന്ത്രവുതന്നെ = ചെറുപ്പമുണ്ടെന്തെന്നിങ്ങാങ്ങതന്നിങ്ങ വണ്ണി
 ന്ന? (കീം മതം വണ്ണുതേ = എന്തിന്? എന്താൽ വണ്ണിക്കെട്ടുതന്നെ, മതം
 കീം = എന്തെന്ന മന്ത്രിയ്ക്ക്, മതംതന്നെ കെങ്കിപ്പുറത്തിന്നെന്തിനെന്നു വണ്ണിക്കി,
 മന്ത്രവു = ഇപ്പോഴൊന്നും, തന്നെയത്ര അതിങ്ങിക്കൊണ്ട്. "മന്ത്രവുതന്നെയൊന്നും
 കണ്ടതെന്നും" എന്തെന്നെന്നെന്നിങ്ങാങ്ങ തന്നെയെന്നെന്നു മന്ത്രം കണ്ടെടുത്തതെന്നും
 സാധി... .. യാധിയം = ഇതു സാധിക്കത്താൽ എന്തിന്? തന്നെയും
 വൃദ്ധിയും വന്നും, യാധിയം = എന്തെന്ന യാധിയംതന്നെ, യാധിയംതന്നെ = യാധിയം
 തന്നെ, പൂർവ്വത = പൂർവ്വതാധിയംതന്നെ, യാധിയംതന്നെയെന്നും = യാധിയംതന്നെ
 മന്ത്രവുതന്നെ പൂർവ്വത (കണ്ടതം) മന്ത്രവുതന്നെ, ഇതുതന്നെ എന്നിങ്ങാങ്ങ നിന്നെ
 ന്നും, ഇത്തന്നെയും തന്നെയൊന്നിങ്ങാങ്ങ പാലുതീവന്നും.

വെട്ടുതൊട്ടു തോതിയും ശീതാശ്ലേഷലഭനം
 പാത്രേത്യുഗ്ര ചന്ദ്രഭവതരതരതരതരം.
 ചന്നഗമുഡനിൽകെട്ടുണ്ടുപോന്നീടുവാൻ
 വന്ന പൂവനുപോൽ നമുക്കു നന്മനം,
 അർത്ഥവ ഗംഗാപാൽ ചെപ്പുസുപ്തജീവതോ-
 ഭവന്നപോലേമ്പിമ്പർ ചന്ദ്രമുഡാത്മിനി.
 നന്ന രണ്ടും നമുക്കുന്നതകീർത്തിക്ക-
 മെന്നമനനാദഭ്രതിക്കുമാർക്കു നീ,
 അന്നജീവേഗവും നിന്നതില്ലിന്നിനി
 യിന്നിവർ ഭാവമുമാർക്കുന്നതിലും പരം,

(ശാരദാ) അശാരദം ഉള്ളവയായി. അസാരമായതാൽ ദോഷമുള്ള ഭാവ
 മുള്ളവയായും, അതു സംഭവത്തിലു വിഷ്ണുവിന്റെയും ബ്രഹ്മാവിന്റെയും അടി
 പ്രായങ്ങളും, ചാമരന്റെ തരം അടിച്ചതും നാശമുണ്ടാക്കുന്ന അൻ കേട്ടു.
 എന്തൊരു അർത്ഥം എന്നു പ്രശ്നം, ശീതാശ്ലേഷലഭനം = ചന്ദ്രമുഡൻ
 പാത്രേത്യുഗ്രതാൽ പാത്രമെന്നർത്ഥം, എന്തൊരുതരം ഇവർക്ക് ഇവരുടെ
 (അർത്ഥ) ആകാം. പന്നഗം നന്മനം എന്നതും (പ്രശ്ന) മൂലത്തി
 കേട്ടവയിൽ അന്നയതു വിവരിച്ചു ചേർത്താൽപോലും പിന്നെവളാണത്രേ ന
 മുടെ മാർഗ്ഗം. അർത്ഥം നമുക്കിനി, ചന്ദ്രമുഡാത്മിനി = വിവരണ ആഗ്ര
 ഹിക്കുന്നവർ. ശാരദാ നമുക്കുണ്ടു പ്രാപിച്ചതുംപോലെ പാർത്തി നിന്നെ പ്രാ
 പിട്ടാൻ ഇച്ഛിക്കുന്നു. നന്ന രണ്ടാൻ നീ = ഇരു കണ്മ (ശാര
 ദയുടെ സമുദയത്തിലും പാർത്തിയുടെ വിവരത്തിലും) നമുക്ക് ഉത്തരം കീർത്തി
 ക്കാ നിത്യമായ ആനന്ദമുണ്ടാക്കുന്നു. നന്ന. ശാരദാശാരദം പട്ടിയാ
 ക്കാൻ ഈ വ്യയം യുക്തമാണെന്നു. അന്നജീവേഗം = ആ ഗംഗാജലമുണ്ടു വേ
 ളം, നിന്നതല്ല = നിന്നതില്ല, ഇന്ന് = ഇക്കാലത്തും, ഇവർ മാനം ഇവരുടെ
 വിദ്യയും, പരം = മറ്റും, പരമപാവനിയായ ശാരദയും നമുക്കു കീർത്തി
 യും ആനന്ദവും ഉപദേശിക്കുന്നുണ്ടിരിക്കുന്നു. പാർത്തിയുടെ മാർഗ്ഗം അതിലും
 കൂടെ ലേലമാണ് നന്ന സാരം. ഇതു

“വിഷിണ്ണസപ്തജീവമിച്ഛാവാസിഭി-

സ്തഥാ ന അനുജഗാസ്തപിക്കൽഭിവാത്സ്യമേതഃ

അഥാ തപശീകരമേദിഭിരേതേന്നാവികല-

കർമ്മധാ പരവിരു ഏക സാമ്പാദാ”

നന്നായനഗ്രാമിപ്പുത്തയച്ചീട്ട നീ;
 മന്ത്രവും ഞാൻ പറയുന്നതു പുത്തയും.¹
 ഏകനായ വാക്കിലാൽ കന്നരൻ പ്രിയം
 ധനാത്മക്കുത്തുപ്പിച്ചു, സന്തതയെ സ്വയം
 ദേവൻ വിളിച്ചു വരുത്തിയിരുത്തി മ-
 ന്നായമേ ദേവനെയെ മന്ത്രം ഗ്രാമിപ്പിച്ചു
 വാക്കുതന്നുവാവുകാരെയെ മരിപ്പിച്ചു
 പാരം പ്രസാദിച്ചുനഗ്രാമിപ്പിക്കിനാൻ.

താതാനുശാസനം ഭാരതമോദം ദേവ
 മാതാവിനം വെച്ചു പാദോദിവാദനം
 ശാർവ്വതോദ്യനം ബ്രഹ്മവിജ്ഞാപിതനം
 വെച്ചു പിതൃപുത്ര ദേവതാരാധനം
 ഇത്യാദി മാനുസകൃത്യങ്ങളും വെച്ചു
 ബ്രഹ്മാനുകരാതികാദിവിമോക്ഷവും

എന്ന കത്തോലിക്കാപട്ടണത്തിന്റെ ആശയോനുകരണമാകുന്നു മന്ത്രം = മന്ദിരം
 പാസനങ്ങളെ മന്ത്രം പുതം = പുതിയതല്ലാത്തതല്ല. തന്നെയും = തന്നെയും
 വാക്കുപ്, നിത്യവർ, പ്രിയം = ദേവനേ, കുത്തുപ്പിച്ചു = ആശ്വസിപ്പിച്ചു, നന്ദ
 നായ = വെച്ചിട്ട, സ്വയം = താൻതന്നെ, ഗ്രാമിപ്പിച്ചു = പഠിപ്പിച്ചു, വാക്കുതന്ന
 വാക്കുതന്നതന്നെ = വാക്കുതന്ന വാക്കുതന്ന കൃത്യം, വെച്ചുപ്പിച്ചു = വെച്ചുപ്പിച്ചു,
 വെച്ചുപ്പിച്ചു = വെച്ചുപ്പിച്ചു, സന്തതം സ്വയം.

ഗ്രാമിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള തപസ്സിനുള്ള ഗ്രാമം താതാനുശാസനം
 നാതാപുത്രൻ വെച്ചു, താതാനുശാസനം (ഗ്രാ. വി.) = തന്നെയും മോക്ഷനായാൽ, പാ
 ദോദിവാദനം = പാദോദിവാദനം, ശാർവ്വതോദ്യനം = ശാർവ്വതോദ്യനം (ഗ്രാ. വി.)
 താതാനുശാസനം, ബ്രഹ്മവിജ്ഞാപിതനം = ബ്രഹ്മവിജ്ഞാപിതനം, വെച്ചുപ്പിച്ചു
 വെച്ചു = വെച്ചുപ്പിച്ചു, പിതൃപുത്ര = പിതൃപുത്ര പുതിയതല്ല, ദേവതാരാധനം =
 വെച്ചു, ഇത്യാദി = തന്നെയും, സന്തതയെ = സന്തതയെ, നന്ദം....
 പാ. = തന്നെയും = തന്നെയും (ബ്രഹ്മവിജ്ഞാപിതനം) തന്നെയും തന്നെയും

സ്തിയജനങ്ങൾക്കു പിതരും കൂട്ടർവേ
 പ്രത്യേകമോരോന്നു ഹൃദ്യമരുമെല്ല
 ലഭന ഇതേ ഗൃഹം പ്രസ്ഥാനവും ചെയ്തു
 സന്തോഷമന്യുതാർക്കുപുനരാനുതായ്
 ജ്ഞാന സ്വർഗ്ഗം നിവർത്തനം ചെയ്തിച്ചു
 മഹാന ചൈതന്യ രൂപം മഹേശ്വരൻ
 വിസ്തീർത്തായ് നിഖരം നിമഗ്നീക-
 രത്നതപാവനം പ്രാപിച്ചു ദശാഭനം
 സന്തീർത്ഥവാരിതപോവൃദ്ധസേവിത-
 മുത്തമശ്ശേധിവിവസിച്ഛരളക,
 രത്നമിമാഞ്ജല വർണ്ണാർച്ചനാർച്ചി
 കേളീനൃപശർരികുലകളോക്കയും.

(കിട്ടി) മഹാജനങ്ങൾക്കു മഹാനും, സ്തിയജനങ്ങൾക്കു മന്യുക്കളെ ആകുകൾ
 ക്, പ്രത്യേകം = മോരോരോന്നായും, ഹൃദ്യം (കി. വി.) = ഹൃദയപ്രിയമാകും
 വണ്ണം, അർദ്ധം ചെയ്തു = ചെന്നത്, മഹേശ്വരൻ = തുടക്കം ലഗ്നത്തിൽ (നാരി
 യിൽ), ഗൃഹം = ഗൃഹത്തിൽനിന്ന്, പ്രസ്ഥാനവും ചെയ്തു = ചാലുത്, സന്തോഷം
 തായ് = സന്തോഷമായി (സ്തംഭമുള്ള) ജനമുകളിൽ (സ്തംഭമുള്ള
 നാൽ) ക്ഷമിച്ചുവരാനു (അനന്തരമെല്ലാപ്പട്ടവർ) ആയിട്ട്, അനന്തം = പ്രത
 തനതായ, സ്വർഗ്ഗം = ഹൃദ്യമായും, നിവർത്തനം ചെയ്തിട്ട് = ഭക്തി ജനമു്,
 മഹാന പ്രാപം = മഹേശ്വരൻ സഹായ (മുഴുകി) നെ
 സ്തോട സമുപ്ലവയിട്ട്, വിസ്തീർത്തു (പരന്നത്) അത്യന്തവേഗം (അത്യന്ത
 ശ്രദ്ധിക്കും) ദശാഭനം (അഴകളിൽ) എന്നിവ നിഖരം = അജ്ഞാതരും,
 നിമഗ്നീക = നിമഗ്നൻ, പ്രാപിച്ചു = ചെന്നിട്ട്, സന്തീർത്ഥം
 വിനാശിച്ചു നിർമ്മലതയോടും കലാശമെന്നതായും (അത്യന്തമായും =
 തപസ്സുമാനന്ദ വൃദ്ധിയാർ, വളിയ തപസ്വികൾ) സേവിതപ്പെട്ട, തപശ്ശേ
 ഷം = തപശ്ശേഷം, അധിവസിച്ഛരണം = വസിച്ചു, (വസ്) യാത്രയിൽനിന്നു
 നിൽക്കുവീ് യുക്തമാകാൻ അധികാരം കർമ്മം; ഉപപാദ്യതി, പരമ
 കി അപ്സരവെച്ചുനടന്നവനി നിമഗ്നനായിനിൽക്കുകയിൽ ചെയ്ത് തുടര
 മായ ഒരു സ്ഥലത്തു താമസിച്ചു എന്നർത്ഥം ആകി അതി
 = സഹിദാശാരോയും അധികമായാകട്ടെ, കേളീ അശ്വം = കേളീ
 (പ്രിയ) അപവർണ്ണമുള്ള തന്നെക്കു കിട്ടിയെടുക്കുവാൻയും അതിനെ എത്തി,

“അങ്ങ് കേൾക്കൂണ്ട് വരും; നീങ്ങാ മെ പാലേ;
 കാണുൻ കാണി” യെന്നോമ്പി ഒതുവാതി കാക്കിരും.
 “തെങ്ങളും മെവകാരതിയിങ്ങനെയു” കെന്നാ
 കിമന്നാപ്പാദരണങ്ങൾ വാക്കും പിടയര
 സംഗ്രഹമാപ്പിതേ മങ്ങൽ നൂറ.1മേ
 പത്താതമോമയക്കുണ്ടയപ്പു സമം.
 പാദരണപാതിനീ ദേണിയിച്ചിട്ട
 തേങ്ങാപ്പാകുമാരായി നിന്നാളിമാർ
 സേകവ്വ? വെള്ളമേതെ വെട്ടുപാൽകൊണ്ടു
 കൊക്കുകാൽ പന്തലിപ്പിരിച്ചു അകലും.
 കോടിമറ്റം ചിരദാഹിയ്ക്കു കൂവും
 കൂടി മേളം അപ്പാടിപ്പുണ്ഡ്രവും

പാദരണവും, തുടർച്ചയായും = അകാരി, നൂറ്റിമേൽ = തോടിമാർ, മെ പാലം =
 ഏതൊരു സ്ഥാനം, കാണി = കോലം, കാണി = അല്പസമയം, വെള്ളം = വെള്ളം
 കൊടുത്തു (കിട്ടുന്നു), കാക്കി മെഴിമാമ്പാൽ നെളു കിട്ടുകയിതിനെ
 'തെങ്ങ' തുടക്കം വരും. ഏതൊരു സ്ഥാനം കേൾക്കിട്ടു. കേൾക്കുന്നു കാക്കിയിൽ.
 എന്ന പദപ്രയോഗം ഏതെങ്കിലും സ്ഥാനം കാണിയിട്ടുവരികാം. അങ്ങനെയും
 മേൽ = അങ്ങനെയും കാക്കിയിൽ തുടർച്ചയായും ഏതെങ്കിലും സ്ഥാനം കാക്കിയിൽ
 കാക്കിയാൽ വിടരുത് = കേൾക്കും (കേൾക്കും) മേൽകാൽ കിട്ടുന്നതോടുകൂടി കേൾക്കും
 വെള്ളം, വെള്ളം വെള്ളം = വെള്ളം നന്നായി (വെള്ളം) നന്നായി വെള്ളം വെള്ളം
 തെങ്ങാതമോമയക്കുണ്ടയപ്പു പാദരണവും, മേൽകാൽ നന്നായി = അവിടെ. അ
 തെങ്ങാൽ കകണാട്ടംകേൾക്കുകയും ചെയ്തതോടുകൂടി (പ്രകാരം പേരുകൾകൊണ്ടു
 തെങ്ങാതമോമയക്കുണ്ടയപ്പു കേൾക്കും തെങ്ങാതമോമയക്കുണ്ടയപ്പു മേ
 മാർ = തോടിമാർ കാക്കിയിൽ അകിതിൽ വീഴുന്ന (പാദരണപാതിനി) തെങ്ങാൽ
 കേൾക്കിട്ടു വെള്ളം കാക്കിയാൽ അങ്ങനെയും (തെങ്ങാതമോമയക്കുണ്ടയപ്പു) തുടർച്ചയായും (വി
 ന്നാൽ വെള്ളംതെങ്ങാൽ നൂറ്റിമേൽ, നേകവ്വ വെള്ളം = വെള്ളം
 കാക്കിയിൽ പാദരണമാണു നന്നായി കേൾക്കും (സേകവ്വ) വെള്ളം, കൊക്കുകാൽ
 കേൾക്കുംകൊണ്ട് വീഴിക്കും വെള്ളം, കോടിമേൽ = കേൾക്കും, “കോടിമേൽ
 കേൾക്കും” എന്നൊരു സമ്പ്രദായം. ചിരദാഹിയ്ക്കുകയും കേൾക്കിയെന്നും, (കോടി
 വെള്ളം), മേൽകാൽകേൾക്കും, കേൾക്കും കേൾക്കും = കേൾക്കും, കാക്കിയിൽ

കന്യ ചാലമുഖനീവാതസഞ്ചയ-
നടനമേവമഥാ അഹൃതൃപ്തം നിരർകലം

ഒട്ടംവേതാരമോന്നമ മുട്ടാരത ചെമ്പുരകോ-
ണിഷ്ഠാത്തതാതയായ ചട്ടാകര ചമ്പിതാ
പട്ടാംഗവാദേന ചെട്ടാരി ചിടി മുനി-
ദ്ര ഘ്യാനനാതാത്മമ ഘ്യാംഗയോഗം.
നിത്യം യദഞ്ജരം നിയമങ്ങളാസനം
പ്രദപ്യ കർമ്മീഭവം പ്രാണായാമനും

നമിച്ഛം സ്തോത്രം. ഞ്ഞയജ്ഞംകന്യം (കിഴങ്ങി) ഹവം (കായ) മൂലം
(ചേർപ്പു) നിവാസം (വഴി) എന്നി ചവദിക്കുക. നാട്ടുളളതുംപക്ഷ കൃത്യം,
നിരർകലംനിഷ്ഠകം. ഞ്ഞാണാമയത്തിന്റെയും കളി മുതലായ പക്ഷ കൃത്യ
ങ്ങൾ പാർത്തി പതിവായിത്തന്നെയുള്ള ഞ്ഞ സന്ദർഭം. മറ്റൊരുതരംകർമ്മീ-
താനിഷ്ട ചെട്ടാരിൽ കഴിക്കുന്ന രാജാക്കന്മാരുടെയോ മറ്റുള്ളവരുടെയോ. ഇപ്പോൾ
... ..പ്രീതികളോടുകൂടി (അറിഞ്ഞിട്ടുള്ള കർമ്മങ്ങളിൽ) ഉള്ള അന്തര
മൊഴുകുത്തുവെട്ട (വിഷ്ണുവർണ്ണനുള്ള) കട്ടാകം (ചെട്ടാരി) ആയ അതായതു
വിഷ്ണുക്കളെ ദാമരിക്കുന്നതായ ചെട്ടാരിയോടുകൂടിയ വളംനിട്ട്. ചെട്ടാരി ...
... ..യജ്ഞംപട്ടംപട്ടം (ദ്രവ്യനിഷ്ഠായമെന്നു കരുതാം) കൊണ്ടു മറ്റു
കൃത്യംതന്നെയാണിത്. (കുനിമറക്കു കൃത്യംതന്നെ നാനാകാര്യങ്ങളോടുകൂടിയതിന്)
ഒരു അർത്ഥംഗവായാസം ചിടിപെട്ടു. അർത്ഥംഗവായാസം=മുട്ടംഗങ്ങളോടു
കൂടിയ യോഗവിദ്യ. മുട്ടംഗങ്ങളെ വിവരിക്കുന്നു. അമ്മത്തരംതന്നെയും, സ
ത്യം, അത്യന്തം ദയയോടുകൂടി ചെയ്യാല്ല, ബ്രഹ്മചര്യം, അധിനിവേശം (ഭരണം
വാങ്ങാനിരിക്കാം) എന്ന അർത്ഥം കൂടാം. “അഹിംസാസത്യമർത്ഥം ബ്രഹ്മ
കൃത്യംവിദ്യാ യഥാ യഥാ” എന്ന പ്രമാണം. 2. നിയമങ്ങളുംസമാധ്യാനം, ഭരണം,
സമാധാനം, കർമ്മസ്ഥിതി, ബ്രഹ്മചര്യം എന്ന അർത്ഥം കൂടാം.

“സമാധ്യാനമേവ സമാധാനപ്രാപ്തിർ നിയമങ്ങളാൽ
കർമ്മീത ബ്രഹ്മചര്യം യഥാ ചരണിൻ പ്രമാണം മനഃ”

എന്നു വിശ്ലേഷമാണു.

“സമാധ്യാനമേവ സമാധാനപ്രാപ്തിർ നിയമങ്ങളാൽ
സമാധാനമെന്നു യഥാ യഥാ ബ്രഹ്മചര്യം യഥാ യഥാ
ഭരണം നിയമം പ്രമാണം” എന്ന യഥാധാരാപ്രദീപികയിൽ ച
റഞ്ഞ പ്രകാരം നിയമങ്ങളും പക്ഷങ്ങളും പക്ഷാപന്തരങ്ങളും. ആ സമാധ്യാനകൾ
പ്രകാരത്താൽ ആ സമാധാനമെ രാജാക്കന്മാരിലീടുകൾ എന്നർത്ഥം. 3. ആ സ
മാധാനംപക്ഷാപന്തരം, സമാധ്യാനസമാധാനം, മറ്റാ സമാധാനം, വിവരണം,

പുല്ലാ തരോ യോഗവിദ്യാ വശനാമി;
 നിത്യാനവഗ്രാഹി നക്തംഭിരം തയാ
 വിശുണ്ണാക്കാൽ നിധികൾ കർഷംഭോലേ
 ബദ്ധ്യന്തരീരം ചിലോദ്യുതമുദയം
 നിഷ്പ്രവൃത്തം സകലം ച നിഷ്പ്രഭം
 ഹിതകന്ധം അഭിരുചിമിതമാതരം!
 ദൃഢായ് വന്നു വിളിപ്പാൻ വെളിച്ചത്തു
 വശ്യവായ് വന്നു ശുദ്ധസ്വരായിരം.
 നിത്യമനുഭവമുദയമനുഭവമി
 വപുസ്സരംഭം ഭജിപ്പാൻ ദിവ്യതീ.

നിത്യാനവഗ്രാഹി=നിത്യമനുഭവമനുഭവം. പുല്ലാ.....ക്കാൽ=പിന്നെ
 (തന്മ) പുല്ലായ്ക്കൽ യോഗവിദ്യ സ്വരായിരമായി. നിത്യമനുഭവം നിത്യം പാ
 ദ്ധ്യം യോഗവിദ്യ എന്ന അർത്ഥം. നിത്യാനവഗ്രാഹി=നിത്യം വശ്യമായ
 ഗ്രാഹിസ്വരം (ഭാഗ്യവശ്യമായ) യോഗമനുഭവമനുഭവം. നിത്യം
 വശ്യമായ, തന്മ എന്ന അർത്ഥം. വിളിപ്പാൻ=നിധികൾ
 മായാനിരവസ്ഥ കണ്ണിമുഖ്യമായ അനുഭവം. നിത്യം=നൂറു
 ന്തിൽ കിടന്നു സ്വർണ്ണമനുഭവം. വശ്യം വശ്യം=വശ്യമായ
 അനുഭവം. തന്മ നിത്യത്തിൽ ഉദിക്കുന്ന ഗ്രാഹി (ചില) ഉദ്യമം മായാന
 വശ്യമായ ഗ്രാഹി (അവസ്ഥ) നിത്യമായ സ്വർണ്ണമനുഭവമനുഭവ
 യി (നിത്യമായ) അനുഭവത്തിൽ കൂടാതിരിക്കുന്നു (ചിതകന്ധം) മ
 നിത്യം മനോവിദ്യ അനുഭവം (സകലം നിഷ്പ്രഭം ച) ഇതിലൊന്ന (അ
 മ) ആ നെരിയായ മതം. ഇതിലും അതിയായ നിധികൾ കണ്ണി
 മിട്ടുണ്ടാ അനുഭവം കായാനവഗ്രാഹി യോഗവിദ്യയായ (വിശുണ്ണാ
 കന്ധം) നിത്യത്തിൽ കൂടാതിരിക്കുന്നു ഇതിലൊന്ന സത്യമായും നിത്യമായും
 അനുഭവം അനുഭവം. ദൃഢം വെളിച്ചത്തു=വിളിച്ചാൽ വെ
 ലിച്ചതു കായാനായി. വശ്യം സ്വരായിരം=സ്വരായിരം (അവസ്ഥ)
 വശ്യമായതിലും വെല്ലു. നിത്യം (കി. വി.)=അനുഭവം, അനുഭവം
 മേനി=ആ നിത്യം മേനി, വശ്യമായും=അനുഭവത്തിൽ (മനസ്സിൽ)
 വെല്ലു. ചിതകന്ധം സത്യത്തിൽ അനുഭവമായും അനുഭവത്തിൽ

ഉപ്ലവീജകരം മുളച്ചീരിലയിട്ട്
 ക്ഷ്ണപ്ലവേകത്താൽ വളന്നു വലുതായു-
 നത്ത ശാഖാപശാഖാവിടപോലത്തായ-
 ബലപ്രവർത്തകളുപുണ്യങ്ങളാൽ
 തത്തല്പതാമേമസിലേതസഴഭാഗ്യം ക-
 ഭിന്തു സപരസ്ത്രാപയുജ്ജ്വലാൽ ചിരം.
 നിസ്സന്ദേഹേന്ദുമുന്ധകൽ ജേന്യന്ന
 ചിത്തത്തിലസ്യോ വളർന്നിപ്പുകണ്ണയും.

വലമുപോൽ കേൾച്ച ഉപ്ലവീജങ്ങൾ = ഉപ്ലവങ്ങളായ (സ്ഥിരജ്വലപുട്ട) വിത്തു കൾ. ഇവയിലായിട്ട് = ചിലയിടയിൽ കാണിച്ചു. ക്ഷ്ണപ്ലവേകത്താൽ = ക്ഷ്ണപ്ലവക (ചെളിപ്പുട്ട) തന്നെയാണു്. വലുതായു് = ഉറക്ക എന്നു പദം. തുറന്ന = ബലപുട്ട. ശാഖാപശാഖാവിടപോലത്തായ = ശാഖകൾ (കൊമ്പുകൾ) ഉപശാഖകൾ ചിതച്ചതായു് വിടപത്തു് ചിട്ടയായു് ഇവയുടെ ഉത്സാഹത്തിൽ (തയാറായിപ്പു്) കണ്ണകളായതു് ഉയർന്നു കാലാപശാഖാവിടയിൽ താഴെത്താൽ പ്രവർത്തനം തളിർക്കുക. മുളച്ചതും (കൊട്ടുകൾ) പുണ്യങ്ങൾ ഇവയാകുകയില്ലവതായിട്ടു്. തത്തല്പതാമേ = താല്പര്യം. ചിരം = നേരത്തായകളുടെ തേളം (ചെട്ടി). കോൽ സമീപമായ സാധാരണ (സൗകര്യം) കൈകൾകൊണ്ണം. മുളക്കും = തളിക്കുന്നതു്, സപരസ്ത്രാപയുജ്ജ്വലാൽ ചിരം = ചിരകാലത്താണു് സാധാരണ (പുണ്യം) ഉപയുജ്ജ്വലാൽ ചിരം, നിസ്സന്ദേഹം = കഴിയാതെ, അലർച്ചയായതുകൊണ്ടുകൽ, ജേന്യന്ന = നസിക്കുന്ന, ചിത്തത്തിലസ്യോ = ഇവയുടെ മനസ്സിൽ, വളർന്നിപ്പുകണ്ണയും = ഉയർന്നു പുൽക്കാരത്തിനാലുള്ള (വൃഥ) വളർച്ചയും ചെയ്തു. പാടുതീർന്നതാൽ വിത്തു വിത്തുകൾ മുളച്ചുവളർന്നു കാണുകയി, കോൽ സമീപമായ ചിട്ടയും ചോറ്റി, തളിക്കു തോളിട്ടു പുണ്യം, പലവർത്തികൾ പരക്കുകയാറി പുണ്യപാലു കരുതുകയിരിക്കും. താഴെയും കണ്ണകൾ കിവാതകകരമായ മനസ്സിൽ ഉയർന്നു പെരുതതും ചെയ്തു.

"ദൃഢമു സ ല്യാ കൃതന്തസ്യ സമയം
 മലാ അസ്സോഷിനു ദൃഢാമബപി
 സ ല ല്യാനാശാതിദഃഖാപി ദൃഢത
 കാനാശമാസ്യാസ്സതികോപിസംതൃപ്തം"

എന്ന കഥാനുപദേശകന്മാരിൽനിന്നു ഭട്ടാരകം തുടർന്നു നിവർത്തിയിരിക്കുന്നു.

ചിനെയും അന്തർദ്വീപ്തരായ തമിഴന്മാരും
 വടനാട്ടിൽ വാസിച്ചു നേടി തമിഴാധാരം.
 കറുപ്പുവർണ്ണവും പശ്ചാത്യ കൈവെടി-
 യും അന്തർദ്വീപ്തരായ തമിഴന്മാർ ചിരം

[illegible]

ഇങ്ങനെ പാർവ്വതീ തിങ്ങിന മെയമയ്യണ
 തുംഗകൈരാരശ്ശമിണങ്ങിനമേന്തും
 തിങ്ങുരണ്ടുതാമരം ദിവസങ്ങൾതോറും കരേ-
 റാങ്ങരം കാണക്കാണ് വിങ്ങി ഇറമണ്ഡ-
 മങ്ങലിങ്ങുള്ള പൂമണ്ഡലിൽ മങ്ങമാ-
 റങ്ങലിമാവു തപങ്ങരം മുതിന്നതാർ
 ചങ്ങലമുതലം നടുക്കെയും പൂണ്ട
 ദുംഗാവലീപ്രേമാണരംഗമണ്ഡപനി
 മങ്ങി മേങ്ങിപ്പുകുങ്ങിച്ചുരുങ്ങിപ്പി-
 ണങ്ങിട്ടവാങ്ങനന്തങ്ങിട്ടവല്ലാങ്ങതി-
 ണങ്ങിവണങ്ങിപ്പൂഴങ്ങി വഴങ്ങിപ്പ-
 ഴങ്ങരം പഥങ്ങരം പൂഴങ്ങരം കിഴങ്ങരം ഇ-
 ഉങ്ങരം കതിമ്പു: പണക്കൊമ്പുമെല്ലാം ത-
 രംകുറങ്ങണങ്ങനമരംകൊണ്ടു വായിൽക്കൊണ്ട-

പാർവ്വതിയുടെ തപസ്സ് ഭൂകിമ്പന്നമ്ലാപരം ശിവന്റെ മ
 നസ്സ് ഇളകവാൻ ഭാവിച്ചതായിപ്പറയുന്നു. മെയമയ്യണ=മെയ
 മയ്യുണ്ടായ. തുംഗകൈരാരശ്ശം=തുംഗ-കൈരാര-ശ്ശായ നിരായത (ഇല്ലാതായ)
 ണങ്ങതും (ക്രി. വി.) പരംഗലീലമല്ലായത, മെല്ലായത, വിങ്ങരം=മണ്ഡ-
 ലിപഥങ്ങരം=നാളകരം, കരേ... .. വിങ്ങി=അലിക്കുറി മയറ
 ണരം ഞ്ചി: മായ, മയമണ്ഡ... .. മേം=മേമണ്ഡം (ഇല്ലാ
 മണ്ഡം; ഇല്ലായ മയമയ്യുടെ (കുടമയിന്റെ) നരം പൂർകുട്ടി മയ്യപമ്യം,
 ഇല്ലായ്മയായതം തീപ്പിട്ടിങ്ങായതം സ്വരം, അലി... ..
 നരം=അലിമയ്യത്തം (സമ്യം=അരം) ഇല്ലായ തപസ്സുകരം ഇടങ്ങല്ലാർ,
 'പടങ്ങലം' ഇല്ലാതിവരികൊണ്ടു വരുന്നതായ വിരങ്ങിപ്പിക്കുന്ന.
 ചങ്ങലമേലം=ചങ്ങലമേലം, നടുക്കു=നടുക്കുതാർ അഥങ്ങിനമണ്ഡി
 കാലകരം തപിത ഇളകെയ്തു നടു, മെല്ല ഗമങ്ങരം ഇവരുണ്ടായ. ദും
 ഗാവലീ... .. മേംഗനി=മേംഗളം (വരുമേം) അപലീരം
 പരമ്പലീരം ആയി ഉത്തരം (വിരങ്ങിക്കൊണ്ടു) മയ്യത അലം പൂണ്ട,
 മെല്ലായമയ്യുണ്ടായതി—പൂണ്ട, പിണങ്ങി... ..
 ണെ=ചിന്തയ്ക്കുമാണെന്നതിൽ അനങ്ങയാർ മേംഗ: വരുമേ, ഇങ്ങങ്ങി

[illegible][illegible]

പദാഭ്യന്തിതപരീവരരാദികൾപോലും
 മായമറിയാതെ നേരേ പുറപ്പെട്ടു.
 ഗൗരവീരീവരേ പരമരീതയഭിനയമുദി;
 ഭൂരികമലല്ല വിഭുസ്തരതന്തരമിരല

കണ്ടു നിരീജയേ വിജ്ഞാപന നിന്ദതാൻ,
 പണ്ടു പറഞ്ഞതിലുണ്ടാകിത്തേർത്തും.
 “പണ്ടേതിലോ മലസ്ഥിതസൗരന്ദ്ര-
 ഭുജാതി, നിരൂ ഭാവബുധും കഥാ?
 അസ്തനക്കരശവസന്നാഥി യൗവന-
 മന്ത്രോന്യമസൗമ്യമേതേന മനോഹരം.

വസ്തു എന്നു ക്രിയവിശേഷണം. പദം പരമം പരമം പരമം പുറപ്പെട്ടു = പദാഭിനയിൽ നില്ക്കുന്ന പരിവാരങ്ങൾ മുമ്പാകെ കൂടിയും കാണാതെ പുറപ്പെട്ടു. ഗൗരവീരീവരം = ഗൗരവം = ശിവൻ മോദിനിവാരണി-
 നാദാദി പാപവെച്ചുന്ന വിശേഷം മോദിനിയിൽ = ആനന്ദം. ഭൂരികമലല്ല = വലിയൊരു കുമ്പളകൾ പുറപ്പെട്ടു. വിജ്ഞാപനാദിനാല = വിജ്ഞാപന (വിജ്ഞാപന) ആകുന്ന തന്മിയാദിത്തന്നുണ്ടിയ്യു. തന്മി = മനുഷ്യവാരാദിയാലു കേവലം അഭിനയം. കാട്ടിച്ചുറങ്ങു, വിജ്ഞാപനം തന്മി കേവലം എഴുന്നള്ളിയു.

പാർവ്വതിയെ കണ്ടപ്പോൾ പറഞ്ഞതെന്തെങ്കിലും ശിവൻ വിചാരിക്കുന്നു. വിജ്ഞാപനം എന്നു താൻ = ആമരത്തുടനീക്കം. ശിവൻ ജ്ഞാപനം എന്നു ആമരത്തുടനീക്കം കണ്ടു. പണ്ടു പറഞ്ഞതും = “സാക്ഷാൽ താൻ നിരവധി കാലമൊക്കെ കഴിഞ്ഞു” എന്ന് പ്രഥമവചനത്തിൽ മോഹൻ മോഹിയാട്ടു പറഞ്ഞതു് ജ്ഞാപനം സ്തരനീയരം. “പണ്ടേതിലോ” എന്നു മുമ്പെ ശിവന്റെ വിചാരം. പണ്ടേതിലോ = അവസ്ഥയിൽ = പൂർണ്ണം ആയ പാപമെല്ലാം പണ്ടേതിലുള്ളതെന്നു കാൾ അധികമുണ്ടു്. മുമ്പായി = മുമ്പാകെ ഭാവബുധും (സൗരന്ദ്ര) ഭുജാതിയെ എങ്ങനെ മനോഹരം അസ്തനം = അസ്തനം മായ കൈവരത്തിൽ സന്നാഥി (സംസ്ഥാ) അനാദികളായിത്തീർന്നു മായ കൈവരം യൗവനം, തന്മി സാക്ഷാത്കൃതിക്കു എന്നർത്ഥം. അസ്തോന്യം = അസ്തോന്യമേതേന മനോഹരം (മോഹി)

കണ്ണുള്ളവക്കിതു നിണ്ണയമുസേവം;
 കണ്ണിനെ വഴയിച്ചു മേൽ വാങ്ങേൻ മൃഗം.
 പാതിമയ്യായതിപ്പാർപ്പിതാൻ മേ;
 പ്രീതി മുഴുവനിയം മുഴുവിയർന്നീ;
 തന്തുവിതരംകുഴുവായ്യാ ചിടയർക്കി;
 കണ്ണുനാമിങ്ങരതി; ചെയ്തുചിന്തിപ്പിഴ.
 വാങ്ങേന്മാറുമാറ്റിൽ വല്ലഭം പുക്കുതെ-
 ന്നാക്കുതലിവർക്കൊക്കെയുടേതുവാൻ;
 തൊഴിലുണ്ടാക്കിത്തളിർതെങ്ങിന
 കൃത്യമെത്തന്നങ്ങ പ്രാപമിതരാകിലോൻ
 ഭിന്നാനന്ദസ്ഥിത്താദാരിനീരസൻ
 ന്നാനമതൊതുപ്പാൻ നാനാമിഹമേ.

മനോഹരം തന്നെ. കണ്ണു സ്വയംകണ്ണുള്ളവക്ക് ഇട മുതലൊപാ-
 നിഷയമായും ഉസേവമാണ്. മേറ്റിങ്ങുടേ ശാലകം കണ്ടെന്നു കണ്ണിടനായ
 സമ്പ്രദായം പ്രാപിച്ചു. കണ്ണിനെ പ്രമാ-കണ്ണു തൊൻ കണ്ണുക-
 ക്കു വഴയിച്ചു (ഇത പ്രപഞ്ചി കാലംപോൻ കണ്ണിനെ തന്നെ ചിത്രിക്കുന്നു) പെരു-
 തെയവയിച്ചു പാതിമയ്യായതിപ്പാർപ്പിതാൻ മേ-കണ്ണിനെ പാതിമയ്യായതിപ്പാർപ്പി-
 ക്കു ഈ പാർപ്പിതന്നെയാണു്. പ്രീതി വാതിൽ-എന്നൊരു
 പ്രീതി മുഴുവൻ മുടയലുള്ള (മുഴുവൻവാതിൽ) വന്നിട്ടുള്ളവയെന്ന് പ്രമാ. തന്തു-
 വിതരം താക്കി-മനോഹരം ഇങ്ങനെയൊരു ശാലകമൊരു തെങ്ങി-
 ന്നിന്നാൻ കിട്ടി പെടിപ്പിച്ചു. കണ്ണു കണ്ണിട = കണ്ണുനാ (തന്തുവ-
 എന്റെ പേരിലായി; ഇതിനാൽ തൊൻ തന്നെ കിട്ടി കണ്ണുനാ വാങ്ങാ-
 ന്നാക്കു കണ്ണുനാ-കണ്ണൻ ഉള്ളിലുള്ള തെങ്ങിനെ ഇവയുടെ ഉ-
 ക്കിൽ പാർത്തു പെടിപ്പിച്ചാൻ കണ്ണിനെയും എന്നു തന്നെയാണു് ഇവയുടെ സ്വ-
 ത്വത്തിൽ വെളിച്ചം കണ്ടുകൂടി. പെരുവടിയായ എന്റെ സമ്പ്രദായി തൊ-
 വിതരവന്നുപോ എന്നു കാലം തന്നെത്തന്നെ=തന്നെയുള്ളതായ തെങ്ങിനെ
 തൊൻ, ഇങ്ങനെയുള്ളതും = തളിർപോലെ തന്നെയൊക്കെയും ഈ തൊങ്ങിൽ,
 കൃത്യമെത്തന്നു് = കണ്ണുതെങ്ങി് എന്നു വിചാരിച്ചു, പ്രാപമിതരാകിലോൻ
 ഭിന്നാനന്ദസ്ഥി-ഭിന്നമാരിൽ തന്നെയായില്ലാത്തവൻ, അതിനീരസൻ=കണ്ണൻ
 സമരവിതരവൻ, തന്നെ-നിരത്തം, നാനാമിഹമേ=പല ചിത്രങ്ങൾ
 തള്ളിൽ. തളിർ പോലെ കണ്ണാണായ പാർപ്പിതാൻ മേയെത്തിയ്ക്കു തൊ-
 ന്നാക്കു തെങ്ങി വിചാരിച്ചതായ തൊങ്ങിയൊരു പാർപ്പി ഇതു തന്നെയു

ആയുർമതീതകാർദ്ദൂരത്നാവലംഭനം-
 മോഹാലതീവ ഞാനാധിമുഖം ദ്രവം.
 വാഴ്ത്തവതല്ല മേ നേതേന്മാന്മ മമനിക-
 ഞാസ്ഥാ കരുണമതാർദ്രതയും ഹൃദി.
 മൽഗതഭാവമിവരംകിനിയെക്കേരേ?
 തൽ കീല ദോഷേഽമെന്നാമയമോളുതൻ
 ഉൾക്കുനിയും പൂണ്ടു നിൽക്കുന്ന ദേവനാ
 തക്കവും കാണാതി പെക്കമക്കൽക്കി.

പൂക്കു സമീപത്തു സൽകാരവും വീണ്ടി-
 മിക്കും മുനികൾ വഹിക്കുന്ന വാഴ്ത്തകൾ
 ദിക്കയും കേട്ടു ചണ്മുഖമിഷ്ണുക്കു-
 മക്കുന്നിൽമാതിന്മതൊഴുത്തുക്കുകയാൽ

ഈ ശ്ലോകിൽ അനുകമ്പയില്ലാത്ത ഞാൻ അറസിക്കത്തന്നെ എന്ത പദമാ-
 രൊ ഏത മനോരമം ഇവട്ടമെ കേൾക്കിലെ മനോരമം അതും ദേവതയെ
 നിന്നു പോയി ഏത സാരം. ആയുർ യാദവം = മരിക്കത്തായ
 (കഴിഞ്ഞ) കാലത്തിന്റെ അന്തിമപഥമാണം (അർദ്ധിധാരം) ഇരിക്കട്ടെ.
 ഭാഷൻ ദോഷം = തൊഴുപ്പിച്ചു നോക്കിയാൽ ഞാൻ ഇവരക്ക് ഏത
 വം ആയിക്കു മറന്നൊരു നിശ്ചയം. വാഴ്ത്തവതല്ല = വഴുതിക്കൊടുക്കുന്നതല്ല,
 മേ = ഏരിയ്ക്ക്, നേതേന്മാന്മ = തുറന്നു, സുരംകാരു. മരുപന = മരുപനം, കരു-
 നെലം = മരുപനം, മരുപനം = അരിയ്ക്ക്, മേ = എരി = എടുത്തേക്കിട്ട്. ഇവട്ടമെ
 സുരംകാരികൾ കണ്ട് ഏതൊ മനസ്സിലുള്ള ആരാധിക്കും വഴുതിക്കൊടുക്കുന്നതല്ല.
 മൽഗതഭാവം = ഏന്തിലുള്ള ഭാവം, അനാദം = തൽ കീല യോധ്യം = അത്
 അറിയണം. ഇതുതൊക്കും കിവരൻ വിചാരിക്കാൻ. ഏന്നാക്കട്ടെക്കേളത് =
 ഏന്നാട്ടും വിചാരിച്ചു. മരക്കുന്നി ദോഷം = മരുപനം മേ മലൻ
 കിവരൻ, നേ മേനി = അതർത്തിൽ (പാട്ട്) നിത്യക ഭാവം പരി-
 ചരിക്കുന്നതിൽ അനന്തവും കാണപ്പെട്ടു. ഇതിൽ കിവരൻ പാട്ട് നിത്യക
 ിട്ടുള്ള മേനിഭാവം അനന്തമെന്നതിൽ അനന്തം വരുത്തുന്നതിലുള്ള പാശം
 അപവാ മിന്നത്താരിയിരിക്കാം.

ശിവൻ ഒരു വൃദ്ധമുനിയുടെ വേഷം ധരിച്ചു പാട്ട് നിത്യക
 കെ പാട്ട് നിത്യകയിൽ പാട്ടുപുന. പൂക്കു സമീപത്തു = അടുത്തൽ ചെന്നിട്ട്
 സൽകാരവും മേയ്ക്കും മേട്ട് = പാട്ട് നിത്യക സമുപവും സമീകരിച്ചിരിക്കുന്നു

[illegible]

தமிழ்ச் சொற்றொடர் அமைப்பைப் பற்றி, மொழியியல் அறிஞர் கி. வி. கிருஷ்ணசாமி அவர்கள் எழுதியிருக்கிறார்கள். அந்த நூலில், 'பெரிய அளவு' என்ற சொற்றொடர் பற்றி கருத்து தெரிவிக்கிறார். அந்த நூலில், 'பெரிய அளவு' என்ற சொற்றொடர் பற்றி கருத்து தெரிவிக்கிறார். அந்த நூலில், 'பெரிய அளவு' என்ற சொற்றொடர் பற்றி கருத்து தெரிவிக்கிறார்.

മാറ്റുബേലേ അവ തീർത്തും അങ്ങനെയും
കേൾക്കുമ്പോൾ ധർമ്മമോഷ്ടിൻ നന്നിട്ടിനം”

“ഭൂമിയിലേക്കു പോകുക! നിങ്ങളുടെ
പ്രാണികളെ നോക്കി വരൂ? നാമിതോ ദേവികന്മാ?
ഭൂമിയെപ്പറ്റിയെന്നോതിച്ചപ്പോൾ തോന്നി;
മോതിരം നല്ലി ജ്ഞാനാദനപ്രാശ്നം.
കേട്ടു തപസ്സുതീനിയുരം വെണ്ണുതി-
ക്കേട്ടിലോ ധർമ്മ! കാണട്ടേ ചിരമിതം.”

എന്നു പറഞ്ഞതിനേയും നടന്നു
പറ്റുകടീനകരപുക്കു വൃദ്ധനും.
സാദരമോസനം നല്ലി ഗിരിമകൾ
പാദം കുഴിച്ചിട്ടു തത്ത്വമേറേ താൻ

മാറ്റുബേലേ..... ധർമ്മം-കാണട്ടേ. നാമി നന്നെയും കേട്ടു. തീർത്തും അവ
അങ്ങനെയും (അന്യപ്രകാരമൊന്നു ധർമ്മം) കേൾക്കുകയുമാകാം. ദാർശ്വികം....
...നന്നം ഇതൊന്നു സൂചിപ്പിക്കുന്നു.

മുനിയുടെ മറുപടി. ഭൂമി..... അങ്ങനെയും തീർത്തും വ
രും മിക്കമുണ്ടാവാട്ടേ. മോശി വിമോശം = മോശി എന്നുപോലെയുള്ള
അർത്ഥം? മിക്കമുണ്ടാവാട്ടേ മോശിനെയും ഭൂമി പ്രാണനെയും പറ്റിയു
തി എന്നു പറഞ്ഞതു കേട്ടപ്പോൾ തീർത്തും തോന്നി, അവരുടെ ചോദ്യത്തിന്
നാമി മോശിനെയും സാദരമോസനമെന്നായി എന്നും. ചോദ്യത്തിന് പെട്ടെന്ന്
കേൾക്കു സന്ധ്യയെ മോശിനെയും കേട്ടിടത്തു് ആധാരമാക്കും. കേട്ടു... ..
ഇതു് = അവർ ഇപ്പോൾ തീർത്തും തോന്നിയതു തപസ്സുപറ്റുന്ന വിധമേ കേട്ടു
ഇതും ചിരമിതം = അത് ഈ കേട്ടുപോന്നോ? അവരുടെ അതി വേ
റെ നാളായിട്ട് മന കടന്നു. 'നാമി' എന്നതു കേൾക്കുന്ന അർത്ഥം അവ
കേൾക്കുന്ന അർത്ഥം

മുനിയുടെ വരവും പാറ്റുതിരുക്കട സർക്കാരിനും. അതി
നെയും വരുകയുണ്ടാകും പറ്റിയുണ്ടാകും പറ്റിയുണ്ടാകും. വൃദ്ധനും വിമോശനും. വൃദ്ധ
നെയും പറ്റിയുണ്ടാകും പറ്റിയുണ്ടാകും പറ്റിയുണ്ടാകും. ഗിരികളെയും പാറ്റുതി. പാ
റ്റുതിനെയും. അങ്ങനെയും = ആർക്കും, പാറ്റുതിനെയും. എന്നും = സർക്കാരിനും. പാ

അർദ്ധം മധുപക്വതിത്വാദിയം നസ്തി-
 തലോലിനസ്തുൽ നമസ്താരവന്ത-
 വൃജനവീജനപാദസംവാദന-
 മാവരിച്ചാഖരിപ്രവൃദ്ധേ മിതം.

“സ്വാഗതം ഭഗവതേ! മോഹത്തസ്തിഭേ;
 ബ്രഹ്മാദി കിം ഭഗവതേ മയാ കാർത്ത്യമാന്ദ്യമേ?
 കത്ര ഗന്തും തപതഃ പൂണ്ഡരികം വാ കൃതാ
 നിത്യസംവാചിനാഃ ഹൃദ്യമുപവൃതം ഭവേൽ”

ഭീഷ്മം ഭഗവതേ അർദ്ധം അർദ്ധം-മധുപക്വതം മധുപക്വതം
 തലോലിനസ്തുൽ നമസ്താരവന്തം അർദ്ധം വേദം പദം
 വൃജനം അരിയിലുടന്നും ഉപാധാശിരസ്സാലയം അർദ്ധം

“മധു സസ്തിലം നമസ്തേ
 സിരശ്ശാലിന പഞ്ചദി:
 മധുപക്വത മധുപക്വതം”

എന്ന പ്രശ്നം. അർദ്ധം-മധുപക്വതം മധുപക്വതം
 നമസ്താരവന്തം-നമസ്താരവന്തം, വേദം, വേദം, വേദം, വേദം,
 കാവ്യമുദക എന്നിവ. അർദ്ധം-മധുപക്വതം-മധുപക്വതം. മധുപക്വതം
 വേദം-മധുപക്വതം മധുപക്വതം മധുപക്വതം.

പാർവ്വതീവർണ്ണനം. സ്വാഗതം.....സ്തിഭേ-അർദ്ധം ഭഗവതേ;
 മോഹം (അർദ്ധം) ആകുന്ന ആർ (മധുപക്വതം) വേദം മോഹിക്കുന്നവനായ അ
 ര്ദ്ധം സ്വാഗതം. ബ്രഹ്മാദി.....മധുപക്വതം-അർദ്ധം (മധുപക്വതം)
 വന്തം ആർ അർദ്ധം വേദം അർദ്ധം മധുപക്വതം മധുപക്വതം
 മധുപക്വതം, കത്ര.....മധുപക്വതം-നിത്യം അർദ്ധം-മധുപക്വതം
 തപതഃ എവിടെപ്പോകാൻ വേദം (കത്ര ഗന്തും) എവിടെനിന്നും (കത്ര) ബ്രഹ്മാ
 ദിനാമി എവിടെ നിന്നാണ് എ-അർദ്ധം മധുപക്വതം മധുപക്വതം മധുപക്വതം
 ഇതു പാർവ്വതീവർണ്ണനം. മധുപക്വതം മധുപക്വതം മധുപക്വതം
 എന്നർത്ഥം.

ഇക്കണക്കിൽ കണക്കുള്ള വസ്തുവലി-
 സ്തുകപിണീക്കിപ്പുറംവെട്ടിലൊരോ
 തൂക്കത്താ ഭർത്താവുഗപിണീ തൽക്കരണ
 ചിങ്ങനെച്ചിത്തമുറപ്പക്കനാരി കറവ.
 വാർദ്ധക്യനാട്ടായ മുഗ്ദ്ധ ശിരഃശയ-
 ഭോജനതാഴ് കാര്യം (പുത്തന്നചിന്തിതം
 മധ്യപീകമാട്ടവം വാർത്ത കൊഴികേട്ട്
 മുഖകമ്പതതിന മാത്രം മുറുക്കുമായ്;
 കായത്താർ തൊഴുത്തുത്താത്താളമെന്ന തൽ
 വാർത്തകൾ കേൾപ്പതിനായ് തൂനിഞ്ഞൊമ്പതിതാം

ശിവൻ പാശ്ചത്യരുടെ വാക്കു കേട്ടു മനസ്സിട്ടുകിഞ്ചെങ്കിയാ
 അതു നിറച്ചു അമ്പലമുഖം വാഴ്ത്തുവാൻ ഭാവിമെന്നു. ഇക്കണക്കിൽ =
 ഇക്കണക്കും, കണക്കുള്ള = കണക്കുള്ളതും, ചിങ്ങിതമാണ്. വസ്തുവലി = വസ്തു
 വലിയതും, വാക്ക് = സ്തുകപിണീ... .. ചിലവേ കമ്പുകിണിയിൽ (വസ്തുവലി
 വസ്തുവലിയിൽ) കിടന്നുവെച്ചു (അതുകൊണ്ടു) അതായതു തൊഴുത്തതായ. മധ്യം
 (ചിങ്ങി) ആണെന്നു തൊഴുത്തതായ (വാർത്ത) ചിലവേ (വസ്തുവ) തൊഴുത്തതായ. ഇപ്പോൾ
 കണക്കും ഭർത്താവുമായതായ മധ്യം, സ്തുകപിണീ = സ്തുക (മാല) മധ്യം
 സ്തുകവലിയായതായതായ. കയ്ക്കുക = അതു തൊഴുത്തു, ചിങ്ങനെ = വേ
 മെന്നതും, ചിങ്ങനെച്ചിത്തമുറപ്പക്കനാരി കറവ്, അനാരി കറവ് = മധ്യത്തിൽ
 കരി, വസ്തുവലി = വസ്തുവലിയായതായതായ. മധ്യംവെട്ടിലൊരോ വ
 സ്തുവലിയും തൊഴുത്ത ചിലവേ കമ്പുകിണിയിൽ വാർദ്ധക്യനാട്ടായ = വാർദ്ധക്യം വാർദ്ധക്യ
 നാട്ടിലായി, ശിരഃശയ = ശിരസ്സിന്റെ മേൽ, മാട്ടവം = മധ്യപീകമാട്ടവം, ചിങ്ങ
 നെച്ചിട്ടി. ചുരുക്കം = പക്ഷമാണ്, അചിന്തിതം [ശി. ചി.] = ആലോചിക്കാ
 തൊഴുത്തു. മധ്യപീക... .. വാക്കു = മധ്യപീകത്തിന്റെ [കമ്പുകിണി] ആ
 ള്ളവം ചിലവേ, തൊഴുത്തവം, മുഖകമ്പതതിന = മുഖത്താഴ്ത്തുന്നതിൽ, മുറുക്ക
 മായ് = തൊഴുത്തതായ. വാർദ്ധക്യ = അന്ധനായതായതായ മുറുക്കത്തായ കമ്പ
 തിട്ടി തൊഴുത്തതായതായ കമ്പത്തതി പാശ്ചത്യരുടെ മനസ്സിലൊരോ
 വാക്കു കേട്ടു അതൊരോരോരെന്നു വെട്ടുന്ന തൊഴുത്തു എന്നതും. കയ്ക്കുക =
 വാർത്താളമെന്നതായ = ചിലവേ കമ്പുകിണിയിൽ കയ്ക്കുക തൊഴുത്തു അ
 തൊഴുത്തു തൊഴുത്തതായ വാർത്താളമെന്നതായ വാർത്താളമെന്നതായ തൊഴുത്തു

മൃത മൃതിവരനാത്താശിഷം ചൊല്ലി-
യോത്തുതാം വാഴ്ത്താനായിത്തുടങ്ങി മരം.
“കാര്യം മരണാഭരം; പ്രായം സുഖകരം;
പിന്മുഖവാഹിനി നീയോതുളിമൊഴി;
താമസ്യമാംബുസമന്വയ കാരണ്യം-
മനപച്ചപ്പച്ചപ്പുസീമേ! ശുഭമസ്തുതേ,
ആശീരിയം ഭര്യസ്തു, കാശീനിവാസി ഞാൻ;
പ്രാചീനപുണ്യാൽ സമീപീനവശജൻ.
പ്രാശീതിവർഷൻ സുഖകരി! നിന്നൊക്കെ
ചേരീടുവാൻ വന്നു മകൾ ശീലശീതരേ!
ആശീവിഷാധീശഭദ്രശീതരേ! കപാപി,
കാശാവകാതസ്തകാശാ മ കരുവിൻ,

ന്ന പശ്ചാതിത. മൃത മൃതിവരൻ = മൃതമൃതി. യോത്തുതാം = ചൊല്ലാം. ആശീരിയം = അശീരിയം. വാഴ്ത്താനായിത്തുടങ്ങി = വാഴ്ത്താനായിത്തുടങ്ങി. മരം = മരം. കാര്യം = കാര്യം. മരണാഭരം = മരണാഭരം. പ്രായം = പ്രായം. സുഖകരം = സുഖകരം. പിന്മുഖവാഹിനി = പിന്മുഖവാഹിനി. നീയോതുളിമൊഴി = നീയോതുളിമൊഴി. താമസ്യമാംബുസമന്വയ = താമസ്യമാംബുസമന്വയ. കാരണ്യം = കാരണ്യം. മനപച്ചപ്പച്ചപ്പുസീമേ! = മനപച്ചപ്പച്ചപ്പുസീമേ! ശുഭമസ്തുതേ = ശുഭമസ്തുതേ. ആശീരിയം = ആശീരിയം. ഭര്യസ്തു = ഭര്യസ്തു. കാശീനിവാസി = കാശീനിവാസി. ഞാൻ = ഞാൻ. പ്രാചീനപുണ്യാൽ = പ്രാചീനപുണ്യാൽ. സമീപീനവശജൻ = സമീപീനവശജൻ. പ്രാശീതിവർഷൻ = പ്രാശീതിവർഷൻ. സുഖകരി! = സുഖകരി! നിന്നൊക്കെ = നിന്നൊക്കെ. ചേരീടുവാൻ = ചേരീടുവാൻ. വന്നു = വന്നു. മകൾ = മകൾ. ശീലശീതരേ! = ശീലശീതരേ! ആശീവിഷാധീശഭദ്രശീതരേ! = ആശീവിഷാധീശഭദ്രശീതരേ! കപാപി, = കപാപി, കാശാവകാതസ്തകാശാ = കാശാവകാതസ്തകാശാ. മ കരുവിൻ = മ കരുവിൻ.

നൈശാകരഃ കപാപി വൈശ്വദേവഃ
 ദേവേന്ദ്ര നിർത്തിൽനി ഹീഹുന്ദം പേരുകൊ.
 ക്രേണീച്ച നീ രാപസ്സാചരിക്കുന്നതിൽ
 ക്രൈശ്വലാമഭ്യുദയംമേയ ഭേഹിനാം .
 ആശയുണ്ടാകിയൊന്നൊത്തതെന്തു നീ
 മാപലം വെട്ടുതൊന്നൊത്തു നാശമാം.
 നീ ചീരവും പൂണ്ടു പൂശി വെണ്ണീരുതി-
 ന്നക്കരം ചിടയാക്കി; വഴിയൊന്നിട്ടുതും?
 കേരപ്പെതിനാഥൻ നിൽ താല്പര്യമെന്തെന്നു;
 വാഴ്ത്താട്ടു കൊല്ല നീ ഗോപ്യമെല്ലമിടോ.
 ദൈവ്യാശ്വതംഗത്തിനോപ്പുനേകമദരം
 നോട്ടുതുപോലും മഹാപ്രയത്നം തുറ.

ശോഭിച്ചിരുന്നതും മേന്മയും ഗുരുപിരലടത്തു നൈശാകര
 രാമ നാലുമ്പുറത്തു ചന്ദ്രന്റെ വെളിച്ചം, ആളായിച്ചുതാഴ്ത്തിയിരുന്ന. മേ
 നെയ്യ പ..... മേന്മയും = നിന്റെ മീനി പേരുക (ശോഭിച്ചു) അ
 യിട്ട് മേന്മയ്ക്കിൽ വീഴുന്നു. നിന്റെ കീഴ്ത്തി അതിയാളുതായിട്ടു സകല
 ദൈവങ്ങളിലും പരന്നിരിക്കുന്നു. ക്രേണീച്ച = ക്രൈശ്വലാമ. ആചരിക്കുന്നതിൽ =
 അർപ്പിക്കുന്നതിൽ ക്രൈശ്വലാമ. ആശയ = മനസ്സിന്റെ വേർതിന്നം = മാറി
 കരുത്ത്. നീ കയ്യെപ്പട്ടു താല്പര്യ ചെയ്യുന്നതിൽ എല്ലാ പക്ഷം ദൈവമുണ്ട്. ആയി
 ച്ചുതൊന്നൊത്തുതൊന്നും തപസ്സു മാധവ്യമാണെന്നും. മനസ്സും = ആശയവും
 കിരണം..... = നിന്നത് ആകയാലേതിൽ ശോഭിക്കുന്നത് ലഭിക്കത്തക്കത്?
 മാധവ നാലും = നി മാധവ്യം പ്രകാശിക്കുന്നത് ദൈവ്യ (ഹീനാദി)
 മേന്മയ്ക്ക്. മീരപാലും വെണ്ണീരും = പൂ. മേന്മ = കയ്യെപ്പട്ടു വാതി-മാറ്റം.
 യാദവം = ഇപ്രകാരമുള്ളത്. നീ വല്ലഭനും കരിച്ചു വെണ്ണീരും പൂശി തെളിപ്പും
 ചിടയാക്കി. ഇങ്ങനെയൊന്നായി എന്താണ്? മേന്മയ്ക്കും തെന്ത് =
 നിന്റെ താല്പര്യം (ഉദാഹരണം) ചിടയാക്കുന്നതും മേന്മയ്ക്കും മേന്മയും
 ക്രൈശ്വലാമയ്ക്കും. ഗോപ്യമെല്ലമിൽ അർത്ഥനോടു പാറുന്നതും മേന്മ
 യും നിന്നതിന്റെ അർത്ഥത്തിന്റെ രാചിപ്പുറം (ദൈവ്യലാ).
 തോന്നും. എന്തെങ്കിലും മേന്മയ്ക്കും നല്ലതും നിന്റെ വലിയ പ്രശംസയ്ക്കും.
 എന്തെങ്കിലും നോക്കുന്നതു മേന്മയ്ക്കും ലാഭപ്രദം മേന്മയ്ക്കും. അതുപോലും പ്ര
 ശംസിക്കുന്നതും പ്രാപ്തമെന്തെങ്കിലും മേന്മയ്ക്കും മേന്മയ്ക്കും മേന്മയ്ക്കും

തീർപ്പുകയററൊരൊ രാപ്പകൽ നാല്പത:-
 ല്ലീപ്പണി കീർത്തിക്കു പൂപ്പലായി വൃഥാ.
 നാല്പതോടൊന്നും ശോച്യമെന്നാകിലും
 മാൽപ്രതികൂല കണ്ടാൽ പൊതിയുമെന്നതോ?
 ഉൾപ്രസന്നനായൊരു വല്ലഭനെന്നൊക്കെതി-
 രല്ലഭയോവാ, നന്മും ചൊല്ലൊഴിയാത്തു നീ.
 നെല്ലു മററൊരൊക്കും ചൊല്ലുവനല്ലവ-
 നുള്ള നിന്മതിക്കു ഞാൻ ചൊല്ലുവാനാളെടോ!
 ഇല്ല മേ പരംഭയം നല്ലവനല്ലവൻ
 വല്ലവനെന്നിളം ഭല്ലവില്ലോചനേ!
 ചൊല്ലുവൻ പാമ്പിൽ നാവുള്ള വനർല്ല
 വല്ലതുതൊന്നു കേൾ ചൊല്ലുവനമെങ്കിലും.
 കല്ലിനെ കാൾക്കെടുത്തുള്ള മെനയെതി-
 രല്ലവമെന്നിരിക്കല്ലയോ ചൊല്ലി ഞാൻ?

പല്ലന പാശാലക്കത്താ കിട്ടുന്നു. തീപ്പൂർ നാലുകല്പം തീപ്പൂർ
 ഏകമുണ്ടെങ്കിൽ നാലുകിടയിലും കിടന്നുവരണം. ഇപ്പോൾ വൃദ്ധം =
 ഇരുന്നൂറായി നീക്കം കീർത്തിക്കു വെക്കുക ഒരു പുപ്പൂർ (മണൽ) തുളസി.
 നാല്പം = താലൂക്കല്ലാതെ, കൊത്താക്ക. താഴ്വരകിളിപം = മാലിനി (മാലിനിക്കായ) ഇല്ല
 പൂരിവിധി. പൊതിടുന്നതാതം = പൊതിടുന്നപ. തുളക്കൊണ്ടാൽ മേത്തയയ
 ക്കൂ കൂട്ടം മേത്തയയക്കുകിൽ കൂടി നാലായിരം പൂരിവിധി മേത്തയ ചി
 ന്നൊ മെച്ചവരുത്തുക. മേത്തയനെ ഇല്ലിയാണോ തപസ്സൻ തരിച്ച്
 പരമനം = തുളക്ക = മെച്ചവർ പ്രയാസമാവാൻ. വല്ലഭൻ = പ്രിയൻ, താലൂ
 കമാവാൻ = താലൂക്കിയിടക്കോ. മേലിയല്ല = താലൂക്കുതട്ട്. മെച്ചവർ പ്രയാസ
 മാത ഒരു പുതുകൻ കേൾക്കാൻ കിട്ടുന്നതാത മേത്തയായിരിക്കുന്നില്ല
 ഇത തപസ്സ് എന്നും സംഭവമുണ്ട്; അത്രം മെച്ചവരക്കേത പരമനം. മേ
 ക്കൂ വെട്ടം = മേത്തയയം താലൂക്കു താലൂക്കോലും പാലുകയില്ല. അവ
 ന്നുള്ള മേത്തയ = മേത്തയൻ തപസ്സിന്റെ ഇതിടെപ്പൊരാൾ എന്നീക്കു ന
 കിടന്നു. ഒരു പുതുകനെ നിന്ദിക്കുന്നു = ഇല്ലമേ മെച്ചവർപരമാനം =
 മേ മെച്ചവർ; അവർ എവനാണെങ്കിലും നല്ലവരല്ലാ നിന്ദായ. മെച്ച
 വാൻ മെച്ചവർ = മെച്ചവരക്കേത പരമനംകേകിൽ അതിന വാതിൽ
 നാലും അവരില്ല. കൂട്ടിനാലായി മെച്ചവർ = അവർക്കു മേ

ഇല്ലിപ്പണികളു ശബ്ദമെന്നാലിനി-
 കൊല്ലിപ്പതിന്നവനില്ല കീല്ലോഷിലോ.
 കല്യാണി! കന്യാമതല്ലി! നിന്നാഗത്തരം
 പല്ലവതുല്യകല്പങ്ങളല്ലോ പരം;
 കല്യാണയോഗ്യമായുള്ളതെന്തെങ്കിലും
 വല്ലാത്ത വാട്ടിനാലൊല്ലാ യതിക്കു നീ.
 ഉള്ളിൽക്കിടപ്പതിന്നുള്ള വല്ലാതെ കേൾക്കി-
 ലുള്ള ചിമവുമുള്ളതെന്തെന്നതുവൻ.
 കൊള്ളാമെന്നിരിക്കെത്തള്ളിലും ഭരാനുഷി-
 ലുള്ളൊരുരാകിലുതില്ലൊരു സംശയം
 ചില്പാനമല്ല മേ നല്ല അപായനം
 ലോകി! കേൾ നിനക്കല്ലാം തന്നെ തൊൻ.
 ചോകാതെത്തൊഴിതും പാകോന്നുറാം ബഹു
 നാകാദിലാക്കിയല്ലൊക്കെ യോഗി തൊൻ.

സ്ത്ര കല്പിതങ്ങൾ ചരിതമാണെന്ന് വിഷൻ ഈ തളിർമേൽ (പല്ലവമന്ത്രി) കണ്ടു. അൻ പറയുന്നു. ഇല്ലിപ്പണി.....പാലാശിപലം=തിരുന്ന ഭൂപണി (പാലാശി) കണ്ട് ഉള്ളിൽ ജ്ഞാപിപ്പതിൽ അവനെ കൊല്ലിപ്പാൻ ശ്രമിച്ചു. സംശയം ഉണ്ടാക്കിയിട്ടു. കല്യാണി=കാലമുള്ളതിനി! കന്യാമതല്ലി=പുരുഷനായി കന്യാക്ക് (മതല്ലി എന്നതു സ്ത്രീയോടുകൂടി) അംഗങ്ങൾ അവസ്ഥയങ്ങൾ. പല്ലവതുല്യകല്പങ്ങൾ=തളിർക്കല്ലെടു സമയങ്ങൾ. (തുല്യകല്പങ്ങൾ=തുല്യകലത്തിൽ പിടിക്കുക, സമയങ്ങൾ). കല്യാണ.....തൊൻ=വിശ്വകർമ്മൻപിന്നെയും കണ്ടു. ഇവതന്നെത്തൊൻ പല്ലാത്ത വാട്ടിനാൽ കലിനാലായി കേൾപ്പിച്ചു. മല്ലാ=മേൽകിട്ടു. തളിതപാലേ മേൽവെള്ള അവയവങ്ങൾ വിശ്വാസാപിതയായ കണ്ടു. ഇങ്ങനെ വാട്ടാനു ഇ ശരിയല്ല. ഉള്ളിൽ തുവൻ=സ്ത്രയോ. കൊള്ളാ സംശയം=ഇതു നല്ലതാണെന്ന് കണ്ടിരിക്കെ ഉള്ളിൽ തോന്നിയാക്കിപ്പിടുന്ന ദലംശബ്ദവും സംശയമില്ല. ചിലപനെ തന്നെ തൊൻ=തന്നെത്തൊൻ. ഇ, നല്ലതായ ഏകദേശ പെണ്ണുകൾ വന്നെല്ലാം അൻ നിനക്കു തമ്മിനാണു, ചോകാതും തൊള്ളിക്കും പാകോന്നുറാംവന്നി അവരായിക്കൊള്ളു. പാകോന്നുറാം=പാകോന്നുറായിട്ട് തുറന്നു (പാകോന്നുറായിട്ട്). തള്ളും വെളി. ഇവ മൂന്നും തൊഴിയുന്നതിന്റെ വിശ്വാസത്താൽ. യന്നും തള്ളും എന്നാൽ സമയം

தொழிலாளர்களின் உரிமைகள்;
உயர்வான கல்வியைக் கற்கும் வாய்ப்பை;
வாழ்க்கை முறைகள்; பணியைக் கற்கும்;
நினைவாற்றும் மனவலுவை"

വൃദ്ധജനീവരനീത്തരം വാക്കുകൾ
ബഹുപുണ്യം പറ്റത്തക്ക വിരമിച്ചു.

[illegible]

“സംസ്കാരമെന്നതിലും സാമ്പത്തികപരമായ
അസ്സലമെന്നവണ്ണം സ്കൂളും സ്കൂളവിഭാഗം വിഭാഗം”

என்ற பூமிசாஸ்திரம் முதலிய அக்காலத்தவரது வகுப்புகள் பல வயித அல்லாத பூமிசாஸ்திரம் முக்கியமாகும். நூற்றாண்டுகள்.

“ஸ்தலத்திலே வந்துகொண்டு வந்த பக்கத்தில் இருக்கிறவர்களை
ஸபாக்களில் அழைத்துக்கொண்டு வந்தார்கள்”

അതായത് സൂത്രത്തിലെ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത് സൂത്രാർത്ഥത്തെ വിസ്തരിച്ച രൂപി പാദിക്കുന്നതു കാര്യം ഒന്നും പ്രവൃത്തി. അത് ഇപ്പറഞ്ഞത് ഒരു സൂത്രമാണെന്നു, ഇതിന്റെ സ്വാഭാവികം പ്രവൃത്തിയെന്നായിരിക്കും. പറഞ്ഞതു പരമാർത്ഥമാണെന്ന് പ്രവൃത്തിയെന്നു കാരണീകരിക്കണമെന്നും. നീക്കമില്ല=അങ്ങനെയില്ല, ഭൂഷണം=അലങ്കാരം, ശീലപ്രദം=ഉദാരം, ഉച്യതാം=പറയപ്പെടാം. എന്നാൽ നിന്റെ അഭീഷ്ടമെന്ന് ഉടനെ പറഞ്ഞാൽ.

വൃശഭനീടോടു വിജയ പാറത്തു, വൃശഭനിവാസി-പുര
 നായ ഭാഗത്തു-ശുഭ, ബലപ്രഭാവം (ശ്രീ. വി.പു-കുറേയ പ്രബോധനാഭ,
 വിശ്വപ്ര-നാടി. ഇത്രയും പാറത്തു തുനിവുവാൻ വാങ്ങ തനിയാക്കി. ശക്തി

കേതിവിശ്വാസബലമുതലിപ്പൂർവ്വം
 പ്രാഥമീയമനുത കേന്ദ്രാഭ്യന്തരമേവ,
 സ്തിരബലസമീപഭാഗ് മുഖമുഖീ ദശാ
 വക്തവ്യമീദൃശം സത്യമെന്തെന്നതിനാൽ.
 സ്വരൂപം തരിംഗിതം വിജയോ വിജയം
 നന്ദാ വിനീതിപൂർണ്ണമിഹമേവ മനീം.
 “കൃത്യമേവ! തപസസതത! ഞങ്ങളോ
 മുഖമുഖമെന്തായും; വക്തവ്യമല്ലതും.
 ഉത്തരമാനന്ദം ദിവ്യപിഡന്മാരോട്
 സത്യമൊഴിഞ്ഞുമാറുന്നതുപ്രമാണമിഹ?
 അസ്സൽപ്രിയസഖീ യുഷ്മൽകൃപ കണ്ടു
 വിസ്മയപ്പെടുത്താൻ നില്പിതു മുൽയലാൽ.

..... ..പ്പൂർവ്വം ഇതി വിശ്വാസബലമുതലിപ്പൂർവ്വം ബലമുതലാത്തതും
 ഇതി. പ്രാഥമീയമനുതം=പ്രാഥമികം. പാദ്യം വിശ്വാസബലമുതലിപ്പൂർവ്വം
 അതല്ലതും ദക്ഷ. സ്തിരബലസമീപഭാഗ്=സ്തേയമുള്ള ഭാഗീയമാദ്, മുഖമുഖീ-
 മനോഹരമാദ്, സുഖമി. ദശാ=ദശസ്തംഭകം. വക്തവ്യം പറയുകയെന്നും.
 ഇതി=ഇതികൾ, അതും=അത്. അന്തരം പാദ്യം തരിംഗിതം=വിജയസ
 മീയമാദ് ഇന്നു പ്രകാരം പറയുന്നതിൽ പാദ്യം എന്നു ഉണ്ണുകയെന്നു സൂചിപ്പിച്ചു.
 യുദ്ധം=യുദ്ധം. തരിംഗിതം=തരിംഗം ഉള്ളിലുള്ള അടിപ്രായത്തേ.
 വിജയം=വിജയിയായ. നന്ദാ=നന്ദനായിട്ട്. വിനീതി=വിനയം, ഇ
 തരൂപം=ഇത്തരം പാദ്യം. മുനി=മുനിയോദ്. പാദ്യം=പാദ്യം ഉള്ളി
 ന്നാദ് വിജയ വിനയം=വിജയം ഇത്തരം പാദ്യം. കൃത്യം=കൃത്യമാണെന്നു
 വിശ്വസ്തം തപസസതതം=മനീശ്വര. ഞങ്ങളും=ഞങ്ങളോടുകൂടി, മുഖമു
 ഖമെന്നും=മുഖം മുഖമുഖം (കൃപകൾ)യെന്നും. ആ നന്ദ. വക്തവ്യമ
 ല്ലതും=അല്ലതും പറയുന്നതല്ല. ഉത്തരം=ഉത്തരം ഉത്തരം അതേ
 യെപ്പോലെമുള്ള പാദ്യം. സത്യം വിശ്വാസബലമുതലാത്തതും കന്നു യനിപ്പിക്ക
 നാൻ എന്താണല്ലോ? അസ്സൽപ്രിയസഖീ=അമ്മളുടെ ഇഷ്ടമോടി, യുഷ്മൽ
 കൃപ=കൃപയുടെ ഒരു, വിസ്മയപ്പെടുത്താൻ നില്പിതു=അത്ഭുതപ്പെടുത്തുക ഒരു നി
 ല്ലാണിതു. മുഖമുഖം=സമാനമെന്നതിന്റെ അർത്ഥം. ഞങ്ങളുടെ പ്രി
 യസഖി അമ്മളുടെ ഒരു മനസ്സ് അമ്മളെപ്പറ്റി സന്തോഷം സാദിക്കാത്തതിന്റെ

കെല്ലാകിവിപ്രായമിപ്പോൾ മുനിവര!
 ജല്ലാകിതല്ലിവര മുല്ലാമുരുകദാ.
 സതോവമെന്റെയെന്തൊപ്പുവിലോരായ്;
 മതോഷകൊഴിവാളിപ്പൊപ്പൊയ്ക്ക.
 തപാദുരോക്തം ഞ്ഞുപിരിപുളിങ്ങനേ
 സാദരം ചോദിക്കിലൊന്നാളിപ്പോതു നാം?
 ഏതു കൊന്നിപ്പു തപം തുടങ്ങിയെന്ന
 ചിന്ത തുടങ്ങുവാക്കെതു ശേ കാരണം?
 സന്തതം തപാദുരോക്തം തപിക്കുന്നു
 ചന്ദ്രവൃന്ദൻ പ്രസരം തരാഞ്ഞല്ലയോ?
 ഏന്നതു തിന്നെയിവർക്കു തപാമുല-
 കമാനമാത്രം ശേഷമുള്ള ചൊല്ലാമതും.
 ഭക്താനുകമ്പി ഭഗവാൻ മനുഷ്യർക്ക്
 ഭക്താവേനിക്കുന്നിവർക്കു മനോരമം.

അ നില്ക്കുന്നിട്ട്. കെല്ലാകി വരകൾ മുനീകളല്ലാ! കെരിമ്പാണെ
 ന്നിൽ ഇലകളില്ലാൾ ഇക്കാക്കിപ്പാഴ്. ജല്ലാകി മരകൾ=മുല്ലാ
 ഇവർ കിടപ്പും ജല്ലാകി (അധികം സാമ്പാരിക്കുന്നവർ; അല്ല. സമർപ്പം=
 നല്ല ഭവനം, കാരണ്ണ=കാർക്കട്ട്, മതോഷകൾക്കു=എന്റെ വാക്കുകൾക്കു.
 ഞാൻ പറയുന്നതിന്റെ രാഗം എന്റെതാണെന്നു വിചാരിക്കരുത്. എന്റെ
 വാക്കുകൾക്കു ഇവർ പറയുന്നത് ചെയ്യുന്നത് തപാദുരോക്തംകൊണ്ടു
 പ്പോലെയാളവർ, ചന്ദ്രപ്രീതി=വളരെ സന്തോഷം, മരിച്ച്=മാച്ച്, ഞ്ഞു
 രെപ്പോലുള്ളവർ ചോദിച്ചാൽ ഞങ്ങൾ വല്ലതും മറച്ചു പറയുമ്പോഴല്ല
 ഞ്ഞിട്ടു... .. മരണം=എത്ര കഷ്ടമായിപ്പോയത് അവസ്ഥ തുടങ്ങിയതെ
 ന്ന ചിന്തിക്കുവാൻ കാരണമെന്തു? തപസ്സിൻ വിശേഷമെന്തെന്നിപ്പോ മരണ
 ന്ന വിചാരിപ്പാൻ കാരണം മനോരമല്ലോ. സന്തതം=ജല്ലാമുറ്റം, തപാദുര
 ഔക്തം=ഞങ്ങളെപ്പോലുള്ളവർ, തപിക്കുന്നു=തപസ്സു ചെയ്യുന്നു, ചന്ദ്രവൃന്ദൻ=
 ശിവൻ, തപാമുലം=തപസ്സിന്റെ കാരണം, ശേഷം=പ്രസ്താവണം. ശിവൻ പ്ര
 സ്താവിക്കാഞ്ഞിട്ടാണല്ലോ ഞങ്ങളെപ്പോലെയാളുള്ളവർ, തപസ്സു ചെയ്യുന്നതു-
 ഞ്ഞുകൊണ്ടു ഇപ്രകാരം തപസ്സിന്നു കാരണം, മതോഷം മാത്രമല്ല ഞങ്ങള
 കൊണ്ടു പറയണം. ഭക്താനുകമ്പി-ഭക്തന്മാരിൽ ഭക്തുള്ളവൻ, ഭഗവാൻ=
 ശേഷാട്ടുവരി കഥാഗുണഭക്തന്മാരുടെ ശിവൻ.

നമോദ്രശം തതം സിദ്ധിച്ഛാതന്നിനി-
 യത്രാമൃതം തപസ്സിത്യപി നിശ്ചയം.
 ബുദ്ധിയല്ലോ കാർത്ത്യസീധിയും; ദേഹ-
 ശക്തിയതിന്ദ്ര പുറത്തുള്ളതല്ലയോ!
 ചിത്തമുദേഹദാമനമയനിശ്ചയനാർ
 സ്വപ്നമതവിട്ടു തപസ്സിനായുദ്യമം.
 ചിത്തമിഹമർക്കു പോയ് സകലമധീ തിരേ;
 യപസ്തദാഹ് ദേഹമതപതദേഹനാശമ്,
 ക്ഷിപ്രവിനേനോ മതി തെളിവു തന്റെ
 മർത്യാവിനശനമുടൻ കരുതിവു നതി.
 ഏതാനാർ തിരുമുക്താസ്തമേ, കല്പമോ
 വസ്തുചിത്തമുനാർ വല്ലഭാകസിന്ധരം

പരമേശ്വര്യ സമഗ്രവൃ വിജ്ഞാ യോഗം ഉദിതം
 ജ്ഞാനാകാശാസ്ത്രമനുഭവേ അഗ്നൗ മേ ഇതിദാനം"

എന്നുണ്ട്. തനഃശ്ചിത്തം=തപസ്സിന്നിപ്പൻ, മനഃശ്ചമം=മനസ്സൻ. അയാൾ
 മനഃശ്ചമംകൾക്കൊന്നാൽ ഈ പദംകൊണ്ടും ഇതാമ് ദേഹമനു സാരം. തന്മാ
 ദ്രശം=ജ്ഞാനമെല്ലാമിടിക്കുന്നു. തതം=ഇതും, ഇത്യപി=എന്നും. ആ മന
 ന്നാൽ ഇത്രയും ഏതെ സ്ഥിതിക്കുന്നവർ ജ്ഞാനപരൻ തപസ്സു ചെയ്തു ഏതും
 വിശേഷമുണ്ട്. അതു ദീപ്തമായ തപസ്സിന്നു ദേഹശക്തിയുണ്ടോ എന്നു സ്വ
 യം തെളിച്ച് സമാധാനമുണ്ടോ—ബുദ്ധി=വിചാരം, കാർത്ത്യസീധിയും=മദ്യം
 സിദ്ധിക്കുന്നതിൽ കലരണം, ദേഹശക്തി=ശരീരബലം, ശക്തിയെ പുറത്തുള്ള
 ത്ത്=അതിനേക്കാൾ നിസ്സാക്ഷരമാണ്. ക്ഷിപ്രമിദമേ കാർത്ത്യസീധിയെ പ്രമാ
 നം കരുതണം. ക്ഷിപ്രമെന്തിനല്ലാത്തതാകുന്നു. ചിത്തമുദേഹമെന്നപ.ത്ത
 മേന്തിയാകുമെന്നു അറിയേണ്ടതും, സ്വപ്നമതപതസ്സമം, മൃത്യുതപതസ്സമം
 മേമെന്നും അറിഞ്ഞെടുത്താണു് തപസ്സിനല്ലെങ്കിൽ ചിത്തം=തപസ്സ്; സ
 രതമധീ=പാതി, തിരേ = തിരയൽ, യപസ്തദാഹി=തെളിച്ച്, ദേഹമതപം=
 ദേഹമിഹവെച്ചു മതം. തപസ്സു വിവരകളെ സാരമധീ; അതു കരുതണം
 തന്മാജ്ഞാപിപ്പുള്ള മതം തെളിക്കുകയും ചെയ്തു മർത്യാവിന=വിവരണത്തിൽ,
 മതി=മാത്രം, കരുതിവു = കരുതിയുണ്ട്. തന്റെ മർത്യാവിന=മർത്യാദ മരണ
 എന്നർത്ഥം. ക്ഷിപ്രമെന്തിനേ ഇപ്രകാരം മർത്യാവിന തന്മാ മരുതിയുണ്ടു
 താനാ നല്ല മർത്യാവി സ്വപ്നമതപതസ്സമം മരുതിയുണ്ടു സർവ്വമാക്കിയിടും.

പട്ടു തർക്കാനുഭവ നിവൃത്തിയെക്കുറയും
നിവൃത്തിയെന്നതിന്നോ പൂജാർത്ഥം നീക്കിയുടേ.
തദ്വിമലമയ്യുടേയും സമേതം;
പഥ്യ മറയ്ക്കേ മറിപ്പു പട്ടിടവാൻ?
കലാനതിപൊന്നിവില്ലു നാഥം മൂന്നേ!
നിസ്തർക്കിയ പരതാ യന്ത്രതായന്ത്രയേ
നന്ന സെതയ്ക്കുതാഴെപ്പൊയ്ക്കുതാഴെ-
മെന്ത തേക്കോണ്ടെയ്യേക്കുതാഴെ,
പൊന്നിത്തെയ്യേക്കു വന്ന കലാലേണി-
ത്തേ നിരക്കേണിയ്യേക്കുതാഴെ.

[illegible]

സന്ദർശനത്തിന്റെ അന്ത്യം തന്നെ അവിടെ-
 ചിന്താവിഭാഗം പ്രയത്നം ചെയ്തതിനിൽ?
 നിർബന്ധപൂർവ്വം മറയ്ക്കുന്നതിനിൽ-
 മിറ്റുനാമം മറയ്ക്കുകയുണ്ടായിരുന്നു,
 തപസ്വിനിയിൽനിന്നു തെളിപ്പെട്ടതായ് സാധിപ്പി-
 ലപ്രിയമെന്നും മരിക്കുമിട്ടു കേൾ"

ഇതരം വിമർശനം കഴിഞ്ഞു മുനി-
 യിത്തിരി ചിന്തിച്ചു ചിന്താഗോളീയവാൻ
 "ഉത്തരമേന്മയായാ? സത്യമായ് ചൊല്ലുക"
 നാളിപ്പതിം പ്രതി പ്രത്യേകമോതിനാൻ.
 ഉത്തരീയാണെന്നു വെട്ടു മറയ്ക്കു "തി
 ചിന്താഭാവം മുതൽ സത്യ"മെന്നാക്കി.

സന്ദർശനം മറയ്ക്കുകയും ചെയ്തതും, നിർബന്ധം, സന്ദർശനത്തിന്റെ അ-
 ത്യാജ്യം സംഭവവിഷയമായ ആദ്യത്തെ ഗുണമോശങ്ങളും ഉൾക്കൊള്ളി ചിന്ത,
 വിഭാഗം ചിന്തിച്ചതിലുള്ള പ്രയത്നവും ഇങ്ങനെയുള്ള ചിന്തിയാണ്? അതി-
 ന്നാശത്തിൽ അധ്വാനിച്ചു വെക്കുകയായി എന്നു സാരം. "മുല്ലമേന്മയായ
 വല്ലഭനെന്നായിട്ടുണ്ടായാൽ" എന്നു തുടങ്ങിയ മറുപടിയിൽ സമാധാന
 മോശിട്ട്, നിർബന്ധപൂർവ്വം നിർബന്ധത്തോടു ചേർന്നിട്ടുണ്ട്. അതായി-
 തം വേർതിരിച്ചു. ചിന്താഭാവം വാസ്തവം ഉൾക്കൊള്ളുന്നതല്ല, നിർബ്ബ-
 സമിപ്പം ചേർന്നിട്ടുള്ള മൂടിയവയെന്ന് എന്നു കരുതി സത്യം ചിന്തയിലിടുന്നു.
 തപസ്വിനി മിറ്റുകേൾ=അങ്ങനെയുള്ള പ്രയത്നത്തിൽ ഇങ്ങനെയും
 ആദ്യത്തിൽ സാധിക്കുന്നതിൽ നിന്നും അപ്രിയം (അനിയമം) വരികയുണ്ടി-
 ട്ടു. സാധുനായിക്ക് അങ്ങനെയുള്ള പ്രീതിയെ വേണ്ട എന്നു സാരം.

സമാധാനത്തിലുള്ള സന്ദർശനവും ഉത്തരയുടെ സമാധാനവും.
 ഇതരം=ഇപ്പോൾ, ചിന്തയനുസരിച്ച്=വിജ്ഞാപനം നാൽ, ഇങ്ങിനെ=അപ്പോൾ,
 ചിന്തിച്ചു=ചിന്തിച്ചു, ചിന്താഗോളീയവാൻ=കണ്ഠിത്ത് ആഴമുള്ളവൻ, ഉ-
 ക്കം=എന്ത് എന്നൊരു=ഇപ്പോൾ പറയപ്പെടുന്നതല്ല? സത്യമായ് ചൊല്ലുക-
 നേരപറയണം, നാളിപ്പതിം പ്രതി=പ്രതികരണത്തിന്, പ്രത്യേകമോതി-
 നാൻ=അതെ ചൊല്ലിട്ടു, ഉത്തരീയാണെന്നു=ഉത്തരീയയുടെയെന്നു, വെട്ടു-
 =മുഖം, അതി ചിന്താഭാവം=അതിയായ ചിന്താഭാവം അതായത് അത്യാഹ-

ഭൂതനാം നായകസ്തേ പിതാവായതു
 താപമെന്തുളളു നേ? കോപമുണ്ടാകൊലാ,
 പാപത്തിലേതമോ! നീ ബുദ്ധിവദ്ധതി-
 സ്ത്രീബുദ്ധിപാപലം താപത്തിനാസ്സതം
 വാനവരുണിഹ ഭാസനാഗമതഃ
 മാനവവീരനം മാനികളായ്പ്പലർ;
 ദിഷ്യ പ്രഥിതനാം തക്ഷകനാദികൾ
 ചക്ഷുഃശൂന്യസ്തകൾ പക്ഷേ പലരേമാ;
 സുന്ദരന്മാർ നല്ല ഗന്ധമുപാർന്ന-
 കിന്നരകണ്ഠതണ്ടുനമില്ലാതൊലും;
 ഭാതിഷ്ടം പ്രീതിയുഃ നീതിയുഃ ദേഹിനാം
 ഭൂതി നല്ലൂ വീര്യഭൂതിയും പാഷ്ഠിലോ
 കൗതൂഹലമോഹവും ഭാഗ്യവും ദോഷവ്യ-
 മാർഷപാലൊന്നതും നോക്കാത്തതെന്തു നീ?

ഭൂതനാം നായകാംചതുരങ്ങളുടെ നാമം-ഹിതവാൻ, നേ പിതാവ്=നീന്റെ
 സർവ്വർ, താപം=ദോഷം, എന്തുളളു = എന്തുണ്ട്, പാപംതാങ്ങുവ നിമിത്തം പി-
 താവായെങ്കിൽ നിനക്ക് നേ വ്യാസനത്തിനും ഇടയില്ലെന്നർത്ഥം. പാപത്തിൽ
 =നിശ്ചയത്തിൽ, താപം=ദോഷം, ബുദ്ധിപാപം=മോശക്കാരായ്മ, സ്ത്രീബു-
 ധിപാപം=സ്ത്രീയുടെ ബുദ്ധിയില്ലായ്മ ചാപം, താപത്തിനാസ്സതം=നായക-
 പത്തിന് പരാമർശം, പാപകർമ്മത്തിൽ താസ്സേവയ്യതു സ്ത്രീബുദ്ധിപാപം
 മോശ ചാപമുപാർത്തല്ലാതി, താസ്സുസന്താപത്തിനിടയാക്കും എന്നു വേദം.
 വാനവർ=വാനിൽ വാഴുന്നവർ, ദേവന്മാർ. ഭാസനാഗമം=മരപുത്രന്മാരും
 കട ഭാസനാശാസനം) നാമന്മാർ, മോഹവീരകം=മരപുത്രന്മാർ (മോഹവീരൻ)
 എന്ത വീരന്മാർ, മാനികൾ = മാനശാലികൾ, ദിഷ്യപ്രഥിതനാം=മിക്കകളിൽ
 പ്രസിദ്ധനായ, തക്ഷകനാദികൾ=തക്ഷകൻ മുതലായവർ, ചക്ഷുഃശൂന്യസ്തകൾ
 =കണ്ണും കാര്യം രേഖയെവർ (നായകന്മാർ). സുന്ദരന്മാർ=മനോഹരമുള്ളവർ,
 ഗന്ധമുപാർന്നവർ=ഗന്ധമുള്ളവരും, ചാർണ്യനായം, കിന്നരന്മാരും,
 തക്ഷകന്മാരും. ഗന്ധമുപാർത്തല്ലാം മോശമാനികളാകുന്നു തെങ്ങില്ലാത്ത
 മോശവസാനമില്ലാത്തതും. ഇവരിലൊക്കെയെങ്കിലും നീനമ്മ ഭാസനാഗമി
 വരികയാണിങ്ങനെയെന്നു ചോദ്യം. ഭാതി=ദോഷം, പ്രീതി=പ്രേമം, നീതി=ന-
 യം. ദേഹിനാം =... ഭൂതി=ദേഹിനായ് ഭൂതി (പ്രേമപുത്രം) നല്ല

ഭൂതേശനോ ശിവൻ; പ്രേതേശനോ ശിവൻ;
 വേതാളശൃംഗാണയനാതീശനോ ശിവൻ;
 കാതിഞ്ചമിപ്പൻ, ഇണാടിഹീന, നമ-
 ബ്രാമി, കപാലീ, നികേതമീനൻ ബ്രഹ്മം;
 യജമാന്തകർമ്മമോക്ഷാനധികാരവാ,
 നന്മാറ്റുവർത്തി, വിമുഖ, നഖലങ്കിതൻ;
 ബന്ധുതാവഞ്ചിതൻ വന്ധ്യകർമ്മ മോക്ഷ!
 സന്ധ്യാമൃകംസൻ പിതൃവന്ദനാഭിയിൽ,

നമ്പര വീട്ടാതിയൊ, നെരച്ചു=നൃപ, നെരച്ചു=നോക്കിനര, നെരച്ചു=
 =നോക്കിയൊ, നെരച്ചു=സുഖാർത്ഥവശമതി, നെരച്ചു=നോക്കിനര
 അതിമോഹവായവയാൽ ഹൃദയം ഭൂതാതിയം, ആകാശാലികമെന്ന നീ നോ
 കാതിനോരെന്നാണീ? ഇത്രയും നോക്കിയാൽ പ്രേതാഭിമുഖം വരി
 മോണ്ടിയിരുന്നതു് ഏത സാരം. ഭൂതേശൻ=ഭൂതാഭിമുഖനായകൻ, പ്രേത
 ശേഷം=പ്രേതാഭിമുഖനായകൻ, വേതാളതിരൻ=വേതാളാർത്ഥം, ശൃം
 ഗാണയനാതീശൻ=ശൃംഗാണയനാതീശനായകൻ, വേതാളാർത്ഥം=വേതാളാർത്ഥം
 ശിവൻ=ശിവൻ, ഇണാടിഹീനൻ=ഇണാടിഹീനനായകൻ, നമ
 ബ്രാമി=നമോർത്ഥം, കപാലി=കപാലം; നികേതമീനൻ=നികേതമീനനായകൻ,
 യജമാന്തകർമ്മമോക്ഷാനധികാരവാ=യജമാന്തകർമ്മമോക്ഷാനധികാരവായകൻ,
 നന്മാറ്റുവർത്തി=നന്മാറ്റുവർത്തിനായകൻ, വിമുഖൻ=വിമുഖനായകൻ, നഖ
 ലങ്കിതൻ=നഖലങ്കിതനായകൻ, ബന്ധുതാവഞ്ചിതൻ=ബന്ധുതാവഞ്ചിതനായകൻ,
 വന്ധ്യകർമ്മ മോക്ഷ=വന്ധ്യകർമ്മ മോക്ഷനായകൻ, സന്ധ്യാമൃകംസൻ=സന്ധ്യാമൃകം
 സൻ, പിതൃവന്ദനാഭിയിൽ=പിതൃവന്ദനാഭിയിൽ,

"ഭക്തസമാ ഭക്തസമാ ഭക്തസമാ ഭക്തസമാ
 സ്തോത്രവഞ്ചനാഭി പഞ്ചകം"

എന്ന അഞ്ചാമത്തെ ഭക്തസമാ ഭക്തസമാ ഭക്തസമാ ഭക്തസമാ

വൃദ്ധൻ പറഞ്ഞതുതന്നെമാഴിയെന്നു
 കിടന്നു നിന്നപ്പോൾ കിട്ടിയ പത്രവും.
 പത്രമിടത്തുനിന്നു പുറത്തുവന്നപ്പോൾ
 പത്രം കൈമാറ്റം ചെയ്തപ്പോൾ.
 തന്നെപോലെതന്നെ ബുദ്ധി വന്നപ്പോൾ
 കൃത്യമായും തന്നെ വിജയത്തോടുപേർ.
 കഴിഞ്ഞപ്പോൾതന്നെ പത്രം വന്നപ്പോൾ
 വന്നോ! മിക്കപ്പോൾ തന്നെതന്നെതന്നെ.
 അപ്പോൾതന്നെതന്നെതന്നെതന്നെ;
 വന്നപ്പോൾ തന്നെ; വന്നപ്പോൾതന്നെതന്നെ;
 തന്നെതന്നെതന്നെതന്നെതന്നെതന്നെ;
 തന്നെതന്നെതന്നെതന്നെതന്നെതന്നെ;
 തന്നെതന്നെതന്നെതന്നെതന്നെതന്നെ;

നാലുപ്രകാരം സംഭവം. വൃദ്ധൻ ചെപ്പു പുറത്തു വൃദ്ധൻ പറഞ്ഞത് ന
നടക്കുകയോ (ഭാരതവർമ്മ) യാതൊന്നും തെറ്റിൽ വിചാരിക്കുന്നു ചെപ്പു പു
ച്ചു (നീക്കം) മറ്റൊരു പരമ്പരയുമാണ്. എന്റെ വാക്ക് ഹിതഭാഷിക്കേണ്ട
നിങ്ങളിൽ നിന്നൊക്കെത്തന്നെ പരമം എന്നും വൃദ്ധന്റെ മകൻ ഉ
ത്തരത്തിൽ വെളിപ്പെടുത്തുന്നു—പ്രധാനമായും—പുറത്തുവന്നത്. ഇതും
ചെപ്പു=ഇതിനായ വരുന്നതായി. നിങ്ങളുടെ എൻ പ്രതിഭയെ നീ
പറിയുമ്പോൾ ചെപ്പുവെച്ചുകൊണ്ട് മിന്നിക്കൊണ്ടിട്ട് തെളിയിക്കണം—പരമം
യെ വിചാരിക്കണം. ന്യായം—ജ്ഞാനം, മൃത്യുശക്തി=മരണശക്തിയെ
വെച്ചിട്ട്, വിജ്ഞാനം=അജ്ഞാനം=തീർത്തു അറിയാം. തെളി=അറിയാൻ
ജ്ഞാനം ഉണ്ടെന്ന് എങ്കിൽ ചെപ്പുവെച്ചതെന്നും തെളി പറഞ്ഞതെന്നും
തെളി ചെപ്പുവെച്ചതും ചെപ്പു=തെളിയാക്കിയ സ്ത്രീയെപ്പറ്റിയും മറ്റാർക്കും
പ്രമാണ വൃദ്ധന്റെ ചിരിയിൽപ്പോലെ അല്ലാത്ത വാത്സല്യം മർദ്ദനം (മരണ
ം) ആണ് മറ്റൊരു അർത്ഥം. അർത്ഥം=അർത്ഥം തെളി മർദ്ദനം ചെപ്പുവെച്ചതും സ
കം. അർത്ഥം=അറിയാം. ഇപ്പോൾ=ഇതിനായും. (അറിയാൻ) ഇതിനി
ന്നുണ്ട് അറിയാത്തതെങ്കിൽ അർത്ഥം=അറിയാൻ അറിയാൻ. ഇതിനായെന്ന
തെളി=ചെപ്പുവെച്ചതും അർത്ഥം=മിഥ്യയായ വൃദ്ധന്റെ ചെപ്പു വെച്ചതായ
സംഭവംവിചാരിക്കുന്നു. സമാധാനം=അറിയാത്തതും. വെപ്പുവെച്ചതും=
ഇതിനിന്നുവെച്ച് അർത്ഥം=അറിയാൻ തെളിയാക്കിയതും വെപ്പു വെച്ചതും...
.....തെളി=അറിയാൻ (അറിയാൻ) തെളി സമാധാനം തെളി അറിയാ
ത്തതും ചെപ്പുവെച്ചതും? ചെപ്പു=അറിയാൻ തെളി=അറിയാൻ തെളി ചെപ്പു

പ്രീതിക്കിങ്ങോ വഴി ജാതി; മധുരതണ്ടി-
 നീതിപ്രവർത്തനേ കം തത്ര ഭംഗിപോൽ;
 ഏതത്തപരീതിമാറ്റു കേട്ടൊരമൻ
 കാതെത്ര നന്നഭോ! വേരത്രയസ്തൂതി-
 മോചിപ്പുകാശ്ചമല്ലാത ശിവതത്ത്വ-
 വീതിപ്പുത്തമം ചൈതന്യമമം
 തോതിൽ പ്രമാണിച്ചു നീ തത്ര നൃപിട്ടു;
 ഭേദിപ്പതിന്നു ഞാൻ വീതപ്രയോജനം.
 വാടിപ്പതാൻ പ്രതിവാദിപ്പതെന്തിയ-
 ബുദ്ധിപ്പറത്തുന്ന വൈദ്യപ്രവാർത്തി?

നിരോധനമോർ തൊള്ളാം. പ്രീതിക്കിങ്ങോ ജാതി = ഇന്ദ്രാക്ഷഃ പ്രീതിക്കു വിരോധപ്പെട്ട വഴിയാണു, മധുരതണ്ടി = മധുരതേയിലൂടെ (വണ്ടിക്കൾ) നീതി പ്രവർത്തിക്കുന്നതിൽ ഏതൊക്കോരു ഭംഗിയുള്ളതു് അങ്ങയുടെ അഭിപ്രായം വേർവെ ചെയ്യണമു് മനഃപ്രീതിക്കു കാരണമാണെന്നു, രിട്ടു വാഴ് പൂക്കൾ തൊണ്ടുണ്ടാവാമെ പ്രിയനായൊരു മരുനനതിൽ ഭംഗിയില്ലെന്നു ഞാൻ, അവം ഇതിങ്ങിന്നു നേരെ വിചാരിച്ചവം. എന്തെന്തപരീതികളാ അങ്ങയുടെ വാർത്തി, ആറ്റതു = ആദരിച്ചിട്ടു്, അങ്ങയുടെ ഈ വാർത്തിനെ ആദരിച്ചു കേട്ടു ഏകൻ കരുതു് എന്തു നല്ലതാണു് അതിന്നു = ആത്മമം. വേരത്രയ = വേരത്രയം = വേരത്രയം (മൂന്നു വേരങ്ങാൾ) ത്തി; മോചനം സ്തൂതികൂടായും മോചിപ്പു (വേരത്രയം) കേടാഴ് പ്രമാണമല്ലാത തത്ര ഉണ്ടതു കാണുമ്പോൾ കഴിയാത്തു, ശിവന്റെ തത്വമാകുന്ന വീതിയുള്ള ചൈതന്യം. ചൈതന്യമമം = ചൈതന്യമം അധികമുള്ളതു് എന്തു പലവരക്കെതിക്കുവിരോധത്താ. തോതിൽ പ്രമാണിച്ചു = തോതിൽ കണക്കാക്കി, നീ തത്ര നൃപിട്ടു = നീ അധികമു നൃപിട്ടു. കം തത്ര പ്രിയനായൊരു അഭ്യു തെറാക്കിപ്പിപ്പാൻ നൃപിട്ടു് അടയ്ക്കപ്പെട്ടതൊരമനു്. ഓരോർകാഴ്ചക്കുണ്ടാകുണ്ടു വെല്ലുമല്ലാത ശിവതത്വമാകുന്ന മരുതെ അമർ് അതുവെല്ലുതന്നു മണക്കാക്കി ഇവൻ മുറിച്ചാൻ നൃപിട്ടു എന്നർത്ഥം. ഭേദിപ്പ തോ = അതു ഞാൻ ഭേദിക്കുന്നതു (ഭേദപ്പെടുത്തുന്നതു) വീതപ്രയോജനം (പ്രയോജനരഹിതം) ആർ. വാടിപ്പ വാർത്തി = പ്രതിവാദിയാക്കുന്ന പാക്കി (വാക്കി) ഉപരിപ്പറപ്പിക്കുന്ന വൈദ്യപ്രവാർതി (വൈദ്യപ്രവാർത്ത) അമർ് ആൾ വാരിക്കാം പ്രതിവാദിയെ പാക്കി പോലെ പറപ്പിക്കുന്ന അങ്ങനാമു് ആരും വാടിപ്പന്നുണ്ടാകയില്ല എന്നു ഭാവം. കൂതതേ = കൂടാപെടുത്തിന്നു, കൂട്ടുതന്നിന്നു. പോരത്തേ = മതിയാകാത്തതു് അങ്ങു പറഞ്ഞു ഏകനാണാൻ കൂട്ടുതന്നു് നെന്തെ

ചുണ്ടിളക്കുന്നുണ്ടു; കണ്ടിടേയോ ഡബി?
മണ്ടുകയെന്നിടയ കണ്ടീല ഞാൻ ഗതി.”

ഇങ്ങനെ തന്മതകംഗം വരുമാറം-
ശങ്കമതംപെട്ടു സംഗതിയെവെട്ടു-
മണ്ണ തിരിയതു ദ്രവം ഗന്തുമുദൃതാം
മംഗലംഗീം കണ്ടു കങ്കടികൻ ജവാൽ
തിണ്ണം പ്പുറാടിച്ചു തന്നംഗമാണ്ടു താൻ
മുനി ക്കടന്നതിന്നെന്നതുമി മൂലം,
“മറന്ന പൊ സുന്ദരി! പിറതിമിടത്തു? നി-
ന്നത്തിലേ വന്നിടുന്നെന്നിമൂലം നീമസം?
എന്നെ വെടിവെത്തിത്തു അന്നിടവാൻ?
വെട്ടുന്നീടുന്നിടത്തുതകംഗം പ്പിമേ!

മുണ്ടിളക്കുന്നുണ്ടു = മൂലംഗം പാവം വെടിവെക്കുന്നുണ്ടു. താഴെ.....
ഗതി = ഇവിടെനിന്നു അകലുകയല്ലാതെ മേലേ ഗതിയിലു

“നി ചെല്ലുന്തല്ല! കിടപ്പായം വട്ടം
ചുരുട്ടിവെക്കും മ്ഹ് ഏഴിടത്തുതകംഗം”
“ഇതാ ഗതിപ്പാട്ടുകൾ!”

എന്നു കരാത്തതും.

തിവൽ സ്വപനരൂപം ഗതിച്ചു പൊട്ടുന്നിയുടെ മുമ്പിൽ
വരുന്നു. തന്മതകംഗംവരുമാറു = ഒരു പൂർവ്വനിമിത്തം അറിയാത്തതിനാലേ
ഗം വരുമാറു. അതായം = മേലേക്കുവരേ. സംഗതിയെവെട്ടു = മേലേക്കു വെ
വെട്ടിക്കൊട്ടി. മൂലംഗം ശ്രീകൃഷ്ണവിശേഷണങ്ങൾ. പിട'ഞ്ഞു = പിറന്നൊക്ക
തിടഞ്ഞു. ദ്രവം = മൂലംഗം. ഗന്തുമുദൃതം = വെട്ടാൻ കൊണ്ടു, മംഗ
ലംഗീം = സുന്ദരിയെ, കങ്കടികൻ = മ്ഹ്. “കങ്കടിക. ഉദാപതി:” എന്ന
താഴെ. പ്പുറാടിച്ചു = കണ്ടിടേയു തന്നംഗമാണ്ടു = സ്വപനരൂപം അറിച്ച്. ത
തുമി = പൊണ്ടു മൂലം = മേലേക്കുവരേ. പൂർവ്വനിമിത്തം അറിച്ചുവെക്കുകയല്ലാ
ല്ല പൊട്ടി പിറന്നിടത്തു പൊക്കം കൊണ്ടുപോയതിനെ സ്വപനരൂപമാ
ക്കുമ്പോൾ മുമ്പിൽ വെട്ടു ഇങ്ങനെ അങ്ങിടത്തു. മറന്ന.....
വെട്ടുന്നിടത്തു = മേലേ, മ്ഹ് സുന്ദരി! നീ എന്താണു പിറന്നിടത്തു? നിന്നതി
ലേ = നിന്റെ സ്ഥിതിയെ. തിമസം = വെട്ടു. എന്നിൽ നിമസം തക
മല്ല എന്നു മേലേ എന്നാൽ..... മൂലം = മേലേ നിട്ടുപോകുന്നു

സിദ്ധിതപസ്സിൽ നിൻ കായത്തെ വാട്ടിക്കെ-
 നായുടപ്പാടുകൊണ്ടായിത്തുടങ്ങാറാ,
 ആയതെന്തപഥം ത്രായസപ ദാമുദര!
 മേന്മയെപ്പോലെ മേവൽ ഭൂതസ്സരം തവ
 മോഹമിതോഹം നമുക്കു വന്നന്ന തൊ-
 മട്ടകദേശം മിന്നു മുപ്പതിലപ്പറം
 ആകിയിൽ അൻ ചെല്ലു തപോദാനയമർത്ത-
 മേകം ഹവര സന്ത മോഹം തരണവവ മേ,
 മോഹം മരമവ മ, മേകമേകമേകമോന്ന നീ;
 മേകൻ പൂമാണമീ തൊന്നിതരണമിന്നം.
 സോദരം വറയുന്ത മോഹം മെറുകുക്കു;
 വേഗം തിരുകതനം പൂകെന്ത നിന്നൊടും,
 ദിവ്യവാന്മാരേ മേകമോഹം നമെന്ത നീ;
 വല്ലഭം മേകമേന്ത നീ ദിവ്യവാകിതരം.

ഈ മോഹം പാൽ മരമോയെന്ന്? ചെല്ലു..... പാസ്സിയ = മേകൻ മോഹം
 നീമോ. നിന്റെ കായത്തോളം കഴി അൻ തൊഴുവന്നായിരിക്കെ മേ-
 നം മോഹം. നിന്തിര അതാലം = നീ ഈ തീയുതപസ്സിൽ നിന്റെ
 മേകമെന്ത വാട്ടി എന്തെ ആയുസ്സുവന്നുനില്ക്കുന്നത്. ഇതിന്നു തപസ്സു ചെ-
 ലു; മോഹം മേകിനില്ക്കുവാൻ അൻ മേച്ചുപോകുന്നതും. ആയതെന്ത.....
തവ = മോഹ മിത തരണപഥം ആയതെന്ത മോ ത്രായസപ കയ മേ തുടങ്ങു-
 രം മേന്മയെ മോഹം മോ പാട്ടിതി എന്തും അമീനാമെന്ത മോന്ന നീ മ-
 ക്കിരിക്കും. എന്നാൽ നിന്നെ മേകെ മേന്മയെപ്പോലും. മോഹിതോഹം =
 മേകമോഹം പാട്ട്. മേകമോഹം = സോദരം. മിന്നം = മിന്നം. മേകമോഹം മേക-
 മോഹം = തപസ്സും മോഹം മേകും. എന്തെന്തെ മേക മേകം. മോഹം = മേകിതം.
 മോഹം = നിന്റെതന്നെ മേക മേകിതം. നാം തമ്മിൽ ചിരിക്കുന്നതു മേക-
 കിത സോദരം മുപ്പതിലപ്പറം നാൾ ചെല്ലു തപോദാനയമർത്ത മേ-
 കമോഹം മോഹം നിന്റെ മോഹം മേകിയുത് മോഹം മേകമേക മേകം =
 മേകിതമെന്ന മോഹം മേകമോഹം. മേകമോഹം മോഹം നി = നിന്ന മോഹം മോഹം
 നീ. എന്തെ മേകിതം = മോഹം മോഹം മോഹം മോഹം മോഹം
 മോഹം മോഹം = മോഹം മോഹം. നിന്റെതന്നെ = മോഹം മോഹം മോഹം മോഹം
 മോഹം മോഹം മോഹം മോഹം മോഹം മോഹം മോഹം മോഹം മോഹം മോഹം
 മോഹം മോഹം മോഹം മോഹം മോഹം മോഹം മോഹം മോഹം മോഹം മോഹം

വല്ഗുലാവഹഃ! ചസൽഗുണാലംബരന!
 വാസ്തവം മേയിമേൽ വല്ലഭമിന്നിമേൽ.
 അതുതത്രംഗാലൈപാപ്തതാകെ! ശൃണു
 തപസ്വിതാ തപാമെന്നിപ്പിന്നവാൻ ധിയാ,
 തപസ്വനായം മയി; മൽപ്രണയം തപസി;
 സ്വപ്നമല്ലിത്തരം കല്പനയാതഭേ?
 ചെല്ല തപസ്സിന്നപിതം ഫലം തവ
 ഓതുമിന്നാവാതല്ലാവതിനോത്തുവൻ.
 സാമമെന്നിൽ നീ ചെല്ല തപസ്സിനാൽ
 ശ്രീതനായ് പ്രീതനായ് ഭാസനാമേൻ തവ."

കലാമിതരം=മുഖമുണ്ടു (സോമനീരൻ) മിതമെന്ന, അഥാ=ഇതം=അതേ
 തഭയെന്നു ഉദ്യോഗം. ഏതെന്നു ഉപസർഗ്ഗത്തിൽ മൂലമുണ്ട്; വല്ഗുലാവഹഃ=വനഗു
 (മേനാമരം) ആയ ലംഗുലയോടുകൂടി വനം! ചസൽഗുണാലംബരന=ചസ
 തെന്നു നന്നാമം=ആശ്രയമായവർ! വാസ്തവം=മറയ്ക്കുന്നത്. വല്ലഭം
 മറയ്ക്കി. ഇനി മേലേക്കിട മറയ്ക്കി പറിക്കുന്നത്. അതുതത്രംഗാലൈപാപ്തതാകെ=അ
 രംഗം=അതുതത്രംഗാലൈപാപ്തതാകെ പെരുക്കപ്പെട്ടതായവർ! ഇതം
 മകളാലും. തപസ്വിതാ=നിന്നെ അല്ലെന്ന്. തപാ=നിന്നെ അപ്പിന്നവാൻ=
 മന്ന, മിതം=മേയിമേൽ. നീരൻ=പിന്നെ നിന്നെ മേയിമേൽ തെല്ല
 കൊണ്ടു നല്ലിയിരിക്കുന്നു. തപസ്വനായം=..... മല്ല=നിന്നെ നല്ലയം
 എന്നിലും മേൽ=മല്ലയം നിന്നിലും കറയ്ക്കല്ല. ഇതരം=..... തപാ
 മൂലമെന്ന വന്നത് തെരുവു മല്ലനായാൽ. പിതാവിനോടു മൂലയും വര
 സ്വാരംഗം=ഇതാമിന്നുള്ള മേലൊരുമകളെന്നു സാരം. ചെല്ല=.....
 വരല്ല=നീ ചെല്ല തപസ്സിനെ തെരുവായ മേൽ മല്ലവാൻ എന്നാൽ സാ
 മല്ലമല്ല. ആവതിനോതുവൻ=അല്ലെങ്കിൽമൂലമേൽ അൽ മേലോം. എന്നിതം
 ഏതെന്നിച്ച്. ശ്രീതം=വിചയ്യ വാങ്ങപ്പെട്ടവൻ. പ്രീതം=സന്തുഷ്ടൻ.
 ഭാസൻ=അടിയ. തപസ്സുടലം അൻ നിന്നെ പ്രീതംസനാമിതികുന്നു.

"അതുപ്രത്യയവശാൽ തവസ്വി ഭാസഃ
 ശ്രീതസ്തപാദി"

ദേവദേവഗണേശേനമതംകഥയ്ക്കു
 ഭാവപ്രസാദേന മേവം ഭഗവതഃ
 ഭേദീ സസംഭമം കൈവണഞ്ജിഷമ-
 വ്യാഖ്യാപ്യപ്രകാരം കൈവവശ്യതാവിനീ
 ഭാവനാശീലിതം പാവനപാവനം
 ദേവദേവം ശിവമാകവാളം ഭാനവം
 ദേവതാഞ്ചല്യം കൃതാവധാനം കണ്ടു
 നേർച്ചിഴിക്കൊണ്ടുചിത്രപിതാംഗി പ്രിയം
 രേഖമാഞ്ചകഞ്ചകന്യാപദോണ്യഭൂഷിതാ
 ശ്ലോകാഞ്ചനം നിന്നു നാമോമോനതാ.

പ്രേമപാത്രമായ പരമശിവനെക്കണ്ടപ്പോൾ പാവ്യതി
 കണ്ടതായ അവസ്ഥയെ വർണ്ണിക്കുന്നു. പേരോടുകൂടിയവെങ്കിലും
 ദേവനായ ഇദ്ദേഹൻ. കൂടാതെ ഇപ്രകാരം, ദേവപ്രസാദേന = ദേവന്റെ
 മേൽനോട്ടത്തിൽ കൈവശപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ദേവം ഭഗവതഃ = നിശ്ചിത സമയത്തു
 ഭേദി-പാവ്യതി. സസംഭമം (കൃ. വി.) സംഭവമെന്നാൽ, കഥയ്ക്കുവിധവ
 പ്രകാരം കഥയ്ക്കുവേണ്ടി പ്രാധാന്യമുള്ള (അനുഭവപ്പെട്ട) വസ്തുവുണ്ടെന്ന് കൂടിയ
 വക്യാംഗം. കൈവവശ്യതാവിനീ = വിധവയെ പൂജയ്ക്കായിട്ട്. ഭാവനാശീലിതം =
 ഭാവനയിൽ (ഗ്രാഹ്യത്തിൽ) പരിവർത്തിതപ്പെട്ടവയെ. പാവനപാവനം = ആറു
 വയസ്സു പാവനം (ശ്രീധരൻ). ദേവദേവം = ദേവന്മാർക്കും ദേവനായ ഒരു
 വ്യക്തിയെ മാനവം = മനുഷ്യനായി, മനുഷ്യവേഷം പൂണ്ടവനായി. ദേവ
 താഞ്ചല്യം കൃതാവധാനം = ദേവനെന്ന വിചാരത്താൽകൂടി അവശാനം ചെയ്
 ത്തവക്യാംഗം. ഇതു ഭേദിയുടെ വിശേഷണം. കണ്ടു നേർച്ചിഴിക്കൊണ്ടു = നോക്കി
 കണ്ടുകണ്ടു കണ്ടിട്ട്. നേർച്ചിത്രപിതാംഗി = ആറുവയസ്സിനുള്ള (ചിത്രപ്ര)
 നോക്കിക്കണ്ടിട്ടുവെച്ചിട്ട്. രേഖമാഞ്ചകഞ്ചകന്യാപദോണ്യഭൂഷിതം = രേഖമാഞ്ചക
 ന്യാപദോണ്യ (വിവർണ്ണിത) വിവരവും അലങ്കൃതയായി. ശ്ലോകാഞ്ച
 നം = ശ്ലോകപാവനമായി. നാമോമോനതം = നാമോമോനത്താൽകൂടി വാണ
 തിരിക്കെണ്ടി. മുമ്പു ഗുണഭൂമിയിൽ മേൽനോട്ടത്തിലുള്ള കണ്മണി നേർച്ച
 പ്രിയനായ ശിവനെ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന രേഖാപ്രകാരത്തിൽ ശ്ലോകാഞ്ച
 നം = കണ്മണി പ്രേമത്തിന്റെ അംശമാണ്.

ഭൂമിപ്പുൽക്കുന്നി തൻ കോമളമൃഗക്കൊണ്ടു
ഭാമിനി തോഴിയോടേവമോതീടിനാൾ.

ധീമന്മനോമണിധാമനി മേവുണ
യാമിനീകാമിനീകാമകരേഖരൻ
താമപശ്ശ്വാമുതപ്തേതസന്നാഹിനീം
കോരതയിർകൊണ്ടതിശ്വാമളാഹീമുദാം
കണ്ടുകണ്ടെട്ടു നിന്നിണ്ടൽ പോഴി നീവ-
കണ്ഠനജ്വലമയ്യു മണ്ടാമയ്യു മുദം.
“ചണ്ഡികാമനനി! ചണ്ഡിക! നിൻ തപം
കണ്ടു വിവരമൊൻ മണി വന്നെന്നമം.
ബ്രീമതി! പാപ്പുതി! മമുനിവൃദ്ധനായ്
ധീമതി നീ; മതി; മേധയ്വ കിം തതാ?

കുടിയും, കേൾക്കും... .. നാണയം... .. സമി, എന്റെ പ്രാ-
ണനാശന നി നല്ലവണ്ണം കേൾക്കും. എന്തിനാൽ ലക്ഷ്യം കാണിയിട്ടു.
ഭൂമിപ്പുൽക്കുന്നി-മലകൾ കേൾക്കട്ടെ-മാനാശനായ പുരികം. മറ്റിനി-ബു-
ദ്ധിയാലിനി. പാപ്പുതി, തന്റെ കൈയ്യിൽ പുരികംകൊണ്ടു ബുദ്ധിയാലിനി
യായ കോഴിയായ് ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു. ബുദ്ധിയാലിനായ് കേൾക്കും. ഇ-
നിപ്പിട്ടു എന്നതും.

ധീമൻ സമുച്ചിതായിട്ടു ചിന്തയും പറയുന്നു ധീമ...
...വന്ന = ബുദ്ധിയാലിനായ് മനസ്സാകുന്ന മനസ്സാകുന്നതിൽ പാർക്കുന്നു. താ-
മിനി... .. മേധയ്വകരേഖരൻ താമിനി നല്ലതിൽ പാർക്കുന്ന കൈയിൽക്കും ക-
രുകൻ താമിനി മറ്റും കേൾക്കുന്നതിൽ പാർക്കുന്നു. താമിനി... .. മേധയ്വ-
വന്നതായ ബുദ്ധിയാലിനായ് സന്നാഹിനിയായ (സന്നാഹിനിയായ) മേധയ്വകരേഖരൻ
മേധയ്വകരേഖരൻ എന്നും ബുദ്ധിയാലിനായ് സന്നാഹിനിയായ ബുദ്ധിയാലിനിയായ
ന്നു മേധയ്വ. ഇങ്ങനെയാലിനായ്കൾ മേധയ്വ. നീവന്നായ്കൾ. മ-
മേധയ്വയായ ബുദ്ധിയാലിനായ്കൾ മേധയ്വയായ മേധയ്വയായ ബുദ്ധിയാലിനിയായ
മേധയ്വയായ പറഞ്ഞു. ബുദ്ധിയാലിനായ്കൾ താമിനിനായ്കൾ - ചണ്ഡികാമനനി = ച-
ണ്ഡികയാൽ താമിനിനായ്കൾ. ചണ്ഡിക = കേൾക്കിലേ! ത-
പം = തപസ്സ്. ബ്രീമതി = ബ്രീമതിയായ പാപ്പുതി! മേധയ്വ-
വന്നായ്കൾ കേൾക്കുന്നതിൽ. മേധയ്വതി നിന്നതും കേൾക്കുന്നതിൽ
വിവരമൊൻ മേധയ്വതിയായിരുന്നു. ധീമതി നീ = നീ മേധയ്വ

കാമദാസം കേട്ടു നീ മതി ചെരിച്ചു-
 തോമലേ! ജീവിതം കാമന നല്കുവൻ.
 തരനിൽ വേർപാടിനി നമ്മിലിപ്പെന്നതും
 ബ്രഹ്മകാവത്തിലേന്നുമെ ചൊല്ലുന്നുമേ!
 മനമസർവ്വകം നമ്മെയും വെൻ കേൾ;
 നിന്മനസ്സെന്നിയാലംബമില്ല മേ.
 നമുച്ചുതേൻ ഹിമവന്മലമന്നവൻ
 നിൻമുദുകൈ മമ നിൽചാംഗി! തരം.
 ഇന്ദ്രമധം പുണ്യമായ്; സിദ്ധമായ് നിൻകപ;-
 മുത്തമേ! പോക നീ പിതൃന്തിരക സുഖം;
 വൃത്തം തപസ്സവ സ്മൃതപാ മനികരംമേ
 തപ്തവൃതായ് മമ ചിത്തത്തിനും തഥാ.

മതിയാം. മതി=മതിയാക്കുക. മേയമാകി അതും ആ മേയ (ബ്രഹ്മി) നകാഞ്ഞുള്ള രാജാ! തപസ്സു ചെയ്യുന്നതന്നെ ബ്രഹ്മി ബ്രഹ്മതയാണെന്നർത്ഥം. തരൻ മേലും വെളിപ്പെടുത്തി വിധാമപ്രതിജ്ഞ ചെയ്യുന്നു—കാമദാസം... ..യ്യതുംകാമദാസം കേട്ടിട്ടു നീ ചേർച്ചയ്ക്കു മേൽ പോയ... ..ല്ലവൻ=രാജാ! അർത്ഥകാമന വീണ്ടും മിഥൻ നല്കാം. അതിൽ=നമ്മിൽ. ബ്രഹ്മകാവത്തിൽ=ബ്രഹ്മപ്രഭയം വരാം. മേയ=സത്യം. “ചൊല്ലുന്നുമേ” എന്നുള്ള ചൊല്ലുത + ഉദാക എന്ന പദംകൂടും. നാം അതിൽ നിന്നി എന്നും വേർപാട്ടു വരികയില്ലെന്നും അതിൽ സത്യം പറയുന്നു. മേയമാസംകാമദാസം അസ്സം. പെന്ത=മരിച്ചു. നിന്മനസ്സെന്നി=നിന്റെ മനസ്സുള്ളതെ അല്ലവന്മയും=ആശ്രയം. അരാത്രം എന്നതും മരിച്ചു. ഇനി എന്നിങ്ങ നിന്റെ കലനായ്ക്കു മൊത്തമുള്ള. നാർക്കുള്ളിൽ=സുദൃഢതയ്ക്കിട ഹിമവന്മലമന്നവൻ=പദ്യകാമദാ. ഹിമവന്മ. നിൻമുദുകൈ=നിന്റെ മുദുവായ കൈ. മേയ=മുതിയത്. നിൽചാംഗി=സുന്ദരി! മേയ സുന്ദരി ഹിമവന്മ സുദൃഢതയ്ക്കിട എന്നിങ്ങ നിന്ന പാണിഗ്രാഹണം കഴിഞ്ഞു തന്നെ പാദ്യകാമദാ തപഃപ്രവേശത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു—ഇന്ദ്രമധം പുണ്യമായ്=നീ തപസ്സു ചെയ്തതായ് ഇന്ദ്ര മധം പറയുന്നതായി. സിദ്ധമായ് നിൻ തപസ്സിന്റെ ചൊല്ലുത സിദ്ധിപ്രദം. മുത്തമേ=മുത്തം! പിതൃന്തിരക=പിതൃവിന്റെ സഖീപതിൻ നീ അച്ഛന്റെ അരികിലേക്കു പോയാലും വൃത്തം... ..യ്യവൃതായ് (തപസ്സു) എന്നും സ്മൃതപാ മനികരംമേ തപ്തവൃതായ്=നിന്റെ ചാരികാമുള്ള മുതിയതെ തപസ്സു ചെയ്യുന്നതാകീ

തപശ്ശാസ്ത്രം മമ വൃദ്ധമുഹിതപദ്യ-
 മത്ര നൈ പദ്യനമുക്തിയുക്തിയും
 ഭക്തിമോക്ഷാർത്ഥനിമിത്തം നിഷ്പന്നകരം-
 മത്തൽ പോ, 20-പ്പുറാം ഭക്തിയും മുക്തിയും.
 ഇദ്ദേശമാസാദ്യ ജപ്തമൽ പെരിനി
 മേലു വരിപ്പ വരിഞ്ഞുചിന്നനയും.
 യത്രകത്രാപി വാണിദ്വേദോമന്ത്രകൻ
 ജപ്തമനോരൂപിൽ തുലിതം സിദ്ധിതം
 വസ്ത്രം ധരിക്ക നീ മുക്തമുദ്യല്ലുഖം;
 ബ്രഹ്മാ ജടാഭരം ഭക്തം ഭജിക്ക നീ;
 സ്തിശ്ലാഘമിനീലരത്നാഭഭവണിയാത്
 ചപൊതുഹാതി നീ സ്വപഥാ വസാലഭേ.

നിന്റെ തപസ്സു മോക്ഷിതേക്ക് തപസ്സിനെ മാത്രംകൊണ്ട്. മമ... ..തപാ-
 = 10-ന്റെ തപസ്സിനും അങ്ങനെയെന്ന തപസ്സുവായി. ഇവിടെ തപസ്സുമാ-
 യി എന്നതിനു ചെലിക്കുത്തേക്കായി എന്നതും, ചപതപസ്സാർത്ഥിന്റെ തപ-
 സ്സ്' മെ വൃദ്ധമുഹിതം-ത്താമ വൃദ്ധമുഹിതായത്, അത്ര-ഇവിടെ, നൈ-
 നമുക്തിമത്തൽ. പദ്യനമുക്തിയും ഉക്തിയും-ചോദ്യവും ഉത്തരവും. മേനി-
 പ... ..കരം-ഭക്തിയോടെ അതു മേലിൽ ചിന്തനം ചെയ്യേണ്ടത്.
 അങ്ങനെയോ-ഭക്തിയും നീയും. അപ്പുറം-മരിക്കും. ഭക്തി-ഇതിലാകെ-
 ഖം. മുക്തി-മോക്ഷം. നീ തപസ്സു ചെയ്യതും താൻ വൃദ്ധമുഹിതായതും ഇവി-
 ടെ വല്ല ഒരു തപ്തിയുണ്ടായ ചോദ്യവും ഉത്തരവും ഭക്തിപ്പുവും സ്മരിച്ചു സങ്കിന്ത-
 നം ചെയ്യുന്ന പക്ഷി ഭാഷമനുഭവം മോശമാക്കുത്താൻ കൈവരും. ഇദ്ദേശമാസാ-
 ദ്യം-ഇത് സമുപാസന പ്രാപിച്ചു. 'പുണ്യമോഷ്' = മഹിതപ്പെട്ട ജ്ഞാൻ നാ-
 മം. മായുക്തമുക്തിക്ക് വരിച്ചുവരുത്തും-താൻ കൈവരുത്തും. ഇന്നവ-
 = ഇത് ഗുണം. ഇത് സമുപാസന വാത് അങ്ങനെയോ: പെട്ടാലും മേല്പ-
 രത്ത ഇന്നം നമം. ഇത്രകത്രാപിവാത് = എവിടെയെങ്കിലുമിടത്ത്. ഇദ്ദ-
 ശോമന്ത് = ഇത് സമുപാസന വിധാരിച്ചു. ജപ്തമനോരൂപിൽ-മോക്ഷമേ. ഇ-
 ശിതം സിദ്ധിതം-തുലിതം സിദ്ധിതം നമകം. വസ്ത്രം... ..പദ്യ-
 ഖം-ചിന്തനമേ വല്ലുഖം മേലത്തലമുക്തി നീ വസ്ത്രം ധരിക്കുക. ബ്രഹ്മാ
യത് = മേലത്തലമുക്തിയ്ക്ക് അന്നം. (മേലം മേലിക്കുക. സ്തി-
 ശ്ലാഘ... ..യത് = മേലത്തലമുക്തിയെക്കുറിച്ചുള്ള (ഇദ്ദേശീയവശസ്തി-
 ന്റെ) പ്രഭാവംവെ പ്രഭുക്കളെ പെരിനി (മുടി) യോടുമുക്തിയുപദേശിച്ചു. ച

പത്മീത്രതൃഗദനോനാത്രമാത്
 തത്രതത്രാദിശ്ച തത്രാണമേവമ
 പ്രാസ്താഭംതതാൻമുതലാൻതതാ
 ഗതിലാശരണത്തരതരപ്ലാളിമാരതാം
 പക്ഷനിഷ്പരമുതകൃലകകൃതക
 ഹൃതഗ്രവസനോരവസ്ത്രപ്ലവസ്തവി.
 നവ്യാമയം പുഷ്പാദിപ്രാണനവം
 നിർവ്യാജനീലവെണ്ണദ്വീപമതജാ
 വീതജനം തലമ പാദപുണരമേന
 മരതാപിതാശരംകുലമദാദം വന്ദതനാദം.

കാണ്ഡം തപാഗ്യാതകമിതു കോകഭര!
 വേദനാനതതപ്ലാഴം കേരംകുലം കോലപ്ലാഴം;
 ഹൃദ്യതാം വിദ്യതാം വിതമ്പനതനിയം
 പരപ്ലാമനതതാദി ഭക്തിയുതേജസ്വലം.

അവ നിത്യം ഭിക്ഷവിൽ ചന്ത, മേല വനാദിതലം = മേലമകുലം വനാദി
 തലമോഴ്, വികിട്ടു കൃഷി = വിളിച്ചു പറഞ്ഞിട്ട്. പദ്മീ തത്ര
 തതാ = പുല്ലുതാലാശി = പൂച്ചപ്പൂട്ട കാലമുള്ള സത്തായ കലയ്ക്കപ്പറ്റുകാ
 ന്നി, തത്രതത = അതാതകൃതിൽ, തദദിത്വം = പ്പിട്ടിട്ട്, തത്രാണാം = അവി
 ഞ്ചരം = രക്ഷയ്ക്കും, മലാ = പാമ്പിനി, പ്ലാസ്താഭം = നവം = മേലതലമോഴ്കുടി,
 താൻ മുതലാമതലം = വിട്ടുപോയ, തതസ്തത = അവിടെ, ഗതാം = പാ
 ന്നിട്ട്, ശരണത്തരം = പതുക്കെപ്പതുക്കെ, തതപ്ലാളി = തരംകോം = വിശ്വസ്ത
 വിശ്വാസ്യകൃതി, പക്ഷ നിഷ്പരം = താൻ ഗ്രഹം പ്രദാനിച്ചു, കൃതകൃതകൃത
 കൃതം = വി. = മേലകൃതിക്കു മേലകൃതം = മേലകൃതം നവ്വീ =
 ഹൃദയത്തിൽ ഗുണമേന്മ സാന്നിദ്ധ്യം = മേല (വിനോദം) തത = പതുക്കെ
 ഉദ്യമിതന്ന കൃഷ്ണതാലാശി = പക്ഷാപിട്ട്. നവ്യാ നവം = പുതിയ
 വസ്ത്രം = വിപ്രാത = മേലതലം = വിട്ട്, നിർവ്യാജനീലവനി = തനി നീല
 വസ്ത്രമായ തലമുടി = മേലകൃതി, ഉദ്വീപാതമം = പാമ്പിനി, വീതജം
 കൃ. = വി. = തത = കൃതക, പാദപുണരം = പാദപുണരം = മേലതലം, മരതാ, ...
 ... തനിനാദം = അല്ലതന്നാൽ സാത്താമേലകൃതം.

ഫലത്തുതി അതേ സ്തവം.

ഇതി ഗിരിജാകല്യാണം തപാഗ്യാതകമേവം സമാപ്തം

തൃതീയഖണ്ഡം.

അഥ ഗിരിശങ്കരസുതന്ധിയലർക്കരുതാൻ പിണ്-
 ണത്തഞ്ചസം തപഃവിവാദം ചെയ്തുകൊള്ളുവാൻ
 മൊതി ചെയ്തുകിട്ടി മറുകി; വിവി മറുകിയെത്തുവാൻ;
 കെഴുമ്പലം മന്ദാസി മേഘമേനക്കെത്തി.
 നക്ഷത്രമഗ്നപകരണപരിണതചോധനൻ
 സപ്തമുതികളെച്ചിത്തേ നിരൂപിച്ചു.

അതുപോഴുതിലഴുകുവായമെഴുവർ മുനിപീര-
 മന്തികേ വന്നാരത്ഥത്തിനാരുതാൻ.

പ്രാർത്ഥനം.

അനന്തരം ഭഗവാൻ പാർവ്വതീവിവാഹത്തെക്കുറിച്ചു
 സംസാരിച്ചാൻ മിത്രവാക്കൻ അടുക്കലേക്കയയ്ക്കുന്നതിന്നു
 മേവണ്ടി സപ്തമുതികളെ സ്മരിക്കുന്നു. അഥഹമിദമം. മിനിൽ
 =മിമൽ. അഥഹമിദമം =പാർവ്വതി. അമർഷാതുൽ =അമർഷം. (തുൽ =
 സമം. 'മേവയാൽ മേവയാൽ' എന്നു =മീയാതിലും) മേവയാൽ =
 മേവയാൽ. അമർഷം = അമർഷം വിവരം. മേവയാൽ = അ
 ഇന്നം വരിച്ചു. മതി മറുകി = മതി മറുകി. വിവി...
 ത്തുമ്പൽ = മേവയാൽ മേവയാൽ. മേവയാൽ = മേവയാൽ. മേവയാൽ
 = മേവയാൽ. അമർഷം = അമർഷം. അമർഷം = മേവയാൽ. പാർവ്വതി
 തിലുള്ള മേവയാൽ മേവയാൽ. മേവയാൽ = മേവയാൽ. അ
 മ്യാൽ മേവയാൽ മേവയാൽ. അമർഷം = പാർവ്വതി. അ
 മ്യാൽ = മേവയാൽ. അമർഷം = മേവയാൽ. (മേവയാൽ) അതി
 പരിശരിച്ചു സപ്തമുതികളെ യന്മയോടു കൂടിയവൻ, മിമൽ. സപ്തമുതിക
 ലെ = സപ്തമുതികൾ. മിമൽ = മേവയാൽ. നിരൂപിച്ചു = വിശദിച്ചു; സ്മരിച്ചു.

സപ്തമുതികളുടെ വരവ്. അമർഷം മിമൽ = സപ്തമുതികൾ. അ
 മ്യാൽ = മേവയാൽ. അമർഷം = മേവയാൽ. മിമൽ = മേവയാൽ.

വിവസ്വതൻ പരമശിവജനമതിനാത്മരക്ഷ്
 ദിവ്യഭക്തജോമയദേവ്യാകൃതികളായ്
 കനകനിരമുക്കു ചിതമുദികൾ ബഹുതരം
 കൈത്തൊരിലോരോരൊ ഇളംചുരുക്കവും
 ദശനരചിബഹുഗുണിതധുരഭസിതധാവള-
 മണരലാകാശമണിസ്സുലഭ്യമിഹം.
 അരയിലുടനാടപുടകുളമരീന്ദവല്ലഭ-
 മൃഗ്ഗുരുക്കന്മാരയയ്ക്കെന്നുതൃപ്തരും
 അതിമധുരമുദക്വടിവുതന്നു പുകൾവാതവ-
 രാദൈവനമനകല്പദൃഷ്ടങ്ങളോ?
 അതിതരമാരുതപവിദ്യമുദകളോടു നമരരോ?
 ഐശ്വര്യസ്ഥിതികൾ ഭാഗ്യവർണ്ണീമരോ?

കുമാരൻ. എന്നാൽ പരമശിവനാത്മരക്ഷ കൃത്യമായി ദിവ്യ...
 ...തികൾ=മിഥുനസ്സു പൊതിയുന്നതും ദിവ്യവസ്ത്ര ആകൃതിയാക്കി കൂടിയി-
 വർ. കൈകൾ...=മുതലും—ഇവ പരിശുദ്ധാശ്ചര്യമിത സംപൂർണ്ണരും
 മൂല ബഹുമാനം അർപ്പിക്കുന്നു. മഹാ...=മുഖം കൈകൾ...
 [അതായത്] കൈകൾ ബഹുഗുണിതം വരും ഉണ്ടായിട്ടു. അതി ഗുണമോ
 യിരിക്കുന്നു. അതി ദൈവം അതിന്റെ വാഗ്ദത്തംകൊണ്ടു കൈകൾക്കൊന്നും (ഏക-
 കണ്ഠിനാനന്ദം നൽകിയത്) അതി നിസ്സംശയാതിരിക്കുന്ന മുതലകളെ കൂടി
 യവർ. അതി...=വല്ലഭരും=അതിൽ ഉടനീളമുള്ള വല്ലഭരും
 കല്പദൃഷ്ടമുദക നോലകൾ, ശുദ്ധ...=അതി=അല്ലയോ (നി-
 രൂപരും) ആവട്ടെ അതികൾക്കൊക്കെയും തന്നെ സുഗുണരും (പുണ്യമുദകരും).
 അതികൾ=അതിഭക്തരും. ഉടനീളം=കവിതകൾ, അതുകൊണ്ടുവന്ന
 =വർണ്ണിപ്പാൻ വല്ല. അവരോടൊന്നിന്നും...=അവർ അനുഭവത്തോ-
 കൂടെ നാദനാദാദികൾക്കു വല്ലഭരുംകളോ? അതിക...=നടക്ക-
 രം=അനന്തമായ തീവരകളും ഉടനീളമുള്ള നടക്കുകയോ? അതുകൊ-
 ണ്ടുപോയി...=നീടരം=അല്ലെങ്കിൽ അതികളെ ആവർത്തിക്കുകയോ?
 ഐശ്വര്യമുദകനാൽ

“അതിമാ മഹിമാ നമോദയം അതിമാ മഹിമാ നമോ
 ഇതിതരമാരുതപവിദ്യമുദകളോടു നമരരോ?”

എന്നു പറയപ്പെട്ട ആ സ്ഥിതികൾ. അതിക=ഇതിതരമാരുത പവിദ്യയെ
 വാർ കഴിയുക. മഹിമാ=ഇതിതരമാരുത പവിദ്യയെ വാർ കഴിയുക. അതിമാ

അസൗസൗകയത്തു മരീചിയുതംഗീര-
 സ്തതി പലയ്യുഗൻ പലമൻ ക്രതുസ്തഥാ
 അതുലതുനന്തിധി പാരമയസന്ദീകാരതാ-
 മതുളതമോക്തിതനാകം വസിയുനം
 മനിയുഷഭാരമഴിവകഴൽ മൃഗമനംഗീരയതതി-
 മന്ധിൽ വന്നവോടു കമ്പിട്ടുണർത്തിനാർ.
 “ജയ ഗിരിഭ! പാർമതിവ! ഹര! വരഭ! ധൃഷ്ടദേവ!
 ജംഗമജംഗമമരംഗമരേ! വിഭഭാ!
 ജവ! ഭവതമയശതന! പരമീദഗുതാകാര!
 ഭദ്രവരവാര! ധ്രു! പ്രസീദ നീ.

—മരംഗം കനകമൃഗം കഴിയുക. “മരികാ—തമഗ്നം മരമരവൻ കഴിയുക. ഇതിലും—കാൻ മരുത്തയ്യ ചാരവരങ്ങളിൽ എങ്ങു നടവില്ലാതെ വരിക, മരികാ—ഇതുംപോലെ എങ്ങും വഴികൾക്കുമാർ കഴിയുക. പ്രാപ്തി—അല്ലാത്തതായ വസ്തുക്കളെ നാകനാകെ പിടിച്ചാൽകഴിയുക. പാരമയം—നന്ദിയാ മോന്നിയ സാവരങ്ങളിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടാൽ കഴിയുക. ഈ അമരയുഗങ്ങളും ഇതപോലെ മാത്രമേ സമ്പന്നിയാകുമായിട്ടുള്ളൂ. മനീയാൽ സമ്പന്നിയാൽ കനകമരംഗ് ഇവ സിദ്ധിക്കും. സപ്തചിമരം ഈ സിദ്ധിപ്രദത മരംഗമുമാരായ മകന്മാർ അതിരായിട്ടുള്ളവരായാണു എന്നു ശരിവുമാകുന്നു. അന്യം പല പല പല—അസൗകയം സൗകര്യം കലത്തു. ഇതു മരികാ—മരക വിഭഭരണാ. മരീചി, ജംഗമസ്ത, അഗ്നി, പലയ്യുഗൻ, പലമൻ, ക്രതു, വസിയുൻ എന്നിവരാണ് സപ്തചിമരം. അതു കളനന്തിധി—അതു കലത്തായ ഇണക്കൾക്കിരിക്കും. അതിരയികുന്നൻ—അസന്ധതിയുടെ മേൽവു. അതു നാലുപ്രകാരം—അമരയുഗമായ ചോഡിത, (ചരിതം) ഉള്ളവൻ. ഈ മൂന്നും വസിയുഗൻ വിഭഭരണാണു. മനിയുഷകർ—മനിയുഷൻ, ജടകർ പല പല പല—മിശ്രം—ഭവമല്ലാതെ നീയരേ. സപ്തചിമർ തിരുമന്ദാരക വസ്തു ഉണർന്നിട്ടു. ജയ—ജയിച്ചാലും. പരാതിയം—പാർമതിയെ കിട്ടാതെ! ഹര! ന സമ്പന്നമാകാതെ നരിക്കുന്നവൻ! വരഭം—വരം സപ്തസമ്പന്ന! ധൃഷ്ടദേവ—ധൃത് (ജനം, മരം) കിടയിൽ ജനം യതു ജനയിൽ ഉള്ളവൻ! “കിടയിൽ” എന്ത പ്രിയവരങ്ങൾ. മരമരംഗം—മരമരംഗം (ചോഡിത) മരം മരമരംഗം (പലമനസ്ത) മരം ഈ പലമനസ്തയാൻ. അമരംഗം—കരകന ശത്രുവായവൻ! വിഭഭാ—പ്രഭാ! മവ—സമൃത്തിനും കാരണമാകവൻ! ഭവതം—പല പല പല—പല പല പല—മരം—പലമനസ്ത ചിത്രം (ജനം

ചാഞ്ഞുളയയർ! ഭാഗിതപണികലവിളംഭര!
 ഭക്തബന്ധന! കൃപാമുഖൻ! ജഗജ്ജ്ഞാൻ!
 തിരു ചർമ്മസ്പർശമെന്നിതഹമിതലിൽ തെങ്ങെട്ട-
 ണമൊഴം വിനാ വല്ല ഭഗാപനംചെയ്ത നീ.
 തന്മിതകൾ തിരകിൽ മുറ്റത്തുകെട്ടൽ സാവക-
 രേഖം മിഴികളിലൊന്നും ഉർല്ലഭം.
 അപരമിതിവധികരായ പുതുഭക്തിനിറയറ്റുള്ള-
 തങ്ങളെയുള്ള നീ തെങ്ങെട്ടേഴയർത്തിതു.
 അമിതരായ സകൃതപലവിഭാസിതമിതത്രയ-
 രാജ്യമെന്നൊഴികെത്തെയും ചൊല്ലുവേരും!
 അപരിമിതമൊരു കരുമകളെളിയില സ്തംഭ-
 കാണ്മാനിതേരഗം ലഭിച്ചുകൊണ്ടിടവാൻ.

നാം! തത്രത! തൊഴില! വരകുന്ന ആട്ടിരിട്ടുള്ളവരേ! കളവമ്പരം—ഒറ്റവരൻ
 (വൃക്കമാർ!) വാരനാരുവര! “ഉഷാ കളവ! ബലിപുഷ്പം” എന്നതും
 തലകുളുന്ദാരം ദർശിപ്പിക്കുന്നവര! പ്രസാദം—പ്രസാദിച്ചാലും പരത്തു
 യം—പരതു (പ്ര) ഗ്രം (ഗ്ര) ഇവയെക്കൊണ്ടുന്നവര! ഭാഗി
 പണ—പിണ്ഡം മനിക്കല (പുഷ്പം) ന്നു അണിയുന്നവര! ജ്ഞാതബന്ധം
 —ജ്ഞാനം ബന്ധുവാചനം! കൃപാമുഖൻ—ജ്ഞാതപ! തെങ്ങെട്ടേഴയർ
 കണ്മിന ഗുരുമതവര! അവ—തിരൻ. ചരണ നെയിൽ—
 ചരണകുന്ന ചുറ്റും—അതിരൻ തെങ്ങിൽ. അപരിമിതം—അപരി (ദ്രവ്യം,
 മുക്തി) ക്ഷമം. മോചനം ചെയ്ത അർക്കിക്കൽ. തിരമിതിരൻ—അതിര
 ക്കൽ ബലിമല, തിരകിൽ അപരിമിത. മുഴും—വിഷം നീങ്ങും. ഉ
 തകം—ഉപകരിക്കുന്ന, കാണപ്പെടുന്നു. ഉടൽ തവരം—തിരൻ അതിര, എ
 വം—ഇവയ്ക്കും. തിരകിൽ—മണ്ണു മുകളിൽ മുഴും മുഴും—അങ്ങും ലഭി
 പ്പാൻ പ്രസാദമുള്ളതാണ്. അവര തെങ്ങെട്ടേഴ—ഇതിവധി. ത
 മോചനമുള്ളതും, അർക്കന മോചിതം—അപരിമിതെന്ന നീ
 തെങ്ങെട്ടേഴയർ. അതിരൻ അങ്ങെട്ടേഴയർകളിൽ കണ്ടെടുത്ത നീ
 തെങ്ങെട്ടേഴയർകളെ അർക്കനെന്നതും. അതിരം—അവയും ന്നു
 കൃത നിതം—സകൃതമധത്തിന്റെ വിഭാസം. ആയ വരും—
 തെങ്ങെട്ടേഴയർകളെ അർക്കനെന്നതും? അതിരമിതം—അവയും. കരുതം—
 കരുതും. അകളിയിൽ—മണ്ണിൽ. അതിരകം—അങ്ങേയ്ക്ക്. തെങ്ങെട്ടേഴ

അതിന്നു കനിവിനിയന്തരംകരുതതു ബഹുതാമസ-
മാർത്തബന്ധോ! തവ കരജ്ജ്വലീകർ കമ്പിക്കാം.”

സമസംഭിതി സവിധഭവി സന്തതിനന്തിസംഗതാൻ
സപ്ത ചികിക്ഷാഭംഗമിഹമുചേ ശിവൻ.
“അതിമഹീത പ്രതീതമമൃതജനനമരേ! നിജ-
ഉച്ഛ്വന്നമെല്ലാമേ ശരപന്തര പരം.
അനജനനനിരതജനനവിന പരായീത-
രംഗം മരാനന്തം നിജഭൂമിമുദേ.
നിജപയികനിരവധികനിതപമുരുപ്രേമ
നിജഭൂമിമുദേ മേ, നിജരംഗംതന്നിലും;
ചിത്ര മരംഗികൾ പരവനിതര ശിതമതികളേ! നിജരം
ചി.തിട്ടു കവാതക മർത്തബന്ധമുദയോപിതം.

മോഹം—അതന്നെ നടത്തുവാൻ ഉദ്യമം. അതും..... കരമം = നാ-
മസിയാതെ കല്പന തത്വം കമ്പിക്കുക മർത്തബന്ധം=മീനബന്ധം!

ശിവന്റെ സപ്തചികിക്ഷാമുദയോപിതം. സമസം (ക്രി. വി.) =
രസത്തോടെ, ഇതി—ഇങ്ങനെ, സവിധഭവി=സമീപഭൂമിയിൽ, സന്തതിനന്തി
(ക്രി. വി.)=നന്തിയോളം അധികംകൂടി, നന്തി=നന്തിയാക, നന്തി=സ്തോത്രം,
സംഗതാൻ (വന്താചന്ദനം) എന്നതു സപ്തചികിക്ഷാമുദേ എന്നതിന്റെ വിശേഷ-
ണം. മോഹം = പരമജ്ഞ. അതി..... തത്വമരം = ഹൃദയം കമിതം
(പുതിയം) ആയ ചരിത്രമുള്ള ബ്രഹ്മപുത്രന്മാരേ! സപ്തചികിക്ഷാ ബ്രഹ്മരൂപന്റെ
മാനസപുത്രന്മാരെന്നതു പ്രസിദ്ധം. നിജ പരം = നിജരം എല്ലാ
സ്തോത്രം ഏന്റെ പരമജ്ഞ ഉച്ഛ്വന്നം ചെയ്യുന്നുണ്ടല്ലോ. മരം
ധിനം = അനജനനത്തിൽ നിരതനായ മനസ്സുള്ള നിരവധി (വിചാരത്തി-
ന്) പരവീനമായ, അതായതു മകന്മാർക്കധീനമായ. അനം മരാനന്തം = ച-
ന്റെ അനന്തരംകരുത നിജഭൂമിമുദേ = നിജരം അതിയും നിവരയും. നി-
തപ പരം = ഉപധി (പ്രാപ്തം) ഇല്ലാത്തതും അവധി അല്ലെങ്കിൽ വി-
ല്ലാത്തതും ഉപമ (സാദൃശ്യം) ഇല്ലാത്തതുമായ ഉരുപ്രേമം = വഹിത സ്തോത്രം
നിജ നിജം = ഏതിൽ നിജഭൂമിം നിജരം എന്നിലും ഉണ്ടു്, നീ-
ജരം ഏന്റെ പരമജ്ഞമാണിത്. അന്തര മർത്തബന്ധമരംഗധീനമാണിത്. നാം
തമ്മിൽ ലഭിത സ്തോത്രവും ഉണ്ടു് ഇങ്ങനെ മരക കാണിച്ചു കല്പന പര-
മമായ ചിത്ര മർമഗികൾ ഇപ്പോൾ—ചിത്ര വന്തം = അങ്ങ ചിത്ര

ജപനമെഴിയിൽ ഭഗവതേ ഭക്തിമൂലമായ്
 മൃതശ്വയൻ സർവ്വഭൂതസുഖാവഹൻ.
 ഭൂതമവനായകൻ കരിവെടവേദിനെ കൊടാശ്വിയോ
 പൈതൃപഞ്ചവിദ്യോക്തൻ വരും.
 അഗതിയൊടു അതിയൊടു ഭരിയൊടു കറിച്ചു യോഗം
 'നദിജോലോഹാനന്ദനന്ദൻ' മെന്നാതു;
 അസുരകൃതമരഭയരൂപി നന്മ വിശ്വനാഥ്യം
 മദ്രിപുത്രാം മേ പുത്രനുണ്ടാകിലേ.
 ജഗദവനവിധികൾ പലതകളിൽ മോഹനന
 കവയമ്മ സാമന്തമായ് നിൽക്കട്ടിരിക്കിലോ.

വർഷകൾ പറയുന്നു. മിതമതികളും-ജീവജന്തുക്കളിലൊളം ചിന്തിച്ചുപോവുന്ന
 ആലോചിച്ചു പറയുക. മതമെന്നും... വിതം = ഏതും ബന്ധുത്വത്തിന്നു
 ചിന്തയുണ്ടെന്നു. മേൽ പറയുന്ന വാക്കുകൾ ചെട്ടു ബന്ധുക്കൾ പെരുത്തുണ
 തിന്ന ചിന്തയുണ്ടെന്നു നിങ്ങൾ പറയുമ്പോൾ. മേലേ... .. സുഖം പറയുന്നതു
 സ്തുതിക്കുകയും (ജഗദീശ്വര്യം) സുഖം പറയുന്നതു മൃതശ്വയൻ (മൃതൻ)
 ഏതും കവിതയെഴുതിയ പ്രഭവനമെഴിയിൽത്തന്നെ അതിനെ പലമതം പ്രതിപാ
 ദിച്ചു എന്നതും. ഭൂതമെന്നും... .. ശ്വിയോ = പാശത്തിൽ മേലോട്ടുകുടി
 ആവൻ ഭൂതമെന്ന് നല്ലതായിരുന്നു. മേലോട്... .. വരും = മേലേത്തന്നെ
 പലതുകൾക്കും മേലോടായിത്തന്നെ കിന്നയായിത്തന്നെ പ്രപഞ്ചത്തിൽനിന്നു
 നന്നാം തന്നെ വരും. കമ്മ നില്ക്കുന്നിപ്പോഴെന്ന പ്രപഞ്ചത്തിന്നു മേലായിത്തന്നെ
 അഗതി... .. കരിയൊടു = അഗതിയായിത്തന്നെ (കൊള്ളുന്നവരും) തമ്മിൽ
 കുന്ന കരിയൊടു. ഇതിൽ സംസ്കൃതത്തിലൊപ്പമെ വിക്കുന്നതായിത്തന്നെ വിശേഷ
 തന്നെ മിക്കമെഴിപ്പറയണം അത് കറിച്ചു കൊണ്ടുവരാം നിശ്ചയിച്ചു പറ
 യൊടു. മേലോട്... .. നന്മ = മേലായിത്തന്നെ വിശേഷത്തിൽ തന്നെ കേൾക്കണം
 പാശ്ചാത്യവിശേഷത്തിൽ മേലോടും കരയുന്ന മേലോ നല്ലതെന്നു അതിൽ കരിയൊടു
 പറയുകയും ചെയ്തു. അസുരകൃതം = അസുരന്മാരായ് പെരുത്തപ്പെട്ടു. അതാകിലും അ
 പി = അതാകിലും (മേലോടുകൂടി) മേലും. നന്മവിശ്വനാഥ്യം = നീ മിക്കപ്പെടാവുന്നതാണു്
 നിശ്ചയം അതില്ലാത്തതും = പാശ്ചാത്യം. മേലോടുകൂടി കരയുന്ന
 കൂടുതലായതാൽ മായാമ അസുരന്മാർ പൊക്കത്തിന്നു മേലോടുകൂട്ടി മേ
 ലോടും മേലോടായ് സാധിക്കപ്പെട്ടു. മേലോടുകൂടി കരയുന്ന = മേലോടുകൂടി കര
 യുന്ന (കേൾക്കുന്ന) അതിനുള്ള കൃത്യം. മേലോടും = പലമതം മേലോടും.
 മേലോടും = മേലോടും മേലോടും എന്നു നിശ്ചയം തന്നെയാണിരിക്കുന്ന പ

പ്രവർത്തനശീലം വഴികൾ ഒരു കലശലിപ്പിക്കുകയാണെന്നും പൊതുജനശ്രദ്ധയിൽപ്പെടുത്തേണ്ടതാണെന്നും.

ഉപരിവിധി പദ്ധതിയിന്മേലായിരിക്കേ കർഷക-

മുൻപായിരുകുപിന്നീട് വീണ്ടും ജ.

പ്രണയമിതു മമ; തരിമരം നന്മിതാചിഞ്ച

പ്രവേശനം കർമ്മ വേദം തുടങ്ങി.

ഇതിനഗ്രിമിന്റെയും സുതന്റെയും തകിടയെന്നു പോയ്"

അഭിമാനം നല്ലതല്ല, അറിവാണ് അഭിമാനം.

உயரகணித துறாப் பிழைப்புகள்

മുനിപ്പുറീയനും മുനിപ്പുറീയനും

[illegible]

അതതു പുനഃകലപതിപ്പുരവിവേദാനുവാ-
നഞ്ജദ്യുചിനാമനന്തരം ഭിക്ഷനം.

ജനുവരിയിലെ വിജയകരമായ തിരഞ്ഞെടുപ്പുകളിൽ
രാഷ്ട്രീയ പക്ഷങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള വർദ്ധിച്ച

അനുചരമാനന്ദവുമായികൂട്ടിച്ചിത്രീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

സംസ്ഥാനത്തിലെ മറ്റുള്ള കലാസ്ഥലങ്ങൾ.

உருவகத்தை கிழப்படுத்தியதற்கானது மெய்க்கிழ-
 ப்பு.

ഭരണാഭ്യർത്ഥനയ്ക്ക് സ്വീകൃതമാകാത്ത പക്ഷം,

അവനിഭൂമമരപദമഹജനതപസ്സത്യ-

தமிழகம் போதுமானதே தியுமிட்டி

അംഗി-സു-മന്ദ-മന്ദ-മന്ദ-പ-സംഗതികാലാദിത്യ-അ-

മാതൃഭൂമി ഡയറക്ടറേറ്റിൽ ഉൾപ്പെട്ടതാണ്.

അവനിയരകപരതലമതുചഞ്ചളവിസ്താരം-

മുദ്രാപത്രം കൈമാറ്റം ചെയ്തതായും.

[illegible]

അവിടമുദനപലപതിജനപദപാദമം-
 മത്യജപലം സഭാ മന്ദാഖലിതപിഷാ.
 ജനതതികളനപലികൾ സുനനരതിരവ്യാം ഇ
 ചാൻവരല്ലവർ ചേൻവരല്ല.
 ഇഹ ചരകൾ മതിൽനിരകൾ കരകൾസർസദം തെളി-
 മനതകരതോജപലമെനീയില്ലൊന്നമേ.
 അവിവിജിതമിഹിരവിധുഹതവഹമഹാമന്ത-
 രാഗ്യസുവസ്തുതേജാമയമെല്ലൊഴും.
 മിനവിമതിമുക്കളശൗരസിന്ദാമഗർവ-
 കെട്ടൊളിമുട്ടും സുതപ്പിസുരമിഹം.
 പരിമലവദനീവമമൃതരസമരതകാ-
 പരീ മഹേശ്വരം ശശമമന്ദാദ്രശം.

മഹാപ്രഭാതം, അതുവന്നു സ്വാരം അതുപ്രകാരം വളരെ വിസ്താരത്തോടു
 കൂടിയതു, അതിൽ ചരം = സ്വർഗ്ഗം, ചരൻ, നന്ദനത്തോൾ ഇവയുടെ
 കീഴ്ത്തി കടപ്പാൽ കഴിയാഞ്ഞത്. ഹിമാചൽപർവ്വതത്തിന്റെ ഉദാലഭാഗം
 അത്രയും വിസ്താരമുള്ളതും സൂക്ഷ്മകിർട്ടമെ പെട്ടിട്ടും കടന്നുവന്നതാണ്.
 അവിടന്നു മഹാപാദം = അപലപതി (പശ്ചിമദിക്കും പുറം ഭാഗം
 = അറക്കൾ താമസിക്കുന്ന സ്ഥലം) ആയ അവിടം അപരമാണ്, അതു
 തപിഷാ = അതു മന്ദാഖലത്തോടു കൂട്ടി (മഹാജി) മൊണ്ടു ഏറ്റവും
 പെലിക്കുന്നതാകുന്നു, ജനതതികൾ = ജനവളമെന്നും, ജനവലികൾ = ബ്രഹ്മി
 തിസ്താകളെണ്ണു്, സുനനരതിരവ്യാം ഇ = സുനന്ദം നരന്ദം, തിപ്പുകകൾ
 മെത്താകട്ടെ, ചാൻ മല്ല = അവിട ചാപ്പ്ത്താഴം ചേർത്തതല്ല, ഇഹ =
 ഇവിടെ, ചരകൾ = ഗൃഹങ്ങൾ, മതിൽനിരകൾ = മതിൽക്കൂട്ടങ്ങൾ, കരകൾ സ
 രവ്യാം = സമുദ്രകൂടാകട്ടെ (പൊയ്ക്കകൂടാകട്ടെ) തീരങ്ങൾ, ഇവ മനോമഹിമയുള്ളവ,
 മെളി തിപ്പ = മെളിത്തു് കാരണത്താൽ ഉജ്ജ്വലമാകിത്തല്ലാതെ ഇല്ല,
 തപി മെല്ലൊഴും = അതു് എല്ലാമുള്ളൊഴും തപി (മഹാജി) മൊണ്ടു്
 സൂക്ഷ്മതയും പറ്റാതെയും താന്നിട്ടു; ഏനീവ (മിഹിരവിധുഹതവഹമഹാമന്ത
 താല) അത്രയും മെളി (ഇപ്പും) സ്വർഗ്ഗം എന്നിവയെയും മെളിയും മേജാമ
 നാശമാകുന്നു. മിനവിഹ മന്ദാമിനവിമതിയിൽ (സസ്യത്തിൽ) കെ
 ഉദരം (മുക്കുപാദം) ആയ സരസിതല (താല) അതിന്റെ ഉദ്ഭവാലയ,
 മെല്ലൊ മിഹം = അളിതം (സമുദ്രം) മേജാമയുള്ള മെല്ലൊ
 നാശം കടിച്ചാൽ കടിക്കാത്തതും നല്ല ഇപ്പി (കെട്ട; താമരയുടെ പാലത്തിൽ

ഇഹ മഹിമിദ്യമാനീഭിരീതി പരവതു മീതം പാർഷ്വ-
 ലീഭേര്യചകിഷിച്ഛന്തേനതു മൊല്ലുവാൻ.
 ഇതി പറകിലതു ചിതമിനിയു മഹമോതുവ-
 നെല്ലൊഴും മീപിന്ത രാപ്പകുചിച്ഛിതിൻ.
 സതതമിഹ ദിവസമിതി പറകിടതുരമോക്ഷമഃ;
 സന്ധ്യകരം രാത്രിയമില്ലെന്ന ചിന്തയാം.
 സതതമിഹ മരുവിനവർ കണ്ണതിന പുഷ്പമോമോ
 ധർമ്മാർത്ഥകാരമോക്ഷോഭനം പഞ്ചമം.
 ഇഹ നിരതസുഖവസതി സുരനരീന്ദരികൾക്കി
 മേകുവാൻ ജന്മ പതമനമവ്യക്തി;

അപ്പു" യജ്ഞം സൗഖ്യമേതദുക്തം. പരിഭു ദരിദ്രം = പരി
 ഭൂതം (ഭു) യജ്ഞം വലനം ചെയ്യുന്ന (വി)യന്ന; ജനാഭ (വാ)യ; നോഭൂതിയ
 ത്ത്, അതേ പാദം = അതേദേശത്തിൽ മാതൃകയായ പാനീയം
 (ഭു) മൊത്തം മണ്ണാദം. മോം = പ്രാദം, യുവാദം = ഇപ്പുകുറുത്തു;
 ഇഹമിതി = ഇഹ ഭൂമിയിൽ, മിതി = യോഗ്യം, ഇഹമിതി = പരി
 നാശം ലോകത്തിൽ. ഭൂതമായി വീയുന്ന കാരണം അതു പാദവയുൽ പെ
 ത്ത പട്ടം കായി ഇതുപാദം മേ പ്രാദം ഈ ഭൂമിയിൽ ഭൂമി മേ നഗരം
 ജനാഭ പാദങ്ങൾ മിതി; പരിനാശം ലോകത്തിലുചിച്ഛി എന്നു" എന്നി
 വരുന്ന. ഇതി മിതി = ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞാൽ അതു യുക്തമാണ്.
 അപ്പു" = മിതിയിൽ = അല്ല സതതം മിതി. പ്രാദമേതദു
 ക്തം അതിൽ രാഗം പകർച്ചു എല്ലാ സതതം പ്രാദമേതദുക്തം അതിൽ രാഗ
 കൽ ഭേദമില്ലാൻ സാദം. സതത മോക്ഷം = ഇതിനെ എല്ലാമേതദു
 പരിലോഭനം പറഞ്ഞാൽ അതു യുക്തമാതിരിയോ. സന്ധ്യകരം
 ചിന്തയാം = ഇതിൽ സന്ധ്യകരം രാത്രിയമില്ലെന്നുള്ളതും വിചാരിയാം. സത
 തം = ഇപ്പുകുറുത്തു, പൂർവ്വം = പുനഃപുനഃ, യമം = യമം അ
 ന്നം മേ മോക്ഷം ഇ പറഞ്ഞാൽ ഇതിൽ യമം, പഞ്ചമം = അഞ്ചാമത്തേതാ
 കുന്നു. ഇതിലെ സന്ദർഭം മിതിയെന്ന മർ യജ്ഞമിതിയെന്ന ചുരുക്കം
 ക: ൧ യമം മോക്ഷമിതിയാം ചതുവിശ്വകാശമേതദുക്തം മോക്ഷം മി
 ത്താമോക്ഷം എന്നാൽ ഇഹമിതി നിരതീയ = ഇഹിത നിരത
 മേത സുഖം സതതം മേത സതതം സതതം, എവം = കി മേ
 വയം, അ = മനസ്സ, പഞ്ചമം യമി = പഞ്ചമം മിതി (യമം മിതി) മി
 ത്താമിതി ഇതിൽ യമം മിതി വസിക്കുന്ന സതതം മിതിയെ പ്രാദമേതദു

ജിതപ്രവണമുഖരീഷ വിവരോക്ത നിന്നുപോയ്
ചിത്രവർത്തിനേണ ചിത്രശിഖണ്ഡികൾ.

“സുരനഗമേതിജഗുലഭേതോരു നരഭേദപരം;
സ്വപ്നമെന്നാവിതേ മൃഗം സൂത്രനിരം.
അജഗജവരേണിനിനമനിമിതം കാരദന്തര-
മസ്തമോവൈകവശ്വരനിയമോ?
വിവിധജനീയതനിമിതസൂത്രപ്രവരം കേവ
വിവരനിന്ദാമുള്ള ഭേദം സുരപരം;
നയവിനയനവിഭവസുഖസൂത്രപുണ്യഭൂ-
സ്വാവാഗിനിതപ്രവണാപതിയിവൻ.

ജിത ഉപർ-പ്രവണൻ എന്നൊക്കെയായിട്ടുപോയ, വിവരം-പ്രവരോവിദ്യ, മൃഗം-ചിത്രശിഖണ്ഡം, ചിത്രം-അല്ലെങ്കിൽ, ചിത്രശിഖണ്ഡികൾ = സ്വപ്നം, ചിത്രം (മാനം) എന്നു വിവരം, (മൃഗം) ഉള്ളിൽ എന്ന് അവയോടും “സ്വപ്നം” എന്നു വിവരിച്ചു വിവരം എന്നും എന്നൊക്കെ വായനക്കാരന്മാർ വേരമുള്ള സ്വപ്നം എന്നു പറയുന്നതിന് ചിത്രശിഖണ്ഡം എന്നു

അതുപ്രകാരമുള്ള സ്വപ്നം എന്നതിന്റെ വിവരം, സുരനഗമം-സ്വപ്നം, അതിവലം-മൃഗം എന്നായിട്ട് ചിത്രശിഖണ്ഡം എന്നൊക്കെ പരം-അത് നരകപ്രവണൻ, ഇതം-ഇതെന്ന മൃഗം സൂത്രനിരം-സൂത്രനിരം മൃഗം (നിത്യവൽ അല്ലെങ്കിൽ അജഗജവൽ) ഇതിന്നു സുരനഗമം എന്നൊക്കെ, അതിനിന്നും അതിനതിന് സൂത്രം. മേൽ അതം-വലം എന്നു സൂത്രം. അപ്പോൾ മേൽ-അപ്പോൾ ഉള്ള വൈകി (വേഗത്തോടെ) അതിന വലം ഉള്ള സ്വപ്നം എന്നൊക്കെ, അത് നരകപ്രവണൻ ഉള്ള, പുണ്യവലം അതോടുകൂടി മേൽ ഉള്ള സ്വപ്നം ഈ മേൽവലം എന്നൊക്കെ, അതിനതിന്നും തനിമ ഇതിന്നും സുരനഗമം എന്നൊക്കെയുള്ള അതോടുകൂടി അപ്പോൾ ഉള്ള വൈകി കവിതയിൽ മേൽവൽ അതിനായിട്ട് വിവിധ സൂത്രം എന്നും വിവിധരീതികൾ (വായനക്കാരന്മാരിൽ) നിമിതം (അതിന്നു) എന്നു സൂത്രം അതിന്നു മേൽ സുരനഗമം-സ്വപ്നം നയവിനയം എല്ലാം നയം വിനയം നയം വിനയം സുരനഗമം സൂത്രം എന്നിവയ്ക്കു മേൽ (മൃഗശിഖണ്ഡം). അതോടുകൂടി = വായനക്കാരന്മാർക്കുവേണ്ടിയുള്ള

അയ്യപ്പനായതിനോട് ചിതയിട്ടിട്ടു പരമേശ്വരൻ; ഏകം സുതാസുഹൃത്തോടൊക്കെകൊണ്ടാം.²¹ ഇതി വിവിധമകളായിരിപ്പവർ നിന്നാലുണ്ടു ചുറ്റിക്കിട്ടിരിക്കുന്നിട്ടു നിന്നോരളവിടെ വളരുന്നതെങ്കിലും കണ്ണുകൾക്കു മിഴിയില്ലെന്നൊന്നു വരുന്നതിനോടു വന്നിട്ടു വിനീതനായ് നിന്നുണ്ടായിരുന്നിട്ടുണ്ടു ഇത ഇതിനേക്കാൾ നീതമാ നിവേശനോസനോപ്പു സ്വയം പെട്ടതെങ്കിലും സുതാസുതാ പരികസനോരളം പൊലും വന്നിട്ടുണ്ടു മറ്റൊന്നും

[illegible]

ഉപിതവിധിചതുരനരഭിപവിതകതുരവ-
 മുതലഞ്ചാലവൃന്തനാനിദാദിയും
 ഇവ പലവൃന്തകിന്നൊടുമുതനടനടൻ കൈടു-
 ത്തിട്ടുയർ ചെയ്യാനതിഥിസചയ്യയെ.

അവയവയുമവതമുടനടമയൊടു വീണ്ടിത-
 നാലവൃന്തം തീർത്തു ചാലലത്തരളിവൊടേ
 “അവമലതിതവിമലപി, കലകൾകലവയ്ക്കു! നി-
 ന്നാസ്ഥമേയ ഞങ്ങൾക്കൊരാൽതിപ്പോഷീ സഭവ!
 വരികരിക്കിലിരി സുമുഖ! വരമണിമയസന്ദന,
 വര്യൻ ദിവാനഃ വരൂൻ ദുഃഖിക്കാലൊവ.
 അതി ദിവതു തവ കന്ദല”കിനി മുനിഗീരൊ വിര-
 ത്താനിദക താനും തൊഴുതിത്തന്നു വിവരൻ.

അവതിപ്പാൻമുള വെളിപ്പു ചിത.....തരം—ഉപിതമാന വിധി
 ത്തിൽ ഏതാലും ചാതുര്യത്തോടേ. ഉപപിതമാനവം—വെളിച്ച കൈതുക
 മന്ദാദി (കണ്ടു ത്രിയാവിഭജനം). ഉത്തരപിതമാനം—ഉത്തമമായ യാ
 ദ്യയുജനംനിയർ (വിനിയോഗം കടം) മുതലായവ. ഇവ പലവൃന്തങ്ങൾ
 പലതും. ഇല്ല വോളല്ലയോടേ. അതിഥിസപത്യം—അതിഥിയെ. നിമനാൻ
 അത്യന്ത മഹത്തരത്തോടും വാനശ്ശിത്തോടും അലയ തടൻ സഭയിലൊ
 മം ഏകദൈവകോണ്ടാചായി ആവനാണിയിത്തനി അതിഥിപുരുഷനെച്ചുട്ടു.

സപ്താക്ഷികൾ മരിതവാദന പ്രത്യഭിനയിക്കുന്നു—ഹിമ
 വാൻ അനുജതപ്രകാരം ഇതന്നു. പരവൃന്തം. അവയോടും =
 ആ പാശ്ചാത്യമനീഷികളെയും ഉത്തരോദ്യം മരുതയാടുമി. വീണ്ടു—സാധി
 കരിച്ച്. ആവൃന്തം—മക്കിനകം ചാലം—വരികപോലെ. തീർത്തു—തരിപ്രിച്ച്.
 ക്ഷിപിക്കും ആ സപ്താക്ഷിയും സാധിക്കുവാനു മാറ്റാവതം തീർത്തു. എന്നിട്ടു
 ചാഴുന്ന—അവമലപി—കുറയല്ലെ മതി. മലമൾകൊമ്പു—പറ
 കത്തുക! നിന്നാസ്ഥമ കനിവൻ ആദരംതന്നു. ആർക്കിപ്പോഷീ—വരം
 കിട്ടൂ. സഭവം—സ്തൂതിക! വരി.....സന്ദനം—മഹ സുഖവ! അടുത്തു
 വരു, ക്ഷേപ്തമാന തെരയിരാനുനയിക്കിയിട്ടു. വരൂൻ മഹാരം—വരുന്ന
 ത അങ്ങനും ദ്വയിക്കുമ്പോൾ = ദുഃഖിക്കത്തു. അതി.....വെം = അല്ല
 യൊ നിമനാൻ അങ്ങനെയൊരും ദുഃഖിക്കാട്ട. ഇതി = ഇങ്ങനെയൊ
 മുതിക്കൊടു വാക്കിനാൻ. വിവരയ്ക്കും—വരത്തിൽ. അ വിഭക്തം—വിവരിച്ചു.

“പ്രഥമപുരുഷോ സതതർ പ്രഥിതശ്ശരണം! നിശ്ചയം
 പ്രത്യേകമത്ര വന്നാലഥം ധന്യനാം.
 പൂർവ്വേതരകർമ്മിണി കേവലം ജനാദി
 പേർത്ത ഹി നീഷമകുമാനീശ്വ വന്നതിൽ.
 എതുപൊഴുത്തും ധി വരുവതിനു കരുതിയില്ല ഞാൻ,
 ഞാനു ചെയ്താൽ മതിയെന്നു മഹാത്മവേ?
 നിമിഷനാശാമൃതമനതദിഹവാത ഭവാന്മാർ
 നിശ്ശ്വരം സ്വാഭതല്ലുന്നറിയാമിദം.
 ധർമ്മമിഹ മത മനനമിതുപൊഴുതിൽ നിശ്ചയം,
 സഞ്ജാതാപ്യനീ ഞാനായി മേൽക്കേൽ.
 മത പദവ്യഭുജധിദവകദാമ പുരമിദം മത
 മാനസവദാമിദിഹ്യുപദമധാമിയം
 പ്രണയിനിയുരമേത മകരമമാത തനതു മണ്ഡലം
 സ്വപ്നാശ്വരീ ഞാനുദടിമയശ്ശരണാർക്ക ഞാൻ.

ഉപനിഷത്കാണ്ഡം. മുമ്പത്തെ വചനപ്രകാരം അപരന്തര അത്യന്ത സമാ
 ഭൂതിയാൽ ഹിമവൽ പാറത്തു. പ്രഥമം... ..നന്തരം = മുമ്പിലുള്ളതായ
 ബ്രഹ്മാപിന പത്രത്താൽ. പ്രഥിതശ്ശരണം = പ്രതിപത്തായ ശുഭങ്ങളെ
 ഭൂമി! പ്രത്യേകം = മാത്രമേതും. അത്ര = ഇവിടെ. അനുവൃത്തം = ഞാൻ
 ചെയ്തതാകാം. പ്രമേദം... ..നാമി = മണ്ഡലിൽ ഉള്ള സഞ്ജാതാപ്യനീ
 ഞാൻ, ഇദ്ദേഹം (മുണയിൽ ഉള്ളതു) ഞാൻ ഞാനായിത്തീർന്നു. പേർത്ത... ..
 നീഷം = നിശ്ചയം ഇവിടെ കരുതിച്ചു വന്നതിൽ. പേർത്ത... ..മേലി = മേൽ സ
 മതത്തും. വരുവതിനു = ഇവ വരുന്നതു്. ചരകിയില്ല = വിചാരിച്ചിട്ടില്ല. മേ
 ത്ത... ..പദവ്യം = ഇവ മഹാത്മവത്തിൽ ഞാൻ മേൽ ചെയ്തപ്രകാരം മേലി
 യായാൽ നിമിഷ... ..ഗതം = എല്ലാ മരണമുടനീളം അനുശ്ചിതം. അ
 റിപവത = അറിയാതെ ചാത്താൽ = നിശ്ചയം. നിശ്ശ്വരം = നിശ്ചയം. വൃത
മിഹ = ഇതു മേലുള്ളുന്നറിയാം. ധർമ്മ... ..നിശ്ചയം = ഇദ്ദേഹം
 ഞാൻ മനനം ധർമ്മമായി നിശ്ചയം. സഞ്ജാത... ..മേൽ = ഇവ ഞാൻ
 മേൽക്കേൽ സഞ്ജാതന്മാരായ ശുഭങ്ങളായി. മതപദവ്യം = എന്റെ സന്മാനം,
 മത... ..ദിഹ = മതവത (പദവ്യ) വിശമമുള്ള ഇവ പദവ്യ, മത... ..
 ദിശ്വ = മതമേതും. മാമിദം (കന്തിദം) ദിഹ്യുപദമധാമിയം മതവതവതം,
 പ്രണയിനിയും = മേൽത്തും, മത മകരം... ..സ്വപ്നം = മകരം മേൽ, മേൽ

രണ്ടു വിശിഷ്ടമനുജിതന്മാളിതു പെണ്ണിങ്കി-
ലൊക്കയും കല്പിക്കിൽ വീഴുവാനുപ്തമേ.”

സുരമുനികൾ തൂങ്ങിനഗ്നികീമധുരമോഴികേട്ട ത-
ത്സൗരജന്തുരോത്തു സന്തോഷിച്ചു മാനസേ.
മതിവിഭവനിധി സമസി സദ്രശമതിതന്മരം
മാന്യനായുള്ള മരീചി പൊല്ലിടീനാൻ.
“കലഗിരികൾകലതിലക! കശലഹരവർണ്ണ തേ;
കോ വാ രവ സ്തുതിസ്വാദരസീ ദാഹനതേ?
പെരുതു അവ ഗുണഗളിതപരിമളമിനാർദ്ദപോൽ
പ്ലാഗലീകൃതമുള പരവാൻ ജഗത്തുരത?
പരകീലടനരവിഭവമതു രസനീദാനതാം;
മാധുര്യമാന്മുഖം വണക്കും മദാൽ;

നി അനന്തപ്രജ്ഞൻ (കിങ്കാൻ) ആയ ഇദ്ദേഹനും, അടി -ൻണാ =
നിങ്ങൾക്കിടയൊക്കെ; നിങ്ങളുടെ ആജ്ഞയനുസരിച്ചാൽ കരുണാദാനം നീ
യണം. നിധി = കല്പന, ഭൂരിയുള്ളി = ദേവതാ പരാജ്ഞ, കല്പിക്കിൽ = കല്പി-
ച്ചാൽ, വീഴുവാൻ = അനുസരിച്ചാൽ, അപ്പുറം = അത് സമപ്പിക്കണം. നിങ്ങൾ
ഒരു മറ്റിച്ചാൽ അതു നടത്തുന്നതിനായി എനിക്കുള്ള സമുപായം നിങ്ങൾക്കു
സമർപ്പിച്ചു കൊള്ളുന്നു.

ഫിമലാൻ പരാജ്ഞതിനു മരീചി മൂലപടി പറയുന്നു.
സുരമുനികൾ = ദേവതകൾ, തൂങ്ങി രോജി = കീമവാന്റെ ധ്വജവാക്ക്,
തത്സൗരജന്തു = അവാന്റെ സൗരജന്തു, മാനസം = മനസ്സിന്. ഫിമലാന്റെ മധു-
രമായ വാക്കുകൾ കലക്കിമാർ അമൃതമാണിന്റെ സൗരജന്തു വിചാരിച്ചു സ-
ന്തോഷിച്ചു. മതി നിവി = ബുദ്ധിയെത്തിക്കിപ്പിടിക്കും, സമസി = സമ-
ഷ്ടിക്ക്, സദ്ര അനന്തം = അതിനു സദ്രമായ മനോ, മരീചി = നല്ല കിര-
ളിക്ക്, കലനാൻ. അതിബുദ്ധിമോന്നായ മരീചി അതിനു മൂലപടി പറഞ്ഞു
കല തിലക = കലപട്ടണങ്ങളുടെ കലത്തിനു പൊട്ടായ വർണ്ണ കല ...
... മേ = നിനക്കു കലലമാകുന്ന കലാ പെറ്റിക്കട്ടെ, കോവാ = ആൾ, തവസ്തു ...
... അസീ = നിന്റെ സ്തുതിയിൽ സാദരവുതന്നെ ഉടിക്കവനായിട്ടു, വരണം
= പങ്കിക്കണം. നിന്നെ സ്തുതിച്ചാൽ ആർക്കും കഷ്ടിയില്ലെന്നർത്ഥം. പെരുതു-
... .. മേ = നിന്റെ ഗുണമതിമാവിന്റെ ഗുണാഗ്നിയെത്തിക്കുന്ന പരി-
പൂർവ്വമായാണ്, ഇതാക്കും മനോജായ = ഇതു വാഴ്ത്തുവാൻ കരുതേണ്ടതു

അവസരവാദമാണുതന്നെയുമാകട്ടെ പക്ഷേ തിന്നിക്കന്നം-
 ഭാഷ്യമുദീതപരാനന്ദനാൽ സിദ്ധമാണ്.
 അതിശയിതമായതുകൊണ്ടുപിന്നീട് ലഭിച്ച ശാ-
 മഭാഷീസ്സു മഹാരാജാ? എന്നാണു്തന്നെ ഒരു
 അയമപരകഥകളിയിലെപ്രതിഭാസം ദേവ-
 നസ്സഭാരാജന ഏണോട്ടു നില്ക്കുന്നതും.
 പരമേശ്വരനാലിരിക്കുന്നതായി പതി പന്മാരതൻ
 ഫാലനിലോരുന്നൻ ബാലമുദാശേഖരൻ
 മധനമേ പരമേശ്വരപരന്തു വില്ക്കു മരൻ
 മൂലാശാലകപതിഭാഷിനാ പൂർവ്വേ
 സിദ്ധിപ്രദനമേ മനോമൂലനാശനാശൻ
 വിജ്ഞാനിയൻ വിശ്വവര്യൻ പരന്തു പതി

[illegible]

പ്രമഥപതി ഗിരിജാജനകഭവതി രമരേണ
 പ്രത്യുഷ്ടോഽഭ്യുദയംഗീ നൃണഃപ്രിയൻ
 ഹരനേരുണ ചരണനതദവഭയഹരൻ ചരൻ
 ഹർഷിതനിശ്ശേഷഭവർഷിതസ്ഥലൻ
 ശ്വേതിതപശിനതനിഗതശതകലിതകൈവഭവൻ
 ശുഭ്രവർണ്ണൻ പഞ്ചവർണ്ണമന്ദ്രാഞ്ജനൻ

ആദ്യത്തിൽ ബ്രഹ്മാവിന് അഞ്ചു മുഖമുണ്ടായിരുന്നുവെന്നും അവയിലൊന്നു
 യിവൻ അഭയകരുണാധാജ് ഏകമുഖ പത്മജവനാർദ്ധമെന്നും പറഞ്ഞുവരിക.
 രിശിജയ്ക്കു യിവാകൻ ആദിജയവ സാധനവും അമ്മ മാൻ വിശ്വവും ബ്രഹ്മവും ആ
 ഞ്ഞിട്ടു. വിശ്വ വാഗ്മത്യപാ പൂജയ്ക്കു പാപം തീർത്തു കീഴ്ചൊട്ടും, മറ്റൊരു
 കൗടൂബമായവയ്ക്കിട്ടു കിഴ്ന്നുപട്ടിത്തൊട്ടു മറ്റൊരു പാപമി. പശിനീക
 മയ്യ ബ്രഹ്മ വിവർത്തിപ്പിടന്നു കീഴ്ചൊട്ടു വരുന്ന പുഷ്പമോലയൊട്ടു
 ഉപാരിച്ചതിൽ ആ ചെല കിഴ്ത്തിപ്പിടന്നു ചാടിപ്പിട്ടു അനേകകുറ്റകൾ കഴി
 യ്ക്കുവെന്നും ഇതുകാലംകൊണ്ട് അതിനു ഇതാതൊളയ ഏതൊരു ശിരസ്സു
 ഏതും പറഞ്ഞു. അതുകൂട്ടു കീഴ്ചൊട്ടും അസാധ്യമെന്നു കിന്തി ഇതൊരു
 മടങ്ങി. പാപം കാര്യങ്ങൾ സാധിക്കാതെ വിശ്വവും കടങ്ങി. ബ്രഹ്മവിശ്വ
 വിശ്വാദ അക്രമിപരിസ്സു കണ്ടു ഏതും ചൊല്ലി പാപത്തു അഞ്ചു മുഖ
 മിട്ടു ആ മുഖകൊണ്ടാണു ബ്രഹ്മവിശ്വ നിശ്ചാധാരം ചെയ്തത് ആ മുഖ
 മെ യിവൻ കേമിച്ചുകൊണ്ടു എന്നാൽ പുറത്തു കടം വിശ്വപ്രിയൻ=വിശ്വ
 വിനീകൻ, വിശ്വപ്രിയൻ=മുഖവർഷം വർണ്ണൻ, പത്മപതി=പാത്മകരം
 അഞ്ചു മുഖ സംസാരമോലയൊട്ടു പത്മപതിയായ സമുപ്തിവിശ്വമം അവി
 പതി. പ്രമഥപതി=പ്രമഥനായക അതായതു കിരണാഭിജ്ഞാദി ഹരി,
 അഭയ=മനനാദിജയവൻ, അഭയവിശ്വവരായക പതി, പ്രത്യുഷ്ടം...
 ...ദർശി=പ്രത്യുഷ്ടമുണ്ടായ ഏഴു മുഖമുണ്ടായകുടിയവൻ യി
 വൻകു ഏഴു മുഖമുണ്ടായ മുഖ വിവർത്തിപ്പിട്ടുണ്ട്. നൃണഃപ്രിയൻ=നൃണം പ്രി
 യയായിട്ടുള്ളവർ, ഹരൻ=കരുണയോടെ പറയുന്ന ഹരിജനൻ, അജന
ഹരൻ=അജനങ്ങളായ ചരണങ്ങളിൽ നത്തതൊരുവരുടെ വെള
 കെ (സംസാരീകിഞ്ഞ) ഹരിജനൻ, ചരൻ=മുഖമുഖ, കലിത,...
 ...രണപലൻ=മുഖമോലകൾ മുഖങ്ങളെ കലിപ്പിച്ചവൻ, ശ്വേതിത
ശ്വേതിത=ശ്വേതിതപശിനതങ്ങളായ അതായതു നിശ്ചാധാര
 മായിപ്പിടന്നിട്ടു നിശ്ചാധാരങ്ങളിൽ (ശ്വേതിതങ്ങളിൽ) പറയപ്പെട്ട കൈ
 വഭാരംകു കടിയവൻ, ശുഭ്രവർണ്ണൻ=വെളുത്ത നിറമുള്ളവൻ, പഞ്ച...
അഞ്ചു മുഖ=പഞ്ചവർണ്ണമന്ദ്രാഞ്ജനൻ. പഞ്ചവർണ്ണമന്ദ്രാഞ്ജനൻ

സനകമുഖയതിമഹിതമുരണകമലദപന്തൻ
 സർവ്വവാക്സീ ശർവ്വനക്ഷപരസന്തൻ
 തവ ശിരസി സുധിരമീമ നിപാസതി തപശ്ശരൻ
 ഓശ്വാതണീദോമദോഷമരണനരം,
 ഇതുപൊഴുതു ചിരനിമിതതപ ജ്വഹ സമരപത-
 ണിച്ഛതി തപൽസുതാം ഭവരൂപ്താൻ സദാഭീവൻ.
 സകലനികിളകളിലധികമുയരമുടയോൻ ഭവാനു;
 സമ്പ്രതി നിന്നിച്ചും നിൻപുണ്യമുനന്തം,
 ഭരിതമതിനിടയിലിനി വരരുതതിനായി നീ
 ഭിട്ടനബ്ഭിഗ്ഗ്ന ശീശ്രു കൈകാക്കുകോ!
 യാതസി കൈതി മതി മനസി യദി മ ചതുരം സദേവ
 യതാം വിനാ തവ വന്തരഞ്ചം സദേവ!

നാസ്തിവദയ എന്നു ആമാനന്ദം. സനക = സനകൻ = സനകൻ
 മുതലായി അറുപതു മഹിമ (പുരിയ) ആയ ചരണകലാപതാശ്ചര്യകൃതി
 യവൻ, സർവ്വവാക്സീ = സർവ്വനീയം, സർവ്വവിധായകൻ, ശർവ്വ = ശർവ്വയഥാഭ
 ന്നു മോക്ഷത്തെ ഹിംസിക്കുന്നവൻ. 'ഓ ഹിംസയാ' എന്നു ഓഹു. മൂലാ
 രാസനാർ = മൂലാർക്കു പറയുക. എല്ലാം പാരമർശ്യന്റെ വിശേഷണം. തവ
 ശിര... .. തവ വന്തരം = മോക്ഷത്തിനായി മോക്ഷകൻ എന്നൊരു
 തവശിരസി സുധിരം തവ പരൻ നിൻ സതികളെ പുത്രിയായ സതികളെ വേ
 നസ്മാണിനാക്കുക ഇവിടെ നിന്റെ ശിരസ്സിൽ വെച്ചോടായമായി അല്ല
 കമല്ലാകാകു പറയുന്നു. ഇതുപൊഴുതു = ഉപേക്ഷം. ചിരനിമിതതപ = വള
 രാക്കാലമായി സന്ധാരിച്ചു കപണ്ണിക്കര, സമാപന്തൻ = പന്താൻ പ്രിയകോ
 സ്, ഇച്ഛതി = ഇച്ഛിക്കുന്നു, തപശ്ശരാം = നിൻ കൈകളെ, മോദനപാൻ = മി
 റൻ. ഇപ്രകാരം ശിരസ്സ് തവ സതികളെ നിൻ കൈകളെ വെച്ചോടായാ
 ഹിക്കുന്നു. സരയ = മോക്ഷം = മോക്ഷം എല്ലാപ്രകാരത്തിലായിട്ടു അ
 ഹികം ഉപദേശിക്കുന്നു, സമ്പ്രതി... .. എന്നു = ഇപ്പോൾ അങ്ങനെയ
 അകുടം അതിമഹാ പുണ്യം അതിമഹാ ഉപദേശിക്കാൻ, ഭൃത്യക = ഭരിതം. ഭിട്ട
 നബ് = പാവുതിയ, ഭിട്ടന കൈവന്തൻ, ശീശ്രു = വേഗം. ഭരിത പാരമർശി
 കുന്നതിനായി പരമർശിയ ഹിംസ കൈകാക്കുക, യാതസി = കൈകളെ
 യദി, യദി = ഇതിൽ, മനസി = മനസ്സിൽ, ചതുരം = മോദനം, സദേവ = സദേവ

ഭവനാനതിയിലമിതകന്യകാസങ്കല്പ
പാഞ്ചരാത്രിയും ഭൂമിയിലും ദുർല്ലഭം
സഖിയനതമസുതൃപിഭവഫലസിന്ധുരം
സംശയത്തുപേക്ഷകൊണ്ടു ബന്ധിക്കൊല്ലാ
അധികദ്രവ്യമുപിതവിധിനിശ്ചിതവരദീതൃത-
മാദരിച്ചാലര കൈപരലാലം സപതം."

മധ്യധരതരളിനി മരീചിവാക്യം ഭക്തി
 മരുതലത കരംകൂപ്പി മേനംബഹുചരൻ
 സ്തരിതരപുഷ്പകമയകവലവുമണിഞ്ഞു താൻ
 ഭൂതമൻ ഫലാശ്രയകൊണ്ടു നസ്മുതൻ
 പുകഴ്ചെരിയ മൂനിവരകൈയഴിവരയുമാമോൻ
 ഭൂതോചി വരിച്ചു നിന്നു വിനീതനാൻ

[illegible]

“സ്വർഗ്ഗവരണകമലപാടിപടലമിതുകൊണ്ടു മേ
പൂർത്തമാനമേവ”മെന്നു ചൊല്ലിനാൻ.
സദൃശമിതു സരസമിതു സമുപിതമിതെന്നുയും
സംശയമെന്തെന്നു സദുപ്ത പുറപ്പെട്ട്
പൊലിത തകർന്നിവിടലമകുളിപ്പൊട്ടെവരും
പോയതിവേഗേണ പുഷ്പിതന്നമേവരും.

സമീപിപ്പാൻ മരുവുമ്പോൾ പുനരനുഭവസികര
സന്തോഷസംഭവമനുഷ്ഠവിവരരായ്
സമകത്തുകതവതമഥ സരസതവോദ്യജാലം
സന്ദർശനവിധമനുഷ്ഠാനുഭവമിതാൻ:—

മനോളിലും മധ്യസ്ഥമിത തീർച്ചവചനം മെട്ടുപിള്ളയാൻ കവളയിൽ കൊ
കൊണ്ടു കൂട്ടി വാമോവെക്കുപ്പാറമണിഞ്ഞു പാശാത്തുണ്ടാൽ നില്പ നാളു
ആ മഹതിമാരെ ഏഴുപേരെയും പിടക്കയും വരിച്ചു വന്നതിനിന്നും. അതി
ട്ടു—സ്ത്രീ... .. പടലം... സ്ത്രീകൾക്കു (വിവിധ) ചരണകളാക്കിപ്പൊ പൊ
ടിനിന്നു. പുരുഷം—ശുദ്ധമാകും, അത്യാവരം—ഗുണമൊക്കും. തിരുത്തുക
പാശാത്തുകൾക്കു് അത്യാവരം ശുദ്ധമാക്കണം മേല ചരണതു സദൃശം
=മേലന്നു്, സമ സമാന. സമമിതു്, സമുപിതം—തന്നെ, സദുപ്ത—മുറ്റുവാക്കും.
അതു ചേർത്തുകൊണ്ടു, എന്താ സംശയം എന്നു പറഞ്ഞു് മുറ്റുവാക്കും പുറപ്പെട്ടു.
പൊലിത്തരം—പൊലിപ്പമുള്ള, അവിധ്—മുറ്റുവ, അതി:വേഗേണ—അതുവെ
ഗേണമെന്നു, കമലപാടി നിറഞ്ഞ മഹാസ്തോത്രമുൾ മഹാകിരാമല്ലെങ്കിലും അതി
പ്പോത്തിൽ പ്രാപമില്ല. കിമയാൻ മഹാകിരാമനെ അപമകളല്ല മഹാകി
രാമന്നു് തിന്നുമുയ് അ പരമ അനന്തപുരത്തിലായ മഹാസ്തോത്രമെന്നു വിവരം
അവ്യക്തിൽ മഹാസ്തോത്രമെഴിപ്പാറും അതിന്നുതിന്നവെക്കിയാണെന്നു കാണും.

‘നരനശ്ശസ്ത്രസ്തോത്രമേവമപി മാനുഷമുദമമേവമേവ;
പ്രാഞ്ചന ഗൃഹിതീന്ദ്രേണു; കന്യാമന്ദിര മൃഗേണിനാ’

എന്ന കമലസംഭവമല്ലം ഇവിടെ സൂചനയുണ്ടാകുന്നു.

പുരപാശികൾ ഓരോന്നു സംഗമനിലുവാൻ തുടങ്ങുന്നു.
സർവ്വ... .. മേലം—നാലുജനങ്ങളായിരുന്നു. പുനരനുഭവസികരം—പു
നരനായിട്ടു വന്നിരുന്നവർ. സമാനം... .. കവായ്—സമാനം,
സംശയം, മനോളിലം ഇവയെ പദവയെക്കുറിച്ച്. സമകത്തുക=കത്തുകമേൽ;

“ഇഹ സഭയിൽ മുനികളിവാരഴ്ചയെഴുന്നള്ളിനാ-
മെന്തു കാര്യം ഹന്ത്! മേട്ടീയരോ ഭവാൻ?”

“വിശദമവരമളിയതു പരമകിടിലേഴെ ഞാൻ
വെൺവാളനും വീശി നിന്നു കേട്ടീടീനൻ.”

“പറകു പറകതു കിമിതി” “പറവനതു ദോഷം ഞാൻ;
പാട്ടാക്കുവാൻ കാലമല്ല പലക്കിതോ
വിജനമിതി പറവനിഹ; വിരേധന ചിന്തയ്ക്കുമാല;
വേളി മേളിച്ചതാമുണ്ണിയുമാണ്ണിവർ”.

“പരിതളിതു ചർക്ക, മരിചതുരതയെന്തുമോയ്
ജാമ്നാമവേന നിശ്ചിതനായതും?”

“പ്രകൃതിമള! വികൃതി അവ പലതതു കരുതുവിധമ;
ഇറമ്പൻ ഭവാക്കിന്നുമുണ്ടു ദോഷനന്മേ

ഭട. സർ സതമവാദ്യങ്ങൾ—ഊറും പരസങ്ങുളെ വചനങ്ങൾ നന്ദനാ
നിക്കൊന്നുവെച്ചും നിശ്ചയവായിട്ട്. അപ്പൊഴും പൊണ്ണവ. സമയം
മിന്നുന്നവരും പാവാടകളും സംഭരിക്കുന്നവരുമി സഭയിലും സമധാ
നവായിട്ട് താമിട തമ്മിൽ അടങ്ങ സംസാരിച്ചു. കാട്ടിന്റെ വേളും—
മുഹൂർത്തം—പേർകളുമായിട്ട് തമ്മിൽ എഴ് മറകിടാർ നന്നായല്ലേ; വ
ന്ന കളും ഏതാക്കുന്നു മേട്ടമാർ? ഉത്തരം—വിരളം—... മേട്ടീടിനാൻ
ഞാൻ പറഞ്ഞത് ഞാൻ അറിയില്ല പെൺവാളനും വീശി നിന്നുകൊണ്ടു സ്ത്രീ
യുമായിട്ടെട്ട്. പറക... ..വികിതി=അപകാരംകൊണ്ടു പറയു എന്നു മോ
ല്ലം. ‘പറവനതു’ എന്നുതന്നെയാണു, പറ... .. അങ്ങനെയെന്നു ഞാൻ
വേറെ (പ്രവാചകനായി) കേൾക്കും. പാട്ടാ... .. കിടന്നോപലക്കും ഒരു പാ
ട്ടാക്കുവാൻ (പരസ്യമാക്കുവാൻ) സമയമല്ല. വിജ... .. നിഹ=ഇവിടെ വി
ജനമാകുന്നതു പറയാം. വിർ... .. മെട്ടുമാർ=മനുഷ്യവർത്തമാണ്. പ
ലമയോ മേലേപ്പിച്ച കളും അലയുകൊണ്ടു് എന്നു ഞാനും വേളി... ..
ജ്ഞാപകം=ഇവർ ജ്ഞാപകരുടെയെ വേളി സംസാരിക്കുകയാണു്. (വേളി=മേളി
യുടേ=വേളിക്കാളും സംസാരിക്കുക) പൊട്ടം—ചടിക്കുക, ചാർത്തുക
കളും. അതിചതുരനെയും=അതിനിപ്പോന്നും, മാരകമായവനും=അയാൾവികർ
കിച്ചതിൽ. നിശ്ചിതനായതും=നിശ്ചിതമാക്കപ്പെട്ടതു്. ജ്ഞാപക നല്ലതെന്നും
എന്നാൽ അയാൾക്കു് മേലുടേ ഒന്നാലായിട്ട് നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നു പറ
ഞ്ഞാലും. ഉത്തരം—പ്രകൃതിമള=പ്രകൃത്യാദൃശ്യം ഞാൻ! വികൃതി=വികലം, മ
ലം. കരുതും വിശദം=ആലോചിക്കുന്നതും, ഉത്തരം=സമീപമുള്ളവൻ. നീ

പ്രചാരപതി മമ മരണനിതി നിനവ മിഷ്ടം
 ചാത്തു തദന്തരം തപസ്സിന പരാജയം;
 ഭൃഗുനി ബന്ധ വചാജി ദാരമരവി മരിച്ചതും,
 മേധാകരവണി ചിടയായ് പിരിച്ചതും,
 ഫലസഖിവചമരശനതപസി തൻകാച്ചതും,
 പാപനാശേ പുണ്യകുലകം കാച്ചതും,
 ഒരു കിതറുമുനിയിറക്കു ബഹു ബന്ധ പഴിച്ചതും,-
 മോടിവന്നീശൻ പ്രസാദം പൊഴിച്ചതും,
 അത്തു തപമിതി ഗിരിശനിവളൊട വരിച്ചതും,-
 മജ്ജനേയന്ന വച്ചിന്റെ വസിച്ചതും;
 അരിവമീമേവധംസുഖികൾ ജന്മവിജയമാർ പര-
 ണ്തരാൽ കേളാത്തതിങ്ങോറനാൾക്കിപ്പറം?
 അതൊരു കൃമ വിതരണീക കീഴപി മരിയാത്ത നീ-
 യസ്ഥൻ ബാധിതൻ ജഡൻ ദ്രവ്യം നിശ്ചയം.”

നമ്മുടെ പ്രാമുഖ്യംകൊണ്ട് എന്തിനാകുന്നു അതൊന്നാണെന്നു പറയുന്നു. പ്രാമുഖ്യംകൊണ്ട്—പ്രകാശപതി—നിവർണ്ണം. മമ—എനിക്ക്, മരണം—മരണം. നിവർണ്ണം—വിവർണ്ണം. തദന്തരം—അതിനുപുറമെ, ഭൃഗുനി വാചാജി—ഭൃഗുനി വാചാജി—ഭൃഗുനി വാചാജി. മേധാകരവണി—മേധാകരവണി—മേധാകരവണി. ഫലസഖിവചമരശനതപസി—ഫലസഖിവചമരശനതപസി—ഫലസഖിവചമരശനതപസി. പാപനാശേ—പാപനാശേ—പാപനാശേ. പുണ്യകുലകം—പുണ്യകുലകം—പുണ്യകുലകം. കീതറുമുനി—കീതറുമുനി—കീതറുമുനി. ബഹു ബന്ധ പഴിച്ചതും—ബഹു ബന്ധ പഴിച്ചതും—ബഹു ബന്ധ പഴിച്ചതും. മോടിവന്നീശൻ—മോടിവന്നീശൻ—മോടിവന്നീശൻ. പ്രസാദം—പ്രസാദം—പ്രസാദം. അതതു—അതതു—അതതു. തപമിതി—തപമിതി—തപമിതി. ഗിരിശനിവളൊട—ഗിരിശനിവളൊട—ഗിരിശനിവളൊട. വരിച്ചതും—വരിച്ചതും—വരിച്ചതും. മജ്ജനേയന്ന—മജ്ജനേയന്ന—മജ്ജനേയന്ന. വച്ചിന്റെ—വച്ചിന്റെ—വച്ചിന്റെ. വസിച്ചതും—വസിച്ചതും—വസിച്ചതും. അരിവമീമേവധംസുഖികൾ—അരിവമീമേവധംസുഖികൾ—അരിവമീമേവധംസുഖികൾ. ജന്മവിജയമാർ—ജന്മവിജയമാർ—ജന്മവിജയമാർ. പര—പര—പര. ണ്തരാൽ—ഞ്തരാൽ—ഞ്തരാൽ. കേളാത്തതി—കേളാത്തതി—കേളാത്തതി. ഇങ്ങോറനാൾ—ഇങ്ങോറനാൾ—ഇങ്ങോറനാൾ. കിഴപി—കിഴപി—കിഴപി. മരിയാത്ത—മരിയാത്ത—മരിയാത്ത. നീ—നീ—നീ. യസ്ഥൻ—യസ്ഥൻ—യസ്ഥൻ. ബാധിതൻ—ബാധിതൻ—ബാധിതൻ. ജഡൻ—ജഡൻ—ജഡൻ. ദ്രവ്യം—ദ്രവ്യം—ദ്രവ്യം. നിശ്ചയം—നിശ്ചയം—നിശ്ചയം.

[illegible][illegible]

അവിടെ മുട്ടഞ്ചു സികളിരിയത്തിനാലായിട്ടുള്ളതാ-
 യത്താപ്പണം പൊലിപ്പോണമൊത് നല്ലിനാൽ.
 അഥ രഹസി ഗ്രാമിണിയാത കഥയിതറിയീച്ചു താ;-
 നാൽക പാമരമൊത് മേനയ്ക്കു മാനസേ.
 “അതി രമണ! മകളിവെളാത്തത്തിയല്ലാതെ മ-
 റാത്തം നമുക്കില്ല; മുഴുവിക്കുത്തിവർ;
 അഖിലപതി പരമശിവനതിൽ നാമി സന്ദേഹ-
 മാർഗ്ഗപാൽ വയ്യതാമത് നീല്പു മരഹശ്വരൻ?
 ശിശുവിനിയ നാമി മനസി; ശിവനഖിലഭേമിനാ
 സേവിച്ചിപ്പിച്ചുടൻ, നീന്തിക്കീവന്തകൻ;
 മരണമിപ്പു ശതനമിപ്പു പൂരമിപ്പു മഹാകോപി;
 മറവാങ്ങ രക്ഷിപ്പുതീശൻ മറുക്കിലോ?

കിംവാ, അന്നിരിപ്പിക്കുക മിക്കക്കേരിനി “കിമപയ്യം. ഇക്കാരെത്താ-
 യത്താപ്പണം പൊലിപ്പോണമൊത് നല്ലിനാൽ. അഥ രഹസി ഗ്രാമിണിയാത കഥയിതറിയീച്ചു താ;-
 നാൽക പാമരമൊത് മേനയ്ക്കു മാനസേ.
 “അതി രമണ! മകളിവെളാത്തത്തിയല്ലാതെ മ-
 റാത്തം നമുക്കില്ല; മുഴുവിക്കുത്തിവർ;
 അഖിലപതി പരമശിവനതിൽ നാമി സന്ദേഹ-
 മാർഗ്ഗപാൽ വയ്യതാമത് നീല്പു മരഹശ്വരൻ?
 ശിശുവിനിയ നാമി മനസി; ശിവനഖിലഭേമിനാ
 സേവിച്ചിപ്പിച്ചുടൻ, നീന്തിക്കീവന്തകൻ;
 മരണമിപ്പു ശതനമിപ്പു പൂരമിപ്പു മഹാകോപി;
 മറവാങ്ങ രക്ഷിപ്പുതീശൻ മറുക്കിലോ?

ഭനികളിവർ ചരവതിചൊരണമതി കൊടൊല്ല നീ;
 ജനാനദിവർഷം വിവേകനാശാഭിഷം.
 ഇവർ പരമശിവജനനസികാഹൃതോ ദ്രവം-
 മീശ്വരഭേദനേ വന്നതും നിശ്ശയം,
 ശിവനവന തെളിയുമവനിചർ വലിയ ബാധുക്കൾ;
 സേവകമക്ഷണതാരനിയാത്തു പോൽ?
 അനഭീതനത്തി ചെവിയിലശനിപാതനോചര-
 മല്ലഭുപാലന; മീശ്വര ക്കാ കഥാ?
 അതു കരുതിനവസരമുമതിമേവി പാറുതു നി-
 നാജ്ഞാർ നാലനാമസവാൻ ഭസന്ദകൻ.
 തെവയില്ലമതിയെന്തിനരിക ശിരസ്സാസ്യ;
 മോട്ടല്ലിവരമക്കാരാ പൊട്ടിക്ക മോറാചാ
 മമമപി ക പീഴി വരികിലവർകവർകാക്കേ
 മക്ഷയാരക്കുണോപേക്ഷി മക്ഷാതകൻ

വിശാലമാക്കുകയും പിന്നെ മോശനായ്ക്കു കൊടുക്കുകയും ഭനികളിവർ ചരവതിചൊരണമതി കൊടൊല്ല നീ; ജനാനദിവർഷം വിവേകനാശാഭിഷം. ഇവർ പരമശിവജനനസികാഹൃതോ ദ്രവം മീശ്വരഭേദനേ വന്നതും നിശ്ശയം, ശിവനവന തെളിയുമവനിചർ വലിയ ബാധുക്കൾ; സേവകമക്ഷണതാരനിയാത്തു പോൽ? അനഭീതനത്തി ചെവിയിലശനിപാതനോചരമല്ലഭുപാലന; മീശ്വര ക്കാ കഥാ? അതു കരുതിനവസരമുമതിമേവി പാറുതു നിനാജ്ഞാർ നാലനാമസവാൻ ഭസന്ദകൻ. തെവയില്ലമതിയെന്തിനരിക ശിരസ്സാസ്യ; മോട്ടല്ലിവരമക്കാരാ പൊട്ടിക്ക മോറാചാ മമമപി ക പീഴി വരികിലവർകവർകാക്കേ മക്ഷയാരക്കുണോപേക്ഷി മക്ഷാതകൻ

[illegible][illegible]

കരവനപി നയനാനിഷ്ട പതതി; ന പരേന്ദ്രോഹം-
 കൂടേവ ഭവാനുപപത്യവാത്സല്യവാൻ.”

പിതൃമൃഗ്ഗമൃഗമോഴികളിതി ചൊടിയിൽ മിഹികായരൻ
 പ്രീതിവിഷ്ണു കേട്ടു കണ്ണിതവിത്തനായ”.

“നയനമോഴികൾ പറവതിന നാരി ഫലത്തി നാമീയു;
 നന്ദ ബോധിപ്പതില്ലല്ലാളുകയമൻ.

മരുപഥി ഗതമിവിടെ; വഴിയിൽ വീഴിപ്പതോ
 മററാർക്കുമല്ലതന്യതിക്കെന്നിടേ.”

ഇതി മനസി കരയർ കണ്ണിയതിനുമൊക്കു സംഗതി-
 യിച്ഛിച്ചുവണ്ണം വരുവാൻ വരുത്തിനാൻ.

പേംകൂട്ടി നോക്കാൻ കണ്ടാൽ പരമം കരണിയുണ്ടാർ കരവനപി-
 =സമർത്ഥനായവനും. നയനാനിഷ്ടപതിനാൽക്കളിക. പതതി=പിഴന്നു. ന
 പരേന്ദ്ര=വീരന്റെ. ഭവാനുപപത്യ=ഉദയമാകുന്ന കിണരിൽ. കൂടേവ
 ധ്വനനം=സന്താനങ്ങളെ വാണുവൃദ്ധിയെ അർത്ഥം. ഒരു സാമർത്ഥ്യമുള്ളവ
 നും നീതിയോടുകൂടി ചൊല്ലാൻ; സന്താനവാത്സല്യമേറിയ അമ്മയെ
 കണ്ടിട ചൊല്ലൂ.

ഫിമവാൻ മേനയുടെ അഭിപ്രായം മാരകവാൻ അമ്മ
 സ്വതിയെ ആശ്രയിക്കുന്നു. പിതൃമൃഗ്ഗമോഴികൾ=പിതൃമൃഗ്ഗമോഴികൾ
 (മേനയുടെ) വാക്കുകൾ. മിഹികായരൻ=പ്രപഞ്ചം. പ്രീതിവിഷ്ണുനാമ
 മോഴികളുടെ വിവരങ്ങൾ. കണ്ണിതവിത്തൻ=മൊല്ല കണ്ടിട്ടു വെ. അതിന
 പ്രീതിക്കു വിശ്വദായി മേന പരമൻ വാക്കുകൾ കേട്ടു ഫിമവാൻ കണ്ണിതപ്പെട്ടു.
 എന്നിട്ടു വിചാരിക്കുന്നു—നയനമോഴികൾ=നീതിയാപ്തങ്ങൾ. നാരി
 രീതി=സ്ത്രീകളിൽ ചെലിക്കുന്നില്ല. നന്ദ തരാർ=ഏതെങ്കിലും
 അർത്ഥം അയർ നന്ദ എന്നെന്നിരിക്കുന്നില്ല. മരു മിവിടെ=
 അപരമവിവർത്തനമോഴികളിൽ മരു; വഴിയല്ലാത്ത വഴിയിൽക്കൂടെ
 നടക്കുന്നാൾ മേനയുടെ അഭിപ്രായമെന്നർത്ഥം. വഴി കേണി
 യേ=വഴിയിൽ ചെക്കുന്ന ചെട്ടം. അന്യധാരിയല്ലാത്ത മൊഴി. സാമർത്ഥ്യ
 മ്ല. ഇതി=ഇങ്ങനെ. മനസി=കർമ്മശീലം. കരയർ=വിദ്യ, ഉപദേശം. “മ
 ന്നാതിമല്ല കഥയ്ക്ക്” എന്നു മറുപടി. സംഗതി=മുക്കുടി, കരണം- ഇ
 ണ്ടി തവാൻ = അതിച്ഛിച്ചുള്ളപോലെ വരുവാൻ ഇങ്ങനെ
 ചൊല്ലാം. കരതി, മേനയുടെ അഭിപ്രായത്തെ അതിച്ഛിച്ചുള്ളപോലെയാക്ക
 വാൻ ഒരു കാരണമുണ്ടാകുന്നു.

പിതൃസുതന്മാരോടുപൊഴുതതന്മതി കഥാപ്രിയനാം;
 “പോയലമല്ലയേ! പെരുന്നതിന്നു നീ,
 പരിമ പെരുന്നിതുപൊഴുതു പതുപതിമനസ്സിൽ,
 പരഞ്ജനീ പരഞ്ജനം പുറപ്പെടാ നിണ്ണയം.
 കുറിയതയരോരുപൊഴുതു വരുമതിവരോടില്ല,
 ഗൗരാംഭരായതിപ്പാർച്ചതി ശർച്ചനാ.
 ഒരു മകളിലിഹ മമത പെരതതു നിമിത്തമോ-
 യോനീടരുതു നീയെരചിത്രമന്യനീയേ,
 തവ താരയ തരുണിയിവര താനെങ്ങിയതു നീ
 സാതന്മകളിലോ തരൻ മടിയിലോ?
 സദൃശഗുണനൊരുതരുണീവരെയിനി നല്ലൊരു
 സംഗതിയുണ്ടെന്നു കാലമിതല്ലയോ?
 സരസഗുണവ സതിയിവര സംഗമമനുസരമതാ
 സർപ്പവും പെരേണു നമുറ്റിയരപ്പിയേ!

അർത്ഥം: തന്മതിയോടു പറയുന്നു. കവിൻ കവിനാളോടനു-
 ബന്ധം — പിതൃസുതന്മാരോടുപൊഴുതതന്മതി. പോയലം — അനാഥം. നീ ഈ പ-
 നയന്നു കേൾക്കല്ല. പരിമപെരു, മാർച്ച. ഇപ്പോൾ നിവരൻ നെണ്ണി-
 നെ വെട്ടുക മാർച്ചയ്ക്കു്. പര-ജനം... .. നിണ്ണയം = തെറ്റായതാകട്ടെ. അങ്ങ-
 ഈ മാർച്ചയ്ക്കിനു പൊഴുതപതില്ലാ നിവരനാ. കവിന കളി-
 കുറിയതയും ചിലപ്പോൾ നയം; അതു പാർച്ചയോടു വരില്ല. ഗൗരാംഭരം...
 ശരീരത്തിൽ പരമി. നിവര പാർച്ചി അർദ്ധശരീരമാണു്. കർമ്മവിര-
 മായായിട്ടുള്ള മാർച്ചയ്ക്കും ദണ്ഡായിത്തന്നെയാണു് — രണ്ടു മരണീയം = മര-
 മരികു് പരിയ മരണ (ശരണം) യുദ്ധമെന്നു കാലത്താകട്ടെ നീ മറപിതും മൂടാക്ക-
 സംഗതിക്കരുതു്. തവതന്മ... .. മടിയിലോ കവിതൻ കവിന മരുത-
 തന്നി (യുദ്ധം) യാണു്. ഇനി ഇവരേ അല്ലെങ്കിൽ മടിയിലോ അരുതുക-
 മടിയിലോ എവിടെത്താങ്ങിയതുമാ? സദൃശഗുണന്മാരുണ്ണയുന്നതോടു കൂടി
 യ അതായതു ഇന്നപ്പോഴത്തുള്ള. ഒരു മരുനാണു് — ഒരു യുദ്ധവിന്, സല-
 തിപ്പാർച്ചയോടു പാർച്ചയ്ക്കു് ഇവരേ അനുകൂലനായി മരു യുദ്ധവിനു കൈ-
 പറ്റാൻ. പൊഴുതുക കവിന ഇപ്പോൾ! സദൃശം... .. സംഗമം = ഇവരും സദ-
 സ (സമയത്താകട്ടെ, സമയം) യും ഇത്തരംകേൾവിപ്പിടവും എല്ലാമെന്നങ്ങനെയും
 സാദരമായിട്ടുള്ള മാർച്ചയാണു്. ഇത്തരംകേൾവിപ്പിടവും എല്ലാമെന്നങ്ങനെയും

ഉചിതനിവൃത്തി മനുസി തവ തെളികിലപ്പുതോ-
 നൊക്കുമോ നിൻകാതന്നെനാനറിഞ്ഞിനി;
 തവ മനുസി തവ ഗവനു മനുസി ച തെളിഞ്ഞവൻ-
 തന്നെ നിൻ പുതിക്ക രോചത്ത വാ ന വാ?
 ത്രിതമമതിതുമോതമ വരികിലിഹ പോതമോ?
 ബ്രീഹമനുജപ്പുമാനമിലെങ്ങനെ?
 സമവരനു തെളികിലതു തെളിയുന്നമതേയാവു
 സാധപീജനം ക്ഷാമസംഗതിയോക്കു നീ,
 തെളിക തവ ഹൃദയമിതു പൊളിപറക്കല്ല അർത്ഥ;
 മിഹ്വചര്യസ്സുണ്ടെന്നിക്കെന്നറിക നീ,
 ഉവകടയ പരശ്ശ്രീവനുപയമപരാങ്മുഖ-
 നൊട്ടനാളായി തപോനിപ്പു നിഷ്പരം;
 ഇതുപൊഴുതു പരമശിവനതിജ്ഞതപ്പൂണ്ട താ-
 നേതലി വർദ്ധായ ജാതതപരാജയൻ

ഉചിത----- നിവൃത്തി=ഇവർ യോഗ്യനാണ് എന്ന് നിന്റെ നെ
 സ്തിക്ക് തെളിയിച്ചുനി വേദമിട്ടാൽ അവരെ നിന്റെ ദൈവിക ബോധിക്ക
 യോ എന്ന് തെളിയിച്ചു? തവ----- വരകണ്ഠ = നിനക്കെ
 നിന്റെ ദൈവിക മനസ്സിന് ബോധിച്ചവനെ, നിൻപുതിക്ക ... ന വാ
 = നിന്റെ പുതിക്ക തവിക്കയോ ഇല്ലയോ? അല്ലയോ അല്ലയോ ബോധിച്ച
 പുതയനെ മെടക്ക ബോധിക്കയെ വന്നെക്കിലോ എന്ന സ്വരം ത്രിതമ-----
 പേരുമാ=ഇദ്ദേഹൻ പേരുമെല്ലാം നോസ്സ് മിത്തുപനാലും മതിയെന്ന്
 ബ്രീഹമനേ=ബ്രീഹത്തക്കനിക്കുനാമൻ, മൂന്നു പേരും ബോധിച്ചു ഞ്ഞ പുതയ
 നെ ബ്രീഹ ബോധമെന്ന ഇല്ലയില്ലെങ്കിൽ എങ്ങനെ? നന്മയുണ്ടെന്ന് എത്ര
 വേണ്ടതെന്ന് പറയുന്നു-- നന്മയെ----- തക്കയാളു = കേൾവിനു ബോധിച്ച
 വെത്തിൽ അതു അല്ലെങ്കും ബോധിക്കണം, നന്മയെ നന്മയാട്ട, സാധപീ-----
 സ.ഗ.മി.=പതിവുതാഴെത്തട്ടു കേ ആചാരമകം പതിവുതാഴെത്തട്ടു ആചാരം
 എങ്ങനെ? ആചാരമിട്ടു നോക്കൂ. ഹിമൻ പാഴ്ത്തിയുടെ പേരിൽ അപ്രകാരം
 ബ്രീത്തനാണ് എന്ന പറയുതെ-- തെളിക----- റിക റീ=നിന്റെ മനസ്സു തെ
 ളിയട്ട, അർത്ഥ പൊളിഞ്ഞു പറയുന്നത്, എനിക്കു മി ധൃദശ്ചിത്തമെന്നു നീ മനാ
 സ്സിദ്ധക്കണം. ഇഹ----- നിവൻ=ബോധിക്കത്തയെന്നായ ശിവൻ. ഉച
 യതമോക്ക് ഇവൻ=ഉപയമന്റെ (വിവാഹത്തിന്) വിരുന്നായിട്ട്, മൂ-----
 നിഷ്പരം=നിഷ്പരമായ കരോന്ന്യം തുടങ്ങിട്ടു കരേ നാളായി. ഇതു പൊഴുത്=

[illegible][illegible]

"അടക്കമിട്ട്, മിടുക്കിന്റെ സുരക്ഷയ്ക്കായി,"

¹കർമ്മം ആവശ്യപ്പെട്ടതിനാൽ ക്ലാസ്സുകൾ പിടിച്ചു

ജനകീയകലാരംഗങ്ങളിലൂടെയും ഇവിടെ സൃഷ്ടിക്കും. അക്കാലത്തെ അനേക നാട്യം, അഭിനയി, സൃഷ്ടകള്. ജനതയുടെ വളരും, വിവിധീകരണപരിണാമം, മനോഹരമായവകാണ്, ആനന്ദമൂലധനം-പരമനന്ദംകൊണ്ട് ഉള്ള നിരന്തരവത്, ഇല്ലാത്തവയുടെ മുമ്പിലും-ഇല്ലാത്തവയെക്കുറിച്ച്. ഇവിടെ വിവിധതയുടെ കലനം അക്കാലം കലനം സൃഷ്ടിക്കുന്നു. ഇന്നത്തെകാലത്തിലാണ് കലനം ഇന്നത്തെപ്പോലെ.

¹¹ കേവലതത്ത്വങ്ങളും യുക്തമായ അഭിപ്രായത്തിലുള്ളതും.

“താ മോക്ഷേനാ ഭക്തിനാ ന രാജ്യം ക്ഷയം: സുഖമിതമപി”

[illegible]

അഴൽ പെരുക്കിയമരുമുനീനതിനതികളുനകന-
 ബാബികയ്ക്കിപ്പോളുനതാരകാരണം.
 മുഴുവനിയ്യ പലരറിവരറിത പിതൃപുത്രി! നീ
 മുതലാലാ മോറാണിൽ മറ പാറഗീ! വൃഥാ.
 അനുവിതവ്യപിതവുമാരികളതിക്കലാളിച്ച പൊ-
 താശയാലാരതമൃതമുനാസ്തമം.
 അതു കരുതുകകരുതിനി, ലത്തരതതു നൃണാപ;-
 മാരാണയ്ക്ക കാണതരുമുനീഴിക്കുജ്ജനം.
 പൊതുനയിധി പരമശിവനനമുദരയിൽ മറഞ്ഞുപോയ്,
 പിച്ഛരതററുണായി വാനവക്കക്കാക്കവേ,
 പരതവിധിയുതി പകുതി ഭഗതി ഭിതിക്കുകായി,
 പരമതന്മാരികള പട്ടിണി പാരമായ്.

നിയന്തരം ഗ്രഹിക്കണം. അഴൽ.....നാശമാണുഅഴൽപെട്ടതി അനു-
 ലിംഗം അരുമുനീനാർ പെട്ടു നന്മനേകിയാ ദനുഷ്ഠാപം പെട്ടാളവു.
 അബികയ്ക്ക പലാകയാലായിത്, പരവശാലാലാണം=അവതരിച്ചനതിനുള്ള
 മാരണം ദേവകളും ഗുരുക്കളും ദീനാമായിച്ചെല്ല നമുക്കുതവം കണ്ണാളുവര
 ബ് ഇപ്പോൾ ഓപ് അപനിച്ചതിനു കാരണം മുഴുവനിയ്യ=ഇതു മുഴുവൻ,
 പലരറിവർ=പലരും അറിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്, പിതൃപുത്രി=പിതാക്കൾ മക്കൾ
 അതിൽ=നി മോറാണിൽ മുതലായ് (മോറാണിൽ). മോറാണി=സുരദി!
 വൃഥാ=വേദന. ഇവരെയല്ലാം പലക്കും അറിവുണ്ട്. നീ പറയുക കുമ്പളിൽ
 മുതലായ്. പലിട്ടുകൾ അവരോടൊന്നെ വിസ്തരിച്ചു മനസ്സുട കെട്ടുതെങ്ങ
 ഏകി ജനം—അനപിതം ഉപിതവൃത്തായ്, ഉപിതം=മരുമുന, ആരുമൊരു-
 ന്നൊരു മറ്റൊരുമായിട്ട്, മറ്റൊരുമറ്റൊരു=കനമറ്റൊരു. ആരു നിമിത്തം ആളുപെ-
 ള് ഉപിതന ചിന്തക്കാരന ഇതളിമലകളിക്കും മനസ്സുതം ഉന്നതകയും മൊ-
 യും. അതുകളിയിൽ=അതു മനസ്സിൽ വിചാരിച്ചു, അതുഅ-
 ലം=നന്മാരും മറ്റും അതായ്, ആരൊരു മറ്റൊരു=ആരാലായിട്ടു കാരണം
 ത്തി, ഉപിതന=മരുമുനിയ്ക്ക്, അമ്മമാനം=നകരുതലും, അമ്മമാനമാ-
 ണ ഉമകണ്ണ കെട്ടിക്കുന്നതിനുള്ള മുഖത്ത്. പലതിപോയ്=പോയതെ
 അറിയിച്ചതായ നിയൻ ഒരു മുഖമിട പെട്ട് അടച്ചുനായി, പിച്ഛ.....
 കക്കവേ=മരുമകൾ പിച്ഛ അനീതിയായി കൈനം, പരതവിധിയുതി=പര-
 തവിധിയിൽ അതായതു മരുമുനകൾതന്നെ നമ്മെന്റെ ഉള്ളി ഇതി (മോറാണി).
 അതി=പലാകതിൽ, ദിവിനയം=മരുമുനയ്ക്ക്. നമ്മെന്റെ മോറാണി

യെ വിവരമെന്തിലിനിപ്പിച്ചുവെഴുത്ത് പൂണ്ടെന്നൊ-
 രത്തോഹസാഗരമാൽ നീ കഴെറീടെടോ,
 ധ്വനാനകന വിശദസുഖരസമയിതൊടെത്തുളോ?
 വെള്ളത്തിനൊണ്ടോ പിപാ വയുണ്ടാത്തു?
 അപരനൊരു ചുരുപ്പമനാട്ടിനവർ ചെറുനീണ്ടത്തുളോ?
 അക്കാഗിപ്പീപ്പിക്കൊണ്ടൊമ്പൽ വിരിയുളോ?
 മതി മനസ്സ് പലതതിതകവെ വെടികാട്ടു നീ,
 മമനാനവാമെന്നാൽ മതിയാത്തുരാ,
 കരുതത്തു കരളിലൊരു കല്പകവല്ലിയെ-
 കടന്നതിരത്തിന്നെൽ പടത്തുവാൻ കെതതുക.

ചാരം വിട്ടു. വിവരമൊക്കും അന്വയിപ്പിക്കപ്പെടുന്നതും—മലയിനിനം—
 ഇര ഉപരിനം. ഉര = വരംകെട്ടിപ്പിടയ്ക്കിയ വിവരം. ഉരം
 പ്രീതി=വെച്ചുവെച്ചു. മലനായത്ത്=മനിയ്യ. ഇര മലകത്തിനം വിവരം
 തെസ്തിൽ പ്രീതി നല്ലൊന്നാൽ ഉപരി മനിയ്യ. തെ സാരമാൽ
 =ഇനി മെ വിവരം (പ്രാവശ്യം) തെക്കുപട്ട് അപ്പൽ പൂട്ട് ഉപരി
 എന്ന മലയാലംകൊണ്ടു സാരം (പട്ടു) തെക്കിൽ നിസ്. നീക
 മലാനീ കർ കെട്ടുക. ഇനി യൊക്കെ പാവപ്പെട്ടു വരാനെ കെട്ടിക്ക
 ണ്ടുണ്ടു സാരം. സുസന്ദർഭം=സുസന്ദർഭം കർ. നീക
 മെ.ട്ട=വിവരം (നിർവ്വ) ആയ സുസന്ദർഭംകൊണ്ടു സമുപയുക്തമാക്കിട്ട്,
 മെ.പ്രാവശ്യമാക്കിട്ടാക്കിട്ട്. എന്നാൽ=അടുത്തും? പിപാസ=വെള്ളംകൊണ്ടു
 നിത്യസുഖമുപിനിപ്പിച്ചു ധ്വനനം വിവരിച്ചു; വെള്ളത്തിനു വെള്ളംകൊണ്ടു
 ഉപയോഗിച്ചുണ്ടു എന്നു സാരം. അപ്പൽ നെട്ട്=അടുത്തും മെ
 പട്ടുകുന്നേട്ട്. ചെറുതു=കുറച്ചുകിടന്നു. ഇന്നെട്ടുമാ=ചെറുമാ? കെട്ടാക്കി
 ടിപ്പി=സുസ്ഥിരവും തിരികെപ്പോട്ടു പുകയും. ഇവർ വിവരമാക്കിട്ടാക്കിട്ടു
 മെ.പ്രാവശ്യമാക്കിട്ടാക്കിട്ടു. ഇന്നെട്ടുമാക്കിട്ടു; ആയത് അതിശയംകൊണ്ടു നീക്കി
 കൊണ്ടു പീപ്പിക്കൊണ്ടു വിവരിച്ചുകൊണ്ടിട്ടു. മതി പരം=തെസ്തി
 പട്ടെ ചാവറം കെട്ടിത്തു. ഇന്നെ ഇനി=ഇര ചാവറം ഉ
 കെട്ടുളു മെ.പ്രാവശ്യം സ്തംഭം=മെ.പ്രാവശ്യം (മെ.പ്രാവശ്യം) മെ
 നവരം) എന്നൊക്കെ പരം; വരംകെട്ടിക്കൊണ്ടു അന്വയിപ്പിക്കപ്പെടുന്നതും. ചാ
 റ്റുവീ=വരംകെട്ടിക്കൊണ്ടു ചെട്ടുവർ അന്വയിപ്പിക്കപ്പെട്ടു എന്നു പറയുന്നു—
 കെ കെട്ടുക=കെട്ടുകവല്ലിയെ കെട്ടിക്കൊണ്ടിരിക്കൽ മെ

കുഞ്ഞുകുവുതിപ്പിയെന്നു കഴിവരികയില്ല കേൾ;
 കല്പവൃക്ഷം കണ്ടു നീളുന്നു വല്ലിനാൽ.
 നിക്ഷേപി പട്ടിത്തട്ടുമിസലയകരമല്ലാണു
 നിന്നു പാളിച്ച വിളിക്കുന്നു കല്പകം.
 ഇഹ ജഗതി പുകൾ പൊരിയ മീറ്റുന്നതിനു മേളിമരി-
 വെത്തുടം സന്തോഷമല്ലാക്കുരോരയെ.
 ഉന്നതമിതു ഗതകപട, മിവിടെയൊരുപേരയായാൽ
 പ്രായാശ്ചരാനി നിനക്കു വന്നീടുമേ.
 കന്തരിക മനസ്സിലിരുപമമകുന്നുപോയ്"
 വടപാശ പാണിക്കു കാമാത്തിട്ടുർല്ലസം.
 കരണവുമുതന്നു തൂണു കരണവുപാശാനിട്ടു
 കാമൻ ഭയിച്ചിതക്കാരാരികെന്നതും.

വാൻ വിചാരിക്കരുത്. കരു -- ഇ=വിചാരിച്ചാലും ഇവിടെ അ
 തു സാധിക്കയില്ല. കല്പവൃ -- ദ്വിക്കാൽ=ആ വല്ലിക്കുന്ന കല്പവൃക്ഷ
 മേൽക്കൽ നീളുന്നു; അതിന്റെ പശുവാൻ ഉത്സാഹിക്കുന്നു എന്നർത്ഥം. സി
 പടകാശം സമീപിച്ചാക്കരുത്. പട്ടിത -- നല്ലതും=പട്ടികവും ഉദ്യമമായ
 കിരണമാ (തളിർ) ആകുന്ന കരണിക്കൻ മറ്റൊരാൾ. വാളിച്ചു=അരി
 നീച്ചു. കല്പവൃക്ഷം സമീപത്തുനിന്നു തളിക്കുകയോണ്ടു വല്ലിയെ മേളിമരി
 കയും ചെയ്യുന്നു ഇങ്ങിനെ കല്പകവല്ലിക്കും കല്പവൃക്ഷത്തിനും പരസ്പരം
 മറയ്ക്കുകയാൽ ആ വല്ലിയെ മറന്നു അതിന്റെ പശുവാണകാലും അ
 സാധ്യമാണെന്നർത്ഥം. ഇവിടെ കല്പവൃക്ഷം കിരണം മറ്റൊരുപട്ടി പാശ്ചാ
 ത്യാസം അത്യാകർഷണീയമായ അണുനം. ഇഹജഗതി=ഈ ലോകത്തിൽ.
 കിരണമിതു=ഈ ശ്രീപുരുഷമാർ. വാളിക്കിൽ=വെളിക്കിൽ. മറ്റൊരാൾ
 ന്നിൽ ഈ ശ്രീപുരുഷന്മാർ കൂടിച്ചേർന്നാൽ അല്ലാതെ സംഭവമാവുമുത്.
 പ്രായാശ്ചരിത=ഈ പ്രേമം ഗതകപടം=അമിച്ഛാജനകം. ഉപേക്ഷയാൽ
 ഉപേക്ഷ ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ട്. പ്രായാശ്ചരാനി=പ്രായാശ്ചരാനി. ഈ രൂ
 പവും നിഷ്പ്രായമായിട്ടുള്ളതാണ്. ഇവിടെ വാചകരൂപത്താൽ നിങ്ങൾ പ്രാ
 യാശ്ചരാനി ആ വല്ലി വരും കരണം=കരണവും, കരണവും. അതുകൊണ്ടു
 തൂണു=വടപാശശാരിക=വടപാശം+കുവുതി വരികുന്നവൻ, അതായതു വി
 വാൻ. കാമാത്തിട്ടുർല്ലസം=കരണീയമാക്കുളള ഉർല്ലസം. കിരണൻ അ
 തുല്യമായ വെളി കാമാപീഡമാരണം അകനുപയതി, കരണവു=കരണവും
 മറയ്ക്കലും=അസ്പഷ്ടം. കാമാർ=വിവർ കാമൻ കരണൻ ചെയ്യുന്നതും

സമീപദിവ് ഉത്തപാദിചനിയുപൊഴിതു ഭീഷമം
സംഭവിക്കുന്നതും സമീപദിവ്നമുതലും.”

ജനീ ഹോസ്പിറ്റലിസമിയി മുനിസ്പാലിസിവാക്കുകേ-
ട്ടീശ്ചരിതാണെന്നൊല്ല തന്നാത്തതും
വഴിപിഴകൾ നിർമ്മണാധി മൊഴിചിഴ് വെണ്ണയും
വാത്സല്യവിഭ്രമാൽ വന്നതോളത്തക്കതും
പ്രകിരമതിമിവ കിടപി കഴൽ തൊഴുതതന്യതീം
മാപപ്രമെല്ലാം ഷമിക്കുന്നെ ഹൃപ്പിനാൾ.
രസമൊക്കിൽ മനമുഴി രമണനൊഴുകിനാൾ;
ശ്വന്ദിനും പോരുമീ രാമാജനനും.

അരക്കെട്ടിത്തംകൊണ്ടു കർമ്മനിരത്തുതിരു: മുതിർച്ച, സമീപമി പാപംകളെക്ക
ന്നുപാപമെ, ചതു:പഥി:കുന്തം=മുത്തമിമിനെ വാഴ്ന്നപ്രഭാവം, ദിവ്യം=നമു,
മുട്ടുതാണു, സർവ്വഭാഗം=കലിംഗം, ദുരം=പാശ്ചാതി സമീപംകൊണ്ടു=മി
മം=നന്ദനമൊക്കിട്ടു, മമമുതിരിൽ ചതു:പഥി:കുന്തം പരമംകൊണ്ടു=മി
മെ മിമംകൊണ്ടു പാശ്ചാതിനെ മി:പാശ്ചാതികൊണ്ടിട്ടു ഉത്തമം, ചതു:പഥി:
കുന്തം=മി:പാശ്ചാതി, മി:മം.

[illegible]

സരസമിതി തുഹിനഗിരി സപദി സകടംബനായ്
 സപ്തമുനികളെസ്സാധു വലംവെച്ചു
 ശിവഭജനകതുകി ബഹു മധുരഫലമുലവും
 ചീരാജിനരണമാന്തമഭരണമന്തവം
 ബ്രതനിയമശുഭവിധികൾ പാലതിമുപയുക്തമാം
 വെററില പൂഗവും കാഴ്ചയായ് വെച്ചുടൻ
 സകലമപി ഇണനിധി ശിവാപ്പണമസ്തപിതി
 സാക്ഷാംഗപാതം നമിച്ചാശു ചൊല്ലിനാൻ.
 “കനിവുത കലഭവകലതിലകഭര! നിജരം
 കാർയ്യമന്തരംചെയ്തതിജ്ഞം മനീഷിതം.

മനസ്സ്. പിന്നെ മനം മകളെ ശിവനന്ദ സമുപനയിൽ കർമ്മവിനെ ബലംപ്പെടുത്തിച്ചു. സ്ത്രീകളുടെ മനസ്സ് രണ്ടിന്നും കർമ്മയാകും. “മന്ദിനം പാലം” ഇത്യാദിയായ സാക്ഷാംഗംകൊണ്ടു പുറ്റാറാ. “മന്ദിനം സമർപ്പിക്കുകയാൽ അർത്ഥനരകസം അലങ്കാരം. ഹിമവാൻ സപ്തമുനികളെ പൂജിക്കുന്നു—സംസം (ക്രി. വി.)=മന്ദിനം. ഇഹിനഗിരി=ഹിമവാൻ. സപദി=സവഗ. മിതി. സകടംബനായ്=കടംബത്തോടുകൂടി. സാധു=വഴിപാടായ. ശിവ..... തുഹി=തുമ്പത്തൻ മകനത്തിൽ കൈത്തുകളുള്ളവനായിട്ട്. മധുരഫലമുലം=മധുരമായ കായ്കയും തിഴച്ചും. ചീരാ.....മന്തവം=തന്റെ മേൽ ഉണ്ടായ വീടുകൾ പൂട്ടി മറയ്ക്കിയും അല്ല. (ചീരാജിനരണം) വൃത മൂടൻ=വൃതങ്ങൾ നിയമങ്ങൾ തുടർകർമ്മങ്ങളാണെന്നും എന്നിവ പാലതിയും ഉപയോഗപ്പെട്ട വെററില അടയ്ക്കു (പൂഗം) ഇവ കാഴ്ച ചെയ്തു. സകലമപി=സർവ്വവും. ‘ഇണനിധി’ എന്നതു ഹിമവാദിയാണെന്നും. ശിവാപ്പണമസ്ത ഇതി=ശിവാപ്പണമായിട്ടുവിക്കാട്ടെ എന്ന്. സാക്ഷാംഗപാതം നമിച്ചു=മന്ദിനം അംഗം കൂട്ടി നമസ്സാദിച്ചു.

“ജാനമുഞ്ച തഥാ പദ്മം പാണിമുദ്രാസം ധിയാ
 മിസോ വചസം ദ്രുപാ പ്രണാമംശ്ലാഗം ഇതിതഃ”

എന്ന പ്രശ്നോത്തരം കാൽ മുട്ടുകൾ, കാലടികൾ, കൈകൾ, മറ്റും, സ്വരഗ്നി, തല, വാക്ക്, ദ്രുപി ഇവ പട്ടംഗങ്ങൾകൊണ്ടു വണങ്ങുന്നതിൽ സാക്ഷാംഗ പ്രണാമം എന്നു പേർ. ഹിമവാൻ മുനികളെ തമസ്സാദിച്ചു അവരോടു പറഞ്ഞു. കലമ കലം=സ്തുതിവിന്റെ വശത്തിന്നു കിമകലാമന്തവം. ബ്രഹ്മപുത്രന്മാരെ! മനീഷിതം=മനസ്സിന്നിടം നിങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള കാർയ്യം

ഭുവനഹിതവരദർ മദ പുരമതിൽ നഭേ നഭേ
 പുകന്തേ പുഷ്പലം പൂർവ്വപുണ്യം മമ.
 അറിവനിതുമുതലിനിയുമിടനൂടക്കെയത്തുമി-
 രഭ്യേയങ്ങൾ വന്നതൂതം മേല്പുമേൽ.
 പ്രലപിതമിതഫലമിനി നിഖിലമജ്ജീടിനാൽ
 പ്രത്യേകമാണിപ്ലവിയനന്തർത്തം.
 ഇഹ ജഗതി ശുഭവിധികൾ തടയിതി നൂടരേണമേ;
 ദിഃപ്രാപദിഷ്ടമോക്കെന്താട്ടു ചൊല്ലുന്ന ഞാൻ.
 അരുളവതിന ചിതമിഹ ശിവമൊരു മുഹൂർത്തവു-
 രാജ്ഞാ പയ്യാട്ടുനടമോക്കെ നോക്കീടുക.”
 ധരണീധരമൊഴികളിതി മനികൾ ബഹുമാനിച്ചു
 ധാരണാധ്വാനസമധിവിനോദികൾ.

ഈ എന്നിങ്ങനെയുള്ളതാണ്. ദാ രജ്ജ്വലനത്തിന് ഹിതങ്ങളായ വാങ്ങാത്ത മാനം ചെയ്യുന്നവർ (നിങ്ങൾ) മദ പുരമതിൽ = ഏന്റെ പുരത്തിൽ. നഭേ നഭേ = നാദം, ആട്ടുമായി. പുഷ്പലം = പുന്നത്തുന്ന. പുഷ്പലം = പ്രവൃത്തമാക. പൂർവ്വപുണ്യം മമ = ഏന്റെ പൂർവ്വപുണ്യമാണ്. നിങ്ങൾ ഇവിടെ വന്നതുന്ന എന്ന ഏന്റെ മുതലായതും നിങ്ങളെന്ന് എന്നർത്ഥം. അറിവൻ = അനാദിമൂലം, ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. ഇടനൂടകം = ഇടമുറിയാതെ. അത്യുയരങ്ങൾ = ശുഭതസ്സകൾ. ഇനിയും എന്നിങ്ങനെയുള്ളതും ഒരു വസ്തു കഴിഞ്ഞുകൊണ്ട്. പരാന്തരമേ ആരൊന്നും ശുഭതസ്സകൾക്കു കാരണമാണല്ലോ, പ്രലപിതമിത് = ഈ പ്രലാപം, ഏന്റെ ഈ വചനം. അമലം = നിഷ്ഠവം. നിഖിലം = ഏല്യം. അജ്ജീടിനാൽ = കല്പിച്ചാൽ. അന്തർത്തം = വിചാരം, ഞാൻ പറയുന്നതു വെറുതെയാണ്. ഏല്യം നിങ്ങൾ കല്പിക്കുന്നതുപോലെ എന്നല്ലാതെ ഏന്റെ കൗസ്തിക വേറെ ഒരു വിചാരിപ്പു. നിങ്ങൾ പറഞ്ഞ കാര്യം എന്നിങ്ങനെയൊന്നൊന്നും. ഇഹമാദി = ഈ ലോകത്തിൽ. ശുഭവിധികൾ = ശുഭകർമ്മങ്ങൾ തടയിതി = വേഗത്തിൽ. ശുഭകർമ്മങ്ങൾ നീക്കം തുടങ്ങണം. ദിഃപ്രാപദിഷ്ടം = ദിഃശത്തിൽ (കാലത്തിൽ) ഉപദേശിക്കപ്പെട്ടത്, അതായതു കല്പനയെക്കൂടിയും കല്പനയെക്കൂടിയായാത്തു ഞാൻ കരക്കൊന്നു പറയാം. അരുള വിരം = വരുന്നതാണ്. ശിവ ത്വം = ശുഭമായ ഒരു ശുഭതസ്സം. ആരൊന്നും = കല്പിച്ചു. ആട്ടുനടം = ആദിമുതൽ അവസാനംവരെ. ഒരു ശുഭതസ്സം നിശ്ചയിച്ചു പറയണം; ആട്ടുനടം വേണ്ടതല്ലോ നിങ്ങൾതന്നെ കല്പിച്ചു നൂടനൂടവും വേണം. സപ്താക്ഷികൾ ഹിതമാകുന്ന അനുഗ്രഹിക്കുന്ന — ധരണീ, കൾ = ധരണീധരന്റെ പ്രവൃത്ത

സ്തിതയവളസുമുഖർ കൃതപരതിമിഴിയാൽ മിഥഃ
 സ്തൂതാഭിരുതപം വിചാരിച്ചുറച്ചുടൻ
 അഖിലശുഭവഴിതെളിയുടവിവർതിതാശീസ്സു-
 മണ്ഡാടമയ്ക്കാരതീവ സന്തുഷ്ടരായ്.
 അതിൻ പുറകുചലകലപതിയൊടു മനം കെളി-
 ണ്തംഗിരസ്സാം മുനി താനങ്ങീടിനാൻ
 “നയവിനയനിലയ! ശുഭൻ നഗകലവതംസ! നീ;
 നാളെയന്തിക്കണ്ട നല്ല മുഹൂർത്തവും.
 ശശധരനൊട നയമുളവുത്തരഫലഗുണീ
 ശാസ്ത്രോക്തരാം ഗുണം ജാമിത്രശുദ്ധിയും

അതിന്റെ വാക്കുകൾ. മുനികൾ = സപ്തർഷികൾ, യാണാം..... .. മിഥഃ =
 യോജന, യോന്ന, സമാധി ഇവകൊണ്ടു വിനോദിക്കുന്നവർ. യാണാമധ്യാനം
 മികളായ യോഗനിഷ്ഠകൾ അവർ വിവനാദഃപോഷയാത്. സ്തിത.....
 മുഖർ = ശ്ലീകൾകൊണ്ടു യവളമായി ദശാഭയമായിരിക്കുന്ന മുഖാണൊടു കൂടിയ
 വരാതിട്ട്. കൃത..... ..ഴിയാൽ = കൃതമൊഴുപ്പത്തി മിഴിയൊരു. മിഥഃ = അ
 സ്തുതാഭിരുതപം = സ്തൂതി മുതലായവയുടെ സൂക്ഷ്മാർത്ഥം. അഖില
 കവിത = എല്ലാ ശുഭകാര്യങ്ങളും കെളിയുമാറ്. അതിതാശീസ്സു =
 അനല്ലമായ ആശീർവാദം. അതി രാമ = ഏറ്റവും പ്രീതയായിട്ട്.
 മറകിമാർ മരസ്സികം തൂകി, പാതിക്കണ്ണുകൊണ്ടു പാസ്സരം നോക്കി സ്തൂ
 ത്യാഭിപ്രമാണങ്ങളെ കരുതും ആലോചിച്ചുറച്ചു ഹിമവൺ ആശീസ്സുകൾ ന
 ല്ലി. അംഗിരസ്സ് പറയുന്നു = അതിൻ പുറകു = അതിനാരംഭം. അചല.....
യൊടു = കിതയാനോട്, നയ..... ..യം = നയത്തിനും വിനയത്തി
 നും ഇരിപ്പിടോയവന! നഗയം = പരകലയത്തിൻ ശിരോമന്ദാ
 രയായവന! (വതംസം = ശിരോമന്ദാരം). അതിക = സാഗ്രിയിൽ, നാളെ
 രാത്രിയിൽ വിവാഹത്തിൻ നല്ല മുഹൂർത്തമുണ്ട്. ശശ..... ..ഫലഗുണീ =
 ഉത്തം നക്ഷത്രം (ഉത്തരഫലഗുണി) ചന്ദ്രനൊടു ചേരുന്ന സമയപൂർ. ശാസ്ത്രാ
 കതരാം ഗുണം = ശാസ്ത്രത്തിൽ പറയപ്പെട്ട ഗുണം. ജാമിത്രശുദ്ധി = ജാമിത്രത്തി
 ന്നു (ഏഴാംമടത്തിൻ) ശുദ്ധി. ഏഴാംമടത്തിൻ ശുദ്ധി എന്നാൽ അവിടെ
 പാപഗ്രാഹങ്ങളില്ലാതിരിക്കുകയാണു്. ഇതെല്ലാം നാളെ രാത്രിയിലെ മുഹൂർത്ത
 മായിത്തീർന്നു് എന്നർത്ഥം. ഇതിൽ

“അമേഘധീനാശിപന്യ വൃക്ഷം
 തിരഗ്ഗം ച ജാമിത്രശുദ്ധാപിതായാം”

ഗുണമധികമിവിടെയായ കറുപ്പു പരവാതില്ല;
 കൂട്ടുക സംഭാരമാത്രം ചെവവാഹികം,
 നിഖിലമിതു സഫലമിതി ശിവനോടറിയിച്ചു നാം
 നേരത്തു നാളെ വരുന്നതെങ്ങോ സഖേ!”

ഇതി മധുരതരമരുളിയമരമുനിവീര-
 ഷരീശപരാദിഷ്ടം പ്രദേശം പ്രപേദിതേ,
 സഫലമിതി നിജഗമനമഥ സമയനിശ്ചയം
 സത്യസങ്കല്പനോടെപ്പേരുമോതിനാർ,
 കൃപപരമായ പരശിവൻ കൃതാഹുതയൈകരതുകം
 കൃത്യശേഷത്തിൽ പ്രവൃത്തി തുടങ്ങിനാർ.

“നമോരു മുഹൂർത്ത ശബ്ദാഞ്ജനന
 ജ്ഞാനം മാനസാഞ്ജനമപ്തനീകു”

എന്നുമുള്ള കരംസംഭവവായുക്കളെ കവി അവലംബിച്ചിരിക്കുന്നു. ഗുണ...
നില്പു = ആ മുഹൂർത്തത്തിൽ വളരെ ഗുണമുണ്ട്; കരവേഷം ഇല്ല.
 കൂട്ടുക = ഒരുക്കുക. സംഭാരം = സമഗ്രി. ചെവവാഹികം = വിവാഹ സംബ
 ധിച്ചു. വിവാഹത്തിനു വേണ്ട സാമഗ്രികളെല്ലാം ഒരുക്കുക. നിഖി.....
 മിതി = ഇതെല്ലാം സഫലമാണെന്ന്. നേരത്തു = നോക്കേണ്ടതാണ്. സഖേ =
 മിത്രം! കാര്യമെല്ലാം സഫലമാകുന്നു ശിവനോടറിയിച്ച് നാളെ നേര
 മേൽ ഞങ്ങൾ വരും.

സപ്തഷികൾ ശിവനോടു വിവരമറിയിക്കുന്നു. മധുരതരം
 = ഏറ്റവും മധുരമാവുന്നതും, ഇരപരാദിഷ്ടം = ശിവനാൽ നിർദ്ദേശിക്കപ്പെട്ട
 പ്രദേശം = പ്രദേശം. പ്രപേദിതേ = പ്രാപിച്ചു, സഫലം = നിയ
 ഗമനം സഫലമായി എന്നും, സമയനിശ്ചയം = മുഹൂർത്തനിശ്ചയം, സത്യസങ്കല്പ
 നോടു = സത്യമായ സങ്കല്പത്തോടുകൂടിയ ശിവനോടു്, ഏപ്പേരും = എല്ലാം, കൃപ
വനം = കൃപയരിയ ശിവൻ, കൃത.....തുകം (ക്രി. വി.) = ഏതെ
 ണിൽ കൈക്കൊണ്ടാക്കിട്ട്, കൃത്യവൃത്തി = പിന്നോക്കത്തുണ്ടു കൃത്യ
 ത്തിന്റെ പ്രവൃത്തി. ഗുണികൾ പോയി ശിവനെ വിവരമറിയിച്ച് അനന്തരം
 കൃത്യങ്ങൾക്കാരംഭിച്ചു.